

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Доклад за Екологична оценка на НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2014-2020 г.

**Възложител: ДИРЕКЦИЯ „УООП“ НА МИНИСТЕРСТВО НА
ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ**

Септември, 2014 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Настоящият документ „Доклад за Екологична оценка на НПУО 2014-2020 г.“ е разработен във връзка с договор № Д-30-68/01.07.2014 г. между Министерство на околната среда и водите и “П-Юнайтед” ООД.

Документът е разработен от колектив на “П-Юнайтед” ООД, с ръководител д-р Петър Петров

Ръководител на колектив:

/д-р Петър Петров/

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	6
ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНТАКТ С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ	7
1. ИМЕ, ЕГН, МЕСТОЖИТЕЛСТВО, ГРАЖДАНСТВО НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ – ФИЗИЧЕСКО ЛИЦЕ, СЕДАЛИЩЕ И ЕДИНЕН ИДЕНТИФИКАЦИОНЕН НОМЕР НА ЮРИДИЧЕСКОТО ЛИЦЕ	7
2. ПЪЛЕН ПОЩЕНСКИ АДРЕС	7
3. ТЕЛЕФОН, ФАКС, E-MAIL	7
4. ЛИЦЕ ЗА КОНТАКТИ	7
1. ОПИСАНИЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА НПУО 2014-2020 Г. И ВРЪЗКА С ДРУГИ СЪОТНОСИМИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	8
1.1. ОСНОВАНИЕ И ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА НПУО 2014-2020 Г.	8
1.2. ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ПРЕДВИЖДАНЯ НА НПУО 2014-2020 Г.	11
1.3. АЛТЕРНАТИВИ ЗА НПУО 2014-2020 Г.	18
1.4. ВРЪЗКА НА НПУО 2014-2020 Г. С ДРУГИ СЪОТНОСИМИ ПЛАНОВЕ, ПРОГРАМИ И СТРАТЕГИИ	19
2. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА НПУО 2014-2020 Г.	32
2.1. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	32
2.1.1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА КЛИМАТА И КЛИМАТИЧНИ ИЗМЕНЕНИЯ	32
2.1.2. СЪСТОЯНИЕ НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ	38
2.1.3. СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ	49
2.1.4. ХИДРОГЕОЛОГИЯ И СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ	60
2.1.5. СЪСТОЯНИЕ НА ГЕОЛОЖКАТА ОСНОВА	65
2.1.6. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВИТЕ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕТО	74
2.1.7. СЪСТОЯНИЕ НА РАСТИТЕЛНОСТТА И НА ЖИВОТИНСКИЯ СВЯТ	91
2.1.8. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ПО СМИСЪЛА НА ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ	114
2.1.9. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ ПО СМИСЪЛА НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ	120
2.1.10. СЪСТОЯНИЕ НА ЛАНДШАФТА	129
2.1.11. СЪСТОЯНИЕ НА МАТЕРИАЛНИТЕ АКТИВИ	134
2.1.12. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ВКЛЮЧИТЕЛНО АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	135
2.1.13. СЪСТОЯНИЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВРЕДНИТЕ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ	148
2.1.14. СЪСТОЯНИЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	148
2.1.15. ЗДРАВНО СЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО	180
2.2. ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА НПУО	186
3. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ С РЕАЛИЗАЦИЯТА НА НПУО 2014-2020 Г.	193
3.1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ В ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ С РЕАЛИЗАЦИЯТА НА НПУО 2014-2020	195
3.2. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ В ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ С РЕАЛИЗАЦИЯТА НА НПУО 2014-2020	200
3.3. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ГЕОЛОЖКАТА ОСНОВА В ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ С РЕАЛИЗАЦИЯТА НА НПУО 2014-2020	206
3.4. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ОТ ЗНАЧЕНИЕ ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ	208

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.

3.5. Обекти, подлежащи на здравна защита	208
3.6. Зони с риск от наводнения.....	208
3.7. Зони с ценни ландшафти	209
3.8. Земи с висока природна стойност	209
4. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към НПУО 2014-2020 г.	209
5. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към НПУО 2014-2020 г., и начин по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на плана.....	218
6. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве	226
6.1. Въздействие по отношение на климата и климатични изменения	226
6.2 Въздействие по отношение на атмосферния въздух	228
6.3. Въздействие по отношение на повърхностните води.....	233
6.4. Въздействие по отношение на Хидрогеологията и състоянието на подземните води.....	238
6.5. Въздействие по отношение на геоложката основа	244
6.6. Въздействие по отношение на почвите и земеползването	246
6.7. Въздействие по отношение на растителността и на животинския свят.....	249
6.8. Въздействие по отношение на защитени зони и защитени територии	252
6.9. Въздействие по отношение на ландшафта.....	255
6.10. Въздействие по отношение на материалните активи.....	257
6.11. Въздействие по отношение на културно-историческото наследство, включително архитектурно и археологическо наследство.....	259
6.12. Въздействие по отношение на вредните физични фактори.....	261
6.13. Въздействие по отношение на отпадъците	263
6.14. Въздействие по отношение на населението и човешкото здраве	282
6.15. Възможност за трансгранично въздействие	290
6.16. Обобщение на въздействията.....	290
7. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на НПУО 2014-2020 г. върху околната среда и човешкото здраве	292
8. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи.....	297
9. Методи за извършване на екологичната оценка, използвана нормативна база и документи и трудности при събиране на необходимата за това информация.....	298
10. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на НПУО 2014-2020 г.	302
11. Заключение на екологичната оценка	303
12. Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на НПУО 2014-2020 г. и извършване на екологичната оценка.....	303
13. Нетехническо резюме на екологичната оценка	303
14. Приложения към Доклада за екологична оценка.....	304
ПРИЛОЖЕНИЯ:	305

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

СЪКРАЩЕНИЯ	
БДУВ	Басейнова дирекция за управление на водите
ДЕО	Доклад за екологична оценка
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Отпадъци от излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Отпадъци от излезли от употреба моторни превозни средства
МБТ	Механо-биологично третиране
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МФ	Министерство на финансите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори
НУРИЕОПП	Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.
ОС	Оценка за съвместимост
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПО	Предотвратяване на отпадъците
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СПУП	Специализиран подробен устройствен план
УООП	Управление на отпадъците и опазване на почвите
ФПЧ	Фини прахови частици
RDF	Модифицирано твърдо гориво от отпадъци

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.

ВЪВЕДЕНИЕ

НПУО 2014-2020 г. се разработва от министъра на околната среда и се внася за приемане в Министерски съвет, в съответствие с изискванията на чл. 49 от Закона за управление на отпадъците.

Планът съдържа анализ на текущото състояние на управлението на отпадъците в Република България, мерките, които трябва да се предприемат за подобряване на съобразената с околната среда подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, както и оценка на начина, по който планът ще подпомогне изпълнението на целите и прилагането на разпоредбите на закона.

С писмо № 95-00-722/24.04.2014 г. на министъра на околната среда и водите е определено, че НПУО 2014-2020 г. подлежи на задължителна ЕО и на оценка за съвместимост (ОС) с предмета и целите на опазване на защитените зони от мрежата Натура 2000. Съгласно писмо на МОСВ № 91-00-89/09.09.2014 г. няма вероятност НПУО да окаже значително отрицателно въздействие върху защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000“.

Съгласно чл. 19, ал.1, ал.3 и ал.4 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (НУРИЕОПП), през различните фази на подготовка на проекта на плана и екологичната оценка Възложителят (Дирекция „УООП“ на МОСВ) ще проведе консултации с обществеността, заинтересуваните органи и трети лица, които има вероятност да бъдат засегнати от плана по схема, която е изготвена като отделен документ и се предоставя за консултации на компетентния орган по околна среда (министъра на околната среда и водите) заедно със Заданието за обхват и съдържание.

Съгласно чл.19а от НУРИЕОПП, е изготвено Задание за обхват и съдържание на Доклада за Екологична оценка. Заданието за обхват и съдържание на Доклада за ЕО е предоставено за консултации на:

1. Министерство на околната среда и водите
2. Министерство на здравеопазването
3. Басейнови дирекции за управление на водите „Дунавски район“, „Западнобеломорски район“, „Източнобеломорски район“ и „Черноморски район“;
4. 16-те Регионални инспекции по околна среда и води
5. Национално сдружение на общините в Република България

Получените в резултат на консултациите по Заданието за обхват и съдържание становища са съобразени при изготвяне на доклада за ЕО на НПУО 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНТАКТ С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ

1. Име, ЕГН, местожителство, гражданство на Възложителя – физическо лице, седалище и единен идентификационен номер на юридическото лице

Дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“ на Министерство на околната среда и водите

Стефан Стефанов- директор на дирекция

2. Пълен пощенски адрес

Гр. София, 1000, бул. „Мария Луиза“ № 22

3. Телефон, факс, E-mail

02/940-6531, 02/940-66-38, ststefanov@moew.government.bg,
svetla@moew.government.bg

4. Лице за контакти

Светлана Божкова - държавен експерт в отдел „Управление на битови и строителни отпадъци“, Дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.

1. Описание на съдържанието на основните цели на НПУО 2014-2020 г. и връзка с други съотносимии планове и програми

1.1. Основание и изисквания за изготвяне на НПУО 2014-2020 г.

НПУО се изготвя в изпълнение на изискването на чл. 49, ал.1 от ЗУО, според което министърът на околната среда и водите разработва и внася за приемане в Министерския съвет Национален план за управление на отпадъците.

При изготвянето на плана се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействието върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Планът съдържа анализ на текущото състояние на управлението на отпадъците в Република България, мерките, които трябва да се предприемат за подобряване на съобразената с околната среда подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, както и оценка на начина, по който планът ще подпомогне изпълнението на целите и прилагането на разпоредбите на закона.

Съгласно ЗУО НПУО включва:

1. анализ на състоянието и прогноза за вида, количествата и източниците на отпадъците, образувани на територията на страната, както и за отпадъците, които е вероятно да бъдат обект на трансграничен превоз от или до националната територия;

2. съществуващите схеми за събиране на отпадъци и основни инсталации и съоръжения за обезвреждане и оползотворяване, включително всякакви специални договорености за отработени масла, опасни отпадъци или потоци от отпадъци, за които са регламентирани изисквания с този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му;

3. оценка на необходимостта от нови схеми за събиране, закриване на съществуващи инсталации и съоръжения за отпадъци, допълнителна инфраструктура от инсталации и съоръжения за отпадъци, както и съотносимите към това инвестиции;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

4. информация за критериите, използвани за определяне на местоположението и капацитета на основните инсталации и съоръжения за обезвреждане или оползотворяване на отпадъци, които се предвижда да бъдат изградени;

5. общи политики за управление на отпадъците, включително предвидени технологии и методи за управление на отпадъците, и специфични политики към определени групи отпадъци, които изискват специално управление;

6. мерки за подпомагане на повторната употреба на продуктите и на дейности по подготовка за повторна употреба, по-специално чрез насърчаване създаването на мрежи за повторна употреба и поправки и подкрепата за тях, използването на икономически инструменти, критерии за доставка, количествени цели или други мерки;

7. мерки за насърчаване на висококачествено рециклиране чрез въвеждане на схеми за разделно събиране на отпадъци, когато това е технически, екологично и икономически приложимо, за да се гарантират необходимите стандарти за качество на съответните рециклиращи сектори;

8. организационни аспекти, свързани с управлението на отпадъци, включително описание на разпределението на отговорностите между централните и териториалните изпълнителни органи, физическите и юридическите лица, които осъществяват управлението на отпадъците;

9. оценка на ползата и целесъобразността от използването на икономически и други инструменти за решаване на различни проблеми в областта на отпадъците, като се взема предвид необходимостта от поддържане на гладкото функциониране на пазара;

10. мерки за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда, в т.ч. мерки за поетапно намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци;

11. мерки за насърчаване прилагането на варианти за управление на отпадъците, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло, в съответствие с йерархията за управление на отпадъците по чл. 6, ал. 1;

12. използването на безопасни за околната среда материали, произведени от биоотпадъци;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

13. отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, в т. ч. мерки за предотвратяване и повторна употреба;
14. национална стратегия за ограничаване на количествата биоразградими отпадъци, обезвреждани в депа;
15. информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и мерки за тяхното възстановяване;
16. мерки за прилагане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост или към специфични групи от потребители;
17. целите, етапите и сроковете за тяхното постигане;
18. оценка на финансовите средства, необходими за осъществяване на плана;
19. координация с други планове и програми, имащи връзка с дейността;
20. система за отчет и контрол на изпълнението;
21. система за оценка на резултатите и за актуализация на плана.

Планът включва мерки за насърчаване разработването на продукти, за да се намали въздействието им върху околната среда и образуването на отпадъци в процеса на производството и последващата употреба на продуктите, както и за да се гарантира, че оползотворяването и обезвреждането на продуктите, които са се превърнали в отпадъци, е в съответствие с чл. 1, ал. 3 и чл. 6 на ЗУО. Мерките могат да насърчат разработването, производството и пускането на пазара на продукти, които са подходящи за многократна употреба, които са технически издръжливи и които, след като са се превърнали в отпадъци, са годни за целесъобразно и безопасно оползотворяване и за обезвреждане, съобразено с изискванията за опазване на околната среда.

Планът включва и мерки за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците, както и на инсталации за оползотворяване на битови отпадъци:

1. чрез прилагане на най-добрите налични техники;
2. в най-близките съоръжения/инсталации, намиращи се до източника на образуване на отпадъците, като се използват най-подходящите методи и технологии, осигуряващи висока степен на защита на човешкото здраве и околната среда.

В съответствие с разпоредбите на чл. 30, ал. 2 от ЗУО НПУО предвижда мерки за прилагане на системи за разделно събиране най-малко на следните отпадъци:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, и мерки за изпълнение на целите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъчни материали по чл. 31 и 32 от ЗУО.

С плана се определят регионите, включващи общините, които ползват общо регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

Планът се изготвя за период от най-малко 6 години.

1.2. Основни цели и предвиждания на НПУО 2014-2020 г.

Целите на НПУО (проект от м. юни, 2014 г.) са определени въз основа на изготвен SWOT анализ.

Генерална стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: **Общество и бизнес, които не депонират отпадъци.**

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел са:

- **Цел 1:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
- **Цел 2:** Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда
- **Цел 3:** Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда
- **Цел 4:** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

За всяка от тези четири стратегически цели са разработени **оперативни цели и девет програми**, които включват мерки, водещи до постигането на зададените цели.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набеязаните цели. Основните характеристики на сценариите, включващи остойностените инвестиционни мерки са описани по долу.

- **Сценарий 1. "Нулев сценарий"** - при този сценарий се приема, че: (1) за 20-те регионални сдружения на общините за управление на отпадъците

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

(PCYO), които имат вече сключени договори по ОПОС 2007-2013 за изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците, ще бъдат изпълнени тези проекти, независимо до каква степен се достигат целите за оползотворяване на различните потоци битови отпадъци; (2) за останалите PCYO без проекти по ОПОС 2007-2013 ще се запази текущата ситуация за управление на отпадъците без да се правят допълнителни инвестиции в изграждането на инфраструктура за управлението на отпадъците.

- **Сценарий 2. "Централизирано компостиране на разделно събрани биоотпадъци"** - сценарият гарантира достигане на целите свързани с: рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, чрез изграждане на необходимите сепариращи инсталации; закриване на общинските депа неотговарящи на изискванията; откриване на площадки на териториите на общините и др. инвестиции, които при липса на желание от частни инвеститори следва да се осъществят от държавата и/или общините; оползотворяване на биоотпадъците. В сценария са включени всички инвестиции, които при липса на желание от частни инвеститори следва да се осъществят от държавата и/или общините. Този сценарий се характеризира с достигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците за всяко PCYO според чл. 8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците (обн. ДВ 107, 13.12.2013 г.), като количествата биоотпадъци, третирани чрез домашно компостиране за което също са предвидени инвестиции, не се считат за оползотворени биоотпадъци, а се третират като предотвратени отпадъци по смисъла на ЗУО. *Разликата със Сценарий №3 е в това, че целите свързани компостиране/анаеробно разграждане се постигат чрез изграждането на една централна инсталация на територията на общината, която е център на PCYO.*
- **Сценарий 3. "Децентрализирано компостиране на разделно събрани биоотпадъци"** - този сценарий, както и Сценарий 2, се характеризира с достигане на целите, описани по-горе. По същия начин се третират и количествата биоотпадъци третирани чрез домашно компостиране. Този сценарий се различава от Сценарий 2 по избора на инсталации за компостиране/анаеробно разграждане, като тук е възприет подхода освен основна инсталация на територията на общината център на PCYO да се изградят и *няколко по-малки децентрализирани инсталации в отделните*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

общини, влизащи в състава на РСУО. Общият капацитет на централната инсталация и децентрализираните инсталации в този сценарий е равен на капацитета на инсталацията, оценявана в Сценарий 2.

При оценката на сценариите са взети предвид и оперативните разходи за реализацията на съответния сценарий. Изготвеният финансово-икономически анализ показва че сценарий 1 има най-ниска настояща стойност. При него обаче не се постигат целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, заложи в европейското и в националното законодателство и това го прави неприемлив. На второ място по този показател е Сценарий 3, който въпреки по-високите си инвестиционни разходи, се характеризира с по-ниски оперативни разходи поради компостирането на биоотпадъците в близост до местата на разделното им събиране и съответно минимизиране на транспортните разходи. На трето място по този показател е Сценарий 2. При тази ситуация в НПУО 2014-2020 г. са включени инвестиционни мерки от Сценарий 3. В оценения Сценарий 3 се включват инвестиции за:

- Изграждане на сепариращи инсталации в РСУО, с капацитет достатъчен за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло.
- Изграждане на инсталации за компостиране и анаеробно разграждане на разделно събрани биоотпадъци с капацитет, достатъчен за достигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците за всяко РСУО според чл. 8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, като количествата биоотпадъци третирани чрез домашно компостиране се считат като предотвратени, а не като оползотворени отпадъци.
- Закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране с брой и капацитет, достатъчни за обхващане на прогнозните количества зелени отпадъци за домашно компостиране.
- Изграждане на допълнителни клетки за депа за битови отпадъци и претоварни станции с капацитет, достатъчен за поемане на количествата отпадъци за депониране в районите, в които няма изградени и понастоящем не се изграждат депа, отговарящи на всички изисквания.
- Изграждане на инсталацията за изгаряне на RDF гориво за Столична община.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Други инсталации за оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове.
- Инвестиции за закриване и рекултивация на старите депа.
- Инвестиции в съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци.
- Инвестиции за изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др. отпадъци във всички населени места в общините с население по-голямо от 10 000 жители.

Разходите свързани с:

- Текуща подмяна на остарели и амортизирани съдове за събиране на общи битови отпадъци във всички общини в страната;
- Подмяна на голямогабаритните контейнери (главно с обем от 4 м³) поради оптимизиране на общинските системи за събиране и транспортиране на битови отпадъци;
- Текуща подмяна на амортизираните транспортни средства за събиране и транспортиране на общи битови отпадъци;
- Подмяна на контейнеровозите със специализирани машини, поради преминаване от голямогабаритни (4 м³) контейнери към по-малки по обем съдове;

които бяха идентифицирани като наложителни при анализа на състоянието отпадъците, се включват в оперативните разходи на общините и не се разглеждат като инвестиции в рамките на сценариите.

Целите, избраната алтернатива/сценарий за тяхното постигане и програмите от мерки са систематизирани в НПУО 2014-2020 г. по следния начин:

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	<ul style="list-style-type: none"> • Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

- **Програма** за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло
- **Програма** за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците
- **Програма** за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
- **Програма** за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО
- **Програма** за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

- **Програма** за подобряване на капацитета на институциите за управление на отпадъците
- **Програма** за подобряване на качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

- **Програма** за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците

Обвръзката между целите и програмите на НПУО е представена на следващата диаграма:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

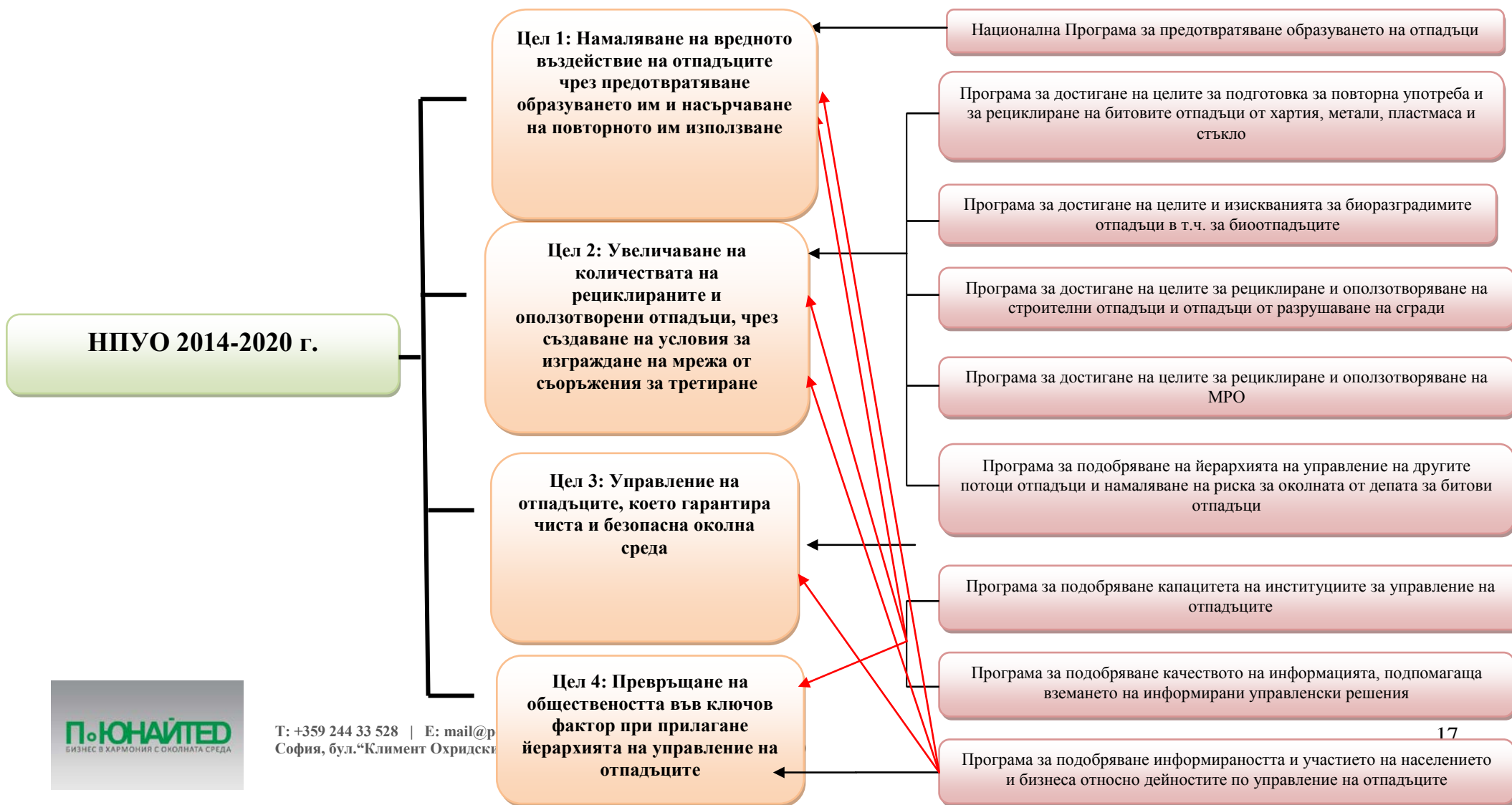
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Обвързаност между цели и програми на НПУО 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Програмите съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни - "меки" мерки.

Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура в т.ч.: сепариращи инсталации; инсталации за компостиране/анаеробно разграждане; инсталация за изгаряне на RDF гориво за Столична община; клетки за депониране; рекултивация на излезли от експлоатация депа за отпадъци; закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране; закупуване на съдове и транспортни средства за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци и др. Инвестиционните мерки за различните видове инсталации са остойностени на базата на капацитета на инсталациите в съответствие с изчисления от МОСВ сценарий за бъдещото развитие на политиката по управление на отпадъците в следващия програмен период и средни инвестиции на тон/капацитет от сключените договори по ОПОС 2014-2020 г. за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците. Инвестиционните мерки за съдове, транспортни средства, компостери и др. са остойностени на базата на съответния брой съдове/транспортни средства и др., идентифициран в резултат на анализите и прогнозите и съответните средни цени в резултат на пазарно проучване.

Неинвестиционните (меки) мерки включват разнообразна палитра от дейности в т.ч.: нормативни промени; създаване на нови институции; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на покани за подаване на проекти; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др. Част от тях са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. Другата част от "меките" мерки не са остойностени. Такива са мерките, влизащи в обхвата на дейностите, изпълнявани от съответните институции, отговарящи за изпълнението на съответната мярка напр. МОСВ, РИОСВ, общините и др. и са финансирани от бюджета на дейността на съответната институция.

1.3. Алтернативи за НПУО 2014-2020 г.

Като алтернативи могат да се посочат **двата разработени до момента варианти на проекта на плана** – вариант 1 от април, 2014 г. и вариант 2 от юни, 2014 г. Вариант 2 е подробно описан в т.1.2 по-горе.

Вариант 1 се припокрива почти напълно с Вариант 2, тъй като поставя същата генерална стратегическа цел и съдържа същите 9 програми.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Разликата е във формулировката на стратегическите/оперативните цели, които за Вариант 1 са както следва:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването на отпадъци

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Цел 4: Превръщане на обществеността във ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

Третата алтернатива е т.нар. „нулева алтернатива“, представляваща отказ от приемането и реализирането на НПУО.

Мотивите за избор на предпочитаната алтернатива от гледна точка на очакваното въздействие върху околната среда и човешкото здраве са изложени в т. 8 на доклада.

1.4. Връзка на НПУО 2014-2020 г. с други съотносими планове, програми и стратегии

НПУО 2014-2020 г. има връзка и следва да отчита предвижданията на следните планове, стратегии и програми:

1.4.1. Планове и програми, които са използвани/с които е координирано изготвянето на НПУО 2014-2020 г.

НПУО 2014-2020 г., като елемент на цялостната национална система за планиране, е координиран със съответните планове и програми на национално ниво, като са взети предвид анализите и предвижданията на националните стратегически документи, от които пряко или косвено произтичат част от мерките на НПУО.

- **Национална програма за развитие: България 2020**

НПР БГ 2020 поставя като основна цел постигането на качествен и балансиран дългосрочен икономически растеж. Като трети приоритет поставя: „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал“. Основен негов подприоритет е „Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси“.

Предвижда се целите на подприоритета да бъдат постигнати като се изпълнят редица дейности, включително дейностите за подобряване ефективно използване на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

ресурсите в регионите чрез предотвратяване на отпадъците, оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологосъобразно обезвреждане. Поставени са и конкретни цели за рециклиране на поне 50% от битовите отпадъци, 70% от строителните отпадъци, както и за намаляване и оползотворяване на битовите и на строителните отпадъци и намаляване на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35% през 2020 г. спрямо нивото от 1995 г.

Очакваните резултати от осъществяването на мерките са: ръст на оползотворени и рециклирани отпадъци, повишаване на дела на населението обслужвано от системи за разделно събиране и транспортиране на битови отпадъци; ръст на компостираните биоразградими отпадъци; ръст на оползотворени и рециклирани строителни и битови отпадъци.

НПУО 2014-2020 г. е обвързан и с друг приоритет на Национална програма за развитие: България 2020 - Приоритет 7 „Енергийна ефективност и повишаване на ресурсната ефективност“, под-приоритет 7.5. „Повишаване на ефективността на използваните ресурси“, област на въздействие „Въвеждане на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии“.

Изпълнението на програмите от мерките на НПУО произтича от и ще допринесе пряко за изпълнението на целите и приоритетите на Националната програма за развитие: България 2020, и по-конкретно за постигането на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.

- **Национална програма за реформи, актуализация 2014 г.**

Една от препоръките на програмата, дадена от Европейската Комисия и Съвета е България да укрепи независимостта на националните регулаторни органи и административния капацитет, по-специално в енергетиката и транспорта, както и в управлението на водите и отпадъците.

- **Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.**

Визията е: Българските райони – привлекателни за живеене, ефективно използващи своя потенциал за постигане на устойчив растеж, създаване на нови работни места, бизнес и туризъм, със съхранено природно и културно наследство.

Главна стратегическа цел: „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект“. Предвидени са 4 Стратегически цели

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

със съответните приоритети към тях, като НПУО не влиза в противоречие с някой от тях. Предвижданията на НПУО имат принос към постигане на Приоритет 1.3 – Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда (управление на отпадъците).

- **Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.**

Планът е разработен с цел подобряване на околната среда в резултат на намаленото депониране и производството на продукти от биоразградими битови отпадъци, които представляват почти две трети от генерираните битови отпадъци и най-вече ограничаване на емисиите на парникови газове и подобряване на качеството на почвите в страната. В изпълнение на европейската директива за депата за отпадъци предвидените мерки в плана предвиждат количествата биоразградими битови отпадъци да намалют до 50% от депонираните в страната такива отпадъци през 2013г. и до 35% от депонираните в страната такива отпадъци през 2020г. Анализите в НПУО констатираат, че част от мерките в Националния стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. вече са изпълнени, в т.ч. въведена е в експлоатация първата инсталация за третиране на зелени и на хранителни отпадъци в страната с производство на електроенергия и са изпълнени над 20 проекта за рекултивация на стари общински депа за отпадъци, в ход е изпълнението на 17 регионални инсталации за оползотворяване на биоразградимите битови отпадъци и над 30 проекта за рекултивация на стари депа за битови отпадъци; осъществена е мащабна обучителна програма на общините за новите нормативни изисквания за биоотпадъците; разработена и приета е нормативна уредба за биоотпадъците, в която се установяват цели за оползотворяване и изисквания към качеството на компоста и другите продукти, произведени от биоотпадъци, създадена е нормативна основа за осигуряване на качеството на компоста, в т.ч. за създаване на Национална организация за осигуряване на качеството на компоста; въведена е екотакса депониране, както и отчисления за рекултивация на депа за битови отпадъци и др.

НПУО включва детайлизирани мерки, които надграждат, подпомагат и продължават изпълнението на националния стратегически план за биоразградимите отпадъци.

- **Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

България за периода 2011-2020 г.

За първи път този план анализира в детайли състоянието на управлението на отпадъците от строителството и от разрушаването на сгради в страната. На база на обобщените данни от различни източници и техния анализ са направени експертни предположения и прогнози, предложени са законодателни промени и мерки за развитието на инфраструктурата за управление на този поток производствени отпадъци, визиращи 10-годишен период(2011-2020г.). Основната цел е да се допринесе за устойчивото развитие на Р. България чрез рециклиране и оползотворяване на 70% от строителните отпадъци към 2020г., което да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните им, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците. Стратегическият план е разработен в съответствие с изискванията на Рамковата директива 2008/98/ЕС за отпадъците и европейската Тематичната стратегия за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране. Планът предвижда нормативни, административни, технически и инвестиционни мерки за поетапно достигане на стратегическата цел. Част от мерките вече са изпълнени – приети са законови разпоредби и специална наредба за третиране на отпадъците от строителството и от разрушаването на сгради, с които са определени: отговорностите на всички участници в процеса – общински и държавни органи, строители, проектантите и консултанти в строителството; поетапните цели за оползотворяване и рециклиране; изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в различните типове строежи; контрола; изискванията към възложителите на обществени поръчки за строителство, за предоставяне на информация и контрол. В процес на изпълнение са и няколко регионални общински съоръжения за третиране на строителни отпадъци с финансиране по ОПОС 2007 – 2013г.

НПУО включва детайлизирани мерки, които надграждат, подпомагат и продължават изпълнението на стратегическия план за управление на строителните отпадъци до 2020г. Основните мерки са насочени към обучителни програми за всички страни в процеса, информационни и инвестиционни мерки; мерки за разработване на технически ръководства и стандарти и др.

- **Национален стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Република България за периода 2014-2020 г. и**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

ръководствата към него

Утайките от ПСОВ са отпадък, чието количество в България ще се увеличава поради изграждането на нови канализации и ПСОВ с цел подобряване на качеството на речните и морските води в страната. В тази връзка под координацията на МОСВ е разработен Проект на Национален план за управление на утайките до 2020г., който се очаква да бъде одобрен от министъра на околната среда и водите до средата на 2014г. Планът предлага дългосрочен подход към управлението на този поток отпадъци в България. В частност Планът прогнозира количествата утайки, които се очаква да бъдат генерирани в резултат на пречистването на отпадъчни води до 2020г., определя възможностите за оползотворяването им и поставя цел до 2020г. този поток отпадъци да бъде 100% оползотворен по екологосъобразен начин, вместо преобладаващо да се депонира.

Планът идентифицира недостатъците и пречките, които трябва да бъдат премахнати и преодолені, за да се осъществи въпросната цел. Разработен е практически възможен и финансово достъпен план за обезвреждане на утайките от отпадъчни води в страната в съответствие с европейските стандарти. Основните мерки са насочени към преодоляване на пречките за оползотворяване на продуктите от третираните утайки от ПСОВ, в т.ч. обучение на оператори на ПСОВ, земеделски производители и други потребители, осигуряване на качеството на продуктите и на процесите, разпространение на информация с цел подпомагане на реализацията на продуктите от утайки. Вече е изготвено ръководство в помощ на операторите на ПСОВ. Голяма част от мерките са интегрирани в НПУО с цел одобрението им на по-високо ниво – от МС, а не само от МОСВ, а от друга страна – с цел съвместяването им с други подобни мерки от НПУО, като например общи обучителни програми за земеделските производители за използване на продуктите от третиране на утайки от ПСОВ и от биоотпадъци за подобрения на почвата; проучване за поемане на функциите за осигуряване на качеството на утайките, използвани в земеделието от Националната организация за осигуряване на качеството на компоста, проектите за финансиране на бизнеса за акредитация по системите за управление на околната среда и др.

- **Трети национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г.**

С Третия план за действие по изменение на климата се залагат основите на преход към нисковъглеродно и ресурсно-ефективно развитие на страната ни. Въпреки, че в абсолютни стойности емисиите на парникови газове от сектор отпадъци са

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

намалели с почти 28% спрямо базовата 1988 година, Сектор „Отпадъци“ генерира емисии на парникови газове в страната с дял около 6-8% през последните години. Емисиите на парникови газове от депонираните битови отпадъци представляват около 77% от общото количество емитирани парникови газове от Сектор „Отпадъци“, а от третирането на отпадъчни води - около 22%.

Анализите показват, че добив и оползотворяване на газ от депата не се практикува у нас и целият метан от депата се емитира в атмосферата или (в редки случаи) се изгаря. Също така, Планът констатира, че при третирането на отпадъчните води в големи ПСОВ (обслужващи над 50 000 е.ж.) е технологично възможно и икономически целесъобразно произвеждането на топлинна и електроенергия от отделения при стабилизирането на утайките в метантанкове биогаз за покриване на основната част от енергийните нужди на станциите. До момента, обаче, това се извършва само в 4 станции в страната.

Ето защо основните мерки за сектор „Отпадъци“ в Третия национален план по изменение на климата са насочени към ограничаване на депонирането на битови отпадъци, преустановяване на експлоатацията на депа, неотговарящи на изискванията и закриване на депата с преустановена експлоатация, улавяне и изгаряне на биогаза от утайките от ПСОВ.

Очевидна е синергията между НПУО и Третия национален план по изменение на климата, тъй като мерките, отнасящи се до биоразградимите отпадъци и отпадъците от утайки от ПСОВ допринасят за изпълнение на стратегическите цели на двата плана. Ето защо тези мерки имат двоен ефект и трябва да се изпълняват приоритетно.

- **Актуализиран Национален план за действие за управление на устойчивите органични замърсители в Република България 2012-2020 г.**

Стратегическата цел на плана е намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда от устойчивите органични замърсители. В плана е осъществена оценка на състоянието, включително наличието, пускането на пазара, производството и вноса, управлението, мониторинга, информационните системи и др. Част от залежалите устойчиви органични замърсители-пестициди, които по същество са опасни отпадъци, са предмет на подробни анализи и мерки в плана. Именно залежалите пестициди са пресечната точка на двата плана, които предвиждат идентични мерки за решаване на проблема и по-конкретно износ извън страната за окончателно обезвреждане.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

1.4.2. Други стратегии, планове и програми, имащи отношение към НПУО 2014-2020 г.

А. На европейско ниво:

- **Стратегия Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж**

Целта на стратегията „Европа 2020“ е растеж, който е: интелигентен – чрез по-ефективни инвестиции в образованието, изследванията и иновациите; устойчив – благодарение на решителното преминаване към нисковъглеродна икономика и конкурентоспособна промишленост и приобщаващ, със силен акцент върху създаването на работни места и намаляването на бедността. Стратегията е насочена към пет амбициозни цели в областите заетост, иновации, образование, намаляване на бедността и климат/енергия.

НПУО 2014-2020 г. има отношение основно чрез приноса за постигане на устойчив растеж.

- **Шеста и Седма програми за действие за околна среда на ЕС**

В изпълнение на **6-та Програма** за действие в областта на околната среда (2001-2010 г.), „Околна среда 2010: Нашето бъдеще, нашият избор“, в края на 2005 г. ЕК прие Тематична стратегия за предотвратяване на образуването и рециклиране на отпадъците. Стратегията посочи подхода за постигане на по-добро европейско законодателство в сектора на отпадъците, постави акцент върху нови подходи и начерта мерки относно по-пълното прилагане на съществуващото законодателство.

Стратегията изигра значима роля в политиката за развитие на сектора. В резултат на прилагането ѝ значителен прогрес беше достигнат в редица направления, в т.ч. опростяване на законодателството, установяване на ключови концепции в йерархията на отпадъците и жизнения цикъл, фокусира изискванията относно предотвратяването на отпадъците, прие се пакет от нови европейски цели за разделно събиране и рециклиране на отпадъците.

Седмата програма за действие за околната среда на ЕС до 2020 година „Благоденствие в рамките на нашата планета“, беше одобрена през ноември 2013 г. Един от основните тематични приоритети в тази седма по ред Програма на Общността за действия за околната среда е „Превръщане на Съюза в ресурсно ефективна, екологична и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика“. Подчертава се, че съществува и значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците в Съюза, за да се използват по-добре ресурсите, да се

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

разкриват нови пазари, да се създадат нови работни места и да се намали зависимостта от вноса на суровини, като същевременно се понижат въздействията върху околната среда. Констатира се, че през 2011 г. средното количество отпадъци на глава от населението в Съюза е достигнало 503 кг, като варира от 298 до 718 кг в отделните страни-членки. Средно само 40 % от твърдите отпадъци са подготвени за повторна употреба или се рециклират, докато някои страни-членки постигат 70%, показвайки как отпадъците могат да се използват като един от основните ресурси на ЕС. В същото време много страни-членки депонират над 75% от своите битови отпадъци.

С цел Съюзът да се превърне в ресурсно ефективна, екологична и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика, със Седмата Програма за действие по околна среда се гарантира, че не по-късно от 2020 г. отпадъците ще се управляват безопасно като ресурс и за да се предотврати вредата за здравето и околната среда, абсолютното генериране на отпадъци и генерираните отпадъци на глава от населението ще намаляват и депонирането ще е ограничено до остатъчните отпадъци. Това ще включва прилагане на йерархията на отпадъците в съответствие с РДО и ефективното използване на пазарни инструменти и мерки, за да се гарантира, че: 1) депонирането е ограничено до остатъчните отпадъци (т.е. тези, които не подлежат на рециклиране и оползотворяване); 2) енергията се оползотворява само от материали, които не подлежат на рециклиране, като се вземат предвид разпоредбите на член 4, параграф 2 от РДО; 3) рециклираните отпадъци се използват като основен и надежден източник на суровини за Съюза чрез разработването на нетоксични цикли на материалите; 4) опасните отпадъци се управляват безопасно и генерирането им е намалено; 5) незаконните превози на отпадъци са премахнати с подкрепата на строг мониторинг; и 6) намаляване на хранителните отпадъци. Предвижда се извършване на прегледи на съществуващото законодателство в областта на продуктите и отпадъците, включително преглед на основните цели на ключовите директиви за отпадъците, въз основа на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите, с цел напредък към постигането на кръгова икономика, и премахване на пречките на вътрешния пазар пред дейности по екологосъобразното рециклиране в Съюза.

• **Стратегия на ЕС за биологично разнообразие до 2020 г.**

Стратегията има за цел да обърне процеса на загуба на биологично разнообразие и рушенето на екосистемните услуги в Европейския съюз (ЕС) до 2020 г., като определя шест приоритетни цели. Тази стратегия е неотменна част от стратегията „Европа 2020“, и по-конкретно на водещата инициатива със заглавие „Европа за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

ефективно използване на ресурсите“. Поставя следните цели:

Цел 1: Опазване и възстановяване на природата

Цел 2: Поддържане и подобряване на екосистемите и техните услуги

Цел 3: Гарантиране на устойчивото развитие в селското и горското стопанство

Цел 4: Гарантиране на устойчивото използване на рибните ресурси -

Цел 5: Борба с инвазивните чужди видове

Цел 6: Мерки срещу глобалната криза по отношение на биологичното разнообразие

НПУО 2014 - 2020 г. няма пряк, но ще има положителен косвен принос по отношение на биоразнообразието, чрез дейностите за ограничаване на отрицателното въздействие на отпадъците върху околната среда.

- **Стратегически план за опазване на биологичното разнообразие 2011-2020 г. и целите от Аичи за биоразнообразието**

Планът поставя 5 стратегически цели с разпределени между тях 20 цели за 2050 г. по отношение на биоразнообразието.

НПУО 2014 - 2020 г. няма пряк, но ще има положителен косвен принос по отношение на биоразнообразието, чрез дейностите за ограничаване на отрицателното въздействие на отпадъците върху околната среда.

- **Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа и План за екоиновации**

Пътната карта е в основата на политиката на ЕС и на страните-членки на ЕС за устойчиво развитие. Фокусът е върху икономика, която да произвежда повече с по-малко суровини, като така се постига по-висока стойност с по-малко материали, а въздействието върху околната среда се свежда до минимум. С помощта на пътната карта се набелязват целите по този път и се посочват дейностите, необходими за постигането на устойчив растеж, основан на ефективността на ресурсите.

Основна цел по отношение на отпадъците, съгласно раздела "Превръщане на отпадъците в ресурси", е: „До 2020 г. отпадъците да се управляват като ресурс. Генерираното количество отпадъци на глава от населението да е в състояние на абсолютен спад и да се рециклират повече материали и суровини от изключително значение. Оползотворяването на енергия ще е ограничено само до nereциклируеми материали, депонирането практически ще е премахнато“. Документът предвиди ЕК да предприеме редица действия, в т.ч.:

- ✓ Насърчаване на пазара за вторични материали и търсенето на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

рециклирани материали посредством икономически инструменти.

- ✓ Да преразгледа целите в приетото вече европейско законодателство за предотвратяване, повторно използване, рециклиране и отклоняване от депониране, за да се премине към икономика, основана на повторно използване и рециклиране с близко до нулата количество остатъчни отпадъци (през 2014 г.).
- ✓ Да гарантира, че при публичното финансиране от бюджета на ЕС се отдава приоритет на дейностите, свързани с по-високите нива в йерархията на отпадъците, съгласно Рамковата директива за отпадъците, напр. приоритет имат проектите за рециклиране над депата за отпадъци, (през 2012—2013 г.).
- ✓ Да улесни обмена на най-добри практики за събиране и третиране на отпадъци сред страните-членки и да разработи мерки за по-ефективна борба с нарушенията на законите на ЕС в областта на отпадъците (през 2013—2014 г.).
- ✓ Да постави акцент върху финансирането на научните изследвания в Съюза (инициатива „Хоризонт 2020“ на ЕС) в областта на най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите, включително рециклиране, повторно използване, замяна на материали, оказващи въздействие върху околната среда, или на редки материали, по-интелигентно проектиране.

Страните-членки трябва да предприемат следните мерки:

- ✓ да гарантират цялостно прилагане на правото на ЕС, свързано с отпадъците, включително минималните цели.
- ✓ да насочват публичното финансиране за научноизследователски дейности към най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите (непрекъснато).
- ✓ да предприемат мерки по отношение на разхищението на храни в своите национални програми за предотвратяване на генерирането на отпадъци (2013 г.), като се има предвид поставената цел в Пътната карта до 2020 г. изхвърлянето на годни за консумация храни в ЕС да бъде намалено наполовина.
- **Зелена книга за Европейска стратегия относно пластмасовите отпадъци в околната среда**

Целта на Зелената книга е да стартира обсъждане на широка основа за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

възможните отговори на свързаните с пластмасовите отпадъци предизвикателства пред обществената политика. Последващите действия във връзка със Зелената книга ще бъдат неразделна част от по-широкия преглед на законодателство в областта на отпадъците, който ще бъде завършен през 2014 г. и по-конкретно на съществуващите цели за оползотворяване и депониране на отпадъци, както оценката на петте директиви, които обхващат различни потоци от отпадъци. Зелената книга представя както резултатите от редица изследвания относно пластмасовата индустрия и отпадъците от пластмаса, така и вредите, които се нанасят от пластмасовите отпадъци на околната среда, особено на морската среда и на водните организми, и потенциалните заплахи за човешкото здраве от химическите добавки в тези отпадъци, които могат да мигрират в околната среда, макар и в малки количества.

Разглеждат се варианти на политиката относно пластмасови отпадъци, като например предотвратяване на образуването чрез изисквания към създаването на пластмасови продукти, преразглеждане на целите за пластмасови опаковки, забрана на депонирането на пластмасови отпадъци, въвеждане на системи за депозит на PET бутилки, въвеждане на икономически инструменти, които да стимулират рециклирането пред оползотворяването на енергия чрез изгаряне и намаляването на употребата на еднократни или с малотрайна употреба евтини или безплатни продукти, като например, детски играчки, найлонови торбички и др.

- **План за опазване на водните ресурси в Европа до 2020 г.**

Планът за опазване на водните ресурси на Европа има за цел да се справи с пречките, които възпрепятстват действията за опазване на водните ресурси на Европа, и се основава на задълбочена оценка на съществуващата политика. В него се акцентира върху ключови теми, като подобряване на земеползването, решаване на проблема със замърсяването на водите, подобряване на ефективността на използването на водата и повишаване на устойчивостта, както и подобряване на управлението от страна на участниците в управлението на водните ресурси.

Дългосрочната му цел е да гарантира устойчивостта на всички дейности, които оказват въздействие върху водите, като по този начин осигури наличието на вода с добро качество за целите на устойчивото и справедливо използване на водите. Тази цел вече е залегнала по различни начини в РДВ.

НПУО 2014-2020 г. ще има единствено косвен принос към опазване на водните ресурси, свързан с предотвратяване на замърсяването на водните тела с отпадъци в резултат на недоброто им управление.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- **Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата**

Общата цел на стратегията за адаптация на ЕС е да допринесе за повишаване на устойчивостта на Европа спрямо изменението на климата. Това означава повишаване на степента на готовност и способност да се реагира на последиците от изменението на климата на местно, регионално, национално и европейско равнище, разработване на съгласуван подход и подобряване на координацията.

Разработен е проект на рамков документ „Анализ и оценка на риска и уязвимостта на секторите в българската икономика от климатичните промени“, в който на базата на климатични модели и сценарии за България да бъде направена оценка на риска от най-характерните за този географски район природни бедствия. Документът е основа за изготвяне на Националната стратегия за адаптация (НСА), която ще направлява и улесни процеса на адаптация към промените в климата в България. НСА ще представлява основен план за действие срещу влиянието на климатичните промени, имащ за цел да отговори на съществуващата и засилващата се уязвимост на страната ни от последиците от изменението на климата.

Връзката на стратегията с НПУО 2014-2020 г. произтича от това, че отпадъците са един от основните източници на емисии на парникови газове.

Б. На национално ниво:

- **Проекти на оперативни програми за периода 2014-2020 г.**

И по 9-те програми на НПУО 2014-2020 г. се предвижда финансиране на конкретни мерки по оперативни програми за периода 2014-2020 г.

По Оперативна програма **Околна среда** 2014-2020 г. ще се финансират конкретни мерки по програми 5-9.

По Оперативна програма **Развитие на човешките ресурси** 2014-2020 г. ще се финансират мерки предимно за повишаване на квалификацията на заетите в управлението на отпадъците – по първа и шеста програма.

По Оперативна програма **Добро управление** 2014-2020 г. ще се финансират мерки по 1,3,4,5,7 и 9-та програми.

По Оперативна програма **Наука и образование за интелигентен растеж** 2014-2020 г. ще се финансират мерки за научни изследвания, предвидени по програма № 6 на НПУО.

По Оперативна програма **Иновации и конкурентоспособност** 2014-2020 г. ще се финансират мерки по програми 1,2,4,5 и 6 на НПУО.

По **Програма за развитие на селските райони** 2014-2020 г. ще се

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

финансират мерки, свързани със съхранение на опасни отпадъци от препарати за растителна защита, каквито са предвидени по програма № 6 на НПУО.

- **Национална приоритетна рамка за действие по Натура 2000**

Целта на НПРД е да се определят по-добре нуждите от финансиране и приоритетите за защитените зони от Натура 2000 на национално и регионално ниво и с това да се улесни интеграцията им в бъдещите програми за финансиране от различните европейски финансови инструменти.

НПУО не предвижда инвестиции по НПРД, но предвижданията на плана не противоречат на рамката.

- **Планове за управление на речните басейни**

Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) са разработени за четирите района на басейново управление и определят рамката на интегрираното управление на водите на басейново ниво. Всеки от четирите ПУРБ включва програма от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда (Раздел 7 на ПУРБ). В ПУРБ е залегнал принципа за опазване на повърхностните и подземните води от изтощаване, замърсяване и увреждане с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети.

- **Предварителни оценки на риска от наводнения**

Плановете за управление на риска от наводнения се изготвят в момента, като в рамките им вече са изготвени предварителните оценки на риска от наводнения, които са ползвани при изготвянето на доклада за ЕО на НПУО.

- **Национална програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух**

Програмата е разработена в изпълнение на поетите от България преговорни ангажименти за прилагане на Директива 2001/81/ЕС за националните тавани за атмосферните емисии на SO₂, NO_x, ЛОС и NH₃, и целта и е да осигури достигането на съответните прагови стойности за общите годишни атмосферни емисии на тези замърсители.

Източник на такива емисии, имащи отношение към предвидените дейности по ОПОС, са третирането и депонирането на отпадъци – въпреки незначителния процент на емисиите, които се падат на този източник спрямо общото количество годишни емисии на посочените атмосферни замърсители. Като мярка за ограничаване емисиите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

на амоняк е формулирана: Разработване на Национална стратегия за намаляване количеството на биоразградимите битови отпадъци, подлежащи на депониране – поставен е срок 31.12.2006 г., като към момента действащ е Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г., разгледан по-горе.

- **Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г.**

Планът за действие е отчетен при изготвянето на анализите на НПУО, както и при формулиране на конкретните дейности.

- **Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 за периода 2014-2020 г.**

При изготвяне на плана са съобразени анализите и целите на Регионалните планове за развитие на 6-те региона от ниво II – Северозараден, Северен централен, Североизточен, Югозападен, Южен централен и Югоизточен. И в 6-те плана са идентифицирани нужди и възможни мерки за подобряване управлението на отпадъците. Тези нужди и мерки са отчетени от НПУО 2014-2020 г.

2. Текущо състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на НПУО 2014-2020 г.

2.1. Текущо състояние на околната среда

2.1.1. Характеристика на климата и климатични изменения

Климатичните условия в България се формират под въздействието на разнородни фактори, като първостепенна роля оказва географското положение и свързаното с това разпределение на слънчевата радиация, преобладаващата атмосферна циркулация, релефът, характерът на постилащата повърхност и Черно море. Географското положение определя прихода на слънчева радиация, в резултат на което се формират четири ясно изразени сезона. Атмосферната циркулация включва нахлуване на въздушни маси от северозападната, североизточната и югозападната част на хоризонта. Преносът на въздушни маси от северозапад преобладава през по-голямата част от годината, но поради отдалечеността на страната от Атлантическия океан, под въздействието на постилащата повърхност до нас достига значително трансформиран въздушен поток, който през зимата е по-студен, а през лятото по-

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

прегрят и е с намалено влагосъдържание. В резултат от това през пролетта и началото на лятото при нахлуването на тези въздушни маси над по-голямата територия на страната падат проливни валежи, придружени с град и гръмотевици. През късна есен и в началото на зимата навлизат студени континентални въздушни маси от североизточната част на хоризонта, които причиняват рязко захлаждане. През този период в по-южните части се чувства влиянието на Средиземноморските циклони и там валежите са обилни и продължителни. Релефът, изразен чрез планинските масиви, оказва влияние върху проникването на въздушни маси в отделните части на страната. Влиянието на Черно море върху климатичните условия е в рамките на тясна ивица от 30-60 km навътре от крайбрежието.

Съгласно климатичното райониране на България (Станев и др., 1991), страната се разделя на две климатични области и четири подобласти. Областите се делят на Европейско-континентална и Континентално-средиземноморска. Различията между тях са свързани с разпределението на атмосферната циркулация през студеното полугодие. От своя страна областите се разделят на по две подобласти: първата на Умереноконтинентална и Преходно-континентална, а втората на Черноморска и Южнобългарска. В районите с надморска височина над 1000 m се формира планински климат. Поради бързите изменения в стойностите на отделните климатични елементи с височина в планинския климатичен район са обособени две части: среднопланинска и високопланинска. За граница между тях е приета надморска височина от 2000 m. В зависимост от физико-географските особености и режима на температурата на въздуха и валежите, във всяка подобласт са обособени климатични райони.

Умерено континенталната климатична подобласт се характеризира със сравнително студена зима с малко валежи и относително горещо лято. Средната януарска температура е от минус 1,5°C до 3,0°C в зависимост от орографията. При резки застудявания температурата пада под минус 18-20°C. Средната юлска температура е в граници 22-24°C като максималните температури понякога надхвърлят 40°C. Средната годишна температурна амплитуда е между 22-25°C, което подчертава континенталния характер на климата. Режимът на валежите се характеризира с максимум през май-юни и минимум през февруари. Разликата между летните и зимните валежи съставлява 15-25 % от годишната сума. Пролетта и есента са прохладни, като есента е малко по-топла и по-суха от пролетта.

Преходно континенталната климатична подобласт се намира южно от Стара планина. За нея са характерни чувствително по-меките зимни условия. Основна роля

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

за това играе Стара планина, която се явява бариера по отношение на студените континентални въздушни маси. Зимата е чувствително по-мека и малоснежна, лятото е горещо. Средната януарска температура тук е между минус 1,5 и 1,0°C. Броят на дните със снежна покривка е почти 2 пъти по-малък от този в Северна България. Лятото е горещо, като средната юлска температура е около 22-24°C, но при горещи вълни надхвърля 40°C. Режимът на валежите има континентален характер (летен максимум и зимен минимум), но разликата между летните и зимните валежи е чувствително намалена. Главният максимум на валежите е през май-юни, като се появява вторичен максимум през ноември.

Южнобългарската климатична подобласт обхваща най-южните крайгранични райони на страната от Беласица и Огражден до Странджа планина (без централните части на Родопите), долното течение на р.Марица, Източните Родопи, долината на р.Места, долината на р.Струма на юг от Кресненската клисура, както и прилежащите планински територии. Една сравнително малка част от територията има равнинен релеф - главно по речните долини. Останалата част е заета от планини. Характерна особеност на климата е мекатата и топла, но с повече валежи зима. Лятото е горещо и сухо. Дори и през януари температурата е 1-2°C над нулата, което определя района като един от най-топлите през зимата. При отделни резки застудявания, минималните температури могат да спаднат под минус 10°C - минус 14°C, а при изключителни застудявания и под 20°C. Лятото е много слънчево и горещо. Средните юлски температури са между 23°C и 25°C. Пролетта е по-топла от тази в черноморската подобласт. Разпределението на валежите е с подчертан есенно-зимен максимум (ноември-декември) и с минимум през август-септември. Студената част на годината е не само периодът с най-големи месечни валежи, но това е и периодът, през който падат най-обилните единични валежи.

Климатът в *Черноморската климатична подобласт* се формира главно от непосредствената близост на водните маси на Черно море и характера на атмосферната циркулация. Средиземноморският характер на климата се потвърждава основно от режима на валежите. Валежният максимум е главно през ноември, а минимумът е през август. Зимата е мека с положителни януарски температури, в северната му част около 0-1,5°C, а в най-южната част до плюс 3°C. Силните зимни застудявания се проявяват сравнително по-слабо, но в определени ситуации и в най-южните части са възможни температури до минус 17-18°C, а в северните дори до 25°C под нулата. Средните юлски температури са от 22°C до 23,5°C. Термичният режим през лятото е силно повлиян от

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

бризовата циркулация. В отделни синоптични обстановки температурите могат да достигнат до 39-40°C. Друга особеност на климата тук е относително по-честата проява на мъгли през топлата част на годината. Климатичните условия не са еднородни в подобластите, поради което те са разделени на отделни климатични райони, където обаче се запазват споменатите основни климатични особености. По-долу накратко са описани климатичните райони, включени в районите по NUTS.

Северозападен район - В климатично отношение северозападният район попада в Умерено континенталната подобласт и по-конкретно в северния, средния, предбалканския и планински климатични райони.

Северен централен район - Климатът в този район е аналогичен на този в предишния. Равнинните участъци на този район са относително по-отдалечени от Старопланинската верига, поради което тук не се наблюдава характерното за западния район увеличение на валежите.

Североизточен район - Този район по NUTS попада в Умерено континенталната подобласт и в Континентално средиземноморската подобласт. От Умерено континенталната подобласт той лежи в Северния и Източния климатични райони на Дунавската равнина, а от Континентално средиземноморската подобласт попада в климатичния район на Северното Черноморие.

Югозападен район - В климатично отношение този район се отнася към – Европейско континенталната и Континентално средиземноморската климатични подобласти. Северната част на района се характеризира с умерено континентален климат и попада в 3 климатични района – Планински; Припланински и Нископланински райони от западна Средна България, и Климатичен район на високите полета на Западна Средна България.

Южен централен район - Южният централен район попада в границите на 2 континентални климатични подобласти – Преходно континенталната и Континентално средиземноморската климатични области. Към Преходно континенталната климатична подобласт се отнасят 4 климатични района.

Югоизточен район - Югоизточният район попада в границите на 2 континентално климатични области – Преходно континенталната и Континентално средиземноморската климатични области. В преходно континенталната подобласт, западна част на района попада в източната част на климатичния район на Източна средна България, климатът на която беше описан по-горе. Останалата част от този район попада в Континентално средиземноморската климатична област. Част от територията лежи и в Черноморската

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

климатична подобласт и по-конкретно в климатичните райони на Бургаската низина и Странджанското крайбрежие. Югозападната част е в Континентално-средиземноморската климатична област – в Странджанския и Браннишко—дервенския климатични райони.

Изследванията за изясняване на съвременните изменения на климата се увеличават чувствително след 60-те години на ХХ век. Изучаването на причините за наблюдаваните изменения с достатъчна точност сочи, че общата тенденция за повишаване на температурата през последния век може да се обясни с колебанията в прозрачността на атмосферата и парниковия ефект от увеличаване концентрацията на CO_2 . Конкретните изменения на температурата на въздуха по географска ширина през различните сезони се определят от количеството и вида на стратосферните аерозоли и от изменението на границите на полярните ледове. Стопанската дейност на човека оказва значително влияние върху съвременния климат. Особено важна страна на нейното въздействие е увеличаването на съдържанието на CO_2 в атмосферата. Това от своя страна води до усилване на парниковия ефект и до повишаване на температурата в долната тропосфера.

През втората половина на ХХ-ти век от началото на 80-те години на миналия век в България се наблюдава тенденция към затопляне. От 1989 г. насам преобладават положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха спрямо климатичната норма на базисния период 1961 - 1990г. Средната годишна температура през 2011 г. е с $0,4^\circ\text{C}$ над климатичната норма. Това е поредната, 14-та година, с температури по-високи от обичайните за страната. Годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха намалява – минималната температура се повишава по-бързо от максималната. Нараства честотата на екстремните метеорологични и климатични явления. Наблюдават се повече и по-дълги периоди на засушаване, следвани от сериозни бури и тежки наводнения с разрушения и жертви. Най-дълги периоди на засушаване са наблюдавани през 40-те години и последните две десетилетия на 20-ти век, а най-значителните суши – през 1945 и 2000 г. От началото на 21 век зимите са по-меки. Значително нараства средния брой дни с денонощни суми на валежите над 100 мм; увеличават се случаите с проливни валежи, гръмотевични бури и градушки през януари и февруари; повишава се честотата на средния брой дни с гръмотевични бури и градушки през април и септември. Снежните месеци в планините намаляват, а дебелината на снежната покривка показва трайна тенденция към изтъняване. След установената тенденция на намаляване на валежите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

до средата на 90-те години на миналия век, през първата декада на 21 век годишните валежи показват тенденция към повишение в повечето райони на страната.

Междуправителствената група от експерти по изменение на климата (IPCC) разработва модели, с които да оцени изменението на климата. Математичните модели на климата, които се използват и за симулиране на очакваното изменение на климата през XXI-ви век, се нуждаят от сценарии за бъдещите емисии на парникови газове и аерозоли в атмосферата. Тези сценарии описват в широки граници основните демографски, икономически и технологични източници, които оказват и ще продължават да оказват влияние върху бъдещите емисии на парниковите газове и аерозолите в атмосферата. За изследване на климатичните промени се използват различни модели HadCM, MPI-M, CCCMA; GFDL, NCA и др. Самостоятелни модели се използват за моделиране на процеси, характерни за отделни компоненти на климатичната система, както и такива, които свързват резултатите от компонентните модели в общ интегриран модел. Регионалните модели за Централна и Източна Европа, използвани в проекта CECILIA (Central and Eastern Europe Climate Change Impact and Vulnerability Assessment), показват статистически значим тренд на нарастване на средната температура на въздуха с около 1.5°C през периода 2021-2050 г. спрямо тази за 1961-1990 г. За Югоизточна Европа за количеството на валежите по проекта CLAVIER се установява тенденция към нарастване през зимата с около 20% и намаляване през лятото с около 10%. За територията на България се установява силно изразена тенденция към нарастване на максималните температури на въздуха през лятото и увеличаване на броя на тропическите нощи (с минимална температура над 20°C), както и на продължителността на сухите периоди (последователен брой дни без валеж). Резултатите от симулациите с глобалния модел ECHAM4 показват, че температурите на въздуха в страната ще се повишат през 2025 г с 1.1-1.2°C, през 2050 с 2.1-2.2°C и през 2100 – с 4.2-4.3°C. Предвижда се валежите да намалеят през 2025 с 2-3%, 2025 – с 4-5% и с 8-10% през 2100 година. Според повечето климатични сценарии зимните валежи в България ще се увеличат до края на сегашното столетие, но валежите през топлото полугодие и най-вече през лятото се очаква да намалеят.

Във връзка с това през последните години както в Европа, така и у нас се усилено се работи по определяне на мерки за намаляване въздействието върху климата. Приетият през 2013 г „Трети национален план за действие по изменение на климата“ предвижда конкретни мерки за намаляване на емисиите на парникови газове във всички сектори, като тези мерки са съобразени с политиката на страната в областта

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

на изменението на климата и съответно с потенциала на националната икономика за редукция на емисиите. Планът разглежда основните международни и европейски аспекти на политиката за климата и целите, които ЕС трябва да постигне до 2020 г. Към момента е в процес на разработване и документът Национална стратегия за адаптация, която ще даде рамка за насоките, които следва да се следват за адаптация към условията на изменящия се климат. Работи се и по прилагане на новото Ръководство за интегриране на изменението на климата и биоразнообразието в стратегическата екологична оценка (Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment, 2013).

По отношение емисиите на парникови газове за периода 1988 – 2011г., емисиите показват тенденция към намаляване. Сектор „Енергия“ е източник на 78,9% от агрегираните емисии на ПГ за последната година на инвентаризация. Емисиите на ПГ от сектор “Индустриални процеси” са 6,02% от националните емисии. В сектор “Отпадъци” се определят емисиите на ПГ само от процесите на гниене на депонираните твърди отпадъци.

2.1.2. Състояние на атмосферния въздух

Емисии на вредни вещества

От последната инвентаризация (2011г.) на емисиите на вредни вещества отделяни на територията на България се установява (Годишен доклад за състоянието на околната среда, 2013) следното:

Топлоелектрическите централи са най-големият източник на серен диоксид – 84% от общото емитирано количество в страната (**фигура 2.1.2.1.**). Емисиите на серен диоксид от топлоелектрическите централи в България показват тенденция на значително намаляване (с около 48%) за периода 1990-2011г. - от 829,4 kt до 431,90 kt. През последната година на инвентаризация на емисии се отчита нарастване на серния диоксид с 127,2 хиляди тона в сравнение с 2010 г., което се дължи на нарасналото потребление на лигнитни въглища в ТЕЦ.

ТЕЦ са основни източници и на азотни оксиди - 39% от общото количество, емитирано в страната (**фигура 2.1.2.1.**).

Селското стопанство емитира 74% от амоняка, следвано от третиране и депониране на отпадъци - 18% (**фигура 2.1.2.1.**).

Основен източник на NMVOC е природата – 67% от общото количество за страната. Делът на селското стопанство е 11% , а на битовото отопление 12% (**фигура 2.1.2.1.**).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

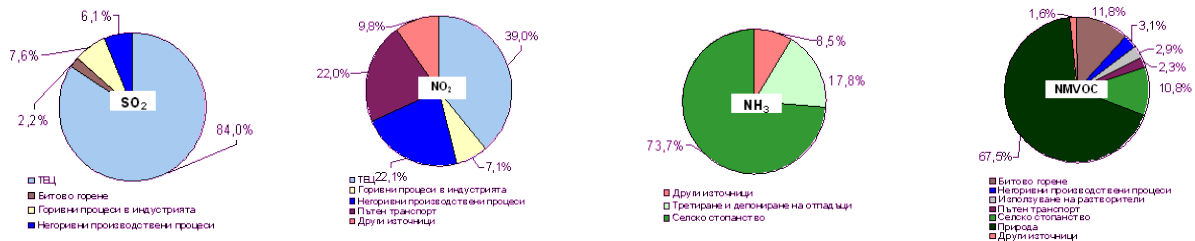
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Битовото отопление е основен източник на $ФПЧ_{10}$, емитирайки 58% от общото количество, изхвърляно в атмосферата.

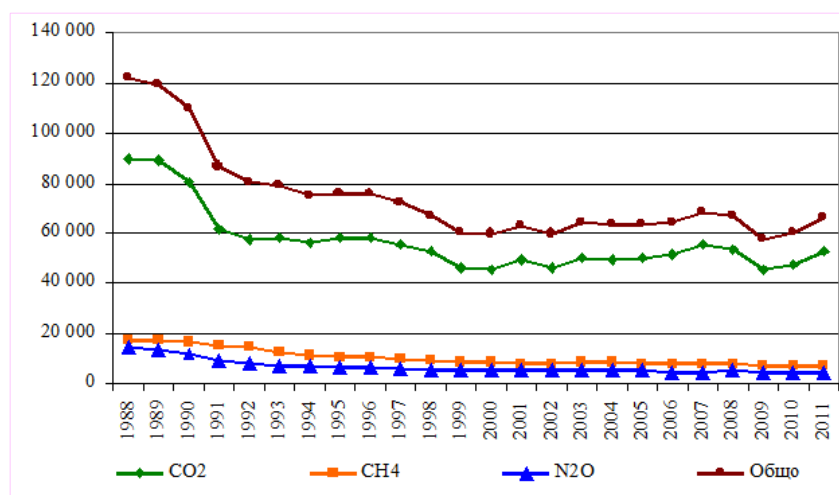

Фигура 2.1.2.1. Разпределение на емисиите на вредни вещества по основните групи източници на емисии през 2011 г. , %, Източник: НСИ и ИАОС

Емисии на парникови газове

Данните от последната инвентаризация (2011г.) на емисиите на парникови газове (ПГ) показват, че общите емисии представени в CO_2 - екв. са 66 133,28 гигаграма (Gg). Нетните емисии (с отчитане на поглъщането от сектор ЗППЗГС) са 57 747,13 Gg (**фигура 2.1.2.2.**).

Анализът на разпределението на основните ПГ показва, че CO_2 има най-голям дял от общите емисии – 80,51%, емисиите на CH_4 - са на второ място с 11,62%, емисиите на N_2O са с дял 7,25% и остават на трето място, F - газове са с дял от 0,62% - на четвърто.

Фиг. 2.1.2.2. Тенденция на емисиите на основните ПГ - CO_2 , CH_4 и N_2O и общата емисия на ПГ (в това число $HFCs$, $PFCs$ и SF_6) за периода 1988-2011 г., Gg CO_2 – екв. Източник: ИАОС , Национален доклад за инвентаризация на емисиите на ПГ за 2011г.

За периода 1988 – 2011г., емисиите на основните ПГ показват тенденция към намаляване. През 2011 г. са емитирани 45,75% от емисиите през базовата година

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

(1988г.).

В България сектор „Енергия“ е източник на 78,9% от агрегираните емисии на ПГ за последната година на инвентаризация. Най-голям дял в сектора заемат емисиите на CO₂ – 95,5%, като тези от горивните процеси за производство на енергия са 67,5%. През 2011 г. се наблюдава увеличение на емисиите на ПГ с 5462,11 Gg CO₂-екв. спрямо 2010 г. и е свързано с по-голямото количество използвани лигнитни въглища от ТЕЦ.

Емисиите на ПГ от сектор “Индустриални процеси” са 6,02% от националните емисии. Най-голям дял в емисиите от сектора има CO₂ – 83,78%. В сектора най-значими източници на ПГ са: - производството на вар (CO₂); - производството на цимент (CO₂); - производството на амонак (CO₂); - употреба на варовици в десулфуриращи инсталации в енергетиката (CO₂).

След 2007 г. се наблюдава рязко намаляване на емисиите от металургичната индустрия, което се дължи на преустановяването на дейността на комбинат „Кремиковци“ до пълното спиране след 2008 г.

В сектор “Използване на разтворители” се емитират основно неметанови летливи органични съединения (NMVOCs) и N₂O. Секторът не е ключов източник на емисии на ПГ. Емисиите на NMVOCs и CO₂ за 2011 г. намаляват спрямо 2010 г. с 14,96%, което се дължи на положителният ефект от влезлите в сила наредби, свързани с производство и пускане на пазара на бои и лакове, както и на употребата на разтворители в определени инсталации. За 2011 г. N₂O е използван само за анестезия, и се наблюдава намаление на емисиите на N₂O с 6,1 %.

Процесите и дейностите в сектор “Селско стопанство” са източници основно на CH₄ и N₂O. Най-голям източник на емисии на CH₄ в сектора е ентеричната ферментация при селскостопанските животни – 21,3% от сектора. Най-значителни са емисиите на N₂O от селскостопанските почви, като техният дял е 57,6%.

В сектор “Отпадъци” се определят емисиите на ПГ само от процесите на гниене на депонираните твърди отпадъци. В инвентаризацията за 2011 г., емисиите на метан от този източник са на първо място в България, емитирайки 3580,2 Gg (CO₂ -екв.).

На **фигура 2.1.2.3.** са представени общите емисии на ПГ по сектори за периода 1988–2011 г. в Gg CO₂- екв. Включени са и количествата погълнат CO₂ от горите, което води до понижаване на емисиите.

Данните показват, че сектор “Енергия” има най-голям дял от общите емисии на ПГ през 2011 г. – 78,9%. На второ място е сектор “Селско стопанство” – 9,3% и на трето е сектор “Индустриални процеси” с 6,0% от националните емисии.

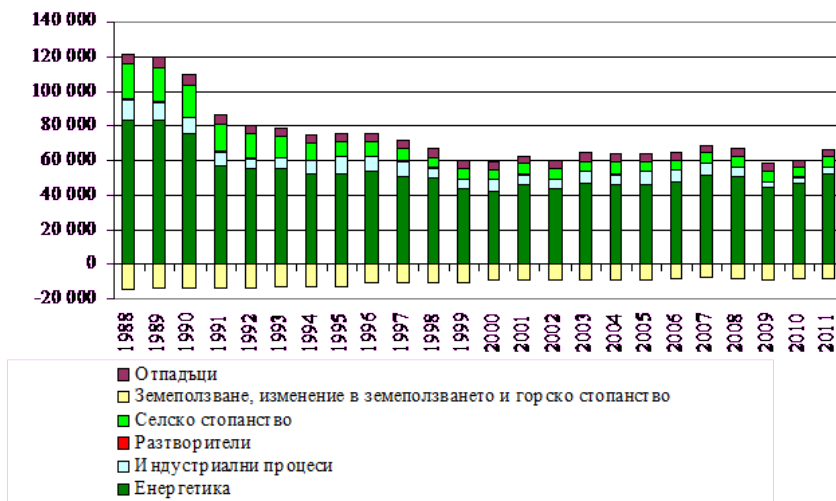
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.2.3. Общи емисии на парникови газове по сектори за периода 1988 – 2011г., Gg CO₂- екв. Източник: ИАОС , Национален доклад за инвентаризация на емисиите на ПГ за 2011г.

Основен индикатор за оценка на емисиите на парникови газове в международен аспект са емисиите на парникови газове на човек от населението. За България стойността на този показател намалява от 13,6 тона CO₂- екв. през 1988 г. до 9 тона CO₂-екв. през 2011 г. Най-ниски са били нивата през 2000 г. - 7,3 тона CO₂-екв. По този показател България се доближава до средния за Европейския съюз (ЕС) – 9,4 тона CO₂-екв.

Ангажименти на България по отношение на емисиите на вредни вещества

За осигуряване на прилагането на Директива 2001/80/ЕО в България е приета Национална програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух. Документът е приет с Решение № 261 на МС от 2007г. Тази програма предвижда прилагането на мерки за намаление нивата на емисиите в резултат, на което се очаква постигането на посочените по-долу национални тавани, с отчитане прилагането на Директива 2001/80/ЕО.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Таблица 2.1.2.1. Емисии на вредни вещества в атмосферния въздух от антропогенни източници (без природа) и международни ангажименти на България, kt¹. Източник: ИАОС

Атмосферни замърсители	Емисии през 2011г.	Ангажименти по Директива 2001/81/ЕО	Ангажимент по Гьотеборгски протокол към КТЗВДР	Цели по Националната програма, приета с Решение №261 на МС		
		2010г.	2010г.	2010 г.	2015 г.	2020 г.
SO_x (като SO₂)	514	836	856	380	300	250
NO_x (като NO₂)	136	247	266	247	247	247
NM VOC	92	175	185	175	175	175
NH₃	48	108	108	108	108	108

Данните от националните инвентаризации за периода до 2011 г. спрямо целта от Киото показва, че емисиите на парникови газове са значително по-ниски в сравнение с базовата 1988 г. и в момента България има необходимия резерв, който осигурява изпълнение на ангажиментите, поети с подписването на Протокола от Киото (**фигура 2.1.2.4**).

В България се осъществяват два от „гъвките“ механизми на Протокола от Киото, международна търговия с емисии и „съвместно изпълнение“. Предприети са мерки за участие в международната търговия с емисии посредством сключване на споразумение за покупко-продажба на Предписани емисионни единици (ПЕЕ) с Република Австрия в рамките Националната схема за зелени инвестиции. Финансовите постъпления от продажбата се използват за финансиране на публични и частни проекти. До момента има сключени договори за изпълнение на проекти за подобряване енергийната ефективност на общински сгради, основно детски градини и училища. Финансирани са и частни проекти за биомаса, биогаз, транспорт, ВЕИ и др.

С одобрените проекти по механизма „съвместно изпълнение“ се предвижда намаляване на около 8 млн. тона CO₂ екв. за период от 4 години.

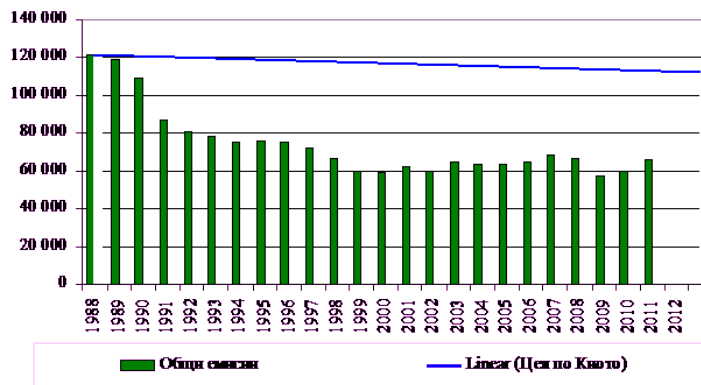
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.2.4. Постигане на целите на Протокола от Киото до 2011 г., Gg CO₂ – екв.
Източник: ИАОС

Оценка на качеството на атмосферния въздух, в т.ч. по Райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух.

Оценката на качеството на атмосферния въздух (КАВ) е направена въз основа на тримесечните Бюлетини на Изпълнителната агенция по околна среда за периода 2012 - 2013г. и първо тримесечие на 2014 г., както и последния Доклад за състоянието на околната среда, 2013г.

Анализът е направен по отделно по райони за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ). Територията на страната е разделена на 6 района - Столичен, Пловдив, Варна, Северен/Дунавски, Югозападен и Югоизточен. В Националната Автоматизирана Система за Контрол Качеството на Атмосферния Въздух (НАСККАВ) са функционирали от 46 до 53 стационарни пункта, разположени в 31 до 34 населени места.

Столичен район

В гр. София контрол върху КАВ се осъществява в кварталите – Дружба, Павлово, Надежда, Хиподрума, на Орлов мост и на Копитото.

Концентрациите на серен диоксид в района на столицата са значително по-ниски от допустимите норми (SO_{2-24h}-125µg/m³, SO_{2-1h}-350µg/m³).

През студените месеци на годината са отчетени случаи на превишение на допустимата едночасова норма за азотен диоксид (NO_{2-1h} - 200 µg/m³). Най-често това е наблюдавано през 2012 г., съответно – пункт Хиподрума – 42 случая, Павлово – 36 случая и Орлов мост – 3 бр. През 2013 г. са отчетени само единични часове в Павлово и Надежда.

В столицата се установят концентрации на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) над пределно допустимата средна денонощна концентрация 50 µg/m³ (ПС за СДН), най-

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

често през първото и четвъртото тримесечие на годината. С изключение на Копитото във всички пунктове е нарушено закононото изискване да няма повече от 35 дни в годината с концентрации над ПС за СДН. През 2012 г. дните с ФПЧ₁₀ над ДН в отделните пунктове варират от 59 (кв. Дружба) до 108 (Орлов мост), а през 2013 г. от 43 дни (гара Яна) до 110 бр. (кв. Дружба). Чести превишения, около ½ от дните са отбелязва и през първото тримесечие на 2014 г. Най-високите стойности достигат 8-8,5 пъти ДН.

В района се установяват и повишени нива на озон, особено на Копитото, където през 2012 г. краткосрочната целева норма (КЦН=120µg/m³) е превишена в 119 случая, а през 2013 г. – в 78. В останалите пунктове броя на 8-часовите средни стойности на озон над КЦН варират през 2012 г. от 1 (Хиподрума) до 40 (Надежда), а през 2013 г. от 1(Хиподрума) до 15 (Павлово).

Район Пловдив

В район Пловдив контрол върху КАВ се осъществява в 2 пункта в гр. Пловдив – Баня Старина и Каменица, и Долни воден.

Серният диоксид не е проблемен замърсител за района на гр. Пловдив. Установени са само 2 случая на превишение на 1- часовата норма – пункт Баня Старина (1 трим. 2014 г.) и пункт Каменица (4 трим. 2012 г.). Най-високата измерена стойност достига 1,5 пъти ДН (350 µg/m³). Не се установява превишение на средноденонощните норми(125 µg/m³).

По отношение на азотния диоксид, в района на Пловдив се наблюдават 11 случая на превишение на 1-часовите допустими концентрации (200µg/m³) през 2012 г. и 9 през 2013 г. Най-високата измерена стойност е 1,6 пъти ДН.

През последните 2 години в РОУКАВ Пловдив се установява, че над 1/3 от дните са с наднормени концентрации на ФПЧ₁₀. В отделните пунктове през 2012 г. стойностите варират от 127 случая (Долни Воден) до 154 (Баня Старина-Пловдив), а през 2013 г. от 139 (Долни Воден) до 173 случая (Пловдив-Каменица). Максималните измерени концентрации достигат 6 пъти ДН.

От пунктовете за контрол КАВ измерване на озон се извършва само в пункт Каменица. За разглеждания период най-много дни с концентрации над КЦН (120 µg/m³) се установяват през третото тримесечие на 2012 г. – 31. През второто тримесечие на 2012 и 2013 години са регистрирани само по 1 случай. Максималните стойности достигат 1,2 пъти КЦН.

Район Варна

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

В район Варна контрол върху КАВ се осъществява в 2 пункта от гр. Варна – Ян Палах и ул.Батак и един в гр.Девня.

Серният диоксид не характерен замърсител за района на Варна-Девня. Едновременните концентрации на азотен диоксид превишават нормата в единични случаи – само 3 бр. за последните години (първо тримесечие на 2014 г.).

В района на Варна-Девня се установят концентрации на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) над пределно допустимата средна денонощна концентрация 50 µg/m³ (ПС за СДН). С изключение на пункт Девня в пунктове във Варна е нарушено законното изискване за максимум 35 дни в годината с концентрации над ПС за СДН. Най-чести са превишенията в пункт Варна – Батак, съответно 155 дни през 2013 г. и 135 дни през 2012 г. В пункт Ян Палах-Варна са отбелязани 60 случая на концентрации над ДН само през 2012 г. Максималните стойности на ФПЧ₁₀ най-често варират в границата 1,1 до 1,5 пъти ДН. Единични са концентрациите, достигащи до 3 пъти нормата.

По отношение на озона превишение на КЦН се установява само в единични случаи, съответно в гр. Варна – 6 през 2012 г. и гр.Девня -1 през 2013г.

Северен/Дунавски район

Станциите от национална мрежа за мониторинг на КАВ в Северен/Дунавски район са разположени във Видин, Враца, Монтана, Никопол - ДООС N, Плевен, Ловеч, Свищов, Русе, Силистра, Добрич, Шумен, Г.Оряховица и В.Търново.

По отношение на серния диоксид са регистрирани само 3 превишения на допустимата средноденонощна норма (SO_{2-24h}-125µg/m³) в района на Видин, първо тримесечие на 2012 г. В останалите пунктове стойностите са в границите на ДН. В нито един от градовете не са превишени 1-часовите норми (SO_{2-1h}-350µg/m³).

Измерените концентрации на азотни оксиди в контролираните пунктове от район Северен са по-ниски от нормата (NO_{2-1h} - 200 µg/m³).

Установено е високо ниво на замърсяване с фини прахови частици (ФПЧ₁₀) над пределно допустимата средна денонощна концентрация 50 µg/m³ (ПС за СДН). През отоплителния период – първото и четвъртото тримесечие във всички пунктове от района се отчитат от 20 до 68 дни в тримесечие с концентрации над допустимата норма. Най-много превишения са отчетени съответно във: Видин – 68 бр.(1 трим. 2014), 67бр.(4 трим. 2012); Монтана – 63 бр.(1 и 4 трим. 2013г.), Горна Оряховица – 65 бр.(1 трим. 2012 г.), 32 бр. - Силистра (1 трим. 2012 и 2014). Най-високите измерени концентрации достигат 5-6 пъти ДН. През топлата част на годината само в някои от пунктовете се наблюдават случаи с концентрации над ДН, които са значително по-

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

малко. С изключение на Добрич във всички изследвани градове е нарушено законовото изискване да няма повече от 35 дни в годината с концентрации над ПС за СДН.

В някои от градовете от района с контрол на КАВ (Враца, Горна Оряховица, Русе, Силистра, Свищов, Шумен) се наблюдава превишение на краткосрочната целева норма за озон (КЦН-120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Най-значителен е броя на случаите през трето тримесечие на 2012 г. – Г.Оряховица – 49 дни, Русе – 27 дни, Враца и Силистра по 15 дни и Свищов – 5 дни. През второто тримесечие на 2012, както и второ и трето на 2013 г. в същите населени места се установяват единични превишения на КЦН за озон.

Югозападен район

Станциите от национална мрежа за мониторинг на КАВ в Югозападен район са разположени в Пирдоп, Перник, Смолян, Кърджали, Благоевград.

По отношение на серния диоксид има регистрирани превишения предимно през студените месеци и на двете години. Средни 24-часови концентрации над ДН са отчетени най-много в Перник – 17 дни (4трим. 2012г.), 9 дни (1трим. 2012г.), 6 дни (4трим. 2013г.) и 3 дни (1трим. 2013г.). За района на Кърджали има единични случаи – по 1 ден (4трим. 2013, 1 и 4 трим. 2012 и 1трим. 2014г.). Високите 1-часови концентрации, превишаващи ДН са единични случаи – за Перник – по 1 час 1 и 4 трим. 2013, 3 часа - 4 трим. 2012 и 5 часа – 1 трим. 2012, за Кърджали – 8 часа – 1 трим. на 2012.

Измерените концентрации на азотни оксиди в контролираните пунктове от район Югозападен са по-ниски от нормата (NO_2 -1h - 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

В пунктовете за контрол КАВ се установява често замърсяване с ФПЧ₁₀. Повисоки концентрации и чести са случаите на превишение на допустимата норма през студените месеци на годината. Във всички пунктове дните с отчетени концентрации над пределно допустимата средна денонощна стойност (50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) са повече от законовото изискване 35 дни в годината, съответно в Перник – през 2012 г. – 171 дни и през 2013г. – 123 дни, в Смолян – 2012 г. – 105 дни и 92 – през 2013г., в Кърджали – 2012 г. – 77 дни и 2013 г. -73 дни., Пирдоп – 79 дни през 2012 г. и 62 през 2013 г. и Благоевград – 2012 г. – 84 дни и 2013 г. – 69 дни. Най-високите измерени концентрации достигат 6 пъти ДН.

От пунктовете за контрол КАВ измерване на озон се извършва само в Благоевград. За разглеждания период най-много дни с концентрации над КЦН (120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) се установяват през третото тримесечие на 2012 г. и 2013 г., съответно – 49 и 12. Значително по-малко на брой случаи се установяват и през второто тримесечие на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

2012 и 2013 години и първото на 2012 г., съответно - 9, 1 и 3 дни. Максималните стойности достигат 1,25 пъти КЦН.

Продължава тенденцията към понижаване на средногодишните концентрации на оловни аерозоли в атмосферния въздух с изключение на гр. Кърджали. През 2011 г. превишение на СГН за съдържание на олово в атмосферния въздух е регистрирано само в РОУКАВ Югозападен – гр. Кърджали. Основен източник на замърсяване в района е дейността на ОЦК „Кърджали“ и „Аурубис България“ АД.

Средногодишната норма през 2011 г. (Доклад за състоянието на околната среда на РБ, 2013) за кадмий е превишена в Югозападен район, като максималната средногодишна концентрация е регистрирана в Кърджали – 25,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Източник на замърсяването с кадмий е дейността на предприятията от цветната металургия ОЦК „Кърджали“.

През 2011 год. е регистрирано превишение на целевата СГН за съдържание на арсен в атмосферния въздух в гр. Кърджали.

Югоизточен район

Пунктовете от национална мрежа за мониторинг на КАВ в Югоизточен район са разположени в Бургас, Несебър, Сливен, Стара Загора, с.Могила, с. Ръжена, с.Остра могила, Гълъбово, Димитровград, Хасково, Пазарджик.

Някои от пунктовете от район Югоизточен се характеризират с най-високите концентрации на серен диоксид отчетени в България. Значително са превишени 1-часовите ДН ($350 \mu\text{g}/\text{m}^3$) в гр. Гълъбово, съответно 2012г. - 48 случая, а 2013 г. – 39 случая, в Димитровград – през 2012 г. – 16 часа и 61 през 2013г. и гр. Сливен – 2012 г. – 22 случая и 2013 г. -13 случая. В Бургас са отчетени само 2 концентрации над ДН – 1 трим. на 2012 г. Най-високите стойности на серен диоксид достигат 3-4 пъти ДН. В Димитровград 3 пъти е превишен алармения праг за серен диоксид ($500 \mu\text{g}/\text{m}^3$), а в Сливен 2 пъти. Средноденонощните концентрации по-високи от ДН през 2012 г. се установяват в гр.Гълъбово, Димитровград и гр.Сливен, съответно по 2 дни във всеки от пунктовете, а през 2013 г. по 4 дни в Гълъбово и Димитровград.

Измерените концентрации на азотни оксиди в контролираните пунктове от район Югоизточен са по-ниски от нормата ($\text{NO}_{2-1\text{h}} - 200 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

В повечето от пунктовете за контрол КАВ в Югоизточен район се установява замърсяване с ФПЧ₁₀. По-високи концентрации и по-чести са случаите над допустимата норма през студените месеци на годината. Единствено в с. Остра могила и Ръжена се наблюдават единични случаи на превишение на ДН. Пунктове с отчетени концентрации над пределно допустимата средна денонощна стойност (50 µg/m³) повече от законното изискване 35 дни в годината съответно през 2012 и 2013 г. са Димитровград – 173 и 134 дни, Хасково – 75 и 77 дни, Пазарджик – 74 и 104 дни, Бургас – Долно Езерово – 64 и 104 дни, Гълъбово – 47 и 69 дни, Сливен – 44 и 81 дни. Най-високите измерени концентрации достигат 5 пъти ДН.

В някои от пунктовете за контрол КАВ се наблюдават и повишени нива на озон. За разглеждания период най-много дни с концентрации над КЦН (120 µg/m³) се установяват през 2012 г., съответно в пунктове – Несебър - 45 случая, Димитровград – 29 случая, Бургас – Меден рудник – 21 случая. В другите пунктове, както и през 2013 г. са констатирани единични превишения на КЦН. Максималните стойности достигат 1,2 пъти КЦН.

Не са регистрирани превишения на средногодишната норма за опазване на човешкото здраве за бензен (5 µg/m³) и никел за районите, в които се контролират тези вещества.

Изводи:

В периода от 1990 г. до 2013 г. има значително намаляване на нивата на емисиите на всички основни атмосферни замърсители, от което следва и подобряването на качеството на атмосферния въздух.

От направения анализ обаче може да се заключи, че през последните години замърсяването с ФПЧ₁₀ продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух във всички РОУКАВ. Източник на регистрираните наднормени замърсявания са промишлените, битовите и транспортните дейности на територията на съответните общини, както и замърсените и лошо поддържани пътни настилки. Допълнителен принос към замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици оказва и влиянието на неблагоприятните климатични условия в страната като слабо разреждане на локално емитираните замърсители, включително в резултат на ниски скорости на вятъра (под 1,5 м/сек.), както и продължителни засушавания.

Основните източници на серен диоксид в Югоизточен РОУКАВ са топлоелектрическите централи от енергиен комплекс „Марица Изток“ и ТЕЦ Сливен, а за Югозападен РОУКАВ „ОЦК“ АД, гр. Кърджали и „Топлофикация Перник“ ЕАД.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Основен източник на азотни оксиди в районите София и Пловдив са емисиите от автомобилен транспорт.

През 2011 г. в РОУКАВ София, Пловдив, Югозападен, Югоизточен и Северен е регистрирано превишение на целевата СГН (1 ng/m^3), за съдържание на ПАВ в атмосферния въздух. Основни източници на замърсяването са изгарянето на различни видове горива, в т.ч. и в битовия сектор.

ИАОС отчита, че все още остава висок процентът на населението, което живее при наднормени нива на замърсяване с ФПЧ₁₀ и NO₂. В България процентът от населението, който живее при нива на озон над краткосрочната целева норма (17,4%) е приблизително равен на страните, членки на ЕАОС (17,3%).

Констатира се тревожният факт, че голяма част от населението на България е изложено на високи и чести концентрации на ФПЧ₁₀ – 51% от хората в страната, което значително над средното за Европа (21,3%).

По отношение на азотните оксиди в България се е увеличил процентът на населението, което живее при нива на замърсяване над допустимите норми, като достига 22% при ниво за Европа от 6,6%, а 1,8% от населението на страната живее при нива на замърсяване със серен диоксид над допустимата норма, докато за Европа този процент е под 0,1%.

2.1.3. Състояние на повърхностните води

Политиката на Р. България в областта на водите като природен ресурс е заложена в следните стратегически документи:

- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България
- Морска стратегия на Република България
- Стратегически план за действие за опазване на околната среда и възстановяване на Черно море
- Национална програма за необходимите мерки в условията на тенденция към засушаване

Съгласно чл. 152, ал.1 от Закона за водите, територията на страната е разделена на четири района за басейново управление на водите:

- **ДУНАВСКИ РАЙОН** с център Плевен - обхващащ водосборните области на реките Искър, Ерма, Нишава, Огоста и западно от Огоста, Вит, Осъм, Янтра и Русенски Лом и територията западно от подземния вододел на малм-валанжския водоносен хоризонт;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- **ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН** с център Варна - обхващащ територията източно от подземния вододел на малм-валанжския водоносен хоризонт и водосборните области на реките, вливащи се в Черно море от северната до южната граница, включително вътрешните морски води и териториалното море;
- **ИЗТОЧНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН** с център Пловдив - за водосборните области на реките Тунджа, Марица и Арда;
- **ЗАПАДНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН** с център Благоевград - за водосборните области на реките Места и Струма.

Повърхностните и подземните води в района за басейново управление са разделени на водни тела и са създадени зони за тяхната защита. БД в плановете са изготвили оценка на състоянието на повърхностните и подземните водни тела, съответно: екологично и химично състояние за повърхностните и химично и количествено състояние за подземните водни тела. Информацията, която касае характеристиките на районите за басейново управление на водите, прегледа на въздействието от човешка дейност върху състоянието на повърхностните и подземните води и икономическия анализ на водоползването, ще бъдат актуализирани от БД. Актуализацията се извършва на основание и в съответствие на чл. 15бз, точки 1 ÷ 3 от ЗВ и чл. 5 от Рамковата директива за водите до края на 2014 г.

А) Обща информация за повърхностните води

Водният потенциал на Р. България се формира от оттока на вътрешните реки, подземните води и част от водите на река Дунав. Средномногогодишният естествен воден отток на вътрешните реки е 20,7 млрд. куб. м и намалява до 9,0 млрд. куб. м в суха година. Използваемата му част се оценява на около 60,0 % от средномногогодишната стойност на оттока.

Пресните водни ресурси на България се оценяват на 106,7 млрд. m³ годишно, в т.ч. и река Дунав и се разпределят неравномерно на територията на страната. Преобладаващата част от тях се формират от външен приток (84%), както на повечето страни от Дунавския басейн. Освен това, характерни за страната са големите разходи на валежи за изпарение (75%).

Пресните водни ресурси на България са около 14 хил. m³/год. средно на човек, което поставя страната сред първите 10 европейски страни. Независимо от това, определени райони на страната може да изпитват недостиг на вода, поради неравномерното-териториално разпределение на ресурсите.

Изградени са около 2100 водохранилища с общ полезен обем около 6,0 млрд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

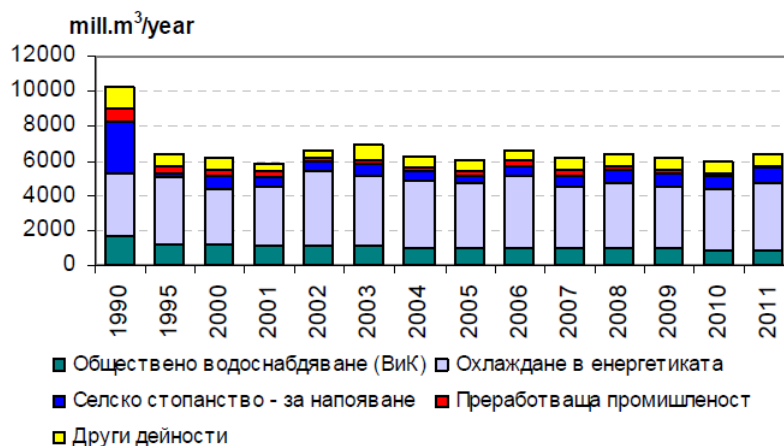
Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

куб. м, в които се регулират и преразпределят около 40 % от формацията се в страната повърхностен отток в условията на средна година.

На територията на страната има 18 по-големи езера (6 крайморски и 12 високопланински) с обща площ около 77 км²

Основните потребители на вода са селското стопанство, индустрията и битовия сектор (домакинства и услуги). Преобладаваща част от водите се добиват за собствени цели (средногодишно 69%), а останалата част за водоснабдяване - питейно-битово и напояване. С най-голямо значение са повърхностните води, които осигуряват средногодишно 90% от необходимите ресурси.

Иззети пресни води по основни икономически дейности в България

Фигура 2.1.3.1 Иззети пресни води по основни икономически дейности в България (източник МОСВ-Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда 2013)

Относно водоползването от повърхностни води в България можем да направим следните изводи:

- Значим спад на използваните води за периода 1990-1995 г. вследствие реструктурирането на икономиката, а след 2000 г. се отбелязва относително стабилизиране на водните количества и структурата на водоползването.
- Енергетиката е най-големия водоползвател – за охлаждащи процеси се използват средногодишно около 75% от използваните водни ресурси (2000-2011 г.).
- В периода 2000-2011 г. се регистрира нарастване на търсенето на вода за напояване, а в преработващата и добивна промишленост – устойчива тенденция на намаление.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- От 1990 г. до 1997 г. намалява потреблението на питейна вода от домакинствата, след което се стабилизира между 90 и 100 л/ден. средно на човек. Регистрират се и значими регионални различия в потреблението.

Б) Райони със значителен потенциален риск от наводнения;

Оценката и управлението на риска от наводнения за Р България е предмет на Европейската Директива за наводненията (ДН), която е в сила от 26.11.2007 г. и е транспонирана в националното законодателство с изменението на Закона за водите през м.август 2010 г

Всички Басейнови дирекции в Р. България са изготвили предварителни оценки на риска от наводнения за своите райони.

По-долу са показани обзорни карти за всяка Басейнова дирекция с нанесени райони с повишен риск от наводнения

Фигура 2.1.3.2. Карта на райони с риск от наводнения в Дунавски район

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.3.3. Карта на райони с риск от наводнения в Черноморски район

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Карта на потенциални бъдещи наводнения - ИБР

Фигура 2.1.3.4. Карта на райони с риск от наводнения в Източнoбеломорски район

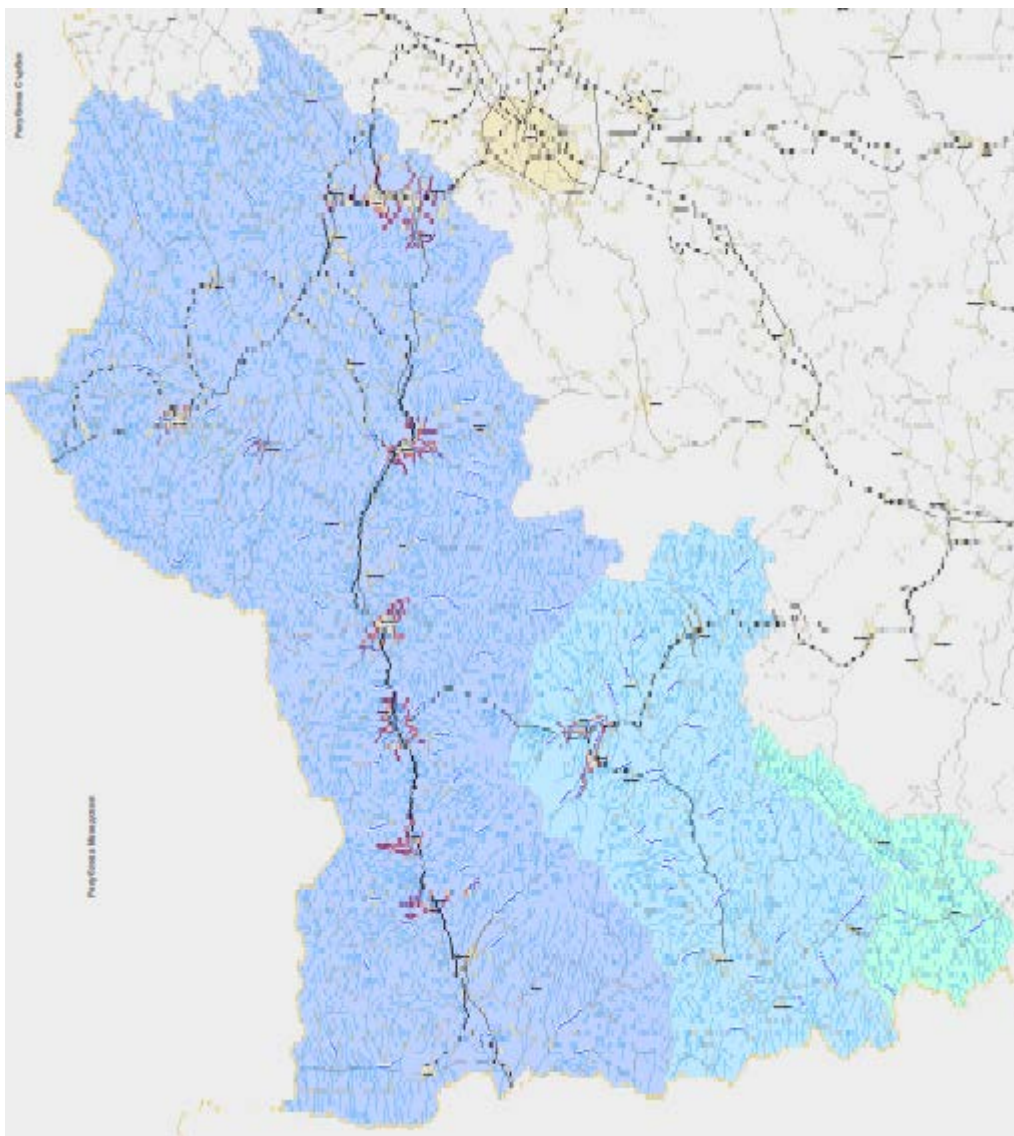
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.3.5. Карта на райони с риск от наводнения в Западнобеломорски район

Промишлените предприятия разположени на територии с повишен риск от наводнения несъмнено трябва да предприемат мерки за минимизирането му.

В) Химично състояние на повърхностните води, хидробиологичен мониторинг на повърхностните води, води за питейно-битово водоснабдяване

- **Химично състояние на повърхностните води**

Основните индикатори, които се прилагат за оценка на химичното състояние на повърхностните води на национално и европейско ниво са средногодишните концентрации на следните основни показатели – разтворен кислород (DO), БПК₅

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

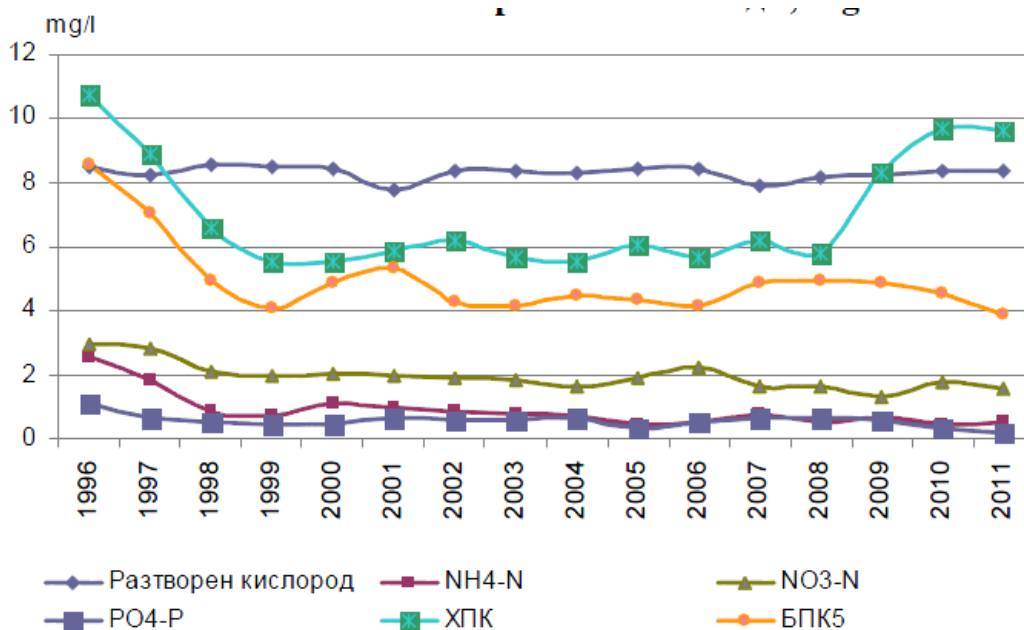

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

(BOD₅), ХПК (COD), амониев (NH₄- N) и нитратен (NO₃- N) азот, фосфати (PO₄- P).

За оценка на индикаторите са използвани данни за периода 1996– 2011 г за повърхностните води на Р. България. На фиг. **Фигура 2.1.3.6.** е показано изменението на концентрациите на основните индикатори за периода 1996-2011г (*източник МОСВ-Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда 2013*). От нея се вижда запазване на тенденцията за подобряване на качеството на водите.

Фигура 2.1.3.6. Изменение на концентрацията на основните индикатори за химично състояние на повърхностните води

През периода 1996-2011 г. се запазва тенденцията наблюдавана през последните години за подобряване на качеството на водите, но въпреки това все още има водни тела в риск, посочени в разработените от басейновите дирекции планове за управление на речните басейни (ПУРБ). За тези тела са изготвени програми от мерки с цел достигане на добро екологично състояние до 2015 г.

За периода 1996-2011 г. концентрациите на NH₄-N (Амониев азот), БПК₅ (Биохимична потребност от кислород) и PO₄- P (Ортофосфати) показват понижение.

За периода 1996-2011 г. без съществено изменение остават разтворен кислород и NO₃ (Нитратен азот)

През 2011 г. ясно личи тенденцията за подобряване качеството на повърхностните води в България по отношение на основните физико-химични показатели.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

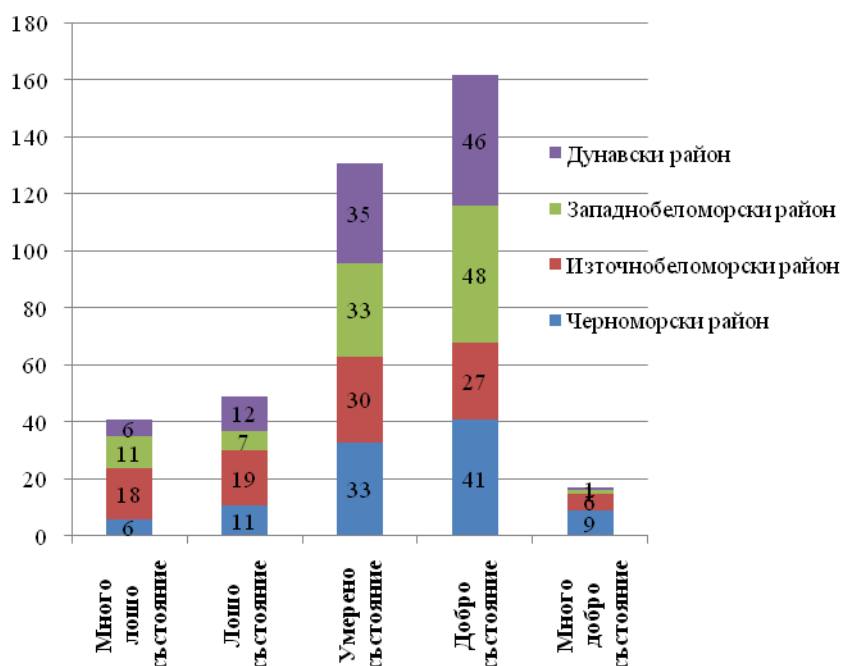
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела в Р. България е показано на **Фигура 2.1.3.7**

Фигура 2.1.3.7 Екологично състояние на повърхностните водни тела по райони на басейново управление, % от общия им брой в басейна

- **Хидробиологичен мониторинг на повърхностните води**

В Р. България се осъществява Програмата за хидробиологичен мониторинг на повърхностни води, която е част от Националната система за мониторинг на околната среда.

На **фигура 2.1.3.8** са показани обобщените резултати от мониторинга за 2011 г (източник МОСВ-Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда 2013)

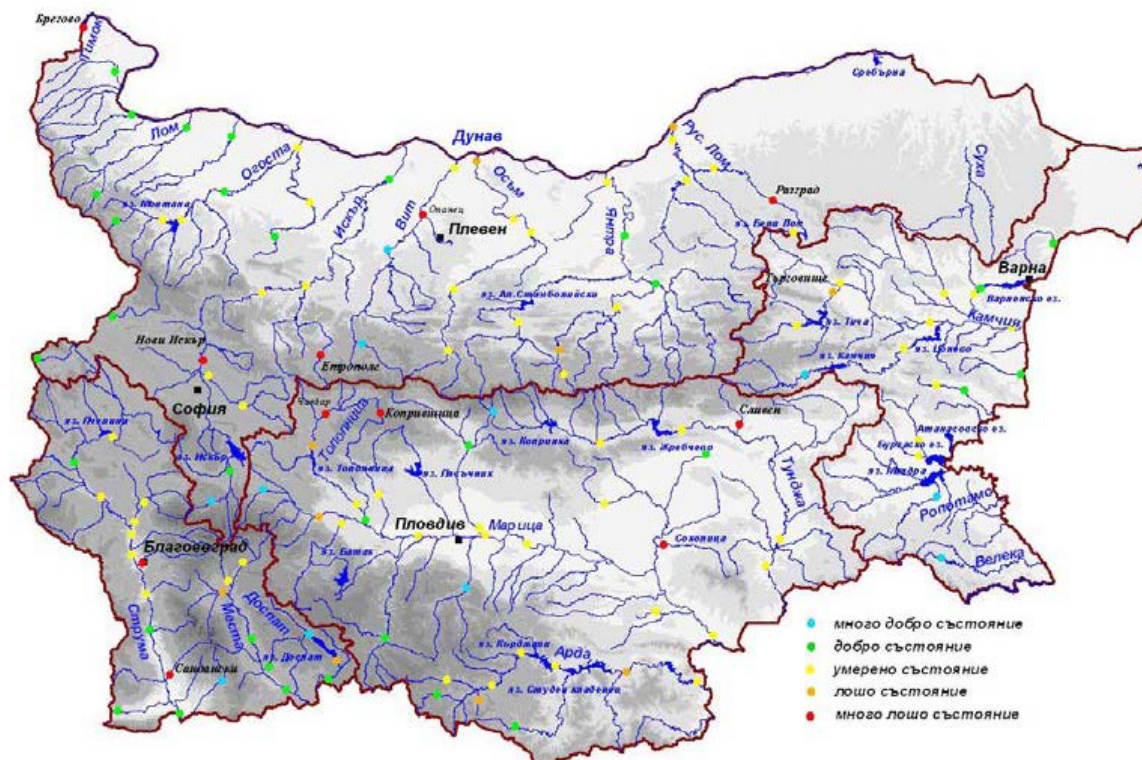
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.3.8 Биологична оценка на речни типове по макрозообентос за 2011 г.

- **Води за питейно-битово водоснабдяване** (Източник МОСВ - Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор, 2012 г)

Замърсяванията на водните тела влияят на качеството на доставяната вода за питейно-битови нужди. Все още е нисък процентът на свързаното население към пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ) - 44,7%, докато свързаното население с обществено водоснабдяване е 99% през 2009 г.

Независимо от изискването на националното законодателство за изграждане на пречиствателни съоръжения за всички водоизточници за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води, техният брой е недостатъчен. В Дунавския район са построени 15 ПСОВ с проектен средногодишен капацитет 580 189 хил. м³, от който през 2009 г. е използван само 43,9%. Има станции със значително по-ниска използваемост. Най-голям е броят на построените ПСПВ в Източнобеломорския район – 20 броя, но процентът на използваемост е най-нисък - 17,8%. Десет броя ПСПВ има в Западнобеломорския район, чиято използваемост на проектния капацитет също е ниска

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

– 31,8%.

Общо за страната питейните пречиствателни станции са с 41,2% обща използваемост на проектния средногодишен капацитет, като не добре поддържаните съоръжения и прилаганите реагенти не винаги гарантират постоянни показатели за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Дори и при добре пречистени питейни води са възможни вторични замърсявания след ПСПВ, попадайки в замърсена водоразпределителна мрежа. Лошото техническо състояние и високата степен на амортизация на водопроводните системи за питейно-битово водоснабдяване в страната като цяло, честите аварии също са причина за немалка част от констатираните отклонения в качеството на питейната вода. Поради тази причина несъответствията по микробиологични показатели надвишават значително препоръката до 5% нестандартност годишно на Световната здравна организация в следните области през 2009 г.: Пазарджик – 11,34% (при 11,9% за 2008 г.), Ямбол - 9,23% (при 11,6% за 2008 г.), Монтана – 8,88% (при 7,81% за 2008 г.), Перник – 8,86% (при 5,87% за 2008 г.), Бургас – 8,14% (при 5,98% за 2008 г.), Враца – 7,16% (при 10,7% за 2008 г.), Кюстендил – 6,99% (под 5% за 2008 г.), Пловдив – 6,94% (под 5% за 2008 г.), Кърджали – 6,33% (при 5,22% за 2008 г.), Плевен – 5,27% (под 5% за 2008 г.) и Добрич – 5,26%. (под 5% за 2008 г.). Най-значително нарастване на процентите на нестандартните проби е регистрирано в област Кюстендил от 1,62% през 2008 г. на 6,99% през 2009 г., област Пловдив – от 3,06% на 6,94% и област Перник – от 5,87% на 8,86%.

По-често отклоненията по микробиологичните показатели са характерни за по-малките зони на водоснабдяване, чиито водоснабдителни системи подават вода за села и неголеми градове, за които няма изградени пречиствателни съоръжения, а дезинфекцията все още се извършва по остарял начин.

313 е броят на малките зони на водоснабдяване с несъответствие по показателя нитрати в питейните води, т.е. 13,5% от общия брой малки зони на водоснабдяване. Най-разпространени са отклоненията до и около два пъти над нормата за нитрати от 50 mg/l, но в някои водоизточници достигат и до 4-5 пъти над допустимото.

Минералните води в България имат различен състав и свойства, които обуславят и различни възможности за тяхното използване, което няма данни да създава риск за околната среда. Също така няма данни за инвестиционни намерения за ползване на водата за дейности, които представляват потенциален риск за замърсяване и увреждане на околната среда.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Риск за околната среда не са самите дейности и обекти, за които се използва минералната вода, а неусвояването на ресурса и свободното изливане на минералната вода, което може да доведе до топлинно замърсяване на пресни подземни и повърхностни води и засоляване на почвата.

Изводи:

Водният потенциал на Р. България се формира от оттока на вътрешните реки, подземните води и част от водите на река Дунав. Средномногогодишният естествен воден отток на вътрешните реки е 20,7 млрд. m^3 .

Пресните водни ресурси на България се оценяват на 106,7 млрд. m^3 годишно, в т.ч. и река Дунав и се разпределят неравномерно на територията на страната.

Пресните водни ресурси на България са около 14 хил. m^3 /год. средно на човек, което поставя страната сред първите 10 европейски страни.

Основните потребители на вода са селското стопанство, **индустрията** и битовия сектор (домакинства и услуги).

2.1.4. Хидрогеология и състояние на подземните води

А) Обща информация за подземните води

Факторите, които определят условията за формиране, динамиката и режима на подземните води са физико-географски: релеф, климат, хидрология и хидрография и геоложки: геоложки строеж, литоложки състав на скалите и тектонски структури.

Подземните води в България имат повсеместно разпространение и играят важна роля за формирането на околната среда.

За да се оцени ролята, мястото и значението на подземните води като воден ресурс и екологичен фактор, е необходимо те да бъдат разглеждани в зависимост от произхода им /инфилтрационен, седиментогенен, смесен/. Той определя техните физико-химични свойства и състав.

По произход, физико-химични свойства и цели, за които се използват подземните води в България се делят на три основни вида – пресни, минерални и високоминерализирани.

В зависимост от средата, в която се формират подземните води, те могат да се класифицират като грунтови (порови и пукнатинни), напорни и карстови.

Изхождайки от главните фактори, които предопределят разпространението, произхода, количеството, режима и динамиката на различните видове подземни води,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

България може да се раздели на три хидрогеоложки региона: Мизийски, Балканиден и Рило-Родопски. Те се разделят съответно на хидрогеоложки области, подобласти, райони и басейни /Антонов, Х., Д. Данчев. Подземни води в НРБ. София.1980/.

Хидрогеоложките характеристики на най-разпространените пресноводни ресурси с активен водообмен се предопределят от водообменните процеси между повърхностните водни обекти и водоносните хоризонти. В България се обобщават няколко типа водообмен:

- Водообмен между повърхностни и пукнатинни подземни води. Такъв водообмен формират скалните комплекси (силикатни и варовити) с пукнатинните подземни води.
- Водообмен между повърхностни и карстови води. Този тип се формира в карстифицирани карбонатни скали, където се образуват подземни басейни с общо водно ниво.
- Водообмен между повърхностни и порови подземни води. Той се очертава във водоносните хоризонти на кватернерните и плиоценските седименти, където се формират ненапорни или напорни порови подземни води

В България са обособени 177 подземни водни тела, представляващи самостоятелни и значими части от пресни подземни води. От тях 50 тела са в Дунавския район, 40 тела - в Черноморския район, 48 тела - в Източнороманския район и 39 тела - в Западнороманския район за басейново управление на подземните води.

Б) Химично състояние на подземните води, количествено състояние и др.;

➤ Химично състояние на подземните води

В Р. България се осъществява мониторинг на подземните води. Изградени са пунктове за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води, пунктове за мониторинг на зони за защита на водите, както и пунктове за мониторинг на количественото състояние на подземните води – измерване на водно ниво в кладенци и на дебита на извори. Следи се състоянието на: активна реакция (pH), Електропроводимост, обща твърдост, перманганатна окисляемост, амониеви йони, нитрати, нитрити, сулфати, хлориди, фосфати, натрий, магнезий, цинк, живак, кадмий, мед, никел, олово, хром, желязо, манган, арсен, тетрахлоретилен и трихлоретилен и пестициди.

Динамиката на изменението на индикаторите за химично състояние на подземни води в България за периода 1997 – 2011 г е показана на **фигура 2.1.4.1** (източник

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

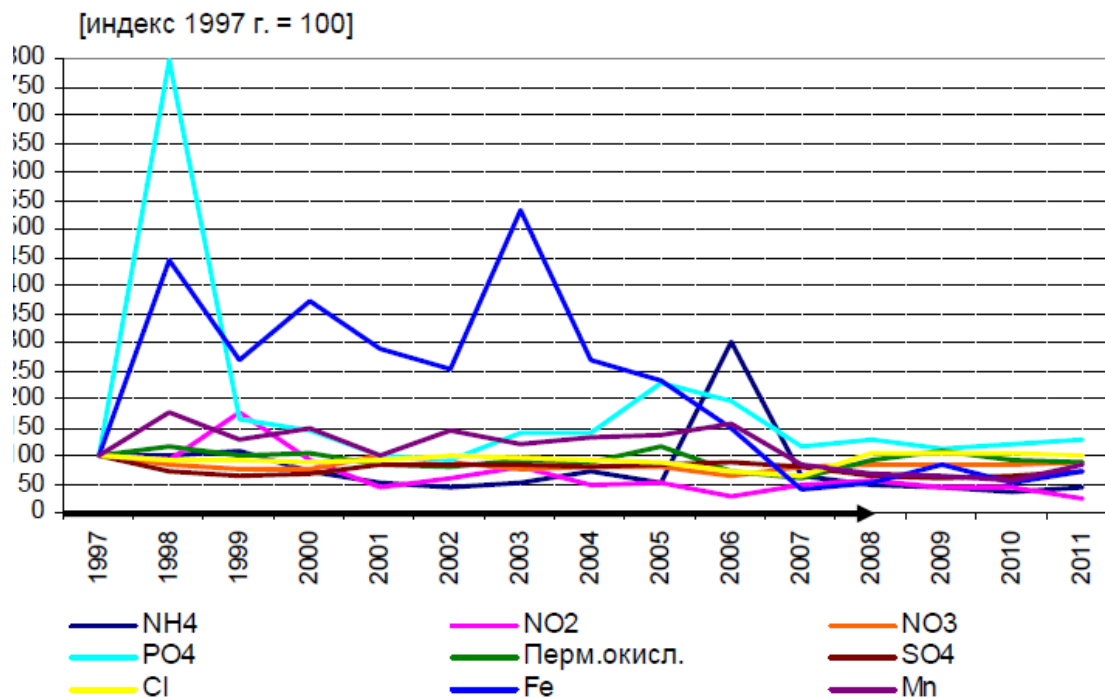
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

МОСВ-Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда 2013)

Фигура 2.1.4.1 Динамика на изменението на индикаторите за химично състояние на подземни води в България за периода 1997 – 2011

Видно е, че основен замърсител на подземните води за страната са нитратите.

През 2011г. процентът на пунктовете, в които се установяват наднормени стойности на средногодишните концентрации на нитрати е 13,27 % от общия брой пунктове за страната. Установените превишения са главно в пунктове привързани към най-плитките подземни води- кватернерни и неогенски отложения, както и в част от карстовите и пукнатинни подземни води, които са уязвими на замърсяване.

На **фигура 2.1.4.2** са показани подземните водни тела и мониторингови пунктове с показатели над стандартите за качество на подземните води през 2011 г.

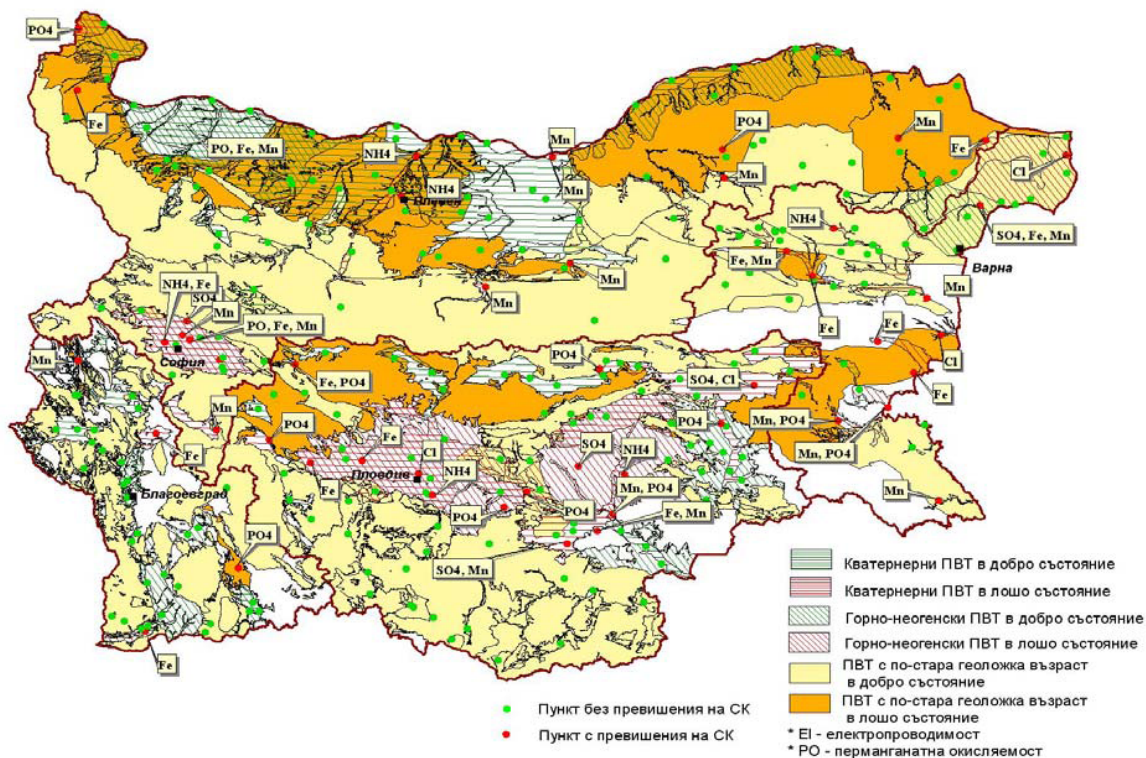
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.4.2 Подземни водни тела и мониторингови пунктове с показатели над стандартите за качество на подземните води през 2011 г.

В периода 1997 – 2011 г. се наблюдава постепенно подобряване на качеството на подземните води за по-голяма част от показателите. Намаляване на средните годишни концентрации показват общото желязо, амониевите йони, фосфатите и хлоридите, а липса на изразени тенденции се наблюдават при нитратите, нитритите, перманганатната окисляемост, мангана и сулфатите. Процентът на пунктовете с превишения на стандарта за качество (СК) през повечето години е под 10% или по-нисък. За показателите общо желязо и манган се наблюдава значително понижаване на процента пунктове с превишения на СК след 2005 г.

За периода 2001-2011 г. седем от деветте показатели за подземни води (амониеви, нитритни йони, перманганатна окисляемост, сулфати и хлориди, общо желязо и манган) показват понижаване. Спрямо 2010 г. се забелязва намаляване на средните концентрации за нитрити, перманганатна окисляемост и хлориди.

Трендовете на изменение на нитратното съдържание в подземни води за два четиригодишни периода 2004 – 2007 г. и 2008 – 2011 г. показват преобладаване на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

процента на силно повишаване на нитратното съдържание в разкритите подземни води, а за водите от карстовите извори се наблюдава слабо понижение или липса на тенденция.

➤ **Количествено състояние на подземните води**

Количественото състояние на пресните подземните води (разполагаеми ресурси, разрешено водовземане и свободни ресурси), по данни на Басейновите дирекции за управление на водите, е отразено в **Таблица 2.1.4.1**.

Таблица 2.1.4.1 Количественото състояние на пресните подземните води

Басейнови дирекции за управление на водите	Разполагаеми ресурси от подземни води l/s	Разрешено водовземане l/s	Свободни ресурси l/s	Райони на територията на Басейновите дирекции
Дунавски район с център Плевен	74 770	20 486	54 284	Северозападен район; Северен централен район; Северозападна част на Североизточен район; Поречие на р. Искър от Югозападен район.
Черноморски район с център Варна	24 648	2 800	21 848	Североизточен район (без северозападната му част); Източна част на Югоизточен район.
Източнобеломорски район с център Пловдив	54 680	13 557	41 123	Южен централен район; Западна част на Югоизточен район.
Западнобеломорски район с център Благоевград	8 202	688	7 514	Югозападен район (без поречието на р. Искър)
Общо	162 300	37 531	124 769	

Индикатори за промяна в количественото състояние на подземните води са измерените нива в кладенци и дебити на извори.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

През 2011 г. е установено голямо пространствено разнообразие и много добре изразена тенденция на спадане в изменението на водните ресурси. Тенденцията е регистрирана при 74 наблюдателни пункта – извори или в около 73% от случаите, представляващи различни басейни с подземни води. Не е установена добре изразена тенденция на изменение в 2% от случаите.

Установено е голямо пространствено разнообразие на вариациите на водните нива в кладенците спрямо съответните месечни норми и средномногогодишните месечни стойности и много по-добре изразена тенденция на понижаване на нивата, регистрирана в 45 наблюдателни пункта или в 67% от наблюдаваните случаи.

През по-голямата част на годината, в 83% от наблюдаваните басейни с подземни води, средномесечните стойности на дебита са под съответните месечни норми с отклонения от 3 до 99%.

Изводи:

Подземните води в България имат повсеместно разпространение и играят важна роля за формирането на околната среда.

По произход, физико-химични свойства и цели, за които се използват подземните води в България се делят на три основни вида – пресни, минерални и високоминерализирани.

В България са обособени 177 подземни водни тела, представляващи самостоятелни и значими части от пресни подземни води.

2.1.5. Състояние на геоложката основа

Съвременният природногеографски облик на територията на България е плод на продължително и сложно развитие, началото на което е поставено в геоложкото минало. Елементите на природния комплекс: релеф—климат—води—почви—растителност—животни, са свързани с тенденциите в палеогеографското развитие на българските земи. Основният фактор в това развитие е морфо - тектонският, т. е. движенията на земната кора и свързаната с тях морфогенеза. Бързите или умерени промени в характера на тектонските движения са довеждали и до изменения във физикогеографските условия. В зоните, подложени на орогенни движения, в различно време са възниквали планински системи със силно разчленен релеф, а в районите с негативни движения на земната кора се е образувал плосък понижен релеф, зает от водни басейни, в които са се натрупвали различни по тип и състав утайки.

В геоложката история на България се отделят следните етапи с различна

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

физикогеографска специфика: **предпалеозойски (докамбрийски), каледоно-херцински, алпийски и неотектонски**. Те обхващат сравнително дълги периоди от време, в течение на които физикогеографските условия са се изменяли. Особеностите на природногеографската обстановка през тези етапи са се отразили върху характера и разпространението на различни по възраст скални комплекси, установени в страната.

Територията на България попада в младата Алпийско – Хималайска нагъната област и Мизийската платформа. Ясно се различават: Мизийска плоча, Балканиди, Краищици, Рило-Родопски масив и част от Сръбско-Македонския масив

Мизийската плоча, заемаща Дунавската равнина, има блокова структура. Тя е представена от два структурни комплекса:

- Долен, изграден от къснопалеозойски скали;
- Горен, изграден от раннопалеозойски, мезозойски и кайнозойски комплекси. В него са разкрити находища от нефт, газ, въглища, огнеупорни глини, каолин, гипс и манган.

Балканидите представляват сложна нагъната система, формирана от края на палеозоя до неогена. Отличават се с интензивни нагъвателни процеси, внедряване на плутонични тела, активна вулканична дейност, хоризонтални и вертикални движения на земната кора с голяма амплитуда. Към тях през различните геоложки периоди са били присъединявани части от съседни области. Балканидите, в частта им Западен Предбалкан и Западна Стара планина, са изградени от гънкови структури /така наречения юротипен релеф/, образувани предимно през палеогена. Състоят се от домезозойски и мезозойски скали. Със сложен геоложки строеж се отличават и Централният и Източен Предбалкан. В края на долната креда и през палеогена са били подложени на нагъване. В резултат, върху мезозойските седиментни скали са били навлечени от юг по-стари палеозойски гранитни маси /Ботеввършки гранитен навлак/.

В Западно-Балканската и Източно-Балканската зони са открити находища от железни руди, мед, олово, цинк, както и на каменни въглища. В Средногорската зона – медни находища. В Странджа-Сакар залягат находища от железни, медни, оловни и цинкови руди.

Крайщенската област има сложен гънково-навлачен строеж. Изградена е от метаморфни и магмени скали. През палеогена земната кора е била разделена от разломи с направление СЗ - ЮИ. В резултат на това са се образували грабенови понижения, изпълнени с млади седиментни скали.

Рило-Родопският масив е изграден от система навлачни структури, съставени от

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

магмени и метаморфни скали /гранити, гнайси, шисти, мрамори и др/ и оформени в края на ранната креда. След внедряване на гранитоидните плутонични тела в началото на палеогена той е бил подложен на разтягане и разломяване. Това води до образуване на понижения, изпълнени със седиментни и вулканогенни скали. Свързани са с оловно – цинкови находшща, флюорит, полиметални руди и др.

Сакаро-Странджанската област се състои от няколко гънково-навлачни структури и е изградена от нагънати и метаморфозирани палеозойски, триаски и юрски магмени, вулканични и утаечни скали.

Сръбско-Македонският масив обхваща Малашевска планина, Огражден и Беласица. Изграден е от метаморфни скали и вместилища в тях отделни гранитни или гранодиоритни тела. По-голямата част от пониженията са линейно ориентирани и ограничени с разломи. Те са добре изразени в съвременния релеф и се наричат линеаменти. Крайщидният линеамент е система от неоген-кватернерни грабенови понижения с посока север-северозапад и юг-югозапад. Добре изразени са линеаментите по долините на р.Струма и Места. Задбалканският линеамент представлява верига от млади грабени със субпаралелна посока на простиране. Те са разпространени на юг от Стара планина, в обхвата на Задбалканските котловини.

На **Фигура 2.1.5.1** са показани основните находища с полезни изкопаеми в Р България.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.5.1 Находища с полезни изкопаеми в Р България

А) Инженерногеоложко райониране на страната

Инженерногеоложките условия отразяват онази част от геоложката обстановка, която има значение за проектирането, строителството и експлоатацията на инженерните съоръжения. Оценка на инженерногеоложките условия намира графичен израз в инженерногеоложките карти и се базира на информация за:

- строежа на геоложката основа (стратиграфска принадлежност, генезис, литоложки състав, условия на залягане и тектонски особености);
- хидрогеоложките условия;
- геодинамичните процеси;
- физичните и химични особености на литоложките разновидности и строителния опит от фундирането в тях.

При инженерногеоложкото картиране особено значение имат кватернерните седименти, тъй като предимно в тях се извършва строителството. Изучаването на кватернерните отложения обаче е затруднено от техните специфични особености, каквито са голямото разнообразие на генетични видове, тясната зависимост на строежа от reliefa, бързата фаціальна измевчивост, различното инженерногеоложко поведение, а от тук и разнообразните условия за строителство.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Строителството, от друга страна, е в основата на повишаване конкурентноспособността на българската икономика.

Територията на Р България е поделена на 5 инженерногеоложки района и 12 инженерногеоложки области. При тяхното разграничаване са взети под внимание тектонските, геоморфоложките и литоложките особености на страната.

На **фигура 2.1.5.2** са показани инженерногеоложки региони и области в Р. България, както и по-важните за строителството физико-геоложки и инженерно-геоложки явления.

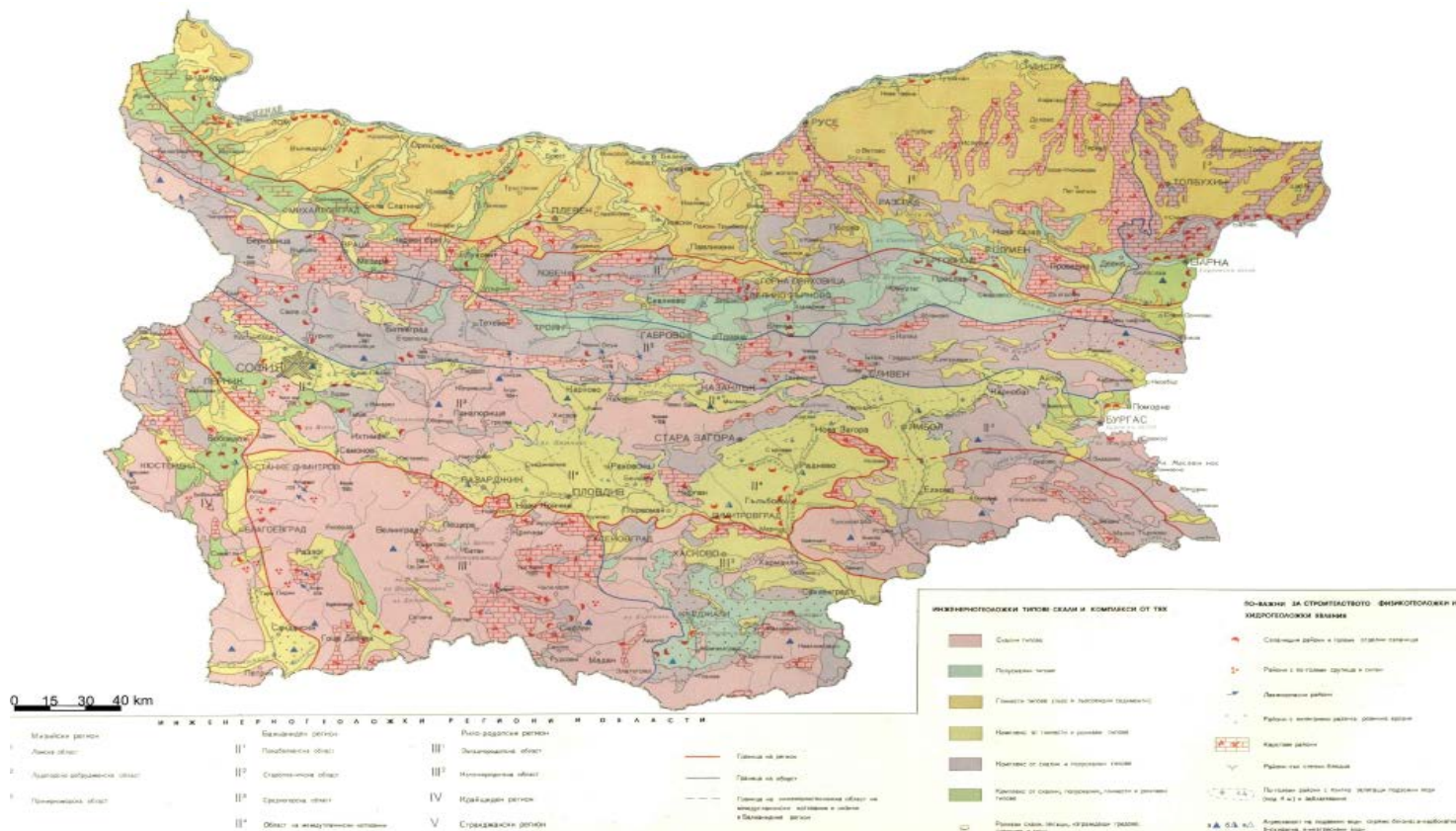
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.5.2 Инженерно-геоложки региони и области

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Б) Основни геоложки явления, имащи отношение към предвижданията на програмата.

Територията на България, със сложен тектонски строеж, разнообразни геоложки формации и разчленен релеф, е арена на развитие на разрушителни процеси. Те са изучавани в различна степен, като карта с обобщение на геоложката опасност е направена от колектив с редактор Илия Илиев – Бручев (**Фигура 2.1.5.3**).

Фигура 2.1.5.3 Карта на геоложките опасности в България, по И. Бручев и колектив

Територията на България се отличава с разнообразни геоморфоложки и геоложки условия и високоенергиен релеф. Поради това нивото на природния риск е по-високо в сравнение с повечето от европейските страни.

Съгласно геотехническата терминология под свлачище се схваща преместването на земни (скални) маси по склоновете под действие на собственото им тегло и други външни сили. Възникване или активизиране на свлачища е

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

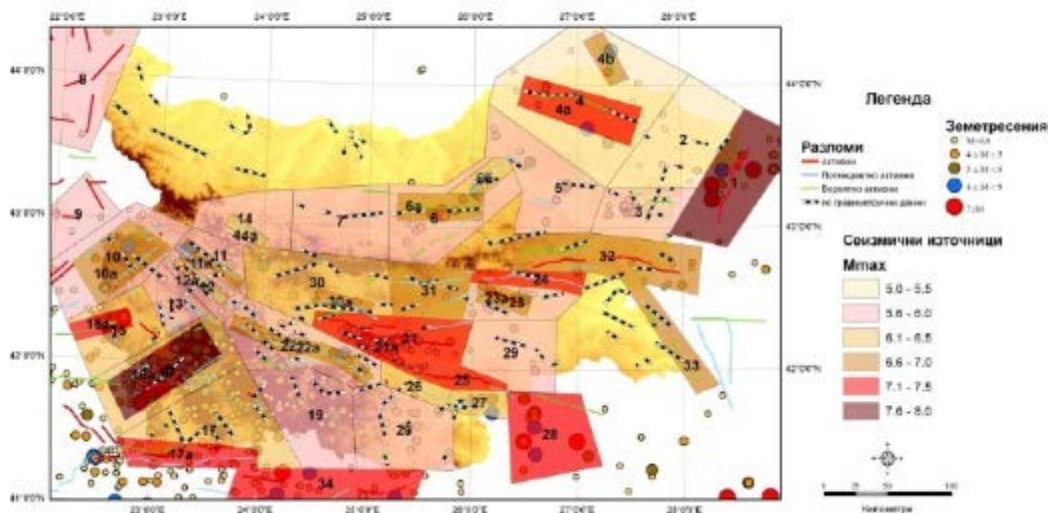
РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

възможно при съчетаването на подходящи условия с действието на определени фактори (процеси). Условия за възникване на свлачищата са наклоненият терен, наличието на слаби земни пластове или прослойки в геоложкия разрез, плитките подземни води. Активизиращите фактори са колебанията в нивата на подземните води, промяната в геометрията на склоновете вследствие на ерозионни и абразионни процеси или техногенни въздействия, проливните дъждове, колебанията на нивата на повърхностни водоеми, съвременните тектонски движения.

Свлачищният проблем допълнително се усложнява от високата реализирана и прогнозна земетръсност на територията на страната (**фигура 2.1.5.4**).

Карта на сеизмичните източници

Фигура 2.1.5.4 Карта на сеизмичните източници в България

За броя на активните свлачища в България се цитират най-различни цифри – от 1000 до 10000.

Свлачищата в България са обособени в няколко свлачищни района. Най-голям от тях е Черноморският свлачищен район. Особено впечатляващи са свлачищата по Северното Черноморско крайбрежие, чиито размери са от порядъка на няколко километра, а дълбочините на хлъзгателните повърхнини достигат до 280-300 m. В южно направление свлачищната опасност намалява, но въпреки това остава по-висока от средната за страната. Основни фактори за възникване на свлачищата в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

района са морската абразия, повишаването на нивата на подземните води в урбанизираните зони и сеизмичните прояви в Шабленската земетръсна зона.

Втори по големина е Дунавския свлачищен район. Свлачищата са привързани към високия Дунавски бряг. Основен фактор за възникването и периодичната им активизация е речната ерозия.

С висока съвременна активност е Предбалканският свлачищен район. Той е развит в субпаралелна ивица между Етрополе и Търговище. Особена опасност представляват свлачищата в районите на Троян, Сеивлиево, Велико Търново, Стражица, Антоново и Търговище. Основен активизиращ фактор е повишаването на нивата на подземните води, речната ерозия и техногенните въздействия.

Свлачищният район на Подбалканските котловинни полета включва районите на Златица-Пирдоп, Казанлък и Сливен. Свлачищата са локализиращи в оградните склонове на котловините. Основни фактори са подземните води и техногенната дейност.

Софийският свлачищен район е развит предимно по периферията на котловината (Банкя, Иваняне, Горна Баня, Княжево, Бояна, Драгалевци, Симеоново, Бистрица, Панчарево, Кокаляне, Лозен, Гниляне, Нови Искър, Драговищица, Божурище), но не са рядкост и свлачищата в централната ѝ част (Лозенец, Западен парк, Земяне, Въртопо).

Югозападният свлачищен район включва райони от Пернишка, Кюстендилска и Благоевградска област. Свлачищата са развити по оградните склонове на неогенските басейни (Пернишки, Бобовдолски, Благоевградски, Симитлийски).

Родопският свлачищен район е най-екзотичен, но сравнително слабо проучен. Впечатляващи са свлачищата в Смолян, Кричим, Генерал Гешево. Има сериозни основания да се счита, че големите свлачища са резултат от съвременни орогенни процеси.

Изводи:

Територията на България попада в младата Алпийско – Хималайска нагъната област и Мизийската платформа.

Територията на Р България е поделена на 5 инженерногеоложки района и 12 инженерногеоложки области.

Свлачищата в България са обособени в няколко свлачищни района. Най-голям от тях е Черноморският свлачищен район.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

2.1.6. Състояние на почвите и земеползването

Агроекологично райониране на България

Територията на България се характеризира с голямо разнообразие на почвената покривка. Формирането и разпространението на отделните почви се определя изключително от спецификата на физикогеографските условия и сложните съчетания между тях. В България прониква влиянието на четирите големи почвени провинции, характерни за Европа: Степната и лесостепната източноевропейска, Средиземноморската южноевропейска, Горско-атлантическата западноевропейска с нейната планинска разновидност и влажната субтропична Черноморска провинция. Съобразно с комплексния геобиологичен принцип и съображенията за взаимопроникването на големите почвени провинции на територията на България се очертават три обширни почвени зони.

Севернобългарска лесостепна зона обхваща Дунавската равнина и Предбалкана на височина 650-750 m. В тази зона от север на юг се изменят климатът, растителността, почвообразуващите скали, релефът и др. Закономерно се сменят Черноземите (Chernozems, WRSSR, 2006, Теохаров, 2004) със Сивокафявите горски почви (Luvisols, WRSSR, 2006). В пояса 600-700 m е преходът от Сивокафявите към Кафявите планинско-горски почви (Cambisols).

Южнобългарската ксеротермална зона обхваща територията на Южна България до 750-850 m височина. Тя се отличава с много разнообразен релеф и растителност. Основните видове почви в зоната са Канелени горски почви (Luvisols), част от които повърхностно се преовлажняват през определени сезони на годината.

Планинската зона - обхваща планините над 700-800 m височина, които са покрити с широколистни и иглолистни гори и обширни пасища и ливади с различни вариации и съчетания на планински климат. В тази зона преобладават Кафявите планинско-горски почви и Планинско-ливадните почви (Umbrisols) от алпийската част на планините. Широко разпространение в страната имат примитивните почви (Leptosols и Regosols), (Бояджиев, Т., Теохаров, М., 2005).

Българските учени и специалисти почвоведи извършиха през последните 50 години огромна работа по инвентаризацията на поземлените ресурси. В резултат на едромащабните почвени проучвания се разполага с почвена карта в М 1:400 000, 100% от територията на страната са картирани в М 1:25 000 и около 40 мил. декара

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- в М:10 000 със морфологична, физична и химична характеристика на почвите. Именно тази информация беше предпоставка за разработване на методика за оценка на земите, която е създадена въз основа на резултатите от едромащабните почвени проучвания.

Влиянието на релефа се отчита отчасти в генетичната почвена класификация, но до известна степен и чрез коефициентите за ерозия. Тяхната величина варира, от една страна, в зависимост от степента на ерозия или акумулация (в подножието на склоновете) на почвите, и от друга страна - те са групирани в 4 групи според еродабилността (податливостта на почвата към ерозионни процеси) и съответно пригодността на почвите за селскостопанско използване. Ерозионните процеси са най-сериозния фактор за деградацията на почвите, водещ до опустиняване. Други деградационни процеси, които причиняват неблагоприятни свойства на почвите и намаляват или унищожават продуктивните възможности на почвите са каменистост, заблत्याване, временно повърхностно преовлажняване, кисляване и засоляване и. Последните две водят до сериозни предпоставки за опустиняване и са взети под внимание (Кабакчиев, Ив., М. Йолевски, В. Кръстева, П. Божинова 1986) при оценката като се коригират чрез коефициенти.

Практическата реализация на производството в земеделието изисква конкретни, диференцирани подходи при комплексното решаване на териториалните проблеми и преди всичко използването на всеобхватна информация за природните условия на различните територии, т.е. най-пълна агроекологична оценка на екологичните условия. Детайлното агроекологично райониране е съществена предпоставка за интензивно и рационално използване на природните ресурси, както и задълбочена специализация на селскостопанското производство.

Въз основа на обширната информация за почвите, климата, геоморфологията и растителността (вкл. земеделските култури) са обособени 50 агроекологични района, от които 40 обхващат земеделския фонд, а 10 - горския. Всички агроекологични райони са обособени в 7 групи райони, които в голяма степен съответствуват на главните почвено-географски и почвено-климатични зони и подзони в страната. През 1982 година е издадена карта на агроекологичните райони.

Структура и ползване на земята

В периода (2005-2011г.) структурата на ползването на земята в България е

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

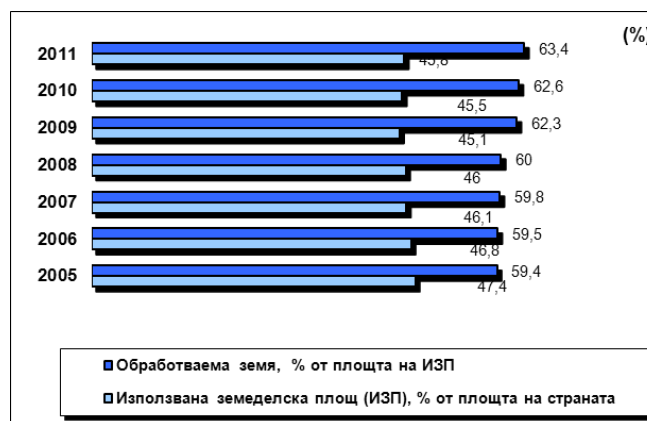
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

променлива. През 2011г. използваната земеделска площ (ИЗП 1) е 45,8% от територията на страната и спрямо 2010г. се увеличава с 0,3%. Необработваемите земи (2), заемащи 3,6% от теритоията на страната, представляват 7,3% от площите със селскостопанско предназначение. Част от тях се включват в ИЗП през 2011г. и намаляват с 9,6% спрямо предходната година. През 2011г. площта на земите със селскостопанско предназначение (ПССП 3) е 5 486 572 ha, което представлява приблизително 50% от територията на страната (**фигура 2.1.6.1**).

Фигура 2.1.6.1 Заетост на земеделската земя, %

Състояние на почвените ресурси

Почвата като компонент на околната среда е незаменим органичен и практически невъзобновим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване. Най-разпространените форми на увреждане на почвите са химическото замърсяване с тежки метали, различни форми на деградационни процеси като ерозия, киселяване и засоляване.

Почвите в страната са в добро екологично състояние, както по отношение на запасеност с биогенни елементи/ органично вещество, така и по отношение замърсяване с тежки метали и металоиди. Няма регистрирани почвени замърсявания с устойчиви органични замърсители. Оценката се извършва в рамките на Националната мрежа за почвен мониторинг, въз основа на равномерна мрежа 16x16 km, в която се извършват проучвания в 397 пункта, чрез анализ и оценка за съдържанието на трите биогенни елемента: азот, органичен въглерод и фосфор. Пунктовете са разположени в земеделски земи. При избора на точното им

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

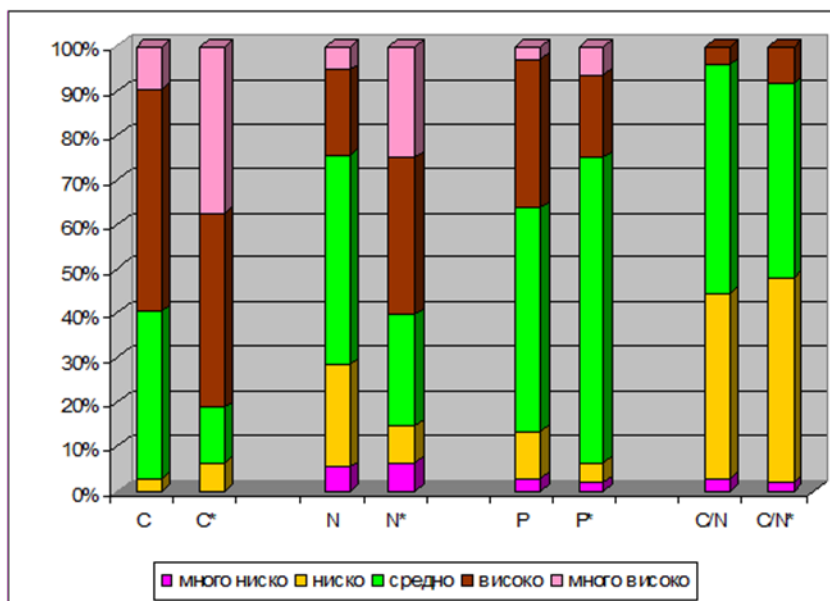
Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

местоположение се спазват изискванията за отстояние от пресечна точка на не повече от 2 km и за почвено различие и начин на ползване, който да съответства на съответната пропорция на национално ниво. Пробовземането в пълната мрежа се извършва на всеки 5 години, а през останалите години се пробонабират 25% от пунктовете.

Запасеност с биогенни елементи

През 2011г. са извършени общо 2196 броя анализи от 122 пункта. Оценката на данните за биогенните елементи е извършена чрез статистическа обработка на всички налични данни от две дълбочини за 397 пункта за периода 2005-2011г.

На **фигура 2.1.6.2** е представено разпределението на пунктовете по степени на запасеност с биогенни елементи за 2011г. в петстепенната скала при обследваните пунктове в обработваеми и необработваеми земи.

Фигура 2.1.6.2 Разпределение на пунктовете по степени на запасеност с биогенни елементи за 2011г.

Резултатите за 2011г. показват сравнително добра запасеност с биогенни елементи. Стойностите и при трите наблюдавани показателя са над средните за страната, а съотношението C/N показва благоприятни условия за разграждане/минерализиране на органичното вещество.

В обработваемите земи преобладават пунктовете с високо съдържание на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

органичен въглерод (50%), средна запасеност с азот (47%) и фосфор (50%), докато в постоянно затревените площи преобладават пунктове, в които органичният въглерод и азот са с високо съдържание, а фосфорът се характеризира със средни стойности, подобно на тенденциите през 2010г.

Различните форми на усвояване на тези елементи е възможно само при наличие на вода, т.е. нивото на овлажнение на почвите играе определяща роля за усвояването на биогенните елементи. Единствено водноразтворимите форми на тези елемент могат да се усвоят от растенията.

Пространственото разпределение на водните запаси в еднометровия почвен слой в началото и края на вегетационния сезон на 2010 и 2011г. дава представа за районите със силно изразен дефицит на почвена влага. През 2011г. в началото на вегетационния период има недостиг на вода в почвата в цяла Северна България; долината на р. Струма и Централна Южна България. В края на вегетационния период критични стойности на водните запаси има отново в Северна България, по долината на р. Струма и в крайните югоизточни райони на страната. Добри и много добри са били водните запаси в Югоизточна България – в началото на вегетационния период и в Централна Южна България – в края на вегетацията.

Съгласно методиката, по която се определят водните запаси в почвите, измерванията се провеждат на три постоянни дати 7,17 и 27 число на всеки месец от топлата част на годината от месец март до месец октомври вкл. Датата 7 март се счита за началото на вегетационния период в страната и се определя от трайния преход на средните денонощни температури над 10°C. Средните за страната отклонения във влагосъдържанието на почвите (изразено в %) по слоеве 20, 50 и 100 cm през вегетационния период на 2011г. спрямо същия период на 2010г. е както следва:

1.В началото на вегетационния период: 20 cm = -3%; 50 cm = -3%, 100 cm = 0%;

2.В средата на вегетационния период: 20 cm = -14%; 50 cm = -12%, 100 cm = -7%;

3.В края на вегетационния период: 20 cm = 5%; 50 cm = 9%, 100 cm = 9%.

Състоянието на овлажнение на почвите в еднометровия почвен слой в началото и в края на вегетационния период през 2010 и 2011г. е представено на **фигура 2.1.6.3** до **фигура 2.1.6.6**. Недостатъчното влагосъдържание в началото на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

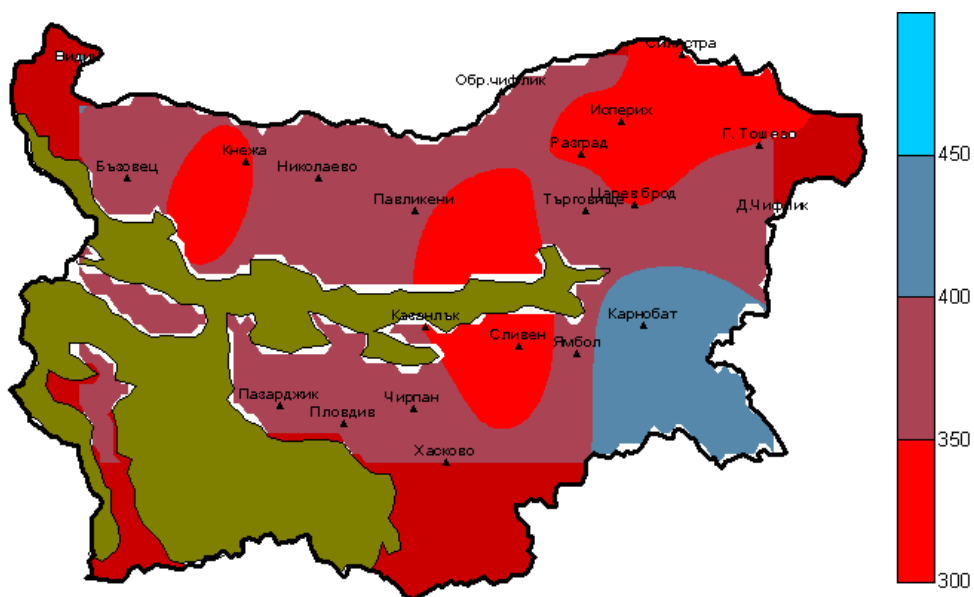
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

вегетацията свидетелства за по-топли и безвалежни зими, а недостигът на влага в края на периода се обяснява както с повишения разход от растенията и изпарение през лятото, така и с разширяване на валежния минимум от м. август и през септември. Причината за недостатъчното съдържание на вода в почвата през есента може да се обясни с относително високите средноденонощни (до 17,8 °C) и максимални (до 31,3°C) температури.

Фигура 2.1.6.3. *Пространствено разпределение на водните запаси в почвите в слоя до 1 метър – в началото на вегетационния период – 2010г.*

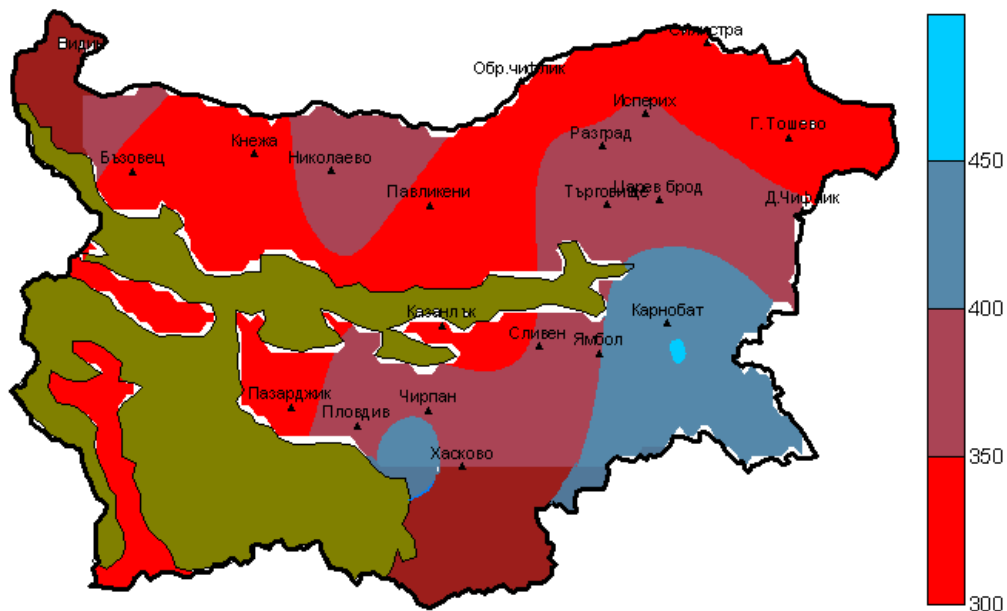
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

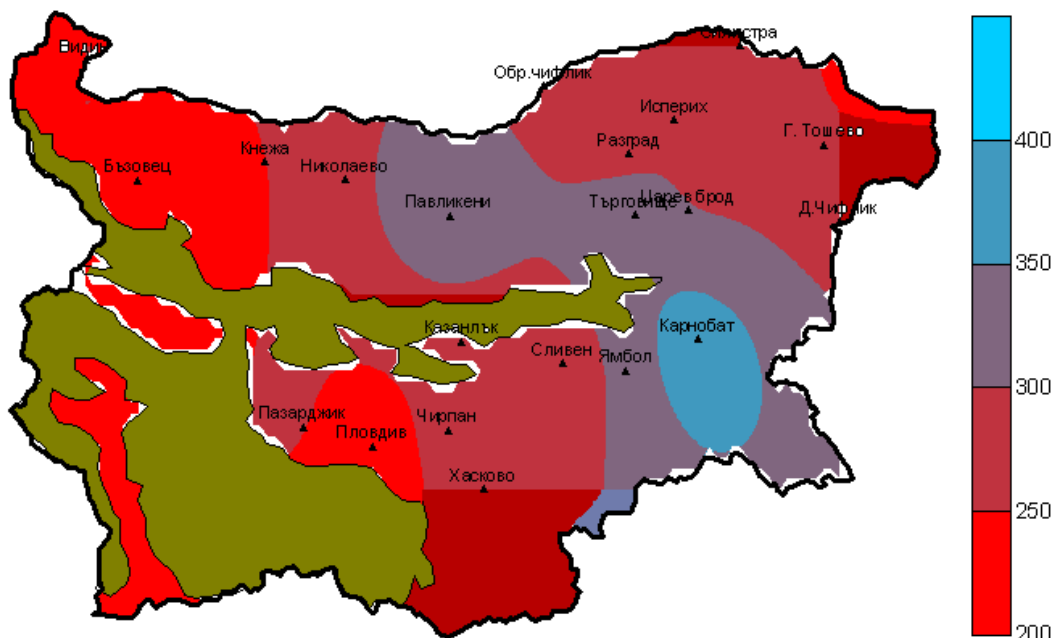

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.6.4 Пространствено разпределение на водните запаси в почвите в слоя до 1 метър – в началото на вегетационния период – 2011г.

Фигура 2.1.6.5 Пространствено разпределение на водните запаси в почвите в слоя до 1 метър – в края на вегетационния период – 2010г.

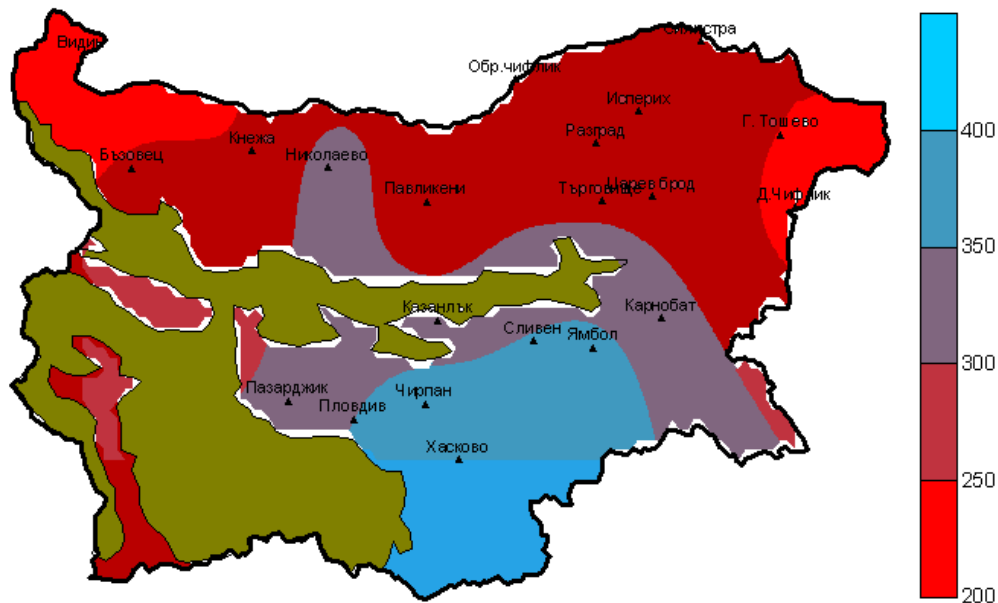
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.6.6 Пространствено разпределение на водните запаси в почвите в слоя до 1 метър – в края на вегетационния период – 2011г.

Замърсяване на почвите

За оценка на замърсяването на почвите с тежки метали през 2011г. са извършени анализи на 732 взети почвени проби, набрани от 122 пункта от базовата мрежа. Резултатите показват, че броят на пунктове с концентрации на тежки метали над максимално допустимите концентрации (МДК) (съгласно Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите) в повърхностния слой е 4 за съдържание на арсен в земеделски земи. В постоянно затревените площи замърсяването е основно от никел (5 пункта) и олово (3 пункта). Общият процент на пунктовете с установени превишения на МДК е 6,55% от общия брой опробвани пунктове, като 3,53% се падат в обработваемите земеделски земи и 3,02% - в необработваемите земи (пасища и ливади). Концентрациите на замърсителите превишават от 1,03 до 4,45 пъти максималната концентрация в почвата при обработваемите и от 1,02 до 3,1 пъти МДК в необработваемите земи. В някои пунктове са регистрирани превишения на МДК на повече от един елемент.

Замърсяванията са в областите Смолян, което се дължи на добивната индустрия и на естественото замърсяване, поради плитките залежи; Пазарджик, София –резултат от работата на комбинат Кремиковци; Враца, Видин, Плевен,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Кърджали – замърсител с тежки метали е Оловноцинковият комбинат (ОЦК) и Хасково.

Данните за измерените съдържания на тежки метали и металоиди в обработваеми земи и в пасища и ливади за периода 2005-2011г. сочат, че почвите в страната са в добро екологично състояние по отношение на замърсяването с тежки метали и металоиди. Няма данни за замърсяване с живак.

По отношение на устойчивите органични замърсители за 2011г. са извършени 3660 броя анализи от 122 броя пункта от базовата мрежа. Определени са концентрациите на PAH 16, PCB-6 и хлороганични пестициди в почвените проби. Стойностите са оценени съгласно Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите, в сила от 12.08.2008г.

През 2011г. не са отчетени замърсявания на почвите с устойчиви органични замърсители, което се дължи основно на въведените изисквания в българското земеделие през последните години с намалена употреба на ПРЗ и торове, изключение прави само един пункт, резултат от замърсяване в миналото. Измерените съдържания в периода 2005-2011г. са в пъти по-ниски от максимално допустимите концентрации. Полихлорираните бифенили са под границата на откриване, а 98,9% от полиароматните въглеводороди са под МДК.

Ерозия на почвите

Ерозията представлява процес на разрушаване, при който се нарушава целостта и се изменят физикохимичните свойства на горните слоеве на почви и други повърхности. Ерозията обикновено е съпроводена с пренасяне на частици. Възниква вследствие въздействието на ветрове, вода, температурни, геоложки, антропогенни и др. фактори. Около 60% от територията на страната е засегната в различна степен от ерозионни процеси. Най- широко разпространени са ветровата ерозия, характерна при големи и открити равнини и водната (водоплощна) ерозия, която е характерна за планински и хълмисти условия.

Ветровата ерозия се проявява главно при големи и открити равнини – предимно обезлесени. През 2011г. ветровата ерозия запазва относително постоянна площ на разпространение 34,4% (3 820 589 ha) от обработваемите земи в страната са в риск от ветрова ерозия – в различна степен със средногодишен интензитет 0,6 t/ha/y. През 2011г. не се наблюдават площи с много висок и висок риск от ерозия, което се дължи на специфичната атмосферна циркулация (ерозионност на вятъра)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

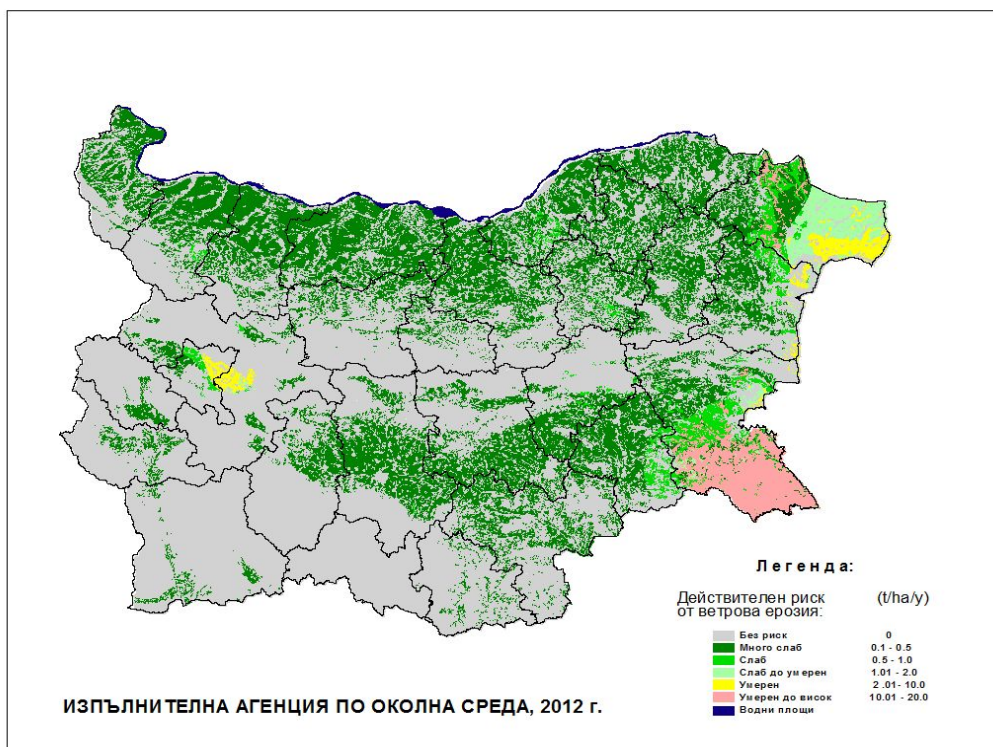
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

през годината и на подобрения контрол на почвената ерозия в страната. Засегнатите площи с умерен до висок ерозионен риск са 108 571ha, с умерен – 154 081ha, а със слаб – 3 554 163 ha. Нивите в областите Добрич, Плевен, Бургас и Велико Търново са с най-висок риск от ветрова ерозия. Загубите на почва са най-големи в областите: Добрич, Монтана и Велико Търново, следват Бургас, Варна, Ямбол, София и Силистра. През последните шест години (2005-2011г.) се наблюдава слаба тенденция към ограничаване на ветровата ерозия, както по отношение на площното ѝ разпространение, така и по отношение на средногодишните почвени загуби.

Фигура 2.1.6.7 Действителен риск от ветрова ерозия по област

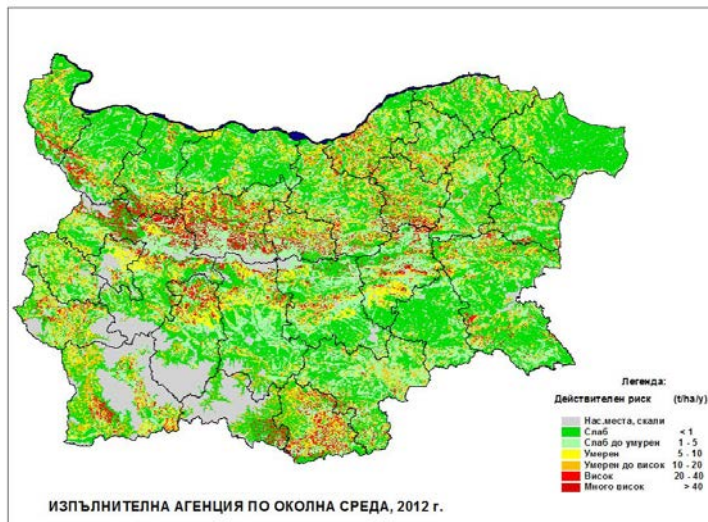
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.6.8 Действителен риск от водоплощна ерозия по области

През 2011г. общата площ на земеделски земи, които са засегнати от водоплощна ерозия е 6 115 630 ha със средногодишен интензитет 7,36 t/ha. Оценката на средногодишната ерозия през годината е 54 млн тона като се проявява в различна степен и интензитет. Средногодишният интензитет на водоплощната ерозия за земите със земеделско предназначение варира в зависимост от начините на земеползване от 6 t/ha/y при пасищата, 7 t/ha/y при нивите до 20 t/ha/y при трайните насаждения. Увеличават се площите със слаб и висок ерозионен риск (съответно с 18 000 ha и 9 920 ha), докато тези със среден ерозионен риск намаляват с 27 680 ha.

С най-висок риск от проява на водоплощна ерозия на почвата са земеделските земи в областите: Ловеч, Кърджали, Габрово и Търговище със среден прогнозен интензитет от 12 до 16 t/ha/y са, следвани от Софийска област и Благоевград (от 10 до 12 t/ha/y); Пазарджик, Сливен, Перник, Враца, Велико Търново, Разград, София-град, Русе и Бургас (7-12 t/ha/y).

Според данни от последните лесоустройствени проекти общата класифицирана площ по степен на засегнати от ерозия площи в горските територии е около 292 000 ha. Най-много са ерозираните площи в Регионалните управления на горите: Благоевград, Кърджали, Кюстендил, София, Смолян.

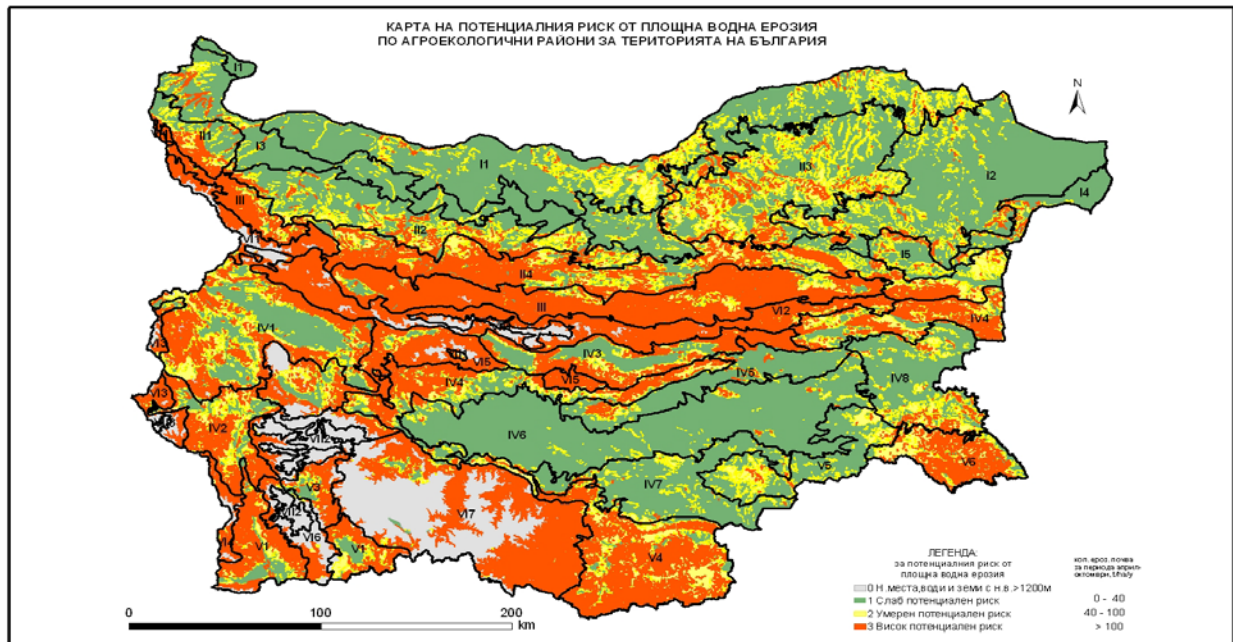
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.6.9 Потенциален риск от водоплощна ерозия по агроекологични райони

Вкисляване на почвите

Едностранчивото торене с азотни торове е основен фактор за вкисляването на почвите в България. Вкисляването се съпътства от промяна в подвижността и достъпността на редица почвени елементи, които оказват пряко и косвено влияние върху системата почва-растение-човек.

Степента на наситеност с бази (V3%) в пунктовете за мониторинг е относително висока, което изисква прилагане на мелиоративни дейности и добри земеделски практики, съобразени с конкретните почвени условия.

Делът на почвите с кисела реакция заема приблизително 11% от обработваемата площ. От тях 500 000 ha земеделски земи са с киселинност, токсична за повечето земеделски култури.

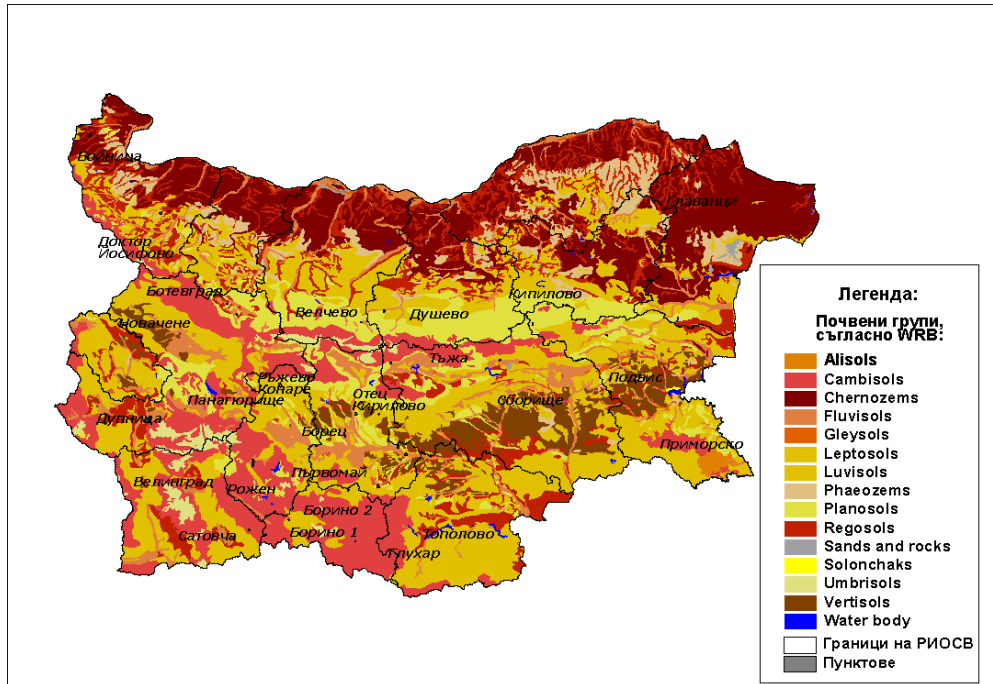
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.6.10 Вкисляване на почвите в България, 2009г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Засоляване на почвите

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водноразтворимите соли и/или обменен натрий в почвите в количества, влияещи негативно на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал. Степента на развитие на процесите на засоляване се определя от климатичните, хидроложките и стопански условия.

В България са регистрирани около 35 500 ha обработваеми площи, засегнати от процесите на засоляване, като 252 ha са засолени с нормална сода и хлориди. Процесите засягат главно областите: Бургас, Варна, Велико Търново, Плевен, Пловдив, Сливен, Стара Загора и Ямбол.

Мониторингът на процеса на засоляване на почвите се провежда в 12 броя постоянни стационара, които са представителни за засолени почви. Измерват се 8 показателя – водоразтворими Na^+ , Cl , SO_4^{2-} , HCO_3^- и CO_3^{2-} обменен Na^+ , сорбционен капацитет на почвата и подземните води. Периодичността на пробовземане е два пъти годишно. В повечето от пунктовете се наблюдават сезонни изменения в съдържанието на водоразтворимите соли – измиване на солите по дълбочина – през пролетния период и леко увеличаване – през есенния сезон.

В някои от пунктовете за тригодишния период (2007–2009 г.) на наблюдение се установява намаляване съдържанието на обменен Na^+ и някъде липсва солонцеватост (Пловдив, Новград, Брест, Загражден, Дъбован), както и намаляване стойностите на рН (Житница). В други пунктове – рН силно се завишава поради наличие на нормални карбонати и % на обменния Na^+ (Рудник, Каменар). В пункта при с. Белозем, Пловдивско за тригодишния период на наблюдение не се наблюдава намаляване на засоляването – рН и съдържанието на обменен Na остават много високи.

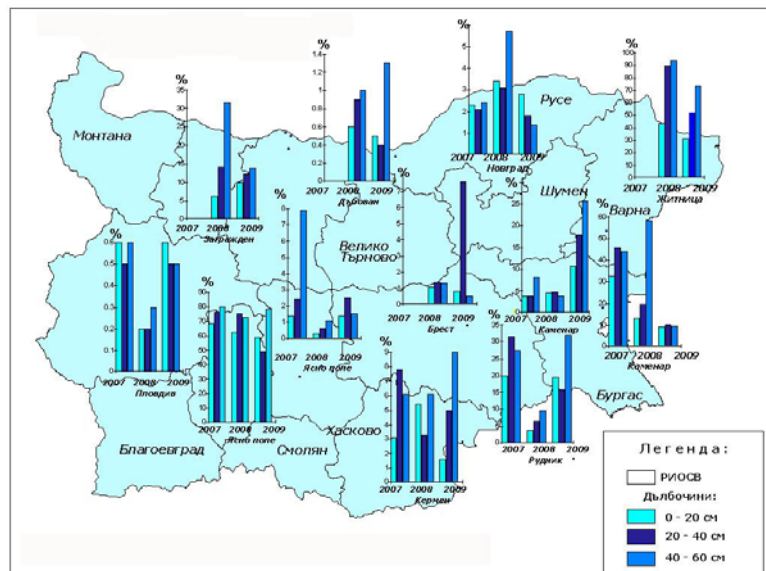
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.6.11 Степен на засоляване в периода 2007-2009г. , %

Уплътняване на почвите

Това е процес, който засяга главно земеделските земи. Уплътняването на почвите е резултат от тяхната неправилната обработка, т.е. използване на тежки селскостопански машини при висока влажност на почвите. Поради спецификата на земеделието в България, на този етап е трудно да се представят данни за обхвата на този процес за страната.

Почвено запечатване

През последните години почвеното запечатване се оценява като глобална заплаха за унищожаване на почвите. Това са почви, използвани и трайно застроени за селищно изграждане, промишлено и инфраструктурно строителство, търговски и транспортни участъци, пътна и железопътна мрежа и др. За България процентът на трайно застроените площи представлява около 5 % от общата територия. Темпът на нарастване на почвеното запечатване е по-слаб, но в същото време общата численост на населението намалява. Процесът е по-силно изразен за крайбрежните райони и курортните селища, където строителството бележи най-висок ръст.

Свлачища и абразионни процеси

Свлачищата се дължат на природни и техногенни фактори. Това са геолого-тектонски характеристики на района, движение по разломи, земетресения, колебания на нивата на подземни води, интензивни валежи, ерозия, както и на динамични въздействия в резултат от човешка дейност: извърване на дълбоки

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

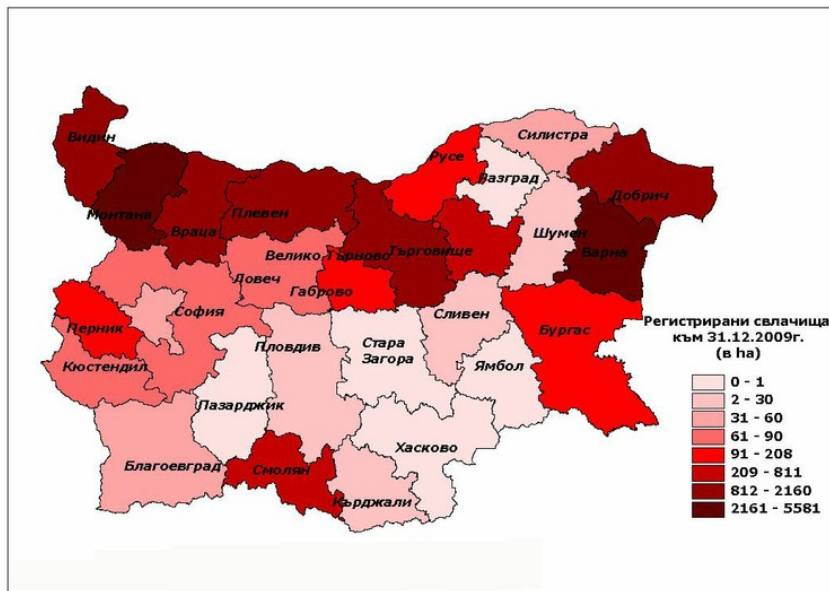
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

изкопки, прокарване на пътища, добив на полезни изкопаеми, претоварване на горната част на свлачищата от насипи и ново строителство. Проявата на свлачищна активност е предимно през пролетния сезон, след снеготопене и след интензивни валежи. За периода 2005-2010г. се наблюдава тенденция към увеличаване на свлачищните процеси. За периода 2000-2010г. в страната са регистрирани 1 625 свлачища с обща площ 20 692 ha. През 2010г. са регистрирани 68 новопроявени свлачища с обща площ около 170 ha. Свлачищата са регистрирани в райони, в които не са извършвани проекто-проучвателни работи и съответно не са изпълнявани укрепителни мероприятия.

Фигура 2.1.6.12 Разпределение на площите, засегнати от свлачищни процеси

Локално замърсяване на почвите

От локалните източници, представляващи заплаха за състоянието на почвите са извършени наблюдения по отношение на складовете, съхраняващи забранени продукти за растителна защита. Складовете с негодни за употреба пестициди са обект на ежегодна инвентаризация от ИАОС/МОСВ, НСРЗ/МЗХ и МВР/ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“. Съгласно общоприетата на национално ниво класификация тези места се делят на 3 вида – централни общински складове, складове за негодни за употреба пестициди и ББ кубове. Във връзка с наличието на складове със залежали и/или забранени продукти на растителна защита,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

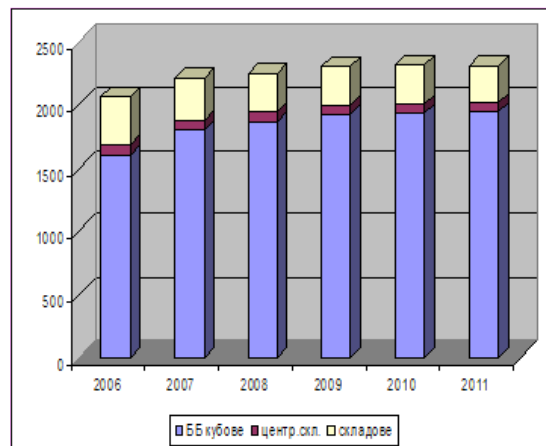

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

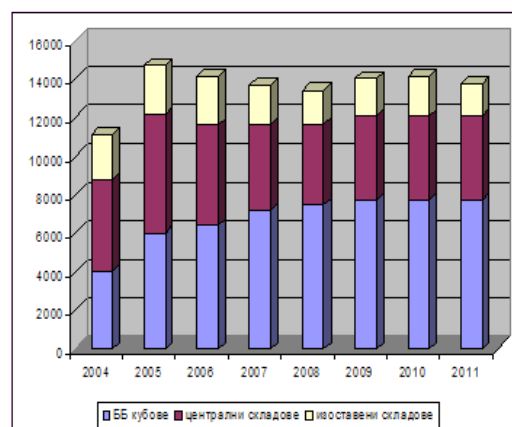
Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

допълнително се обследват райони/ площадки в близост до тях – места, в които се очаква замърсяване на прилежащите терени, вследствие на течащи покриви, разградени постройки и излагане на продуктите на атмосферни влияния.

Към 31 декември 2011г. на територията на страната са регистрирани 292 склада за забранени и негодни за употреба пестициди, 1939 броя ББ кубове и 74 централизирани и необезопасени склада, съхраняващи излезли от употреба продукти за растителна защита.

Фигура 2.1.6.13 Съхранение на забранени и негодни за употреба пестициди/ брой ББ кубове/ складове

Фигура 2.1.6.14 Количества забранени и негодни за употреба пестициди, t

Общото количество забранени и негодни за употреба пестициди за 2011г. възлиза приблизително на 13 737,44 тона като 56,6% от тях са трайно депонирани в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

1939 броя ББ куба, а 31,6% са препакетирани и прибрани в 74 централни склада и само 12% от пестицидите се съхраняват в изоставени (необезопасени) склада.

През 2011г. са установени трайни положителни тенденции по отношение на цялостния процес на управление на складовете за забранени и с изминал срок на годност продукти за растителна защита и площите около тях.

Изводи:

Територията на България се характеризира с голямо разнообразие на почвената покривка.

Почвите в страната са в добро екологично състояние, както по отношение на запасеност с биогенни елементи/ органично вещество, така и по отношение замърсяване с тежки метали и металоиди.

Няма регистрирани почвени замърсявания с устойчиви органични замърсители.

2.1.7. Състояние на растителността и на животинския свят

2.1.7.1. Фитогеографско райониране и обща характеристика на флората

Територията на България принадлежи към Холарктическото флористично царство, като въз основа на спектъра от флорни елементи, се отнася към три растителногеографски области: Европейска широколистна горска област, Евроазиатска степна и лесостепна област и Средиземноморска склерофилна горска област. Европейската широколистна горска област включва провинциите Евксинска, Илирийска (Балканска) и Македоно-Тракийска. Евроазиатската степна и лесостепна област е представена от Долнодунавката провинция, а Средиземноморската склерофилна горска област - от Източносредиземноморската провинция (Бондев 1997, 2002).

Съгласно биогеографското райониране на Европа по ЕТС/BNP (European Topic Center on Biodiversity and Nature Protection), прието от Европейската комисия и влязло в Директивата за местообитанията (92/43/ЕЕС), България се отнася към 3 биогеографски района: Алпийски, Континентален и Черноморски.

За целите на флористичните изследвания (таксономичен състав и разпространение на таксоните) България е разделена на 20 флористични района и 14 подрайона (Йорданов, 1966: Карта на флористичните райони), чиито граници приблизително следват техните географски и фитогеографски граници: Черноморско

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

крайбрежие (Северно, Южно), Североизточна България, Дунавска равнина, Предбалкан, Стара планина (Източна, Средна, Западна), Софийски район, Знеполски район, Витошки район (Витоша и Плана), Западни гранични планини, Струмска долина (Северна, Южна), Беласица, Славянка, долината на р. Места, Пирин (Южен, Северен), Рила, Средна гора (Западна, Източна), Родопи (Западни, Средни, Източни), Тракийска низина, Тунджанска хълмиста равнина, Странджа.

С установените около 3 900 вида висши растения България се нарежда на 3-то място на Балканския полуостров – след Гърция и Албания. Папратообразните са 45 вида, голосеменните са 17 вида, а покритосеменните - около 3823. По-големият брой от видовете в нашата флора, около 3330, са спонтанно разпространени в равнините и планините на страната в повече или по-малко естествени или променени от човешката дейност местообитания. Те образуват групата на автохтонните растения, от които около 500 вида предимно многогодишни тревисти растения, храсти и дървета, са доминанти и субдоминанти във формираните растителните съобщества.

Около 500 вида дървета, храсти и тревисти растения са ограничено разпространени в българската флора. Част от тях са **български** или **балкански ендемити**, други са **редки растения**, остатък от древни флори или видове, чиито основни ареали са извън България. У нас тези видове имат малко на брой популации.

Около 560 вида се отнасят към групата **плевели** и **рудерали**, които са широко разпространени в места, променени под влияние на човешката дейност. Част от тях, са в днешните си местообитания от хилядолетия, свързани с развитието на човешката култура още от ранното заселване на българските земи. Други, навлизат по-късно, в резултат от преселването и миграциите на хора и животни, развитето на търговията и туризма.

Към групата на плевелите и рудералите се отнасят и т. нар. **инвазивни чуждоземни видове** (ИЧВ), които се разселват бързо и заемат свободни местообитания или изместват автохтонни видове. В документи на Европейския съюз се посочват следните факти: Инвазивните видове са заплаха за биологичното разнообразие; Намаляват способността на екосистемите да предоставят екосистемни услуги; Те могат да пренасят болести, да причиняват щети върху собствеността и да засегнат културното наследство; Инвазивните видове водят до разходи; Ранното

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

откриване е жизнено важно; Инвазивните видове представляват международен проблем.

ИЧВ засягат предприятията и околната среда. В случая на малките и средни предприятия, ИЧВ често засягат основните производители в земеделието, животновъдството, рибарството, аквакултурата и горското стопанство, които в резултат на това понесат значителни икономически щети. Предприятията, свързани с туризма и отдиха, които разчитат на девствени пейзажи, чисти водни обекти и здравословни екосистеми, също често са засегнати.

Най-уязвими за навлизане на ИЧВ са създаваните от човека местообитания – изоставени обработваеми площи, крайпътни и урбанизирани места, сметищата, крайречните местообитания. Установени са около 50 инвазивни растителни вида, от които 15 са потенциални, сладководните са 3. С инвазивен статут са 20 гъби. На този етап се прилагат някои специални мерки основно по отношение на инвазивните видове с вредни икономически последици. Мерки за ограничаване разпространението им са прилагани в някои чувствителни територии покрай р. Дунав и Черноморското крайбрежие.

В българската флора са установени 214 **хибридни растения или хибридни популации** на видове от 52 рода в 29 семейства. Картината на биологичното и таксономичното разнообразие на българската флора се допълва от групата на изчезналите от нея 13 вида (Petrova & Vladimirov, 2009), част от тях намирани еднократно, други унищожени в антропогенно силно нарушени природни местообитания. Повечето от тези видове са влаголюбиви или водни растения (хигро- и хидрофити), обитавали блата, влажни ливади, крайречни терени.

Фитогеографският анализ показва, че в българската флора са застъпени 14 основни флорни елементи - групи видове със сходен ареал и общ център на разпространение. Това са арктоалпийски видове, разпространени в нашите високи планини. Бореалният флорен елементи е представен от видове от евроазиатските бореални и суббореални гори, които формират съобщества в иглолистния растителен пояс. Средноевропейският флорен елемент е широко представен в планините на България от видове, които образуват листопадни смесени широколистни гори, участват и в тревните съобщества. Средиземноморският и преходно-средиземноморският елемент са представени от малко дървета и храсти и много по-голям брой многогодишни тревисти и особено едногодишни растения,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

разпространени предимно в южните райони на страната, а някои видове, следвайки варовитите терени и южни местообитания, се срещат и на север от Стара планина. Типични представители на средиземноморската флора са *Quercus coccifera* (пърнар), *Juniperus excelsa* (дървовидна хвойна), *Phillyrea latifolia* (грипа), *Pistacia terebinthus* (кукуч), два вида лавдан (*Cistus*) и др. Характерни за Добруджа и Черноморското крайбрежие са представители на понтийския флорен елемент, растения с ареали на север и изток от Черно море, между които редица степни видове. Флорни елементи от южноевксинските растителни съобщества са се запазили във флората на Странджа, по Черноморското крайбрежие и в Източна Стара планина. Между тях са *Fagus orientalis* (източен бук), *Quercus hartwissiana* (странджански дъб), *Ilex colchica* (колхидски джел), *Daphne pontica* (странджанско бясно дърво), *Rhododendron ponticum* (странджанска зеленика), *Vaccinium arctostaphylos* (странджанска боровинка).

Във флористичното разнообразие на страната особено място заемат реликтните и ендемичните растения. Преглациалните (терциерните) реликтни видове са древни представители на арктотерциерна флора, запазили се в нашите земи от преди повече от два милиона години. Друга група видове, разпространени предимно във високите планини на България, са **гласиални реликти**. Част от тях са растения, които по време на последните залежания в Северна и Централна Европа мигрирали на юг в планините на Балканския полуостров, превърнали се в техни убежища (гласиални рефугиуми). Част от гласиалните реликти са локални ендемити, резултат от видообразователни процеси, стимулирани от климатичните промени и динамиката на растителната покривка във високите планини.

Спецификата на българската флора до голяма степен се определя от българските и балканските **ендемични растения**. Те са 498 вида или 12,8% от видовото богатство на страната. Българските ендемити са 186 вида, балканските - 312. Повечето ендемити имат малки ареали, някои видове са с много ограничено разпространение, с малочислени популации и висока степен на застрашеност. Най-много български и балкански ендемити се срещат в Родопите, Пирин, Рила, Стара планина. Ендемичните растения са едно от най-чувствителните и уязвими звена в природните екосистеми на страната.

Мъховата флора на България наброява 719 вида, като най-богато е видовото разнообразие в Рила, следвана от Пирин, Витоша, Западна и Средна Стара планина,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.“

Западни и Средни Родопи. Близко 40 % от видовете попадат в категориите "критично застрашен", "застрашен" и "уязвим" според критериите на IUCN (2001). От 173 вида чернодробни мъхове 11 са критично застрашени, 16 са застрашени и 33 са уязвими (Ганева, Начева 2005). Установените нисши растения са около 1300 вида. Потенциалният брой на гъбите в България е оценен на 20 670 вида, а на лишеите – 709 вида.

В Червена книга на Република България Том I – Растения и гъби (2011), са включени общо 810 вида, разпределени по следния начин: водорасли – 6 вида (критично застрашени – 5, застрашени – 1); мъхове – 102 вида (чернодробни: критично застрашени – 10, застрашени – 17, уязвими – 6; листнати мъхове: критично застрашени – 17, застрашени – 25, уязвими – 27); папратови растения – 7 вида (регионално изчезнал – 1, критично застрашени – 6); голосеменни растения – 4 вида (критично застрашени – 2, застрашени – 2); покритосеменни растения – 542 вида (с категория „изчезнал“ – 1, регионално изчезнали – 11, критично застрашени – 198, застрашени – 293, уязвими – 39 избрани видове – български и балкански ендемити, включени в Приложение 3 на Закона за биологичното разнообразие и в Директивата за местообитанията); гъби – 149 вида (критично застрашени – 38, застрашени – 103, уязвими – 8). В този том са включени всички изчезнали, регионално изчезнали, критично застрашени и застрашени видове растения и гъби и, поради ограничения обем на изданието, само избрани видове (около 20%), получили категория на застрашеност „уязвим“.

Степента на застрашеност на видовете е определена, съгласно критериите на Международния съюз за защита на природата (IUCN). От 2000 г. IUCN въведе нова, съвременна и по-прецизна категоризация на степента на застрашеност. Вместо досегашните 3 категории (изчезнали, застрашени и редки), вече съществуват 7 категории на степен на застрашеност, а именно: изчезнали, критично застрашени, застрашени, уязвими, почти застрашени, слабо засегнати и с недостатъчно данни.

За опазването на живата природа основен е Законът за биологичното разнообразие (ЗБР) (ДВ 77/2002). Той урежда отношенията по опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Република България и е инструментът за интеграция на международните законодателни актове в българското законодателство – Конвенцията за биологичното разнообразие, Конвенцията за международната търговия със застрашени видове от фауната и флората (CITES,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Вашингтонската конвенция), Бернската конвенция, Директива 79/409 и Директива 92/43 на Европейския съюз, Бонската конвенция и споразуменията към нея, Рамсарската конвенция. Законът постановява изграждането на Национална екологична мрежа, като определя нейните цели. Приложение № 2 на ЗБР включва хабитатно специфични видове от Приложение II на Директива 92/43, за които трябва да се обявяват НАТУРА 2000 защитени зони. Такива са 23 вида, включително 5 вида мъхове. Приложение № 2а на ЗБР включва хабитатно специфични видове, за чието опазване е необходимо обявяването на защитени територии по Закона за защитените територии. Такива са 75 вида висши растения, главно от острицовите, бобовите и житните; сфагновите мъхове и *Leucobrium glaucum* от мъховете; 10 вида гъби (макромицети).

Опазването на видовете се регламентира в Глава трета. Видовете от дивата флора се опазват чрез: съхраняване на местообитанията им в Националната екологична мрежа; поставяне под режим на защита или на регулирано ползване; поддържане или възстановяване на условията в местообитанията съобразно екологичните изисквания на съответния вид; разработване и прилагане на Планове за действие за видове с различна степен на застрашеност. Приложение 3 на ЗБР съдържа защитените видове в страната. За защитените растения е забранено: брането, събирането, отрязването, изкореняването, унищожаването на индивиди в техните естествени находища; притежаването, пренасянето, превозването, изнасянето зад граница, търговията и предлагането за продажба или размяна на взети от природата индивиди. Защитените растения, включени в приложението, са 591 вида от 97 семейства. В приложение № 4 на ЗБР са включени видове, обект на ползване, за които се предвиждат мерки за регулирано ползване.

Законът предвижда за застрашени в международен мащаб видове и застрашени видове от приложения 2, 3 и 4 да се разработват Планове за действия, които се утвърждават от министърът на околната среда и водите. Във връзка с това са определени 125 Важни места за растенията (Radford & Ode, 2009; <http://www.plantlife-ipa.org/Reports>; Peev et al., in preparation). По-голямата част от местата – 86, са определени както за видове, така и за местообитания, 11 от определените само за застрашени видове, а останалите 28 – за местообитания. Сред Важните места за растенията в България са както значими по площ територии, с признат природозащитен статус, като Рила, Пирин, Славянка, територии от Родопите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

(Добростан, района на Триград – Мурсалица, части от долината на р. Арда и др.), Западен Балкан, Врачански Балкан, Централен Балкан, Сините камъни, но също така и малки територии, обикновено с находища на реликтни или ендемични видове или редки местообитания (Крушето, Изворо, Сивино, Маноле, Таушан тепе).

2.1.7.2. Растителност и природни местообитания

При съществуващите специфични природни условия свързани с релефа, геоложка основа, почви, климат, хидротермичен режим на местообитанията и различно форми на антропогенно въздействие, съвременната растителност в България се характеризира с голямо разнообразие. По физиономичния подход за класификация в растителната покривка на България се разграничават три типа растителност: Дървесна растителност (Lignosa); Храстова растителност (Fruticeta); Тревиста растителност (Herbosa). Дървесната растителност е представена предимно от два класа формации: Листопадни широколистни гори (Aestilignosa) и Иглолистни гори (Aciculilignosa), като потенциални местообитания има и за клас формации Вечнозелени твърдолистни широколистни гори (Durilignosa).

Храстовата растителност е представена от 3 класа формации: Листопадни храстови формации (Aestifruticeta), Иглолистни храсталаци (Aciculifruticeta) и фрагментарно Вечнозелени храстови формации (Durifruticeta). При тревистия тип растителност се разграничават 4 класа формации: Тревисти лятнозелени ксерофилни формации (Aestiduriherbosa), Тревисти мезофитни формации (Pratoherbosa), Тревисти алпийски формации (Frigoherbosa) и Плевелни формации (Theroherbosa).

По доминантния подход за класификация на растителността до 90-те години на XX век са описани 238 растителни формации, 8 групи асоциации, 1798 асоциации, 29 субасоциации и 112 комплекса асоциации (Апостолова, Славова 1997). На територията на страната се разграничават 6 типа растителност – средноевропейски листопаден тип широколистна растителност, степен, бореално-планински, аркто-алпийски, средиземноморски и воден тип растителност (Велчев 1997). Съществуващата информация за растителността по доминантния подход за класификация и разпространението на обособените класификационни единици на територията на цялата страна са обобщени и представени в разработената от И. Бондев (1991) карта на растителността в мащаб 1:600 000 с обяснителен текст. На тази карта естествената и вторичната растителност е представена в 150 картируеми

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

единици, от които 22 групи формации, 40 формации, 66 групи асоциации, 19 селскостопански земи и 3 изкуствени горски насаждения. Съществуващото голямо разнообразие е свързано със специфичните природните условия и антропогенните изменения на растителността, свързани с развитието на селското стопанство, горското стопанство, урбанизацията и др. В резултат на прякото или косвено въздействие на човека естествената растителност на големи площи е цялостно или частично унищожена и са образувани голям брой краткотрайни, дълготрайни или производни типове фитоценози.

По флористичния подход за класификация на растителността са публикувани данни за 39 класа, 67 разреда, 96 съюза, 227 асоциации и 48 субасоциации (Павлов, Димитров 2011). Анализът на съществуващата информация и наличието на специфични местообитания дава възможност да се прогнозира съществуването на територията на България на фитоценози от още 11 класа (Tzonev et al. 2009).

Класификацията на растителността по флористичния метод е в основата на типологията на природните местообитания, които се опазват в екологичната мрежа от защитени зони (Натура 2000) в Европейския съюз. В българската част на Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 са идентифицирани и характеризирани 90 типа природни местообитания, или 38,86 % от общо 231 типа местообитания, установени и приети към настоящия момент в Европейския съюз (Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС). Установените в България местообитания имат характерно разпределение по основни категории и групи природни формирования. Най-голяма част от тях принадлежат към категорията "Гори" – 27, или 33,75 % от числеността на тази група в Европа. Следващи по численост са отнасящите се към категорията "Естествени и полуестествени тревни формации" – 18 броя, или 58,06 %. На трето място са местообитанията от категория "Крайбрежни и халофитни местообитания" – 12 броя, или 42,86 %. Със сравнително висока численост на национално ниво са и местообитанията от категория "Умереноконтинентални пустоши храсталаци" – 8 броя, или 66 % от тези за Европа. Останалите типове се разпределят, както следва: "Скални местообитания и пещери" – 7 броя, или 50 %; "Сладководни местообитания" - 6 броя, или 31,58 %; "Крайбрежни пясъчни дюни и континентални дюни" – 6 броя, или 28,57 %; "Преовлажнени тресавища, калища и мочурища" – 4 броя, или 33,33 % и "Склерофилни храсталаци (маторал)" – 2 броя, или 15,38 % от числеността в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Европа.

Съгласно Директивата за местообитанията (ЕЕС 92/43) и Интерпретационния наръчник - EUR 27, определените като приоритетни типове природни местообитания в България са 27, или 30 % от общия брой на местообитанията, обект на опазване в мрежата НАТУРА 2000 в страната. Те са 36,62 % от приоритетните местообитания в Европейския съюз.

В приложенията към Директивата 92/43 са включени и 22 вида висши растения, разпространени в България – 1 вид папрат, 16 вида семенни растения и 5 вида мъхове. Около 100 находища на тези видове са включени в защитените зони от мрежата.

Растителните ресурси имат съществено значение за поминъка на населението и икономиката на страната. **Горска растителност** е важен източник на дървесина за нуждите на промишлеността. Горският фонд включва около 1/3 от територията на страната. Средната лесистост е около 30%, но има и райони, където тя е под 10%. От залесената горска площ около 34% се пада на иглолистните гори, а около 66% на широколистните гори. От площта на широколистните гори само 18% са заети от високостъблени широколистни видове, а около 23% са гори за реконструкция. Преобладават младите иглолистни насаждения, които заемат около 60% от цялата площ на иглолистните гори. С най-малко участие са горите на възраст над 100 години, а при широколистните гори преобладават дърветата на възраст над 100 години.

Средният дървесен запас се съчетава с ниска средна възраст на горите, нисък среден бонитет и нисък среден прираст. С най-добри качествени и количествени характеристики са горите в Западните Родопи, Рила, Пирин и Странджа.

Стопанска значимост имат повече от 250 вида **лечебни растения** (1/3 от видовете с лечебни свойства), от които ежегодно се събират около 15 000 тона сухи билки, 200 вида са ядливите гъби, 10 от които са с промишлено или търговско значение. Важно стопанско, културно и биологично значение имат генетичните растителни ресурси на България - разнообразието от **диви и полудиви родственици на културните растения, местните сортове**, много от които са застрашени. Тъй като растителните ресурси имат съществено значение за поминъка на населението и икономиката на страната, тяхното управление е важен елемент в контекста на устойчивото развитие и средство за повишаване на общественото

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

благосъстояние.

Изводи:

Анализът на съвременното състояние на флората, растителността и природните местообитания на територията на страната дава възможност да се направят следните обобщени изводи:

- В редица случаи стопанската дейност е оказала негативно въздействие върху растителността и природните местообитания. Естествените динамични процеси в растителната покривка на България често води до смяна на тревни с храстови и дървесни фитоценози. Очертава се и тенденция за възстановяване на по-близка до първичната тревна растителност на мястото на вторични тревни фитоценози.
- Антропогенното въздействие е довело до обезлесяване на значителни територии от страната, независимо от надморската височина, макар че най-силно е променена природната среда в районите с по-малка надморска височина. Настъпило е фрагментиране на обширни горски масиви. Влошени са съставът и структурата на редица горски съобщества, някои от които са придобили храсталачен характер. Доминираща част от листопадните семенни гори са превърнати в издънкови. Степният тип растителност в основната си част е унищожен.
- Вторичните съобщества на *Carpinus orientalis* (келяв габър), *Paliurus spina-christi* (драка), *Juniperus communis* (обикновена хвойна), *Poa bulbosa* (луковична ливадина), *Cynodon dactylon* (троскот), *Chrysopogon gryllus* (садина), *Bothriochloa ischaemum* (белизма), *Festuca valesiaca* (валезийска власатка), *Pteridium aquilinum* (орлова папрат) и др. са получили широко развитие. Голямо разпространение са придобили и тревно-храстовите комплекси.
- Силно е намалена и площта на средиземноморската растителност, като някои фитоценози на *Quercus coccifera* (пърнар), *Acer monspessulanum* (маклен), *Juniperus excelsa* (дървовидна хвойна) и др. са се превърнали в редини или са заменени от съобщества на *Juniperus oxycedrus* (червена хвойна), *Paliurus spina-christi* (драка) *Bothriochloa ischaemum* (белизма), *Poa bulbosa* (луковична ливадина) и др.
- Измененията на водните местообитания в районите с по-малка надморска

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

височина са значителни – водоемите са частично или напълно пресъхнали, променени са речните корита и са унищожени много крайречни местообитания.

- Въпреки изключително високата лабилност на природните компоненти в планините и особено във високите им части, реализирането на строителни обекти, свързани с туризма, оказват негативно въздействие и много ценни видове, съобщества и местообитания са силно застрашени.
- Специфични местообитания по Черноморското крайбрежие с хигрофилна, хидрофилна и псамофитна растителност, са частично унищожени или съществува опасност от унищожаване.

2.1.7.3 Състояние на животинския свят

България заема част от централния и източния Балкански полуостров с площ около 111000 км². На тази относително малка територия се намира най-голямата денивелация на полуострова (0 - 2925 м), която заедно с разположението на две ясно изразени климатични зони (континентална и преходно-средиземноморска) обуславя голямото разнообразие от биотопи - от преходносредиземноморски до високопланински (алпийски).

Българската фауна е формирана от съчетанието на разнообразни климатични условия, релеф, геоложки строеж и растителност, както и на наличието на рефугиуми от ледниковата епоха, в които са се съхранили реликтни или са се обособили ендемични видове.

Територията на страната включва части от 3 биогеографски района – Алпийски, Континентален и Черноморски съгласно биогеографското райониране на Европа по ETC/BNP (European Topic Center on Biodiversity and Nature Protection), прието от Европейската комисия и влязло в Директивата за местообитанията (92/43/ЕЕС).

Опазването на българската дива фауна е в синхрон с подписаните от Република България международни конвенции и документи за опазването ѝ и определяне на природозащитния статус а именно:

КОНВЕНЦИЯ за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания Ратифицирана от Великото народно събрание с решение, прието на 25.01.1991 г. - ДВ, бр. 13 от 1991 г. В сила за Република България от 1.05.1991 г. Издадена от Министерството на околната среда, обн., ДВ, бр. 23 от 10.03.1995 г. т.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

5, р. 4.: Целите на тази конвенция са запазването на дивата флора и фауна и техните местообитания и по-специално на тези видове и местообитания, чието запазване изисква сътрудничеството на няколко държави, както и подпомагането на това сътрудничество. Специално внимание се отделя на застрашените и уязвими видове, включително застрашените и уязвими мигриращи видове.

КОНВЕНЦИЯ за опазване на мигриращите видове диви животни - Ратифицирана със закон, приет от 38-о Народно събрание на 23.07.1999 г. - ДВ, бр. 69 от 3.08.1999 г. Издадена от Министерството на околната среда и водите, обн. ДВ, бр. 16 от 25.02.2000 г., в сила от 1.11.1999 г.: Страните признават значението на опазването на мигриращите видове и на съгласието на държавите в региона да предприемат действия с тази цел, когато това е възможно и подходящо, като отделят специално внимание на мигриращите видове, чийто природозащитен статус е неблагоприятен, и като самостоятелно или в сътрудничество вземат подходящите и необходими мерки за опазването на такива видове и техните местообитания.

КОНВЕНЦИЯ за биологичното разнообразие - Ратифицирана със закон, приет от 37-о Народно събрание на 29.02.1996 г. - ДВ, бр. 22 от 15.03.1996 г. Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 19 от 2.03.1999 г., в сила от 16.07.1996 г.: Целите на конвенцията, които следва да се изпълняват в съответствие с нейните разпоредби, са опазване на биологичното разнообразие, устойчиво използване на неговите компоненти и справедлива и разумна подялба на ползите, произтичащи от използването на генетични ресурси чрез съответен трансфер на необходими технологии, вземайки предвид всички права върху тези ресурси и технологии, и чрез подходящо финансиране.

КОНВЕНЦИЯ по влажните зони (Рамсарска конвенция) с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици,

Утвърдена с Решение 389 на Министерския съвет от 18.11.1974 г. Обн., ДВ, бр. 56 от 10.07.1992 г., в сила за България от 24.01.1976 г. Изменена с Протокол от 3.12.1982 г., в сила за България от 27.02.1986 г.: Всяка договаряща страна определя подходящи влажни зони в рамките на своята територия за включване в един Списък на влажните зони с международно значение.

Други международни споразумения и други документи, касаещи опазването на околната среда:

ДИРЕКТИВА на Съвета 92/43/ЕИО ОТ 21.05.1992 За Запазването на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

природните местообитания и на дивата флора и фауна: Настоящата Директива има цел да допринесе за осигуряване биологичното разнообразие, чрез запазване на природните местообитания, както и на дивата флора и фауна върху европейската територия на страните членки, за които договорът е валиден.

ДИРЕКТИВА на Съвета 79/409/ЕИО от 2 април 1979 за съхранението на дивите птици: Тази Директива се отнася до съхраняването на всички видове естествено срещащи се в диво състояние птици на Европейската територия на държавите членки, за които Договорът е в сила. Тя включва защитата, управлението и контрола на тези видове и определя правилата за тяхното използване.

Стратегия за изграждане на Европейската екологична мрежа в България: Стратегията обединява решенията за начина, по който ще бъде постигнато опазването на биоразнообразието чрез изграждане на мрежата Natura 2000.

Споразумение за опазване на популациите на европейските прилепи (EUROBATS).

Закон за биологичното разнообразие (ДВ77/2002) (Приложение №2 включва видове, за опазването на които се обявяван защитените зони, Приложение №3 включва строго защитените видове на територията на цялата страна) е напълно хармонизиран с със световната и европейска практика.

У нас са установени над 29 000 вида животни. *Природозащитният статус на животинските видове се определя от Международният съюз за защита на природата и природните ресурси (International Union for Conservation of Nature, IUCN)(Световна Червена книга на видовете), според която категориите на застрашеност са седем: изчезнали, критично застрашени, застрашени, уязвими, почти застрашени, слабо засегнати и с недостатъчно данни. Европейският червен списък — съставен със същите критерии като Световния червен списък на застрашените видове на Международния съюз за опазване на природата и природните ресурси (IUCN), но само за Европа — представлява преглед на статуса на съхранение на около 6000 европейски видове (бозайници, влечуги, земноводни, пресноводни риби, пеперуди, водни кончета, и отбрани групи бръмбари, мекотели и васкуларни растения). Той определя застрашените от изстребление видове на регионално равнище, така че за подобряването на статуса да могат да се предприемат действия. На видовете се отрежда една от осемте категории застрашеност. По-специално вписаните като „сериозно застрашени“, „застрашени“ или „уязвими“ видове носят общото описание*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

„застрашени“ (<http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist>).

В Червената книга на НР България, Том 2: Животни (Големански и др, 2011) е представена информация за около 30 000 вида животни от голям брой таксономични групи, като техният реален брой в страната е вероятно над 60 000. Оценка на степента на тяхната застрашеност показва, че над 400 вида отговарят на критериите на IUCN. Описани са общо за 288 вида животни - 51 вида са безгръбначни животни, от тях: 41 вида риби (2 кръглоусти и 22 костни риби); 2 вида земноводни; 9 вида влечуги; 100 вида от установените в страната птици и 19 вида бозайници. от които 12 вида се оказаха в категорията „Изчезнали“, а 39 вида са „Критично застрашени“.

Българската фауна включва 94 вида бозайници, 383 птици, 36 влечуги, 16 земноводни, 207 черноморски и сладководни риби, около 27 000 насекоми и други безгръбначни. Така България се нарежда между страните с най-голямо биологично разнообразие в Европа.

Значителен е броят **ендемични видове** и подвидове. От безгръбначните таксони 8.8 % от ненасекомните видове и 4.3 % от насекомите са ендемични.

Степента **на рядкост** варира значително в различните таксономични групи, като за фауната са категоризирани 567 вида ненасекомни безгръбначни (около 23 % от всички известни видове); над 1500 вида насекоми; 29 вида черноморски и сладководни риби; 2 вида змии; 78 птици (включително 16 вида от списъка за глобално застрашени видове от 1993 г. на Световния съюз за защита на природата [IUCN]); и поне 10 едри бозайници, включително черноморският тюлен-монах, ендемични делфинови подвидове: морска свиня и афала, дива коза, кафява мечка, вълк, видра и европейският петнист пор.

В резултат на антропогенния натиск, през последните няколко десетилетия редица български видове намаляха до степен на изчезване. В тях се включват най-малко 7 безгръбначни, 3 вида риби, 2 змии, 3 птици, 2 (възможно 3) вида бозайници и 6 местни животински породи.

Необикновено голямото разнообразие на животински видове в България е с международно значение. За България са описани повече от 20 000 безгръбначни. В тази обща цифра се включват над 1 800 таксона протозои и над 2 500 паякообразни, молуски, нематодии други ненасекомни безгръбначни. Около 85% от известните безгръбначни са насекоми, описани са почти 17 500 вида и подвида насекоми, а

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

общият брой се оценява на 27 000. В някои разреди насекоми (напр. Ephemeroptera, Heteroptera, Orthoptera) в България се срещат повече видове, отколкото в цяла Централна Европа. Специално трябва да се отбележи необичайно разнообразната пещерна безгръбначна фауна на България.

Гръбначната фауна е проучена най-задълбочено и е известно, че включва 730 вида: 94 вида бозайници, 383 вида птици, 36 влечуги, 16 земноводни и 207 черноморски и сладководни риби. Хироптерофауната наброява 29 вида - почти всички съществуващи видове в Европа. От едрите бозайници, при 23 съществуващи вида, е измежду най-богатите в Европа и включва вълк (*Canis lupus*), Кафявата мечка (*Ursus arctos*), язовец (*Meles meles*), златка и бялка (*Martes martes* и *M. foina*), три вида порове (*Mustela eversmanni*, *M. putorius* и *Vormela peregusna*), три вида елени (*Dama dama*, *Cervus elaphus* и *Capreolus capreolus*) и три морски бозайника (*Delphinus delphis*, *Phocoena phocoena relicta* и *Tursiops truncates ponticus*). Един морски бозайник - Черноморският тюлен-монах, който е различна форма на Средиземноморския тюлен-монах (*Monachus monachus*) - се смята за изчезнал (<http://chm.moew.government.bg/nnps/IndexDetails.cfm?VID=10>).

Голям брой видове са включени в международни конвенции и директиви, в световни и европейски списъци на застрашени видове насочени към опазване на биоразнообразието в световен и европейски мащаб.

Безгръбначни животни

От 27 000 вида безгръбначни 1606 вида са протозои, 20900 вида са насекоми, паякообразни – 1090 вида, акари – 1583 вида, мекотели – 445 вида. Богата е пещерната фауна на България. Балканската пещерна фауна е най-богатата на Земята. Това се дължи на наличието на обширни сухоземни карстови райони и липсата на катастрофални климатични промени от най-дълбока древност.

Общо 13 вида безгръбначни животни са защитени в България по ЗБР в приложение №2 са включени 8 вида безгръбначни животни, в приложение №3 – 7 вида и в приложение №4 – 5 вида.

Гръбначни животни

Гръбначната фауна на България наброява около 770 вида: 207 вида риби и кръглоусти, 16 вида земноводни, 36 вида влечуги 405 вида птици и 100 вида бозайници, прилепи- 33 вида.

Риби Съвременната ихтиофауна на България наброява 207 черноморски и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

сладководни видове риби. От тях 122 вида населяват сладки и бракични води. Нивото на ендемизъм е сравнително високо – 13 вида, от които български 5. В приложение №2 от ЗБР са включени 21 вида, в приложение №3 – 1 вид и в приложение №4 – 16 вида.

В Червената книга на България са включени общо 24 вида риби, като 3 от тях са изчезнали, 16 са застрашени от изчезване и 5 са редките видове.

Земноводните и влечугите наброяват 52 вида. Земноводните са общо 18 вида (опашати 4 вида, а безопашатите са 14 вида). Влечугите наброяват 36 вида (змии 17 вида, гущери – 13, костенурки са 4 вида). От тях в Червената книга на България са включени общо 15 вида, като 2 от тях са изчезнали, 9 са застрашени от изчезване и 4 са редките видове.

От земноводните в приложение №2 от ЗБР са включени 9 вида, в приложение №3 – 11 вида и в приложение №4 – 3 вида. От влечугите в приложение №2 са включени 7 вида, в приложение №3 – 23 вида и в приложение №4 – 1 вид.

Птици

От установените в България 409 вида птици под защита са 327 вида, като 9 от тях са изчезнали, 57 са застрашени от изчезване и 34 са редките видове, а 100 са включени в Червената книга.

В приложение №2 от ЗБР са включени 334 вида птици, в приложение №3 – 133 вида, в приложение №4 – 24 вида.

През територията на страната минават прелетните пътища на птиците. Тя е една от страните в Европа с най-голямо биоразнообразие, особено по отношение на птиците, с най-голяма концентрация на орнитофауна. Досега в България са регистрирани и записани 397 вида птици, от които 59 са били видени за първи път през последните 50 години. Два от основните пътища за миграция на птиците: „*Via Pontica*” (Черноморското крайбрежие) и „*Via Aristotelis*” (долината на р. Струма) преминават през страната ни.

В България има 90 орнитологично важни места. От тях 57 са влажни зони.

В България Natura 2000 (общоевропейска мрежа от защитени територии) включва 114 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 20,3% от територията на страната.

Бозайници - Общият брой на бозайниците в България е 94 вида (29 вида прилепи, 10 вида насекомоядни, 2 вида зайцеобразни, 30 вида гризачи, 14 вида

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

хищници, 1 вид тюлен, 3 вида делфини, 5 вида чифтокопитни), като 2 от тях са изчезнали, 8 са застрашени от изчезване и 9 са редките видове. В приложение №2 от ЗБР са включени 46 вида бозайници, в приложение №3 – 48 вида и в приложение №4 – 5 вида.

В Червената книга на България (т. II Фауна) са вписани 19 бозайника, като златката, пъстрият пор, тюленът монах, кафявата мечка, видрата, дивата котка, някои видове прилепи и други.

<http://chm.moew.government.bg/nnps/IndexDetails.cfm?VID=10>

Местообитанията и естествената среда, необходими за съществуването на много от тях, са разположени в границите на в Западните Родопи, Пирин, Рила, Централна и Западна Стара планина.

Голямото фаунистично разнообразие на България териториално е обединено в следните зоогеографски райони:

I. Дунавскоравнинен фаунистичен район. Обхваща Дунавската равнина (без Добруджа). В зоогеографско отношение територията попада в Дунавския район на Евросибирската подобласт. Срещат около 1100 животински вида, включително 250 зоопланктони и 99 зообентосни вида, както и над 770 вида **безгръбначни** (35 вида охлюви и 16 вида миди. Срещат се **11 вида земноводни**, 5 от които са защитени. От **влечугите** Установени са 19 вида влечуги. Описани са над **200** вида **птици** от които 130 са под закрилата на ЗЗП и Червена книга на България. Установени са 66 вида **бозайници**.

На територията на ПП Персина са регистрирани 5 гнезда на морски орел (*Haliaeetus pelagicus*). Важна зона по Дунавското крайбрежие която е от значение за птиците езерото Сребърна. 50 от видовете обитаващи района са в включени в Червената книга. Тук се намира единствената за страната колония на къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*).

II. Старопланински фаунистичен район. Обхваща Предбалкана и Стара планина. Преобладаващият видов състав на фауната е от евросибирски или европейски тип, докато средиземноморските видове, поради бариерната роля на Стара планина, са малко на брой. Фауната е смесица от равнинни с планински видове.

Ентомофауната е интересна и с предпоставки за висока консервационна значимост, поради карстовите форми и южно изложените тераси и ниши.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

На масива Сините камъни в източна Стара Планина са установени около 100 вида дневни пеперуди, с което това място се нарежда на едно от първите места в страната по видово разнообразие на групата.

От **земноводните и влечугите** често срещани са обитателите на откритите ландшафти, които могат да се смятат за компоненти на степния биом. Представителите на **орнитофауната**: скален орел (*Aquila chrysaetos*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), горски бекас (*Scolopax rusticola*), гълъб-хралупар (*Columba oenas*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), южен белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*) - видове от Червената книга на Р. България, а обикновена ветрушка (*Falco tinnunculus*) и ловен сокол (*Falco cherrug*) са силно зависими от местообитания с алпийски характер.

Консервационно значими **бозайници** са представени от дивата коза (*Rupicapra rupicapra*), мечката (*Ursus arctos*), (*Martes martes*), белка (*Martes foina*), пъстър пор (*Vormela peregusna*).

III. Западнобългарски фаунистичен район. Обхваща земите на юг от Западна Стара планина и на север от Осогово и Рила.

Фауната в Западна Стара планина е с преобладаващо евросибирско и европейско разпространение, докато средиземноморските видове са много по-малко. Насекомоядните бозайници от първата категория са 81 %, докато от втората са само 11 %. В Искърския пролом гнездящите птици от първата категория са 60 %, от втората – 19 %, докато при пеперудите съотношението е 53% към 35 %. Палеарктичните и евросибирските видове имат значителен превес над средиземноморските във всички височинни пояси на района.

Безгръбначни

Западна Стара планина е много богата на ендемити -197 вида. От подземната фауна има няколко балкански и десетки български ендемита представители на паяците сенокосци (Opiliones) както и *Brachythele denieri* – медитерански), многоножките (Diploroda и Chilopoda) и бръмбарите бегачи (Carabidae). Срещат се и значителен брой карпатски елементи (някои охлюви, стоножки, скакалци ендемичния скакалец *Poecilimon affinis ruenensis* и др.).

От **рибите** се срещат маришка мряна (*Barbus cyclolepis*), речен кефал (*Leuciscus cephalus*), скобар (*Chondrostoma nasus*) и др.

В района се срещат 9 вида **земноводни** и 14 вида **влечуги**. От тях в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Червената книга на България е включен 1 вид – шипоопашатата сухоземна костенурка (*Testudo hermanni*). В Световния червен списък на IUCN са включени 2 вида – шипоопашатата костенурка (*Testudo hermanni*) и обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*). Съгласно българското законодателство (Закон за биологичното разнообразие) в приложение 3 попадат 18 вида (приложение 1). Установени 158 вида **птици** (Спиридонов и др., 2007), от които 51 вида са с европейско природозащитно значение (BirdLife International, 2004). В категория SPEC1 попадат 2 вида, в SPEC2 – 17 и в SPEC3–32 вида. В Червената книга на България са включени 40 вида. Западен Балкан поддържа една от най-многочислените гнездови популации на планинския кеклик (*Alectoris graeca*) и на ливадния дърдавец (*Crex crex*) в България (Спиридонов и кол., 2007). Срещат 4 вида световнозаstrашени птици – ловен сокол (*Falco cherrug*), ливаден дърдавец (*Crex crex*), царски орел (*Aquila heliaca*) и белошипа ветрушка (*Falco naumanni*). Западен Балкан е и представителна за алпийския биом поради комплекса от гнездящи алпийски видове - жълтоклюна гарга (*Pyrhocorax graculus*) и пъстрогуша завирушка (*Prunella collaris*). Той е сред най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазването на 31 вида

В Западен Балкан са установени 61 вида **бозайници** (Спиридонов ред., 2007), като прилепите са 18 вида (близо 2/3 от групата в страната и почти толкова от видовете в Европа). Едни от най-важните пещери за тях са Сухи печ, Мишин камък и Водни печ, където са установени едни от най-важните размножителни колонии в Европа (Спиридонов ред., 2007). От установените видове в Червената книга на България (Големански и др. 2011, т. II Животни) попадат 13 вида от които: в категория критично застрашен (CR)–рис (*Lynx lynx*); в категория уязвим (VU) попадат 9 вида - в категория застрашен (EN) попадат 3 вида. Видовете са защитени от Българското природозащитно законодателство, като в приложение II на Закона за биологичното разнообразие попадат 14 вида а в приложение II – 26 вида (Приложение 3). Западен Балкан е важен биокоридор за миграция на едрите бозайници, особено за риса (Попов и кол. 2007) .

IV. Добружански фаунистичен район. В него преобладават степните фаунистични елементи. Районът се обитава от 345 вида безгръбначни и над 240 вида гръбначни животни.

Рибната фауна наброява около 23 вида. **Земноводни** са представени от 9

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

вида, а **Влечугите** от 10 вида. Лудогорието обитават около 248 вида **птици**; от тях 96 са гнездящи. По време на прелет са наблюдавани 185 вида. Редки видове са полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*) и жалобен синигер (*Parus logubris*), които са балкански ендемити. Рядък вид е и черният кълвач (*Dryocopus mantius*) и изключително редките за страната дроплови птици – стрепет или малка дропла (*Tetrax tetrax*). Установени са 28 вида **бозайници** и характерни степните видове. Видове от Червената книга на България (Големански и др. 2011, т. II Животни) попадат лалугер (*Spermophilus citellus*), пъстър пор (*Vormela peregusna*) вълк (*Canis lupus*), видра (*Lutra lutra*), добруджанския хомяк (*Mesocricetus newtoni*), степният пор (*Mustela eversmanii* и критично застрашената степна скачаща мишка (*Sicista subtilis*). Установени са 20 вида прилепи.

V. Централен високопланински фаунистичен район. Обхваща планините Рила, Пирин, Западни Родопи, Витоша, Славянка и др.

Безгръбначната фауна: Само в Рила планина са установени 2 934 вида, от тях ендемити са 242, а реликтите 244. Това определя парка като важен световен център на формообразуване. НП Рила е значим природозащитен резервоар. В него се опазват 80% от безгръбначните животни, 80% от глациалната езерна флора и фауна и 20% от сухоземните гръбначни животни. В Пирин са установени 2091 вида и подвида безгръбначни животни (50 вида паяци, многоножки, насекоми, охлюви и др.) от които 294 редки, 216 ендемита, 176 реликта и 15 вида присъстващи в световни и европейски списъци на застрашените видове.

В Националната Стратегия за Опазване на Биологичното Разнообразие Витоша се характеризира като място с уникални съобщества на безгръбначни животни. По брой на ендемични редки и реликтни видове е на второ място след южната част на Струмската долина. Срещат се 148 ендемични вида, 300 редки и 85 вида реликтни безгръбначни, от които 18 вида са типични аркто-алпийски глациални реликти. Твърде своеобразна е подземната безгръбначна фауна в Боснешки карстов район. Характерни насекоми са голям сечко (*Cerambyx cerdo*), буков сечко (*Morimus funereus*), червена горска мравка (*Formica rufa*) и др.

От **гръбначните животни** в този район се срещат 247 вида. Това включва 6 вида риби, 8 вида земноводни, 11 вида влечуги, 177 вида птици, 45 вида бозайници. Пирин е представително място за комплекс от видове, характерни за високопланинските безлесни зони и за естествените иглолистни и букови гори.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

В Рила и Пирин се срещат 130 вида гнездящи **птици**, 20 от които са включени в Червената книга на България. От срещащите се видове 44 са от европейско природозащитно значение. Като световно застрашен е 1 вид; 24 вида, включени в приложение 2 на ЗБР; 31 са вписани в приложение I на Директива 79/409 на ЕС.

В Западните Родопи са установени 130 вида птици, основно гнездящи, от които 21 са включени в Червената книга на България. От срещащите се видове 43 са от европейско природозащитно значение. Мястото осигурява подходящи местообитания за 26 вида, включени в приложение 2 на ЗБР, за които се изискват специални мерки за защита. На Витоша са установени са близо 200 вида птици, от които около 120 са гнездещи.

Бозайници. Територията на Рила е едно от най-важните места в Европа местообитания на кафява мечка (*Ursus arctos*), вълк (*Canis lupus*), балканската дива коза (*Rupicapra rupicapra balkanika*) – най-голямата в България, най-многобройната високопланинска популация на европейски лалугер (*Spermophilus citellus*). От бозайниците 5 вида са включени в Червената книга на България, в Червения списък на IUCN -12 вида, в Бернска конвенция - 37 вида, а в Директива 92/43/ЕИО - 24 вида. От особено внимание и защита се нуждаят кафявата мечка и балканската дива коза. Установени са 11 вида прилепи-най-многобройни в пещерите в Боснешкия карстов район.

VI. Горнотракийски фаунистичен район. Разположен между Стара планина и Родопите. Фауната в района е съставена от европейски, европосибирски и холопалеарктични видове. Наред с тях са разпространени и много топлолюбиви средиземноморски, преходносредиземноморски, предзоазиатски и степни видове. Степента на срещане на редки видове и ендемизма са най-силно изразени при безгръбначните определят незначителната фаунистична населеност.

Безгръбначните според Хубенов (2002) са предимно средиземноморски видове: ципокрили насекоми - около 50%, полутвърдокрили - 54%, правокрили 64%, някои от твърдокрилите, като хоботници - 44%, а листорогите бръмбари - 45%.

В цялата Горнотракийска низина от **земноводни и влечуги** са разпространени голям брой средиземноморски видове. Установени 149 вида птици, от които 44 са видове от европейско природозащитно значение. Световно застрашени са включени 2 вида и 3 са включени в Червената книга- колхидски

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

фазан (*Phasianus colchicus*), планински кеклик (*Alectoris graeca*), розов скорец (*Sturnus roseus*). Районът осигурява подходящи местообитания за 25 вида, включени в приложение 2 на ЗБР, за които се изискват специални мерки за защита.

VII. Крайчерноморски фаунистичен район. Обхваща крайбрежната ивица. Характерни представители на фауната са от Евросибирската, Средиземноморската и Ирано-Туранската фаунистична области. Българското Черноморското крайбрежие заема под 2 % от територията на страната. Същевременно, това е район със специфични обособености и видова наситеност по отношение на организмовия свят. Срещат се главно топлолюбиви видове. Уникалността на крайбрежната зона се обуславя от непосредствения контакт между водни и сухоземни екосистеми и свързаното с това разнообразие на природни местообитания.

Безгръбначни животни. Консервационно значимите видове е огромен – ендемични са 119 вида, а редките за страната са 164. Защитени видове по ЗБР – 26, Видове от Директива 92/43 – 19, Видове от Червената книга на България: 28 (CR - 12; EN – 14; VU - 1; NT - 1); BERN – 12, IUCN – 14, Ендемити – 3, Редки – 7. Установени са 40 вида сладководни и проходни риби. С голямо консервационно значение са 15 вида. Територии с концентрация на консервационно значими видове риби са Шабла, Дуранкулак, Нос Калиакра (морска акватория), р. Камчия, яз. Мандра, Бургаско езеро, Дяволска река, р. Карагач, р. Ропотамо, р. Бутамята, р. Велека, р. Силистар, р. Резовска.

Установени са 40 консервационни вида земноводни и влечуги: световно застрашени – 1 вид (IUCN: VU), ЗБР – 34 вида (Прил II – 9 вида; Прил IV – 34 вида), Директива 92/43 – 28 вида (Прил II – 9 вида; Прил III – 28 вида), ЧК – 9 вида (CR – 1 вид; EN – 5 вида; VU – 3 вида), CITES – 3 вида.

Особено многобройни са **птиците**. През определени периоди от годината броят на птиците достига 257, което представлява 68% от всички птици, които могат да се наблюдават в България. 17 вида птици са включени в Червената книга на България, а 1 – в Световната червена книга. Птици от всички таксономични категории са регистрирани по време на миграциите по Виа Понтика: Реещи се птици – 5 вида от разредите Пеликаноподобни (Pelecaniformes), Щъркелоподобни (Ciconiiformes) и Жеравоподобни (Gruiformes) и 35 вида от разред Ястребоподобни (Accipitriformes). Реещите се птици са пълни и частични мигранти, които се

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

придвижват предимно на тесен фронт. По време на миграция в района се срещат 5 световно застрашени вида. **Бозайниците** са 54 вида, като особено внимание заслужават прилепите - 21 вида са включени в Световната „Червена книга“ и списъците на различни конвенции. Общ брой консервационни видове – 29, Защитени видове по ЗБР – 29, Видове от Директива 92/43 – пр. II – 21; пр. IV – 17, Видове от Червената книга на България: 22 (CR - 1; NT - 3; VU - 16; DD - 2); BERN – 28, Ендемити – 2:

VIII. Струмско-Местенски фаунистичен район. Обхваща долината на р.Струма и Места. Вулканичният рид Кожух до Рупите, долината на Струма, Петричко-Санданската котловина (най-горещото място в България) са едни от най-ксеротермните биотопи в цялата страна. По Кресненското дефиле на р.Струма преминава и важен биологичен коридор за миграция на едрите бозайници между планините на Балканския полуостров, както и известният още от древността миграционен път на птиците (Via Aristotelis). Установени 3970 вида **безгръбначни животни**, от които 231 консервационно значими. От насекомите: български ендемити – 36 вида, балкански – 21 вида, реликтни видове – 6. Общо се срещат 31 вида **земноводни влечуги** представени от средиземноморски, малоазийски и понтийски видове, някои от които са включени в Червената книга на България са: Червейница (*Typhlops vermicularis*), Леопардов смок (*Zamenis situla*), Ивичест гуцер (*Lacerta trilineata*), двата вида сухоземни костенурки - Шипобедрена костенурка (*Testudo greaca*) и Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*). По поречието на Струма са становени 147 вида **птици**, основно гнездящи. От тях 22 са включени в Червената книга на България. От срещащите се видове 64 са от европейско природозащитно значение, като световно застрашен е 1 вид - ливадния дърдавец (*Crex crex*). Установени са 58 вида **Бозайници** – 8 вида от разред Насекомоядни, 13 вида Прилепи, 18 вида Гризачи, 8 вида Чифтокопитни.

IX. Долнотракийски фаунистичен район. Обхваща поречието на Марица и Тунджа. От безгръбначните са установени три от общо 11 защитени видове насекоми. Херпетофауната е богата. Съставът на орнитофауната е в зависимост от сезона, като по време на миграции и зимуване тук почиват, хранят се и нощуват много видове с висок природозащитен статус. Около 10 % от популацията на световнозастрашения вид малък корморан (*Phalacrocorax ruficeps*) зимува в района. Бозайниковата фауна включва 35 вида, от които 20 са включени в Бернската

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна. В Българската и Европейска Червени книги е включена видрата (*Lutra lutra*).

Изводи:

В България са установени над 29 000 вида животни.

Българската фауна включва 94 вида бозайници, 383 птици, 36 влечуги, 16 земноводни, 207 черноморски и сладководни риби, около 27 000 насекоми и други безгръбначни.

България се нарежда между страните с най-голямо биологично разнообразие в Европа.

2.1.8. Защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие

Съхранената природа е капитал за развитие на успешен бизнес – екотуризъм, биоземеделие, устойчиво горско стопанство. За местните хора и общините, Екологичната мрежа Натура 2000 е възможност за печеливш поминък, за земеделските стопани – възможност за получаване на средствата от европейски фондове под формата на компенсации.

Процесът по създаване на екологичната мрежа Натура 2000 в България започва през 2002 г. с приемането на Закона за биологичното разнообразие. Мрежата е единна система от свързани помежду си територии и акватории с висока природозащитна значимост, в които се прилагат координирани действия за опазване на биологичното разнообразие. Тя е част от Европейската екологична мрежа Натура 2000.

Националната екологична мрежа се състои от защитени зони, които се обявяват според изискванията на Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна и Директива 2009/147/ЕИО за опазване на дивите птици. Това са места от територията и акваторията на страната, които отговарят на изискванията за наличие на важни за биологичното разнообразие растителни и животински видове и типове природни местообитания, включени в Приложенията на Директивата за местообитанията и Директивата за птиците. Принципно, екологичната мрежа включва 4 основни компонента: *сърцевинни зони*, в които съществуват ограничителни режими по отношение на човешката дейност; *екологични коридори*, в които се допуска определена човешка дейност; *зони за възстановяване*, в които природните елементи са увредени и се прилагат действия за тяхното подобряване и възстановяване и *буферни зони*, които включват както

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

природни, така и изменени или създадени от човека територии. Допускат се ограничителни дейности.

На **фигура 2.1.8.1** е посочено териториалното разположение на защитените зони за птиците и защитените зони за местообитанията, някои от които се припокриват.

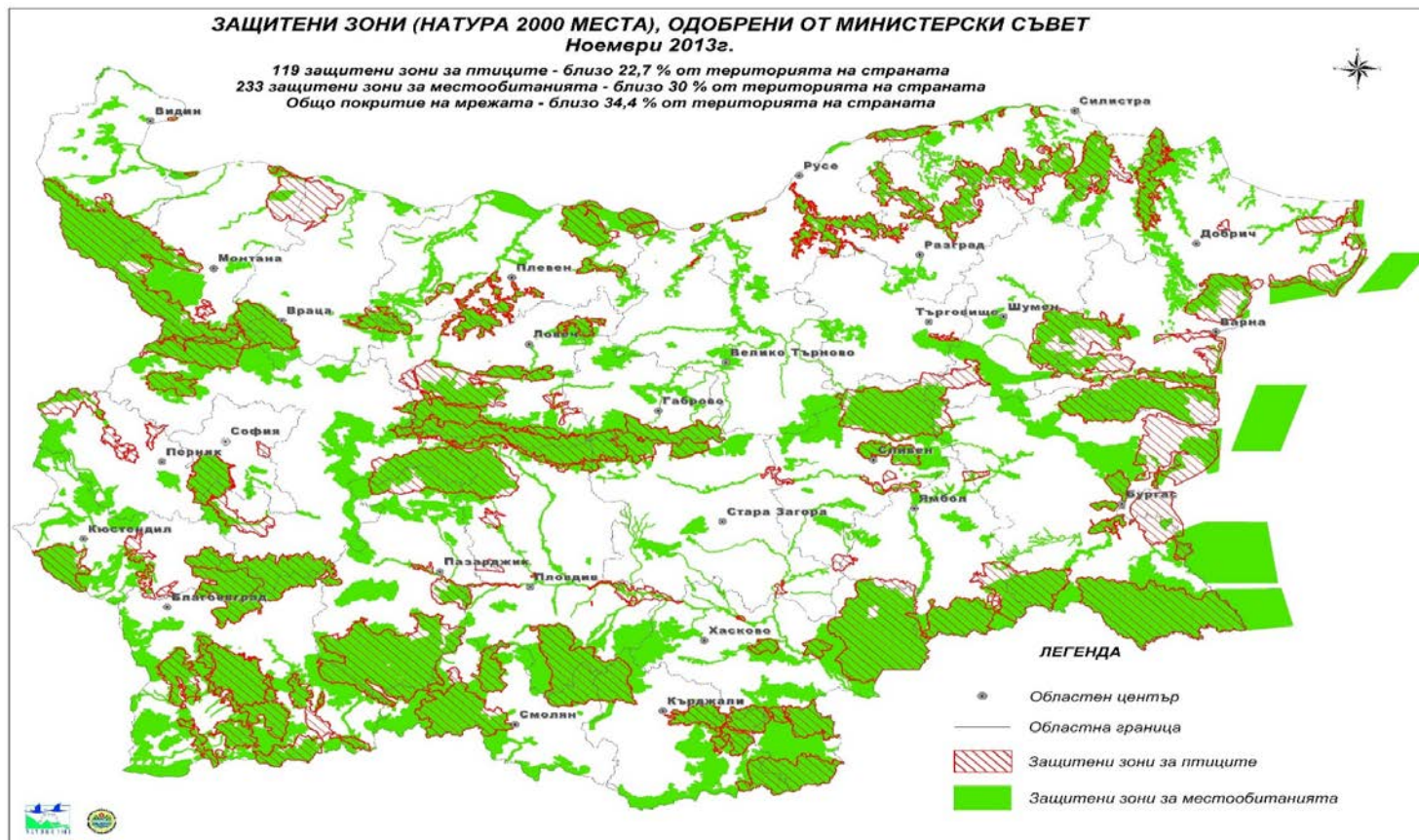
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.8.1 Защитени зони, одобрени от Министерски съвет, ноември 2013 г., *Източник МОСВ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

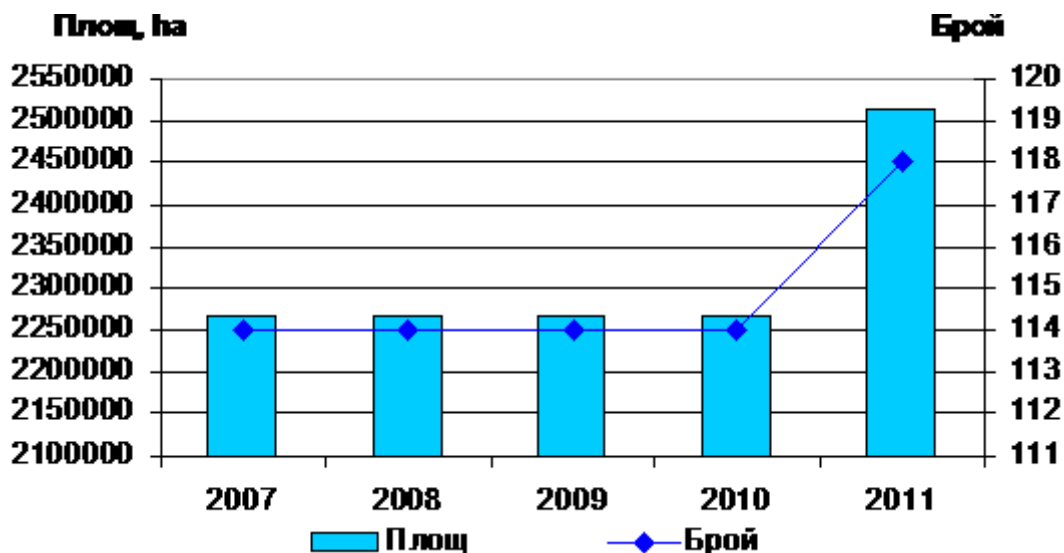

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

В края на 2013 год. броят на защитени зони в България, обявени съгласно Директивата за птиците е 119 и покриват 22,7 % от нейната територия, а броят на определените защитени зони съгласно Директивата за местообитанията е 233, които покриват 30% от територията на страната (в официалните източници на информация има известни различия в данните).

Наблюдава се увеличаване на площта на защитените зони, определени съгласно Директивата за птиците след 2010 год., като през 2011 год. увеличението е с 244 935 ha и на броят - с 4 (**фигура 2.1.8.2**). Подобна е промяната и в защитените зони определени съгласно Директивата за местообитанията – значително увеличаване на броя и площта след 2009 год., като през 2011 год. остават непроменени спрямо 2010 год.. (**Фигура 2.1.8.3**). „Индексът на достатъчност“, който показва оценката на Европейската Комисия (ЕК) доколко близко са държавите-членки до целта да имат достатъчно предложени зони, за периода 2008 – 2011 год. се запазва на 94,3. (**фигура Фигура 2.1.8.4**).

Фигура 2.1.8.2 Промяна в броя и площта на определените защитени зони по Директивата за птиците за периода 2007-2011 г., ха

Източник: ИАОС

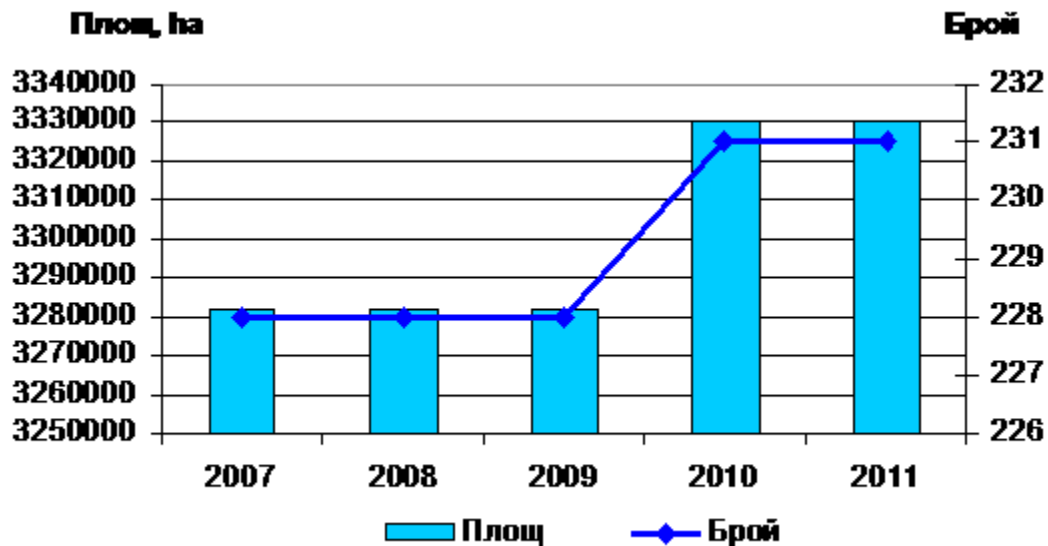
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

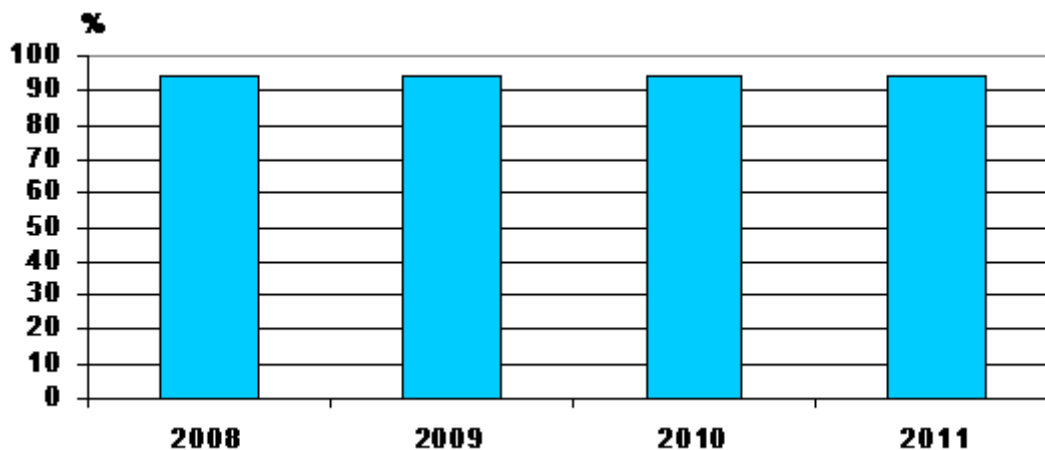
РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.8.3 Промяна в броя и площта на определените защитени зони по Директивата за местообитанията за периода 2007 – 2011 г., ха

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.8.4 Индекс на достатъчност (състояние на напредъка на държавите членки в постигане на процента на достатъчност за местообитанията от Приложение I и видовете от Приложение II на Директивата за местообитанията)

Източник: ИАОС

По-детайлна информация за защитените зони от Натура 2000 през 2012 г. е посочена в **таблица 2.1.8.1.**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Таблица 2.1.8.1 Защитени зони от Натура 2000 през 2012*

	Брой	Площ, ха			Дял на ЗЗ от общата територия на страната - %
		Общо	Територия	Акватория	
По Директива за птиците					
Одобрение с решение на МС ²	118	2 566 588	2 512 559	54 029	22.6
В т.ч. обявени със заповед на министъра на околната среда и водите	114	1781 026	1 729 192	51 937	15.7
По Директива за местообитанията					
Одобрени с решение на МС	231	3 391 225	3 330 115	61 110	30.0
В т.ч. обявени със заповед на министъра на околната среда и водите	-	-	-	-	-
Общо по двете Директиви					
Одобрени с решение на МС ³	336	3 905 989	3 808 430	97 559	34.3
В т.ч. обявени със заповед на министъра на околната среда и водите	114	1781 026	1 729 192	51 937	15.7

*Източник: Статистически справочник 2013

²РМС №335 от 26.05.2011 г. (ДВ., бр. 41/2011 г.)

³За 13 от зоните границите по двете директиви съвпадат

Общо 352 са защитените зони от Натура 2000, което представлява 34,4% от територията на страната, попадащи в 3 биогеографски района - континентален, черноморски и алпийски). За 13 от зоните, границите по двете Директиви съвпадат.

По данни от Информационна система за защитени зони от Екологична мрежа Натура 2000, цели за опазване видове/природни местообитания, са както следва:

1. Безгръбначни животни – 40 вида
2. Риби – 24 вида

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

3. Земноводни – 6 вида
4. Влечуги – 6 вида
5. Бозайници – 24 вида
6. Растителни видове – 22 вида
7. Природни местообитания – 90 броя
8. Птици – 239 вида.

Изводи:

България, като страна-членка на ЕС е поставила под защита значителен процент от територията на страната.

Защитените зони, които изграждат Екологичната мрежа, включват достатъчен брой типа местообитания и най-важните местообитания на значителен брой растения и животни. Осигурява механизми за тяхното управление с цел запазване и устойчиво ползване.

Българската част от Европейската екологична мрежа Natura 2000 възлиза на 34,4% от територията на страната и е един от високите проценти в Европа.

2.1.9. Защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии

От 1933 год., когато се обявява първата защитена територия в България - резервата „Силкосия“ в Странджа, а през 1934 год. първия народен парк на Балканския полуостров – „Витоша“, се провежда последователна политика за разширяване и укрепване на мрежата от защитени територии.

В Закона за защитените територии, приет през 1998 год., са определени следните категории защитени природни територии, които съответстват на категориите на Международния съюз за опазване на околната среда (МСОП): резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност.

През последното десетилетие прилагането на устойчиви схеми за управление е цел на много от политиките, свързани с ползването на биологични ресурси. Натрупан е значителен опит в подходите, методите и средствата за управление. В това отношение защитените територии предлагат и уникална възможност за стимулиране развитието на районите, в които са разположени. Те представляват гаранция за запазена природа и високо качество на средата, които в съчетание с разнообразни и висококачествени продукти, услуги и производства, са предпоставка за устойчиво и екологосъобразно развитие.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

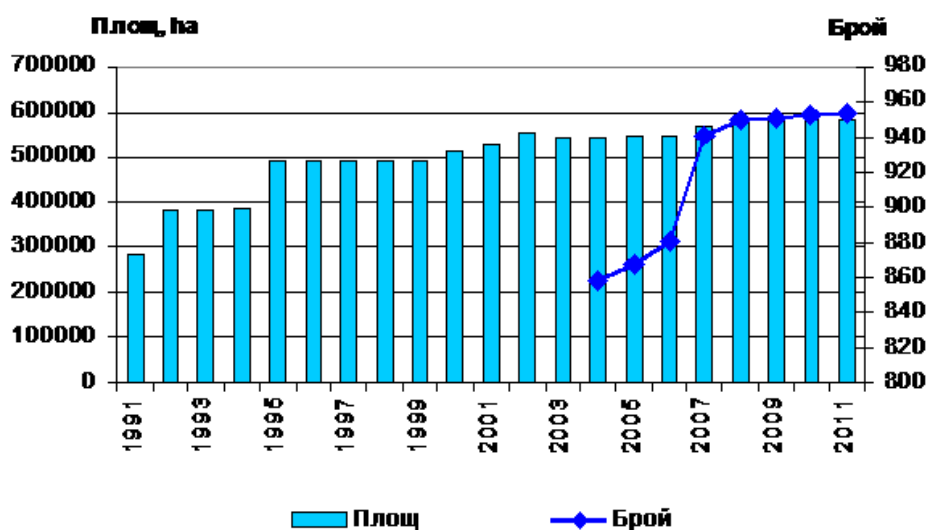

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Защитените територии и ефективното им опазване допринасят за изпълнението на изискванията на редица международни конвенции и споразумения, по които България е страна. Част от тях са получили признание и са включени в различни международни мрежи от защитени територии: 10 Рамсарски места, 16 биосферни резервата, два обекта на световното природно наследство на ЮНЕСКО – поддържан резерват „Сребърна“ и Национален парк „Пирин“, а другите два национални парка – „Централен Балкан“ и „Рила“, са членове на европейската мрежа от национални паркове PAN Parks. Преобладаващата част от защитените територии са включени и в мрежата НАТУРА 2000, което доказва тяхната консервационна значимост и ефективния им принос в опазването на биологичното разнообразие.

Сравнителните данни за **общия брой и площ** на защитените територии показват, че за периода 1991 – 2011 г.е налице тенденция към увеличаване както на броя, така и на общата площ (**фигура 2.1.9.1**). През последните години се увеличава основно броят на защитените територии в категорията „защитена местност“, като през 2011 г. те нараства до 504. През периода се наблюдава и обявяване на малък брой природни забележителности, като общият брой на защитените територии от тази категория остава непроменен, поради заличаването на същия брой съществуващи „природни забележителности“, загубили предназначението и консервационната си значимост.

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.9.1 Промяна на броя и площта на защитените територии за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

периода 1991 – 2011 г., ха

По отделни **категории**, промените в броя и площта за 2010 г., 2011 г. и 2012 г. са посочени в **таблица 2.1.9.1**. Данните показват, че е налице стабилност в мрежата от защитени територии за последните няколко години.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Таблица 2.1.9.1 Защитени територии през периода 2010-2012 година*

Категори и	Брой				Площ, ха				Брой			Площ, ха		
	Налични към 31.12.2010	Ново обявени през 2011	Закрити през 2011	Налични към 31.12.2011	Налични към 31.12.2010	Включени през 2011	Закрити през 2011	Налични към 31.12.2011	Налични към 31.12.2011	Включени през 2012	Изключен и през 2012	Налични към 31.12.2011	Включени през 2012	Изключен и през 2012
Защитен и територи и -общо	953	3	2	954	582458.1	38.5	374.5	582122.2	973	21	2	583876.3	1762.9	8.8
Резервати	55	-	-	55	77022.0	12.8	-	77034.8	55	-	-	77044.1	9.3	-
Национал ни паркове	3	-	-	3	150362.3	-	-	150362.3	3	-	-	150362.3	-	-
Природни забележит елности	346	-	-	346	16876.1	-	0.8	16875.3	344	-	2	16916.8	42.6	1.1
Поддържа ни резервати	35	-	-	35	4510.6	-	-	4510.6	35	-	-	4518.0	7.4	-

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Природни паркове	11	-	-	11	256455.7	-	-	256455.7	11	-	-	256455.7	-	-
Защитени местности	503	3	2	504	77231.4	25.7	373.7	76883.5	525	21	-	78579.3	1703.5	7.7

**Източник: Статистически годишник 2012 г. и Статистически справочник 2013*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

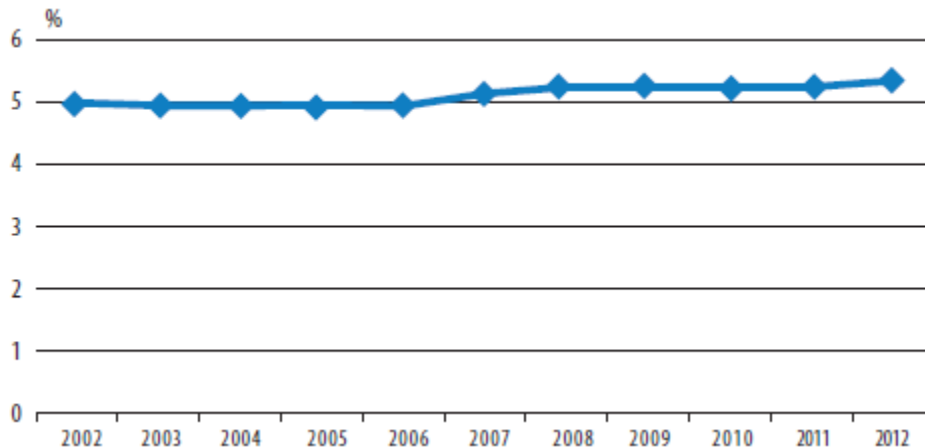
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Същото се потвърждава и от **фигура 2.1.9.2**, на която е посочен делът на площта на защитените територии, спрямо общата площ на страната за периода 2002-2012 год..

Фигура 2.1.9.2 Дял на защитените територии от общата територия на страната

Карта със защитените територии в България, разделени по съответните категории съгласно Закона за защитените територии, е представена на **фигура 2.1.9.3**.

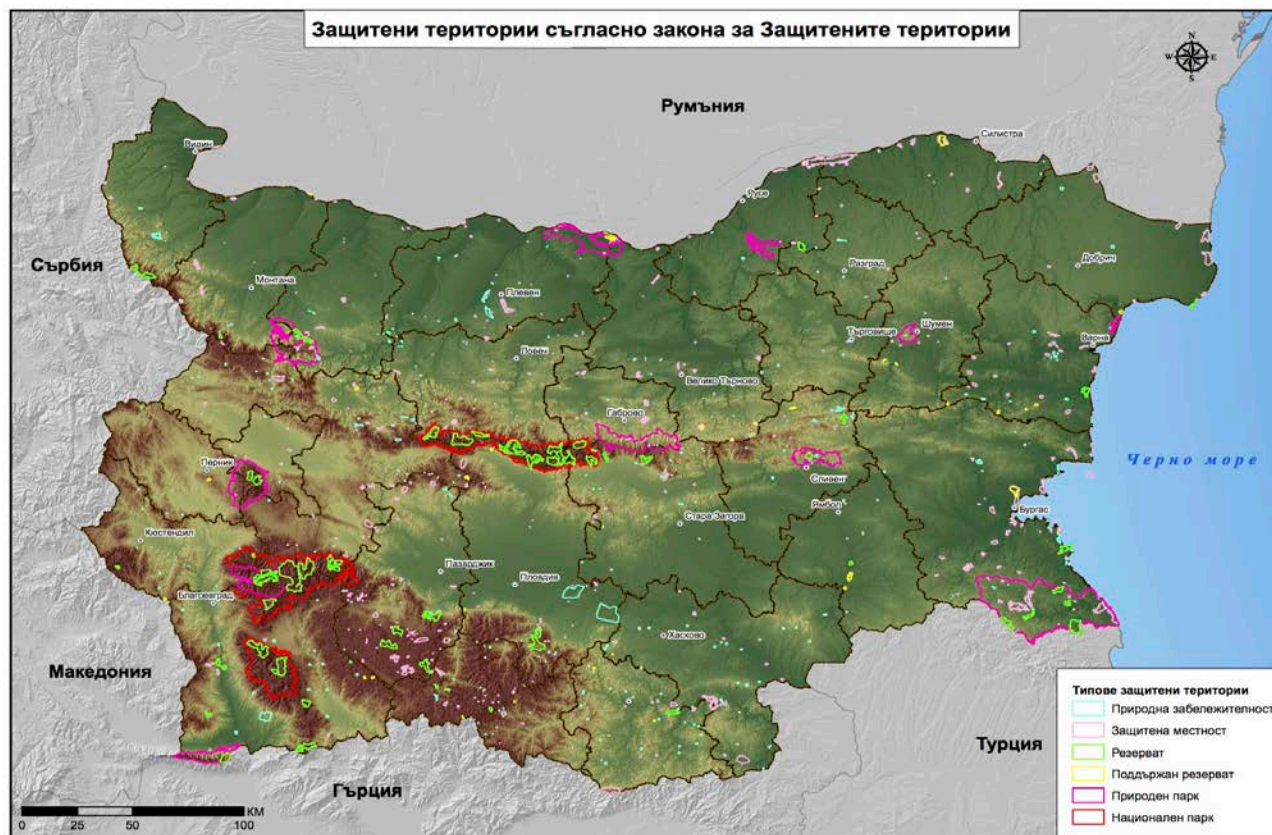
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник МОСВ

Фигура 2.1.9.3 Карта със Защитените територии в България

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Анализът на териториалното разположение на Защитените природни територии показва, че преобладаваща част са в планинските райони и Черноморското крайбрежие.

Национални паркове:

Национален парк „Пирин“ е обявен през 1962 год. с площ 40332,4 ха. Тя е изключително държавна собственост и граничи със седем общини на област Благоевград – Гоце Делчев, Банско, Разлог, Симитли, Кресна, Струмани и Сандански. От 1983 год. паркът е обект на Световното наследство според Конвенцията за природното и културно наследство на ЮНЕСКО. В територията на парка попадат два природни резервата: „Баюви дупки-Джинджирица“ с площ 2873 ха и „Юлен“ с площ 3156,2 ха. През 1997 год. резерватът „Баюви дупки-Джинджирица“ е обявен като биосферен резерват по програмата „Човек и биосфера“ на ЮНЕСКО.

Национален парк „Централен Балкан“ е обявен е през 1991 год. и е с площ 71669,5 ха. От 2003 год. паркът е член на на Европейската мрежа от защитени територии PAN Parks, от 2005 год. защитава и поддържа пълния PAN Parks сертификат, а от 2006 год. е приет във федерацията на Европейските паркове EUROPARKS. Близо една трета от парка заемат 9 природни резервата – „Боатин“ с площ 1597,2 ха, „Джендема“ с площ 4220,2ха, „Козята стена“ с площ 604,3ха, „Пеещи скали“ с площ 1465,7 ха, „Северен джендем“ с площ 1610 ха, „Соколна“ с площ 1250 ха, „Стара река“ с площ 1974,7 ха, „Стенето“ с площ 3578,8 ха и „Царичина“ с площ 3418,7 ха.

Националния парк „Рила“ е обявен през 1992 год. и заема площ от 81046,0 ха. Той е най-големия в България и един от най-големите европейски паркове. В парка има 4 резервата – „Парангалица“ с площ 1509 ха, „Централен Рилски“ с площ 12393,7 ха, „Скакавица“ с площ 70,8 ха и „Ибър“ с площ 2248,6 ха. Резерватите съответстват на I-ва категория защитени територии по МСОП (IUCN). Всички резервати и паркът като цяло са включени в „Списъка на ООН на националните паркове и еквивалентните на тях резервати“. Резерватите „Парангалица“ и част от „Централен Рилски“ са обявени като биосферни резервати по програмата „Човек и биосфера“ на ЮНЕСКО.

Природни паркове:

Природен парк Витоша е обявен през 1934 год. като „Народен парк“, а през 2000 год. е прекатегоризиран като „Природен парк“. Площта на парка е 27079,114 ха. В неговите граници се намират резерватите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

„Бистришко бранище“ с площ 1061,6 ха обявен като биосферен резерват по програмата „Човек и биосфера“ на ЮНЕСКО и „Торфено бранище“ с площ 782,8 ха.

Природен парк Златни Пясъци - през 1943 год. е обявен като „Народен парк“ , а през 2001 год. е прекатегоризиран като „Природен парк“ с площ 1320,7 ха.

Природен парк Русенски Лом - през 1970 год. е обявен като „Народен парк“ , а през 2002 год. е прекатегоризиран като „Природен парк“ с площ 3408 ха.

Природен парк Шуменско плато - през 1980 год. е обявен като „Народен парк“ , а през 2003 год. е прекатегоризиран като „Природен парк“ с площ 3895,87 ха.

Природен парк Сините Камъни - през 1980 год. е обявен като „Народен парк“ , а през 2000 год. е прекатегоризиран като „Природен парк“ с площ 11 380,8 ха. В границите на парка се намира резерватът „Кутелка“ с площ 645,1ха.

Природен парк Врачански Балкан- през 1989 год. е обявен като „Народен парк“ , а през 2003 год. е прекатегоризиран като „Природен парк“ с площ 30 129,9 ха. В границите на парка се намира резерватът „Врачански карст“ с площ 1438,9 ха.

Природен парк Странджа - през 1995 год. е обявен като „Народен парк“, а през 2000 год. е прекатегоризиран като „Природен парк“ с площ 116084,5 ха. В границите на парка се намира резерватите „Силкосия“ с площ 389,6 ха, „Узунбоджак“ с площ 2529,6 ха, обявен като биосферен резерват по програмата „Човек и биосфера“ на ЮНЕСКО, „Витаново“, с площ 1112,4 ха, „Средока“ с площ 607,8 ха, и „Тисовица“ с площ 749,3 ха.

Природен парк Рилски Манастир е обявен е обявен през 2000 год. с площ 27 370,7 ха. В границите на парка се намира резерватът „Риломанастирската гора“ с площ 3676,5 ха.

Природен парк Персина е обявен през 2000 год. с площ 21 762,2 ха.

Природен парк Българка е обявен през 2002 год. с площ 21 772,2 ха.

Природен Беласица е обявен през 2007год. с площ 11732,4318 ха.

По **Черноморското крайбрежие** се намират и **резерватите** „Ропотамо“, обявен през 1992 год. с площ 1000,7 ха., „Камчия“ обявен през 1951год. с площ 842,1 ха.,„Калиакра“, обявен през 1941 год. с площ 687,5 ха.

Подържаните резервати са „Атанасовска езеро“ обявен през 1951 год. с площ 842,1 ха, Вельов вир“ обявен през 1951год. с площ 842,1 ха „Пясъчна лилия“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

обявен през 1962год. с площ 0,6 ха и „Балтата“ обявен през 1978год. с площ 197,7 ха.

По **Дунавското крайбрежие са резерватите** „Китка“ обявен през 1981год. с площ 25,4 ха и „Милка“ обявен през 1948 /1956 год.год. с площ 30 ха.

Подържаните резервати са „Сребърна“ обявен през 1992год. с площ 902,1 ха,, „Персина“ обявен през 1999год. с площ 385,2 ха „Ибиша“ обявен през 1999год. с площ 34,3 ха.

Освен посочените 20 резервата, на територията на страната има обявени още 35 резервата, 346 природни забележителности и 503 защитени местности.

Изводи:

В Закона за защитените територии, приет през 1998 год., са определени следните категории защитени природни територии: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност.

Налице е стабилност в мрежата от защитени територии за последните няколко години.

Анализът на териториалното разположение на Защитените природни територии показва, че преобладаваща част са в планинските райони и Черноморското крайбрежие.

2.1.10. Състояние на ландшафта

Реализирането на НПУО трябва да отговаря на нарастващите потребности на обществото и същевременно да се опазват и подобряват средообразуващите функции на ландшафта. Дейностите и мерките в НПУО 2014-2020 обхващат цялата територия на страната. За да може да се опишат функционирането им, вътрешната структура и организация в тях се използват ландшафтните класификации. На базата на изводите от тях може да се направи оценка за оптимална организация на използването и съхранението на дадена територия. Както и да се синтезират всички възможни решения по рационалното използване на природните ресурси и опазването на околната среда, които могат да бъдат реализирани.

• Класификация на ландшафтите в Европа

Европейската конвенция за ландшафта възприема ландшафта като: “площ, според всеобщото разбиране, чийто характер е следствие от действието и взаимодействието на природни и човешки фактори” (ELC, 2000). Именно това е основата на Европейската ландшафтна карта LANMAP2 (Mücher et al., 2007). Тя е разработена на основата 4 основни слоя в ГИС, които съдържат

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

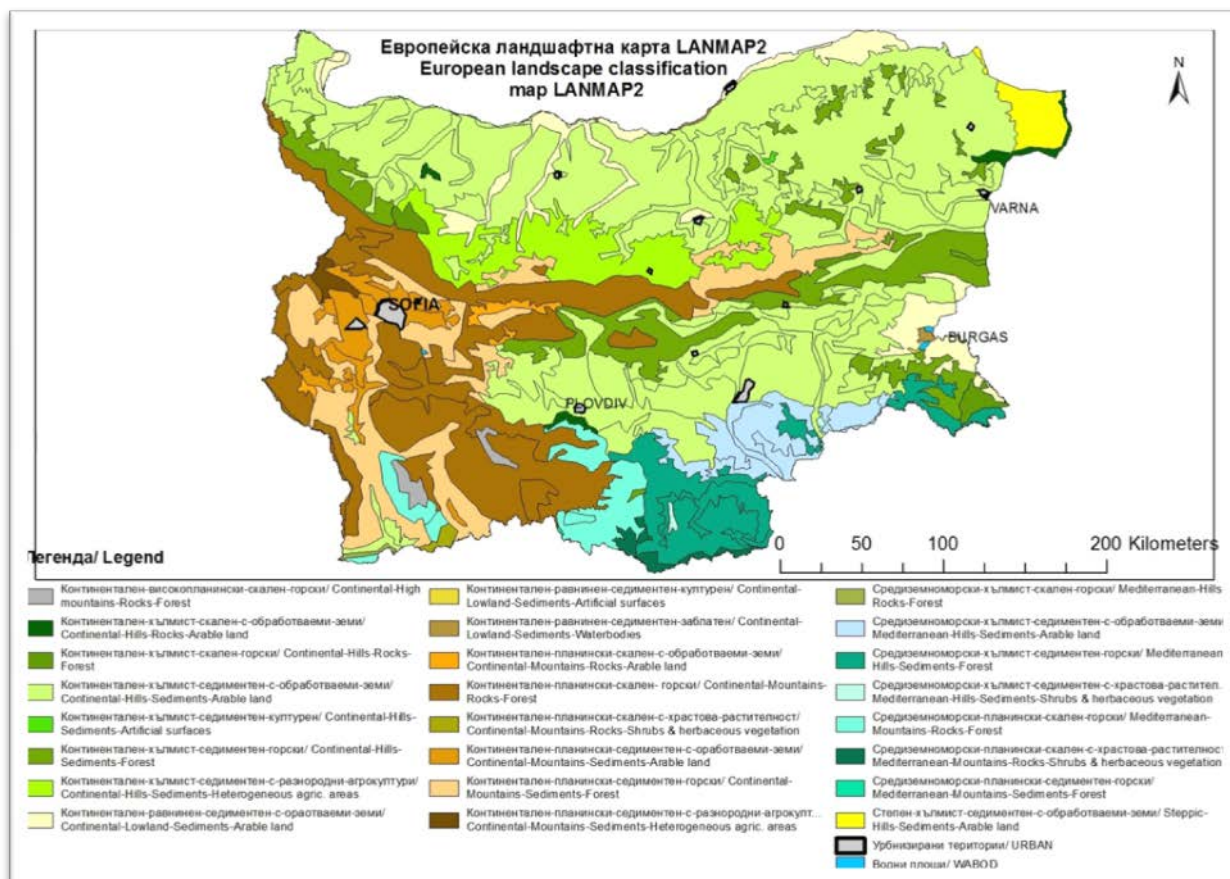
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

информация за – reliefa, климата, почвообразуващи скали и земеползването (фигура 2.1.10.1). На базата на тези слоеве е направена и класификация на ландшафтите. Целта на тази картата е да послужи за определяне политиката по опазване на природната среда на национално и европейско ниво.

Фигура 2.1.10.1 Европейската ландшафтна карта LANMAP2 – част България.

Класификацията има йерархична структура с 4 нива, като последното ниво характеризира ландшафтите. На най-високото ниво на класификацията се определя от климата. Според LANMAP2 в страната има 2 класа – континентален и средиземноморски. На второ ниво е комбинацията от климата и топографските различия. За страната има 4 класа – високопланински, планински, хълмист и равнинен. Третото ниво се определя от климата, топографията и почвообразуваща скала. На това ниво за страната има 2 класа – седиментен и твърди скали. На последното най-ниско ниво е по вид на земно покритие, като за страната са определени 6 вида – гори, обработваеми земи, разнородни агрокултури, антропогенизирани територии (културни), заблатени територии,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

с храстова растителност. На тази база са определени 26 ландшафтни типа, показани на **фигура 2.1.10.1.**, в това число урбанизирани територии и водни площи.

За по-подробно характеризиране на ландшафтите в страната има разработени две ландшафтни класификации.

Класификация на ландшафтите в страната

За страната има разработени две ландшафтни класификации, типологична и регионална, със съответни карти към тях (Петров, 1997).

При **типологична класификация** ландшафтните комплекси се класифицират по хомогенност и аналогия между тях. Главните таксономични единици и критерии за отделянето им са: *клас* ландшафти – отделени са по макроморфолитогенните показатели, *тип* ландшафти – определени са въз основа на зоналните хидроклиматични показатели, *група* ландшафти – използвани са мезоморфолитогенните критерии (вид и свойства на скалния субстрат, експозиция на склоновете, почвени разновидности и растителни асоциации и др.), *вид* ландшафти – основават се на особеностите в морфологичния строеж на ландшафтите и тяхната вертикална структура. Съставената типологична ландшафтна карта на България е в М 1: 400 000. Тя съдържа 4 класа, обхващащи 13 типа с 30 подтипа, 78 групи и над 7500 вида ландшафти (**фигура 2.1.10.2.**).

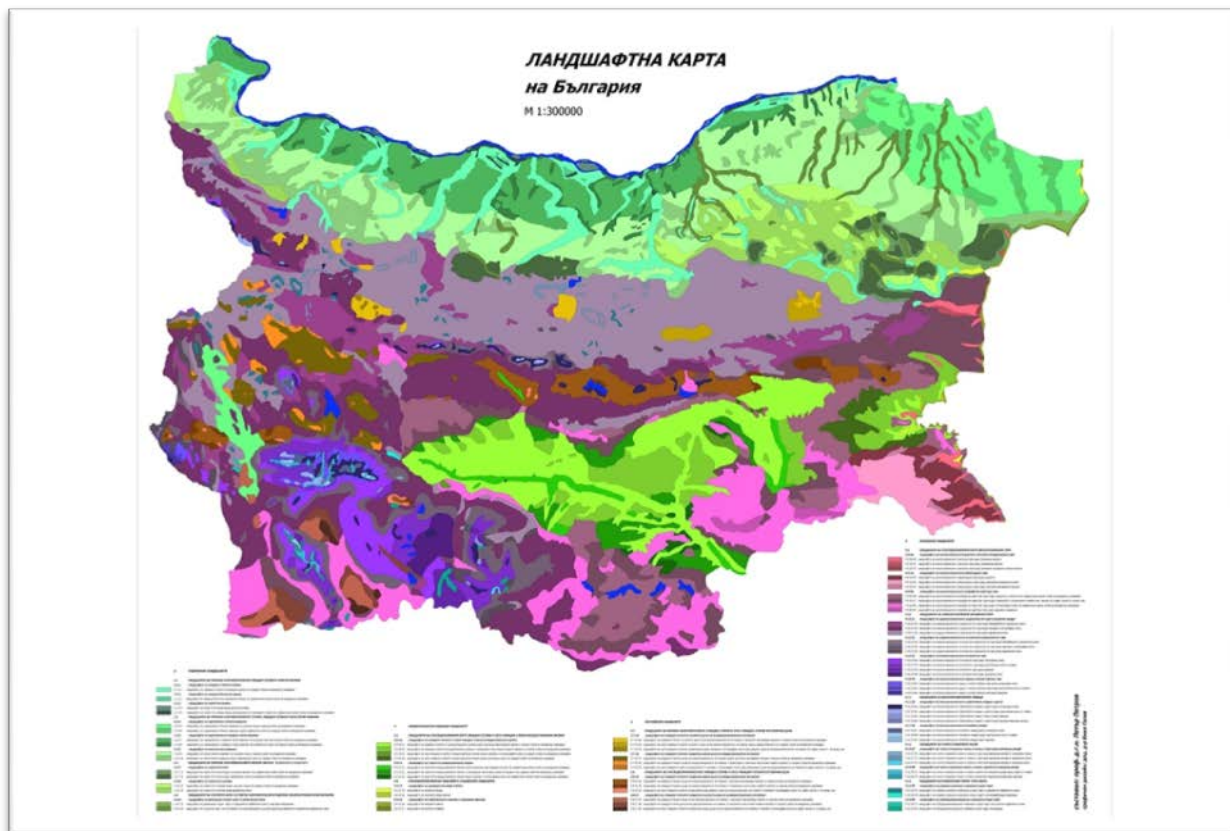
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.10.2. Типологична ландшафтна карта на България

Типологичната класификация е подходяща за характеризирание на по-малки по площ територии и региони на страната.

Регионалното направление е подходящо за големи по площ области, каквато е територията на страната. Тук понятието ландшафт се разглежда като "регионална, неповторима във времето и пространството единица, всеки ландшафт има своя специфика и може да бъде диференциран при ландшафтното райониране". При регионалната ландшафтна класификация таксономичните единици са 3 - област, подобласт и район. Ландшафтните области са определени по преобладаващите класове ландшафти. В равнинните територии подобластите са определени от съчетания на типове или подтипове ландшафти, а ландшафтните райони - от преобладаващите групи ландшафти. В планинските територии ландшафтните подобласти и райони са определени от височинната ландшафтна поясност. Определени са 4 области, 24 подобласти и 127 ландшафтни района. Съставена е и карта на регионалното ландшафтно райониране в М 1:400 000 (фигура 2.1.10.3).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1. 10.3 Регионална ландшафтна карта на България

На територията на страната има обособени 24 ландшафтни подобласти, обединени в 4 ландшафтни области. Границите на подобласти са избрани така, че да в достатъчна степен да детайлизират ландшафтната характеристика на страната. *Севернобългарска зонална област на Дунавската равнина (А)* има 4 ландшафтни подобласти и 33 ландшафтни района в границите на равнината. *Старопланинска област (Б)* има 4 подобласти и 21 района базирани на различията в спектрите на височинната ландшафтна поясност. *Южнобългарска планинско-котловинна област (В)* обхваща 10 ландшафтни подобласти и 47 ландшафтни района. Това са почти всички планински и котловинни части на страната на юг от Старопланинската област, включително и най-високите планински ландшафти, най-студените и най-топлите котловинни ландшафти. *Междупланинскозонална област на южнобългарските низини и ниски планини (Г)* заема зоната

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

между планинските територии на Средна гора от север и масива на Родопите от юг. Има шест ландшафтни подобласти, в чиито обхват са установени 17 ландшафтни района. Поради големите различия в надморската височина в тази област се характеризира с големи различия по отношение на хидротермиката. Това е така поради регионалните особености на районите в тази област (Петров, 1997).

- **Чувствителни ландшафти**

Като чувствителни ландшафти се определят териториите по поречията на реките, защитените зони, влажните зони и други зони от националната екологична мрежа Натура 2000. В тях всякаква намеса би могла да има необратими последици върху устойчивостта на ландшафтните комплекси.

Изводи:

За страната има разработени две ландшафтни класификации, типологична и регионална.

На територията на страната има обособени 24 ландшафтни подобласти, обединени в 4 ландшафтни области.

2.1.11. Състояние на материалните активи

Материалните активи, които биха имали отношение към НПУО 2014-2020, са най-вече материалните (основно инфраструктура) и нематериални активи свързани с управлението на отпадъците (съоръжения и т.н.) и земите, на които се разполагат тези съоръжения.

Като част от изготвянето на проекта на НПУО 2014-2020 г. е направен анализ на инфраструктурата по управление на отпадъците (инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци, съоръжения и инсталации за третиране на битови отпадъци, депа за битови отпадъци), инфраструктура за управление на утайките от ПСОВ, инфраструктура за оползотворяване, включително рециклиране на специфични потоци рециклируеми отпадъци, . Анализът показва добра обезпеченост на общините със съдове за смесени битови отпадъци, липса на обезпеченост със съдове за разделно събиране на биоотпадъци, остарял парк на транспортните средства, необходимост от подмяна на контейнеровозите, необходимост от изграждане на претоварни станции, изграждане на съоръжения за третиране на отпадъци при спазване на съответни приоритети.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

2.1.12. Културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство

Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство е приета от Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура - ЮНЕСКО, през 1972 г. в Париж (17октомври – 21 ноември 1972 г.).

Други Конвенции, приети под егидата на ЮНЕСКО, са Конвенция за подводното културно наследство (2001 г.), Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство (2003 г.), както и Конвенции, приети под егидата на Съвета на Европа – Конвенция за опазване на архитектурното наследство на Европа (1985 г.), Европейската конвенция за опазване на археологическото наследство (1992 г.) и Европейската конвенция за ландшафта (2000 г.).

България приема Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство с Разпореждане №13 на Бюрото на Министерския съвет от 4 февруари 1974 г. Тя е в сила от 17 септември 1975 г.

Първите български обекти са вписани в Листата на ЮНЕСКО през 1979 г., следва серия от обекти приети за паметници на световното културно и природно наследство, основно през 1983 г. и 1985 г.

България разполага със завидно богатство от културно-исторически паметници. Тя е на трето място в Европа, след Гърция и Италия, по брой и разнообразие на открити паметници на културата. На територията на страната регистрираните недвижими паметници на културата са около 40 000 обекта, между които около 10 000 гробници и селищни могили. От общия брой на паметниците на културата 21 000 са обявените (вписани) паметници, а 19 000 са декларираните (класирани) паметници. Най-голям е дялът на архитектурните паметници на културата – 20 000, археологическите паметници на културата са 15 500, а 4 500 са историческите, художествените и др. В България в над 220 музея има около пет и половина милиона културно-исторически експоната.

България е богата на паметници на културата от всички исторически епохи, разположени по цялата територия на страната (**фигура 2.1.12.1**).

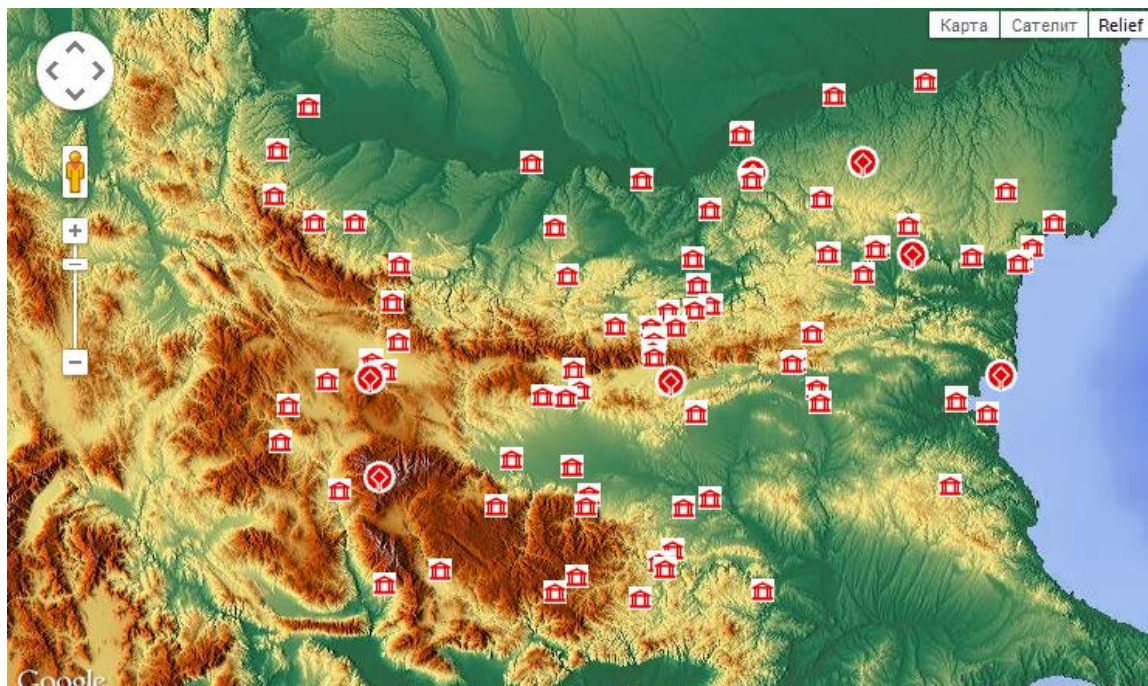
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.12.1 Карта на паметници на културата в България

Източник: НИНКН

Всички новооткрити и неразкрити към настоящия момент археологически паметници на културата на територията на страната са декларирани за паметници на културата с предварителна категория "национално значение" – писмо № 545 на НИПК при Министерство на културата от 27.02.2001 г.;

Съгласно Разпореждане № 1711 на Министерския съвет от 22.10.1962 г. всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове в България са обявени за паметници на културата от национално значение – т.е. те имат статут на паметници на културата с категория "национално значение".

Всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години са декларирани като исторически паметници на културата – писмо № 4349 на НИПК при Министерство на културата от 4.12.1992.

В Република България Националният институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) към Министерството на културата (приемник на Националния институт за паметниците на културата – НИПК), на основата на действащия понастоящем Закон за културното наследство (ЗКН) (приет от 40-то Народно събрание на 26.02.2009 г., обнародван в ДВ, бр. 19 от 13.03.2009 г. и влязъл в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

сила от 10.04.2009 г., с изключение на чл. 114, ал. 2. и чл. 126, които влязоха в сила от 10.04.2010 г.; Изм. и доп. ДВ, бр. 66 от 26.07.2013 г., и заменил действалия от 40 години (1969 г.) Закон за паметниците на културата и музеите) е "държавен културен институт с национално значение с научноизследователски и експертни функции в областта на недвижимото културно наследство.

Съгласно ЗКН, "Декларирането на обекти, които могат да бъдат определени като недвижими културни ценности, се извършва от Министерството на културата въз основа на предварителна оценка на тяхната културна и научна стойност и обществена значимост".

Определянето на научната и културната стойност на недвижимия обект, предварителната му класификация и категория, както и временните режими за неговото опазване, става с декларационен акт, издаден от Министъра на културата.

Когато от комплексната оценка се установи, че декларираните недвижими обекти имат качества на *недвижими културни ценности*, се прави предложение до Министъра на културата от Директора на НИНКН за тяхната окончателна класификация, категоризация и режими на опазване.

За изследване наличието и състоянието на недвижими културни ценности (паметници на културата) в България, местоположението им и разстоянието им до най-близко разположените населени места, основен източник на информация е Регистърът на НИНКН - Досиета от Националния документален архив и „Археологическа карта на България“, даващи информация за регистрираните паметници на културата (културни ценности) – декларирани и обявени, и категоризацията им.

Национална система по опазване на културното наследство

Националната система по опазване на културното наследство включва държавните и общинските органи за управление и контрол на дейностите по опазване на културното наследство, музеите, културните организации по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, както и Светия синод на Българската православна църква и централните ръководства на другите регистрирани вероизповедания. Те осъществяват дейността си в сътрудничество с Българската академия на науките, висшите училища, творчески съюзи, професионални сдружения и други неправителствени организации. Тези органи и организации осъществяват дейностите в съответствие с целите на този закон и национална стратегия за културното наследство, приета от Министерския съвет.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

В Министерството на културата се създава Инспекторат за опазване на културното наследство.

Кметовете на общини организират и координират осъществяването на политиката по опазване на културното наследство на територията на съответната община.

Националният институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) е държавен културен институт с национално значение и извършва дейност в областта на опазване на недвижимото културно наследство, включително и научноизследователска дейност по издирване и изучаване на недвижимото културно наследство.

За осъществяване на функциите си НИНКН може да създава териториални звена.

Центърът за подводна археология е държавен културен институт в областта на опазване на подводното археологическо наследство на Република България.

Музеят е културна и научна организация, която издирва, изучава, опазва и представя културни ценности, природни образци и антропологични останки с познавателна, образователна и естетическа цел. По форма на собственост музеите са държавни, общински, частни и със смесено участие. В Министерството на културата се създава и води регистър на музеите.

Културно наследство, съгласно ЗКН

Съгласно ЗКН, културното наследство **обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство** като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност.

Културните ценности са обществено достояние и се ползват със закрила от държавни и общински органи в интерес на гражданите на Република България.

Културните ценности могат да бъдат публична и частна собственост. Те могат да са собственост на държавата, общините, на Българската православна църква и другите регистрирани вероизповедания, както и на физически и юридически лица.

Културно наследство са:

- наземни, подземни и подводни археологически обекти и резервати;
- исторически обекти и комплекси;
- архитектурни обекти и комплекси;
- етнографски обекти и комплекси;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- образци на парковото изкуство и ландшафтната архитектура;
- природни ценности (образци), включително антропологични останки, открити при теренни проучвания, и останки на палеозоологията и култивирани растения;
- индустриално наследство;
- произведения на изящни и приложни изкуства;
- народни занаяти;
- документално наследство;
- аудио-визуално наследство;
- устна традиция и език;
- книжовни и литературни ценности;
- обичаи, обреди, празненства, ритуали и вярвания;
- музика, песни и танци;
- народна медицина;
- кулинарни и енологички традиции;
- народни игри и спортове.

Културна ценност е нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, природна даденост или феномен, което е от значение за индивида, общността или обществото и има научна или културна стойност.

Културна ценност може да бъде и нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, което има научна или културна стойност и е от значение за Българската православна църква и другите регистрирани вероизповедания.

Културни ценности са и фрагменти от археологически или други предмети, които са в разрушен вид, съставляват малка част от автентична цялост на предмета, обезличени са в значителна степен, не притежават значима културна, научна или художествена стойност и могат да бъдат определени като масов материал. Те не подлежат на идентификация, но се включват в научно-спомогателния фонд на музеите при необходимост.

Нематериално културно наследство - нематериално културно наследство са:

1. устни традиции и форми на изразяване, включително и езикът като носител на нематериално културно наследство;
2. художествено-изпълнителско изкуство;
3. социални обичаи, обреди и празненства;
4. знания и обичаи, които се отнасят до природата и вселената;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

5. знания и умения, свързани с традиционните занаяти.

В Министерството на културата се води регистър на нематериалното културно наследство по ред, определен с наредба на министъра на културата.

Към министъра на културата се създава Национален съвет за нематериално културно наследство.

Материално културно наследство

Класификацията на недвижимите културни ценности се извършва въз основа на:

1. тяхната принадлежност към определен исторически период
2. научната и културната област, към която се отнасят
3. пространствената им структура и териториален обхват
4. степента на застрашеност

Според принадлежността им към определен исторически период недвижимите културни ценности са:

- Праисторически
- Антични
- Средновековни
- Възрожденски
- от ново и най-ново време.

Според научната и културната област, към която се отнасят, недвижимите културни ценности са:

- археологически
- исторически
- архитектурно-строителни
- художествени
- урбанистични
- културен ландшафт
- парково и градинско изкуство
- етнографски
- културен маршрут

Според пространствената структура и териториалния обхват недвижимите културни ценности са:

- единични;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- групи: ансамбъл, комплекс, историческо селище, историческа зона и археологически резерват

Според степента си на застрашеност недвижимите културни ценности са:

- културни ценности в риск
- застрашени културни ценности

Според културната и научната стойност и обществената значимост недвижимите културни ценности се включват в следните категории:

- "световно значение" - вписаните в Списъка на световното наследство;
- "национално значение" - археологическите резервати, както и други културни ценности с изключителна стойност за културата и историята на страната;
- "местно значение" - свързаните с културата и историята на населени места, общини или области;
- "ансамболово значение" - поддържащите пространствената характеристика и архитектурната типология на груповата ценност, към която принадлежат;
- "за сведение" - самостоятелни обекти с ниска индивидуална стойност - носители на информация за научната и културната област, към която се отнасят.

Класификацията на движимите културни ценности се извършва въз

основа на:

1. тяхната принадлежност към определен исторически период;
2. научната и културната област, към която се отнасят.

Според принадлежността им към определен исторически период движимите културни ценности са:

- Праисторически
- Антични
- Средновековни
- Възрожденски
- от ново и най-ново време

Според научната и културната област, към която се отнасят, движимите културни ценности са:

- археологически
- етнографски
- исторически

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- художествени
- природни
- технически
- архивни
- книжовни
- литературни

Според научната и културната стойност движимите културни ценности могат да получат статут на национално богатство.

Национално богатство е културна ценност с изключително значение за науката, културата, природата или техническия прогрес, чието разрушаване, повреждане или погиване е непоправима загуба за обществото и която отговаря на поне един от следните критерии:

1. да представлява единствен, най-характерен или рядък пример за човешка дейност или творчество за периода, от който произхожда;
2. да е с доказана автентичност и да има висока научна и художествена стойност;
3. да е свързана или да представлява свидетелство за идеи, вярвания, събития или изтъкнати личности, които са имали решаващо значение за развитието на обществото.

Обекти на Световното наследство в България:

България има вписани в Листата на ЮНЕСКО за световното културно и природно наследство 10 български обекти (7 в Листата на културното наследство и 2 в Листата на природното наследство, както и 1 в листата на нематериалното културно наследство) от различни исторически епохи. Те са свидетелство за значимия принос на българското градоустройство и архитектура, на българското монументално и изобразително изкуство, на величествената и уникална българска природа в европейското и световното културно и природно пространство.

Български паметници, вписани в списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО (снимки: Wikipedia):

Културно наследство:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Скалният релеф – Мадарския конник – най-величественият и значим български паметник на монументалното изкуство от епохата на ранното Средновековие и единствен в Европа монументален каменен релеф от началото на VIII век (по времето на хан Тервел). Скалният релеф е част от историко-археологически резерват “Мадара”. Мадарският конник е обявен за археологически паметник на културата от “национално значение”. Той е обявен за паметник на световното културно наследство и е вписан в Листата на ЮНЕСКО през 1979 г.

Боянската църква 1259 г.– българският шедьовър с уникални стенописи и неоспорим принос в европейската художествена култура, един от малкото паметници на българската средновековна архитектура и църковна живопис, достигнали до наши дни – изобразени са 89 сцени с 240 фигури. Църквата е средновековен християнски храм, строен и преустройван през вековете. Боянската църква е включена в Листата на ЮНЕСКО на паметниците на културата със световно значение през 1979 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Тракийската гробница край Казанлък (Казанлъшката гробница) – IV – III в. пр.

Хр. един от най-значимите и добре запазени у нас паметници на тракийското архитектурно и художествено изкуство – ансамбъл, чиито стенописи са летопис за живота на тракийската аристокрация. Казанлъшката тракийска гробница е включена в Листата на ЮНЕСКО на паметниците на културата със световно значение през 1979 г.

Скалните църкви при с. Иваново, област Русе (Ивановските скални манастири) средновековни монашески обители – удивителна съкровищница на българското художествено наследство. Музейният и археологически резерват при с. Иваново е разположен на около 20 км. южно от гр. Русе. Комплексът включва църкви, параклиси и монашески килии, издълбани в скалите от двете страни на р. Русенски Лом на височина от 6 до 10 метра. Ансамбълът е създаден през XIII-XIV в. Обитаван е от монаси в продължение на няколко века – чак до XVII век.

С Решение на тогавашния Комитет за култура и изкуство от 30.03.1965 г. Скалните църкви и принадлежащия им терен са обявени за музеен резерват. Стенописите в скалните църкви при с. Иваново са обявени за паметник на световното културно наследство и са вписани в Листата на ЮНЕСКО през 1983 г. С Решение на Министерския съвет N 953 от 04.11.1997 г. Скалните църкви и принадлежащия им терен са обявени за археологически резерват.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Старинният град (античният и възрожденският) Несебър

– една удивителна приказка, показваща пластове на хилядолетната история по българските земи, истинска енциклопедия на църковното строителство, една изключителна симбиоза на античност и Възраждане, съхранени за бъдещето, един уникален архитектурно-градоустройствен и

археологически резерват. Несебър е обявен за “град-музей” през 1956 г. с Постановление на Министерския съвет № 243 (18.07.1956 г.). В него е записано: “Обявява град Несебър и крайбрежието му за музеен, туристически и курортен комплекс. Територията на старинния град се обявява за архитектурно-градоустройствен и археологически резерват”. Включен е в Листата на ЮНЕСКО на паметниците на културата със световно значение през 1983 г. С Постановление на Министерския съвет № 174 са определени границите на резервата “Старинен Несебър”.

Рилският манастир - най-големият манастирски комплекс в България и на Балканския полуостров (извън Атон), християнски, културен и просветен център на българите – всепризнат връх в църковната архитектура, градоустройство и живопис от епохата на Българското Възраждане. Рилският манастир е обявен за национален музей през 1961 г. Обявен е за паметник на световното културно наследство и е вписан в Листата на ЮНЕСКО през 1983 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Тракийската гробница в Свещари – III в. пр. Хр. – един от върховете на

живописното и скулптурното изкуство от онази далечна епоха в човешката история, най-забележителната сред откритите тракийски гробници по българските земи. Тракийската гробница в Гинина могила при село Свещари е обявена за паметник на световното културно наследство и е вписана в Листата на ЮНЕСКО през 1985 г.

Природно наследство:

Биосферен резерват Сребърна - уникално съжителство на редки растения и на редки представители на националния и световен генетичен фонд – птици и земноводни. Резерватът е една от най-интересните влажни зони в Европа. Сребърна е обявен за резерват през 1948 г. Вписан е в Листата на ЮНЕСКО за природен паметник през 1983 г.

Национален парк Пирин - красивата българска планина, съхраняваща уникална екосистема. Част от Рило-Родопския масив, разположен между долините на Струма и Места. Планината Пирин и е отделена от планината Рила чрез седловината Предела. Обявен е за народен парк (понастоящем, съгласно действащото законодателство, за национален парк през 1962 г. Вписан е в Листата на ЮНЕСКО за природен паметник през 1983 г.

Нематериалното културно наследство:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Бистришки баби - Бистришките баби са най-известните бистричанки, прочули се по целия свят с изпълненията си на архаичен фолклор от Шоплука. Бистришките баби бяха включени в списъка на ЮНЕСКО за шедьоврите на нематериалното културно наследство на човечеството през 2005 г.

В напреднала фаза е работата по представяне на кандидатурата на Архитектурно-историческия резерват "Старинен Пловдив" за вписване в Листата на световното културно наследство – един от ярките примери на античното градоустройство по българските земи и архитектурата от епохата на българското Възраждане, негов знак и визитна картичка. Той се отличава с уникалната археология и удивителните жилищни сгради и ансамбли, улични и площадни пространства. Разположен е върху Трихълмието (Небет тепе, Таксим тепе и Джамбаз тепе), в централната градска част на гр. Пловдив и заема площ от около 35 хектара. В него са включени повече от 190 паметника на културата.

Вписани в списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО, от категорията нематериално културно наследство, са само Бистришките баби.

Елементите, вписани в Националната представителна листа на нематериалното културно наследство „Живи човешки съкровища – България“, са 15.

Археологическо културно наследство

Археологически обекти са всички движими и недвижими материални следи от човешка дейност от минали епохи, намиращи се или открити в земните пластове, на тяхната повърхност, на сушата и под вода, за които основни източници на информация са теренните проучвания.

Недвижимите и движимите археологически обекти имат статут на културни ценности с категория съответно национално значение или национално богатство до установяването им като такива по реда на ЗКН.

Информацията от археологическите издирвания се включва в Автоматизирана информационна система "Археологическа карта на България", която се съхранява в НАИМ при БАН, НИКН и в Министерството на културата. Съгласно ЗКН, в България има 33 археологически резервати.

Изводи:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

България приема Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство с Разпореждане №13 на Бюрото на Министерския съвет от 4 февруари 1974 г. Тя е в сила от 17 септември 1975 г.;

Първите български обекти са вписани в Листата на ЮНЕСКО през 1979 г.;

България разполага със завидно богатство от културно-исторически паметници. На територията на страната регистрираните недвижими паметници на културата са около 40 000 обекта;

България е богата на паметници на културата от всички исторически епохи, разположени по цялата територия на страната.

2.1.13. Състояние по отношение на вредните физични фактори

Проблемите свързани с наднормени шумови нива в България и въздействието им върху околната среда и здравето на хората са следствие от: Транспортните потоци на автомобилния и релсов транспорт; Въздушен транспорт; Локални обекти – промишлени предприятия, депа за отпадъци, пречиствателни станции за отпадъчни води, паркинги, спортни площадки, работилници, търговски обекти, увеселителни заведения, сервиси за услуги и др. Извършените измервания показват, че регламентираните допустими шумови нива са превишени в 522 от контролните пунктове в страната, което представлява 72 % от общия брой контролирани зони.

2.1.14. Състояние и управление на отпадъците

Предвид, че насочеността на НПУО е за този фактор на околната среда, в доклада за ЕО е направена подробна характеристика на състоянието и управлението на отпадъците към момента на изработване на плана. В съответствие със ЗУО¹, обект на управление са следните отпадъци: битови, производствени, строителни и опасни.

Дългосрочната цел на ЕС е да се превърне в рециклиращо общество, което да предотврати образуването на отпадъци и да насърчи практиката за употреба на отпадъците, като ресурс. ЕС се стреми да „подобри ефективността при употребата на ресурси, за да намали цялостното използване на невъзобновяеми природни ресурси и съответните въздействия от използването на суровини върху околната среда посредством използването на природни ресурси с темп, който не надвишава техния регенеративен потенциал“²

¹ www.moew.government.bg

² Обновена Стратегия на ЕС за устойчиво развитие, 2006г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Основната цел, заложена в Рамковата Директива 2008/98/ЕО за отпадъците е да се намали използването на ресурси и да се насърчи прилагането на „йерархията“ за управление на отпадъците, така че да се намали отрицателното въздействие върху околната среда и да се повиши ефективността на използване на ресурсите. Съгласно, Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, за да се оцени въздействието върху околната среда е необходимо да се приложи подход, отчитащ целия жизнен цикъл на материалите, който разглежда въздействията върху околната среда, от добиването на суровините до образуването на отпадъците. Това означава, че за отпадъците се „мисли“ изпреварващо, още на най-ранен етап от създаването на технологичните решения. Това е възможно чрез извършване на технико-еколого-икономически анализ, базиран на подхода „от люлката до гроба“, което е превантивна стъпка за предотвратяване на образуването на отпадъци.

Битови отпадъци

- Общото количество на образуваните битови отпадъци в страната следва положителна тенденция към трайно намаление. През периода 1999-2012 г. намалението е с близо 35%, като делът на битовите отпадъци в общото количество на образуваните отпадъци е намалял до 14%. За ясно дефиниране на проблемите, свързани с управлението на отпадъците, следва да се направи категорична оценка, дали намаляването на количеството битови отпадъци е в резултат на целенасочена политика на държавно и общинско ниво или в резултат на световната икономическата криза, която засегна и РБългария в периода след 2009 г. Вероятно, правилният отговор е, че се наблюдава кумулативно въздействие на посочените два фактора, като определящо е значението на икономическото състояние на страната, което води до генериране на по-малко количество отпадъци.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

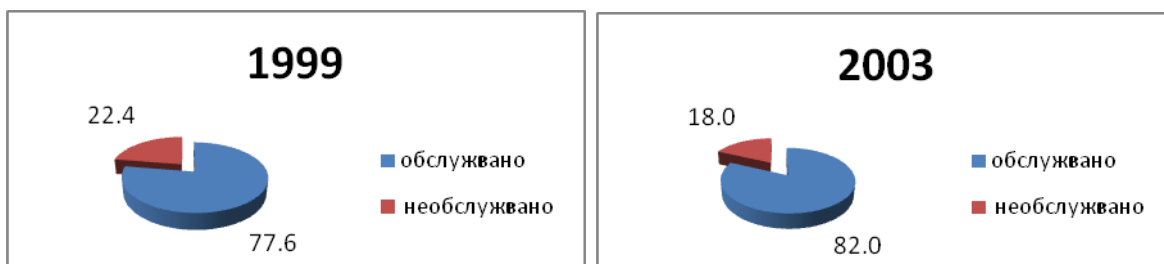
Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник: НСИ

Фигура 2.1.14.1 Общо образувани битови отпадъци в България (1999-2012 г.), хил.тона

- По данни на Евростат, България е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година спрямо ЕС-27 и е с положителни тенденции по този показател, свързан с предотвратяване на образуването на отпадъци. Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата, като с най-голям дял е Югозападният район (включително Столична Община) с над 1/4 от битовите отпадъци в страната и с постоянно нарастващ дял.
- Делът на населението, обхванато от системите за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци, нараства постоянно и през 2012 г. достига 99%, като броят на обслужваните населени места е нараснал трикратно за периода 2003 - 2012 г.

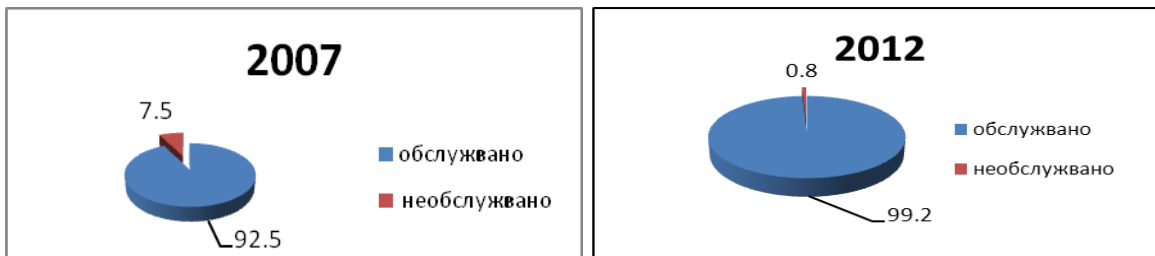
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник: НСИ

Фигура 2.1.14.2 Дял на населението в България, обслужвано от системи за организирано сметосъбиране (1999 г., 2003 г., 2007 г. и 2012 г.), в %

- Наблюдават се значителни различия между общините по показателя образувани битови отпадъци на жител на година, което освен от различията в икономическите и социалните показатели, вероятно се дължи и на неточното измерване на отпадъците, поради липса на измерващи везни на депата, които все още не са приведени в съответствие с нормативните изисквания.

Източник: НСИ

Фигура 2.1.14.3 Дейности по третиране на отпадъци (2004-2011 г.), %

- Депонирането като метод за обезвреждане на отпадъците все още е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци в РБългария, независимо че се наблюдава постоянен спад по този показател през последните години. За периода 2004 – 2011 г. около 80% от образуваните

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

отпадъци са предадени за обезвреждане, в т.ч. депониране. Основен недостатък на периода 2009-2013 г. по отношение на управлението на отпадъците е, че общините в България кандидатстват с проекти по ОП „Околна среда 2007-2013 г.“, в които депонирането е основната технология, по която се обезвреждат отпадъците. Тъй като, така или иначе, проектираните депа ще бъдат реализирани, общините имат исторически шанс да удължат експлоатационния период на депата, като въведат и алтернативни технологии за третиране на отпадъците. Целта е практическо прилагане на йерархията за управление на отпадъците, т.е. депониране единствено на такива отпадъци, които не могат да бъдат рециклирани или термично третирани. По този начин на общинско ниво ще се приоретизира използването на отпадъците като суровинен ресурс и/или енергиен ресурс в съответствие с европейското и националното ни законодателство. В анализирания период, България не изгаря битови отпадъци, за разлика от високото ниво по този показател в много европейски страни, т.е. няма практики по използване на отпадъците като енергиен ресурс.

- България е сред страните-членки на ЕС с близко до средното ниво на рециклиране през последните години.

Таблица 2.1.14.1 Рециклирани битови отпадъци - кг/ж/г

	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г. ³
Средно за ЕС- 27	122	125	129	132
България	119	136	122	103

Източник: Евростат

- През последните години се наблюдава подобрене по показателя компостиращи битови отпадъци на жител, но голямото изоставане спрямо средноевропейските показатели все още не е преодоляно. Причините са: липса на информационна кампания за начините на събиране на тези отпадъци, за възможностите за децентрализирано третиране и ползите от него и от получения компост за опазването на околната среда, недостатъчен брой съоръжения за оползотворяване на биоразградимите битови отпадъци,

³ За 2012 г. с най-високо и най-ниско ниво на показателя са съответно Германия – 284 кг/ж/г и Румъния – 7кг/ж/г

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

липса на стимул (екологичен, финансов, морален) на хората да участват пряко в процесите на опазване на околната среда чрез биологичното третиране на биоотпадъците.

Рамковата Директива за отпадъците 2008/98/ЕО, с цел постигане на „рециклиращо“ общество, разширява обсега на отпадъците, които могат да се рециклират. В тази връзка, този европейски нормативен документ регламентира компостирането като рециклиране на биологичната част от материята. Транспонирането на тази директива в Закона за управление на отпадъците от 2012 г. в България, е предпоставка за промяна в ситуацията, при която в България не се оползотворяват отпадъци от растителен произход, така наречените „зелени“ отпадъци, а типичните производствени отпадъци от дървообработващата промишленост се използват най-вече като гориво (91 %) и едва 3% се брикетират, а 6% се компостират⁴

- През 2010 г. е разработен и утвърден от Министъра на околната среда и водите, Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране за периода 2010-2020 г. Планът трябва да осигури изпълнение на изискванията за поетапно намаляване на количеството на биоразградимите битови отпадъци, подлежащи на депониране, съгласно Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците.
- През 2013 г. е въведена нормативна уредба, относно биоразградимите и биоотпадъците, което в съчетание с икономически инструменти, като въведената преди това такса на тон депонирани битови отпадъци води до наблюдаваните положителни тенденции. Основен положителен елемент в нормативната база за биоразградимите и биоотпадъците е въвеждането на показатели за качество на получения продукт (компост, ферментационен продукт и др.), което е реална „стъпка“ за достигане на „Край на отпадъка“ за биоотпадъците и биоразградимите отпадъци.
- Над 50% от битовите отпадъци са биоразградими, като според големината на населените места, морфологията е различна и включва градински и зелени отпадъци, хранителни отпадъци, хартия, картон и други биоразградими отпадъци. Основен проблем, който следва да бъде преодолян

⁴ Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“, МОСВ, София, 2007.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

с НПУО 2014-2020 г. е изграждането и въвеждането на системи за разделно събиране на биоотпадъците и в частност отпадъците от храни.

- Недостатъчната информационна обезпеченост на процеса на управление на отпадъците налага унифициране на методиката за проучване на морфологичния състав на отпадъците и нейното систематично прилагане, което да позволи идентифициране на съществуващите тенденции и избиране на специфичен подход за всяка община, свързан с разделното събиране и други дейности по управление на отпадъците.
- По-тясното интегриране на информационните системи на НСИ и ИАОС, относно отпадъците също е важен фактор за подобряване на информираността при вземането на управленски решения в областта на управление на отпадъците. За съществуващите проблеми външен фактор е липсата на унифициране на системите на ниво Европейски съюз, а именно между Евростат и ЕК.
- Въвеждането на методика за отчитане на домашното компостиране, както и следенето на индикаторите за степента на устойчивост на реализираните от общините проекти също ще допринесат значително за информационното обезпечаване на процеса на управление на отпадъците. Усилията на хората, прилагащи домашно компостиране следва да бъдат отчетени при определянето на „такса смет“, като безспорно техните усилия следва да бъдат стимулирани.
- По-пряко прилагане на принципа „замърсителят плаща“ при определяне на такса битови отпадъци чрез измерване на количеството вероятно ще допринесе за намаляване на количествата битови отпадъци, но промяната на начина на определяне на такса битови отпадъци е едно голямо предизвикателство пред общините и населението на страната. Това е следващия проблем, който следва да бъде решен разумно и ефективно, така че от една страна чрез НПУО да се изпълнят изискванията на европейското законодателство, а от друга страна да не плащат високи неустойки на концесионерите в общините, където са сключени дългосрочни договори.
- Мерки, свързани с предоставянето на преференции по отношение на таксата битови отпадъци, при условие, че домакинствата и юридическите лица се включат и участват в системите за разделно събиране на отпадъците вероятно също ще допринесат за подобряване на системата за управление на отпадъците.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Повишаването на капацитета на институциите и информираността чрез провеждане на постоянни обучителни програми, относно йерархията за управление на отпадъците, с акцент управление на биоразградимите отпадъци, разделно събиране, рециклиране и предотвратяване и начините за установяване на морфологичен състав на отпадъците също са важни дейности за подобряване на ефективността на системата.
- От направения анализ се вижда, че в новия програмен период чрез ОПОС 2014-2020 г. с приоритет трябва да се финансират проекти на общини за изграждане на съоръжения за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и за въвеждането на системи за разделното им събиране (съдове, специализирани автомобили и др.). Тези проекти ще бъдат едно добро решение за търсене на алтернативи и реално превръщане на отпадъците в суровинен и енергиен ресурс. Проекти на общините за предотвратяване на образуването и депонирането на отпадъци, съобразени с изготвени от МОСВ указания, също биха имали положителен ефект за бъдещото развитие на системата. Бенефициенти по ОПОС 2014-2020 г. ще бъдат и юридически лица със стопанска цел, структури на МОСВ/звена в структурата на МОСВ, юридически лица с нестопанска цел – за дейности, свързани с изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти.
- Усилия следва да се фокусират и към реализацията на бизнес проекти за изграждане на съоръжения за сепариране и рециклиране на рециклируемите отпадъци и за предотвратяване на образуването на отпадъци, включително битови, които могат да бъдат подпомагани от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност 2014-2020 г.“.

Производствени отпадъци

- За периода 2004-2012 г. количеството на образуваните производствени отпадъци е намаляло два пъти, като най-значителното намаление е в първите години на периода. Производствените отпадъци представляват преобладаващата част от образуваните отпадъци в обхвата на ЗУО, като през 2012 г. относителният им дял е над 80%.

Таблица 2.1. 14.2 Производствени отпадъци- кг/ж/г

	2004 г.	2006 г.	2008 г.	2010 г.
Средно за ЕС- 27	746	693	685	584
България	721	561	452	439

Източник: Евростат

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- В началото на периода 2004-2010 г. България отчита най-висока стойност на показателя производствени отпадъци на единица БВП. Сравнението с ЕС – 27 показва, че по този показател страната произвежда три пъти повече отпадъци на единица БВП. През 2010 г. по показателя производствени отпадъци на единица БВП страната е в значително по-добра позиция, като е под нивото на няколко силно развити в икономическо отношение държавите-членки.
- По отношение на показателя образувани производствени и строителни отпадъци на жител, стойностите на показателя и тенденциите са по-благоприятни от средноевропейските.
- Подреждането на образуваните производствените отпадъци по икономически дейности показва, че на първо място е „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, чийто дял съставлява 56% от общо образуваните производствени отпадъци за периода 2008-2012 г. На следващо място са дейностите по предоставяне на услуги, следвани от отпадъците от производство на химични продукти – 6,2%, и отпадъците получени от растениевъдство, животновъдство и горско стопанство – 5.5%. В регионален разрез най-големи количества производствени отпадъци са образувани в областите Стара Загора, Варна, София град, Перник, в които има концентрация на ТЕЦ и други производства, генериращи големи количества производствени отпадъци.
- В България се наблюдават положителни тенденции по отношение на предотвратяването на образуването на промишлени отпадъци, включително по отношение на средноевропейските нива. За периода 2008-2012 г. са предадени за оползотворяване 11.9% от образуваните производствени отпадъци, от които с най-голям относителен дял са отпадъците, съдържащи метали, както и тези от горивни инсталации. За същия период количествата на предадените за обезвреждане производствени отпадъци се запазва относително постоянен на нива от около 7000 хил. тона годишно, но намалява като относителен дял до 38.6% от общото количество производствени отпадъци.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Основен метод за обезвреждане на отпадъците в страната остава депонирането. Количеството на обезвредените производствени отпадъци за 2012 г. възлиза на 7377 хил. тона, като 70% от тях са отпадъци от термични процеси.
- За периода 2004-2012 г. от страната са изнесени общо 388 хил.тона производствени отпадъци, което представлява 0,2% от образуваните в страната отпадъци. Износът на метални отпадъци формира най-голям дял от износа и представлява 62% от изнесените производствени отпадъци.
- Обхващането в интегрирана информационна система на информацията от издадените разрешителни, от осъществения контрол за изпълнение на условията от издадените разрешителни и информацията за дейностите по предотвратяване и оползотворяване на производствените отпадъци ще подпомогне значително ефективното управление.
- Значителен положителен ефект биха произвели проекти за проучване на целеви отрасли и изготвяне на предложения за решаване на проблемите с най-широко генерираните производствени отпадъци. Такива проекти, изпълнявани от научно-изследователски институции и бизнеса биха могли да получат подкрепа и финансиране по приоритетна ос „Насърчаване на инвестициите в научно-изследователска и иновационна дейност“ на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност 2014-2020 г.“

Строителни отпадъци

- Прилагайки Рамковата Директива за отпадъците 2008/98/ЕО, с цел разширяване на обхвата на рециклируемите материали и постигане на целта за рециклиране на 70% от строителните отпадъци до 2020 г. у нас е приет Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България⁵. При определянето и приоритизирането на мерките, заложи в Националния стратегически план, са спазени основните принципи за управление на отпадъците регламентирани в Р България, в съответствие с общата европейска и националната политика в тази област.
- В Националния стратегически план за управление на строителните отпадъци са поставени конкретни количествени цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци.

⁵ НСПУОСР, МОСВ, 2011

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- България е с многократно по-ниски стойности на показателя строителни отпадъци/жител/година от средното за ЕС-27. Количествата образувани строителни отпадъци намаляват през последните години.

Таблица 2.1. 14.3 Строителни отпадъци- кг/ж/г

	2004 г.	2006 г.	2008 г.	2010 г.
Средно за ЕС- 27	1563	1692	1717	1713
България	385	133	240	10

Източник: Евростат

- Строителните отпадъци имат сравнително малък относителен дял от образуваните производствени отпадъци – около 6%. С най-висок относителен дял на образуваните строителни отпадъци са под-секторите "Разрушаване на сгради" и "Ново строителство" (общо 35%), следвани от секторите „Пътища“ (33%) и "Индустриални предприятия" (26%).
- Анализите на морфологичния състав на строителните отпадъци показват, че с най-висок относителен дял са земните и скалните маси (33%), следвани от бетон и стоманобетон (28%) и асфалтобетон (11%).
- В регионален аспект най-големи количества строителни отпадъци са образувани в областите София град, Варна, Бургас, Пловдив и Благоевград. В нашата страна само на две от общинските депа за строителни отпадъци – тези в София и в Русе, работят мобилни инсталации за рециклиране.

От 11 ноември 2008 г. на депото във Враждебна работи „Инсталацията за преработка на строителните отпадъци“.

Инсталацията рециклира строителни отпадъци, генерирани на територията на Община София. След обработката, състояща се от смилане до размери по стандарт на скални материали, суровината се използва

Фигура 2.1. 14.4. Инсталация за третиране на ОСР на депо Враждебна ⁶

⁶www.bobytrans.com/index.php?option=com_content&view=article&id=20&Itemid=10

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

повторно в строителството. Производителността на инсталацията е 100 t / h.

Посредством повторна употреба на веднъж добити строителни материали се освобождава обем на депата за отпадъци, които към настоящия момент подлежат на преработка, както и за компоненти на едрогабаритни отпадъци. Инсталацията е изцяло мобилна и може да обслужва произволен участък от депото, както да бъде преместена на произволен градски обект за преработването на строителни отпадъци (тухлени, битумни смеси, бетонни, стоманобетонни) за повторно използване. При сепарирането преди рециклиране се получават хартия, метал, дървесина и пластмаса, които се предават за рециклиране.

Втората мобилна инсталация за оползотворяване на ОСР е на депото край град Русе. Тя работи от 2010г., през която инсталацията е преработила 1974 тона строителни отпадъци, а през 2011 г - 3105 тона. При изготвянето на Национална стратегия за управление на строителните отпадъци, е направен икономически модел и оценка на възможността за изграждане на съоръжения за третиране на този вид ресурс в страната. Преобладаващата част от строителните отпадъци имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване. В периода 2008-2012 г. се наблюдават положителни тенденции на нарастване на относителния дял на оползотворените спрямо обезвредените строителни отпадъци.

- В резултат на ведомствени изисквания и добри практики в ж.п. сектора от години се постига много високо ниво на оползотворяване на строителните отпадъци от сектора – над 80%, което показва, че регламентирането на изисквания води до положителни резултати.
- В сектор „Пътища“, който е източник на около 1/3 от строителните отпадъци, все още има значително изоставане. Въвеждането на регламентация и прилагането на „зелени“ обществени поръчки с въвеждане на изисквания за оползотворяване на отпадъците и влагане на рециклирани строителни материали може да допринесе за преодоляване на това изоставане.
- Все още не е изградена национална информационна система за образувани, рециклирани, оползотворени и депонирани строителни отпадъци, поради което данните за оползотворените строителни отпадъци от наличните източници са непълни и със съмнителна точност.
- Повишаването на капацитета на браншови организации от отрасъл строителство и производство на строителни материали чрез методически и обучителни материали, включително широкомащабни обучения, наличието

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.“

на информационни интернет - портали по прилагане на европейското и съответното национално законодателство и политики, разработване на план за управление на отпадъците в процеса на инвестиционното проектиране, възможностите и стандартите за влагане в строителството на рециклирани строителни материали би допринесло за подобряване на ефективността при управление на отпадъците. Възможният източник на финансиране на такива дейности е Оперативна програма „Добро управление 2014-2020 г.“.

- Друг вид проекти, които следва да бъдат насърчавани, са проекти за изграждане на инфраструктура за подготовка и рециклиране на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали с контролирано качество, както и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали, с подкрепа от Оперативна програма "Околна среда 2014-2020 г."

Опасни отпадъци

- Стойността на показателя образувани опасни отпадъци на единица БВП за България остава над два пъти по-висока от средната за ЕС-27. За периода 2004-2012 г. в Република България общото количество образувани опасни отпадъци по данни на НСИ е 6174 хил. тона или средногодишно около 688 хил. тона⁷. За периода 2008-2012 г. количествата на образуваните опасни отпадъци се запазват относително постоянни, с изключение на отчетените през 2011 г.
- От образуваните опасни отпадъци за 2012 г., разпределени по групи от Списъка на отпадъците, с най-голям дял (40.7%) са образуваните опасни отпадъци от термични процеси, следвани от опасни отпадъци от термични повърхностна химична обработка и нанасяне на покрития върху метали (24.2%) и опасни отпадъци, получени от съоръжения за обработване на отпадъци и от пречиствателни станции за отпадъчни води – 20.6%.
- Най-големи количества опасни отпадъци са образувани в областите София град, Пловдив, Кърджали и Бургас, което се дължи на специфичните производства на тяхна територия.

⁷ Отпадъците, образувани от разкриването, добива и преработването на подземни природни богатства (с код на групата 01 от Списъка на отпадъците, съгласно Приложение 1 към Наредба 2/2014) са изключени от анализа за опасни отпадъци.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- За периода 2008-2012 г. са предадени за оползотворяване, в т.ч. за рециклиране, почти 5% от образуваните опасни отпадъци, като се наблюдава тенденция на нарастване. За наблюдаваната тенденция на нарастване на количествата опасни отпадъци, предадени за оползотворяване, в т.ч. за рециклиране, принос има увеличеният дял на предадените за оползотворяване опасни отпадъци, получени след предварително третиране на негодни за употреба оловно-кисели акумулатори, излезли от употреба моторни превозни средства и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в резултат от регламентиране управлението на масово разпространените отпадъци. Предадените за обезвреждане опасни отпадъци за разглеждания период намаляват и през 2012 г. количеството им е 7.9 хил. тона.
- Сериозен проблем за страната са негодните за употреба пестициди, които се съхраняват по начин, който създава рискове за населението и околната среда. Проблемът с пестицидите е в резултат от натрупаните количества от закритите ТКЗС и АПК през 90-години на миналия век.
- Относителният дял на внесените в страната опасни отпадъци спрямо образуваните опасни отпадъци за периода 2007-2010 г. е 3%, а на изнесените – 0,4%. Основно от внос се оползотворяват негодни за употреба оловно-кисели акумулатори, съединения на оловото и на медта, отпадъци от производство на желязо/стомана. Най-често се изнасят НУБА, за които няма инсталации за рециклиране в страната, излезли от употреба флуоресцентни и други лампи, съдържащи живак, трансформатори и кондензатори, съдържащи ПХБ.
- Информационната система свързана с управление на опасните отпадъци се нуждае от подобрене и развитие.
- Повишаване капацитета на компетентните органи чрез осигуряване на подходящо обучение, което да включва представяне на добрите практики на други държави-членки на ЕС при издаването на разрешителни за целевите за България групи производства от гледна точка на йерархията за управление на отпадъците, ще има ползотворно влияние.
- Финансовото и техническото обезпечаване на периодични проверки на лицата, образувачи опасни отпадъци, и компаниите, извършващи дейности с опасни отпадъци, също трябва да бъде подкрепено от МОСВ.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Проекти на научно-изследователски екипи и бизнеса за изследване и решаване на специфични проблеми с опасни отпадъци следва да бъдат подкрепени по приоритетна ос „Насърчаване на инвестициите в научно-изследователска и иновационна дейност“ на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност 2014-2020 г.“

Специфични отпадъчни потоци

Отпадъци от опаковки

- През периода 2004-2012 г. общото потребление на опаковки в България се запазва относително постоянно. Потреблението на опаковки от жител в страната е почти четири пъти по-ниско от средните нива в ЕС. Съществуват значителни колебания в потреблението на отделните опаковъчни материали, като ясно изразена е тенденцията на намаляване на опаковките от стъкло и увеличаване на опаковките от хартия и картон.

Таблица 2.1.14.4 *Образувани отпадъци от опаковки - кг/ж/г*

	2005 г.	2007 г.	2009 г.	2011 г.
Средно за ЕС- 27	160,4	163,8	153,1	159,4
България	67,2	41,6	40,1	42,8

Източник: Евростат

- Страната изпълнява общите национални цели по рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки. Исторически, рециклирането на отпадъците стартира с рециклиране на металите и рециклиране на отпадъците от опаковки. Съгласно, данните в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда за 2012 г. на ИАОС, се запазват тенденциите за най-голямо потребление на хартиените и картонени опаковки, следвани от пластмасови и стъклени опаковки.

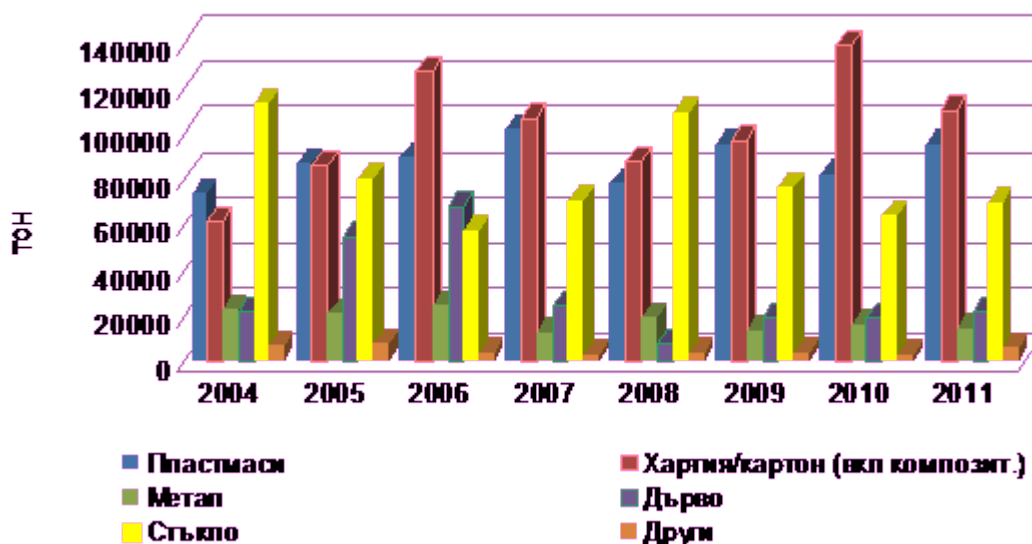
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник: НСИ

Фигура 2.1.14.5. Генерирани отпадъци от опаковки по вид на материали (2004-2011 г.), t

През 2011 г., РБългария е постигнала общо 65% материално рециклиране и 66% оползотворяване на образуваните отпадъци от опаковки, като е изпълнила националните цели за рециклиране по материали за всички видове опаковки: стъклени, пластмасови, хартиени и картонени, метални и дървени. Бележи се ръст в развитието на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки – обхванатото население е 6 286 569 жители. Същевременно, с 14 % се е увеличило потреблението на пластмасови опаковки.

През 2011 г. в страната са образувани 314 639 t отпадъци от опаковки, с 2% по малко в сравнение с образуваните през 2010 г. Същевременно, през 2011г. в страната са оползотворени общо 206 314 t отпадъци от опаковки, като 204 938 t от тях са рециклирани, като рециклираните са с 3% повече в сравнение с рециклираните отпадъци от опаковки през 2010 г., с което на практика са превърнати в суровинен ресурс.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

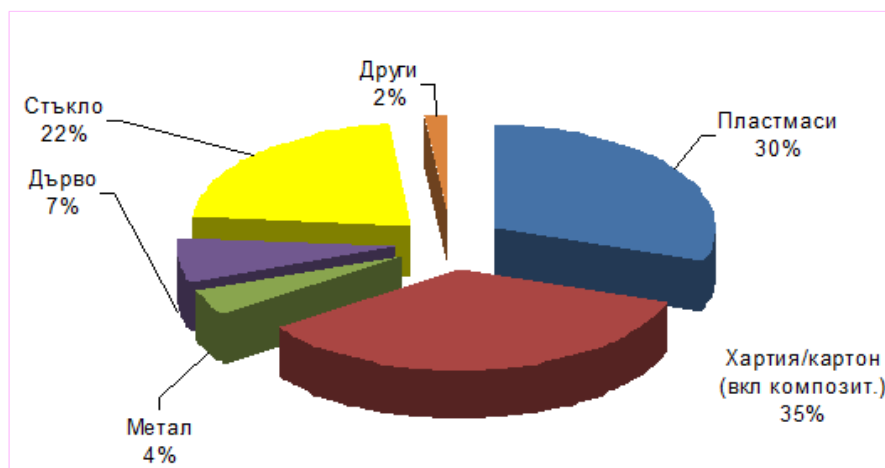
Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.6. Рециклирани отпадъци от опаковки за периода 2004-2011 г, т

През 2011 г. най-голям е делът на образуваните хартиени и картонени опаковки (вкл. композитни). Потреблението на хартиени и картонени опаковки през 2011 г. се е увеличило, а това е полезна тенденция, тъй като този отпадъчен материал има предимства в екологичен аспект и се рециклира по-ефективно.

Източник: НСИ

Фиг. 2.1.14.7. Структура на генерираните през 2011 г. отпадъци от опаковки, по вид на материала, %

РБългария е изпълнява общите национални цели по рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки. Характерен

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки е количеството рециклиран отпадък на жител за година. През 2010-2011 г. се наблюдава тенденция към подобряване на модела на потребление на опаковки и рециклиране на генерираните отпадъци от опаковки – налице е обратна зависимост между намаляване на потреблението и увеличаване на рециклирането, направени са сериозни стъпки към постигане на ресурсна ефективност и рециклиращо общество.

Източник: НСИ, ИАОС

Фигура 2.1.14.8. Рециклирани опаковки спрямо потребените (2004-2011 г.), *t*

Потреблението на опаковки в Република България е сред най-ниските в Европа, където средно се образуват 166 кг/ж/г, но се доближава все повече до развитите страни.

Опаковката, като продукт представя по индиректен начин употребата на ресурси, с кратък жизнен цикъл. Промяната към устойчив модел на потребление и поведение на обществото изисква да се консумират продукти и услуги, които посрещат по ефективен и ефикасен начин нуждите на потребителите и същевременно използват по-малко ресурси и причиняват по-малко замърсяване. Това се отнася до голяма степен за опаковките. Необходимо е населението да се ориентира към употреба на опаковки за многократна употреба, както и да бъде сведено до минимум потреблението на излишни опаковки.

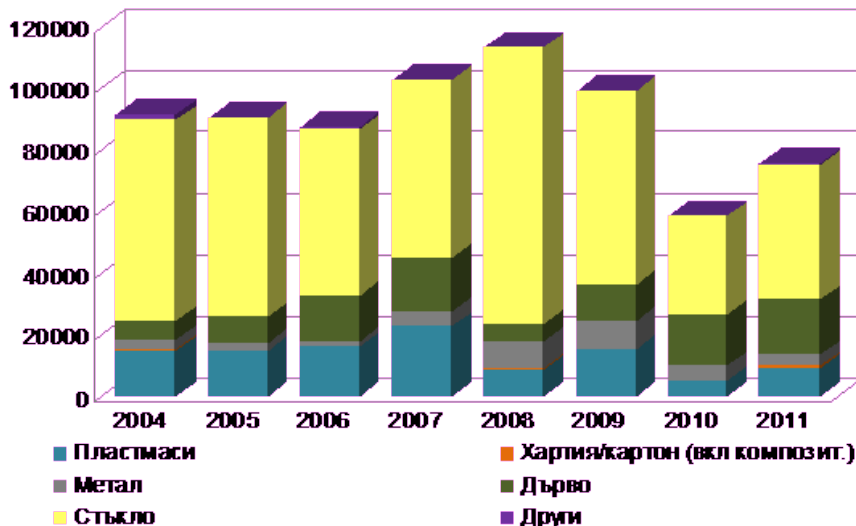
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник: НСИ

Фигура 2.1.14.9. Опаковки за многократна употреба (2004-2011 г.), t

- През последната година изнесените количества отпадъци от опаковки представляват около 15% от общо генерираните отпадъци от опаковки, а внесените са под 10%. Рециклиращата индустрия на стъкло, хартия и картон изпитва недостиг от качествени отпадъци, поради което се осъществява и внос.
- Разделното събиране на стъкло изисква допълнителни усилия, както чрез мерки свързани с населението, така и чрез увеличение на ангажиментите на големи генератори на стъкло – магазини, заведения за обществено хранене и др.
- Подобряването на информационната система е една от предпоставките за вземане на адекватни управленски решения. Стартирането на докладването на изпълнението на целите на регионално ниво изисква бърза промяна в начина на отчитане от организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, които да докладват за изпълняването както на регионален признак, така и по групи генератори на отпадъци - население и бизнес.
- Необходимо е да се засили прилагането от търговските обекти и други административни сгради на изискването на ЗУО за въвеждане на разделното събиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло (включително от опаковки), включително чрез системен контрол от РИОСВ и общините.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Прилагането на национална и общински комуникационни стратегии и разширяване на информационните кампании за обществеността и бизнеса относно ползите от разделното събиране на отпадъци, координирани с информационните кампании на организациите по оползотворяване, ще допринесе за подобряване на ефективността на системата.
- Стартиране на консултации между заинтересованите страни МОСВ, МФ, организации по оползотворяване, рециклиращи предприятия, потребителски организации, търговци и др. за въвеждането на екоданък за композитните опаковки с оглед въвеждане на екодизайн на опаковките, който да позволява лесното им рециклиране впоследствие.
- Друг икономически инструмент, които би могъл да доведе до разширяване на разделното събиране, е въвеждане на отстъпки от такса битови отпадъци за граждани и фирми, които се включват в системите за разделно събиране на отпадъците, в т.ч. от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло.

Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

- За краткото време на прилагане на изискванията за разделно събиране, рециклиране и друго оползотворяване на ИУЕЕО в страната е създадена работеща схема за този вид масово разпространени отпадъци (МРО).
- България е изпълнила целите си по събиране на ИУЕЕО, образувано от бита и извън бита. България е изпълнила целите си по оползотворяване и рециклиране на ИУЕЕО. За четиригодишния период 2007-2010 г. количеството на събраното ИУЕЕО е нараснало два пъти.

ИУЕЕО се образува в резултат от търговската или професионалната дейност на физическите или юридическите лица.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.10.

Както се забелязва от фигура 2.1.14.10 пиковете на пуснатите на пазара осветителни тела от бита за периода 2006-2010 г. са през 2009 г. и 2010 г. Това може да се дължи на голямото количество закупени осветителни тела във връзка с прилагането на европейското законодателство. Относно пиковете за пуснатите на пазара осветителни тела извън бита за същия период, най-ясно се откроява 2007 г. Най-вероятно, това се дължи на факта, че промишлените фирми и производства предвидливо, най-вероятно от икономически подбуди са стартирали подмяната на своите осветителни тела по-рано от хората в бита.

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.11

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.12

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.13

Според справката за общото количество пуснато на пазара електрическо и електронно оборудване (ЕЕО) за всяка от петте години от бита,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

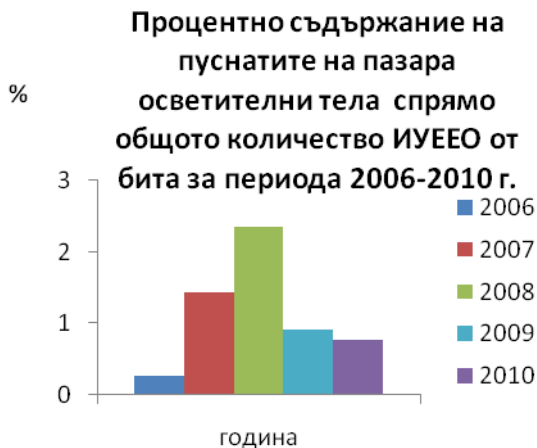
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

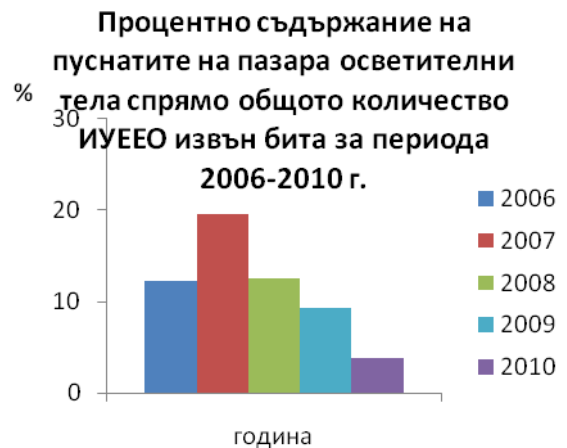
Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

се наблюдава, че най-голямо е то през 2009 г. – почти 55 000 t/год и през 2010 г. – около 5000 t/год. Извън бита най-много е това количество през 2007 г. – над 2500 t/год. и 2010 г. – малко над 3000 t/год.

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.14

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.15

Процентното съдържание показва, каква част се пада на излезлите от употреба осветителни тела от и извън бита, спрямо цялото количество излязло от употреба електрическо и електронно оборудване през съответните години. На базата на тези данни можем да направим заключението каква малка част представляват отпадъците от осветителните тела, на фона на общото количество излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, т.е. генерират се като отпадъци много повече домакински и други електроуреди, в сравнение с осветителните тела.

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.16

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.17

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Съгласно „Наредба за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване (ЕЕО) и третиране и транспортиране на отпадъци от ЕЕО“ чл.17, ал. 2, осветителните тела се разделят на две категории:

- осветителни тела от категория 5 с изключение на газоразрядни лампи от категория 6
- газоразрядни лампи

Според справката за събраното излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) от бита се наблюдава, че през годините това количество нараства, като достига своя пик през 2010 г. (повече от 42 000 t/год.). Относно количеството извън бита се забелязва обратната тенденция – намаляване, като през 2006, 2007 и 2008 г. може да се каже, че събраното ИУЕЕО е в почти еднакви граници. Разликите са много малки. Най-много събрано ИУЕЕО за пет годишния период е през 2007 г. (1160 t/год.).

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.18 Справка за събраните осветителни тела без газоразрядни лампи и газоразрядни лампи от бита за периода 2006-2010 г.

От **Фигура 2.1.14.18** се вижда, че през първите три години от периода 2006-2010 г. отпадъците от бита от осветителни тела без газоразрядни лампи са многократно повече в сравнение с тези на отпадъците от газоразрядни лампи. През 2009 г. и 2010 г. количеството на излезлите от употреба осветителни тела без газоразрядни лампи намалява значително (от 3200 t/год. спада до около 300 t/год.).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.19 Справка за събраните газоразрядни лампи извън бита за периода 2006-2010 г.

На **Фигура 2.1.14.19** има данни само за събраните излезли от употреба газоразрядни лампи, защото липсват данни за другата категория или тези, които ги има не са достатъчни за да се сравняват с тях. В крайна сметка излиза, че отпадъкът от газоразрядните отпадъци е в значителни количества, като най-много е през 2007 г. (повече от 43 t/год.) и 2008 г. (повече от 33 t/год.). През 2009 г. и 2010 г. се забелязва тенденция към намаляване на това количество.

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.20 Процентно съдържание на събраните осветителни тела без газоразрядни лампи и газоразрядни лампи спрямо общото количество ИУЕЕО от бита за периода 2006-2010 г.

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник: ИАОС

Фигура 2.1.14.21 Процентно съдържание на събраните газоразрядни лампи спрямо общото количество ИУЕЕО извън бита за периода 2006-2010 г.

Процентно събраното количество излезли от употреба осветителни тела е по-малко в сравнение с пуснатото на пазара. Извън бита съдържанието на осветителните тела без газоразрядни лампи е под един процент, докато от бита е обратното – газоразрядните лампи, в сравнение с другата категория, не достигат дори и един процент.

Отпадъци от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

- През периода 2007-2011 г. количеството ИУМПС нараства непрекъснато, а за периода 2009 – 2011 е дадено в Таблица 2.1.14.5.

Таблица 2.1.14.5 Обобщена справка за броя ИУМПС за страната по години (2009-2011 г.)

Година	Внесени МПС, [т]	Изнесени МПС, [т]	Пуснати на пазара МПС, [Бр]	Приети ИУМПС от площадки за временно съхранение и от центрове за разкомплектоване, [т]

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

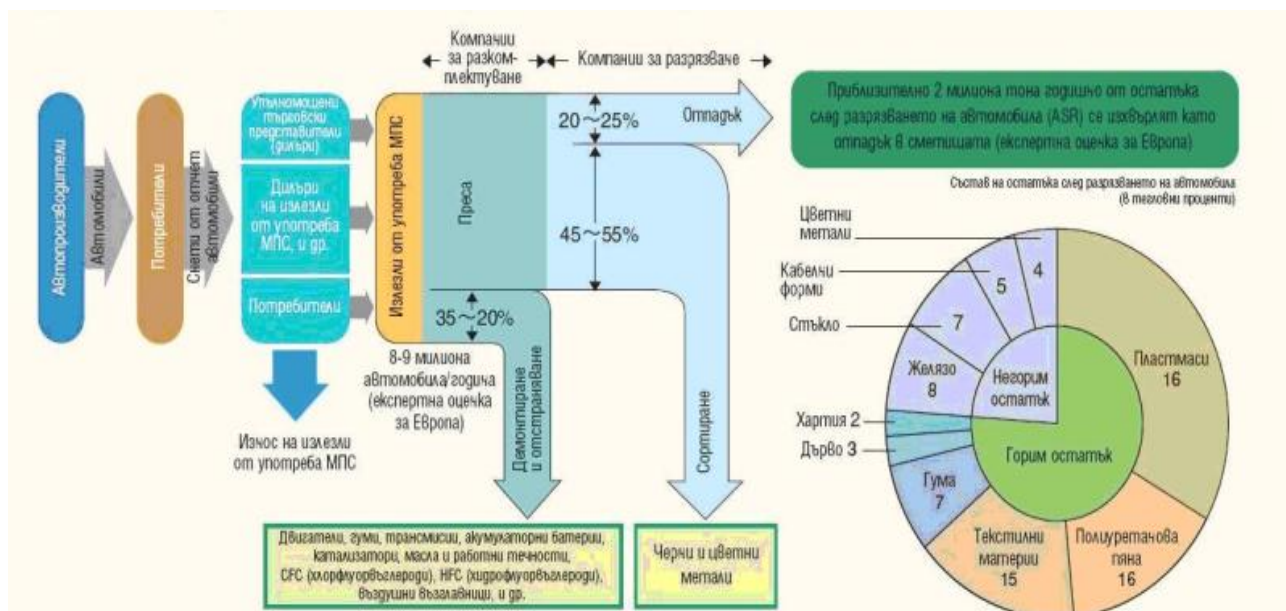
РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

2009	14541,02	2922,89	201304,00	58991,68
2010	14053,43	11249,42	152637,00	47755,00
2011	12986,46	20570,97	212757,00	53129,35

Източник: ИАОС

- Република България е постигнала поставените национални цели за повторно използване, оползотворяване и рециклиране на ИУМПС. Обикновено се спазва посочената на **Фигура 2.1.14.22**, схема за разкомплектоване на ИУМПС.

Фиг. 2.1.14.22 Схема на разкомплектоване на ИУМПС⁸

- Следва да се търсят възможности за оползотворяване на стъклата от ИУМПС.
Отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)
- В България е въведена работеща схема за разширена отговорност на производителя за НУБА.

⁸ Методика за установяване на подробни правила за мониторинг на целите, определени по отношение на повторно използване и оползотворяване и повторно използване и рециклиране в Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Наблюдава се тенденция на увеличаване на количествата на събраните и рециклирани батерии и акумулатори. България изпълнява целите си по събиране и рециклиране на НУБА.

Отпадъци от излезли от употреба гуми (ИУГ)

- За първата година на действие, схемата за разширена отговорност на производителя за гуми показва много добри резултати, което позволява спазване на забраната за депониране на гуми.
- Постигнатата цел за оползотворяване на национално ниво е 68,26%, 70% от които са рециклирани.
- Необходимо е преразглеждане на издадените разрешения за пиролиза на излезли от употреба гуми с цел гарантиране на съответствие с изискванията за изгаряне на отпадъци и отчитане на получените в резултат на пиролизата вещества като опасни отпадъци. Следва да се обърне внимание и на веществата, получени в резултат на третиране на ИУГ по термични методи, с оглед достигане на „край на отпадъка“ и възможност за пускане на пазара на получените вещества.

Отпадъци от масла

- За периода на действие, схемата за разширена отговорност на производителя за отработени масла показва много добри резултати.
- Постигнатата цел по оползотворяване на национално ниво е близо 60%. Постигнато е добро ниво в йерархията на управление на отработените масла.

Отпадъци от ПХБ/ПХТ

- Количествата отпадъци, съдържащи ПХБ, заемат незначителен дял в общия обем опасни отпадъци в страната. В периода 2006-2012 г. се наблюдава ясна тенденция към намаляване на количествата образувани отпадъци, съдържащи ПХБ.
- В актуализирания План за действие по управление на устойчивите органични замърсители за периода 2012-2020 г. са предложени две мерки - актуализация на електронната база-данни за съдържащото ПХБ/ПХТ оборудване (трансформатори и кондензатори) и окончателно обезвреждане извън страната на наличното оборудване, съдържащо ПХБ/ПХТ. Първата мярка е изпълнена през 2012 г., а втората мярка е реализирана 99.6% в периода 2008-2012 г. Останалите 0.4% от ПХБ оборудването е изведено от

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

експлоатация и предстои да бъде окончателно обезвредено извън страната.

Утайки от ПСОВ

- В периода 2004-2009 г. се наблюдава увеличаване с над 300% на количеството образувани утайки от ПСОВ. Образуваните годишно утайки от ПСОВ на жител в страната са едни от най-ниските в ЕС. Вероятно, през периода 2014-2020 г., количествата ще се увеличат, защото ще бъдат пуснати в експлоатация селищни ПСОВ, проектирани и построени чрез ОП „Околна среда 2009-2013 г.“.
- Способите на обезвреждане и оползотворяване на утайките от ПСОВ са се разширили спрямо 2006 г., когато депонирането на утайки от отпадъчни води е съставлявало 60% от общото им количество. През 2012 г. този процент е намалял на 11% от общото им количество.
- Националният план за управление на утайките от отпадъчни води в България включва цял набор от мерки за обезвреждане и оползотворяване на утайките от ПСОВ до 2020 г.
- Съществува известна колизия между проектите за управление на утайките при изграждането и модернизацията на ПСОВ и предложенията в Националния план за управление на утайките, като в първите е включена възможността за депониране, докато в Националния план този способ не се насърчава.
- Анализът на възможностите за оползотворяване на утайките от ПСОВ показва, че има възможност близо 100% от утайките от ПСОВ да бъдат оползотворени в земеделието и при рекултивацията на нарушени терени.

Отпадъци от лечебни и здравни заведения

- В периода 2004-2012 г. се наблюдава нарастване на количествата образувани отпадъци от лечебни и здравни заведения. За периода 2005-2009 година общото количество на образуваните болнични отпадъци е 9358,13 тона, като се забелязва тенденция към тяхното увеличаване през 2009 година със 771,95 тона спрямо предходната 2008 година.

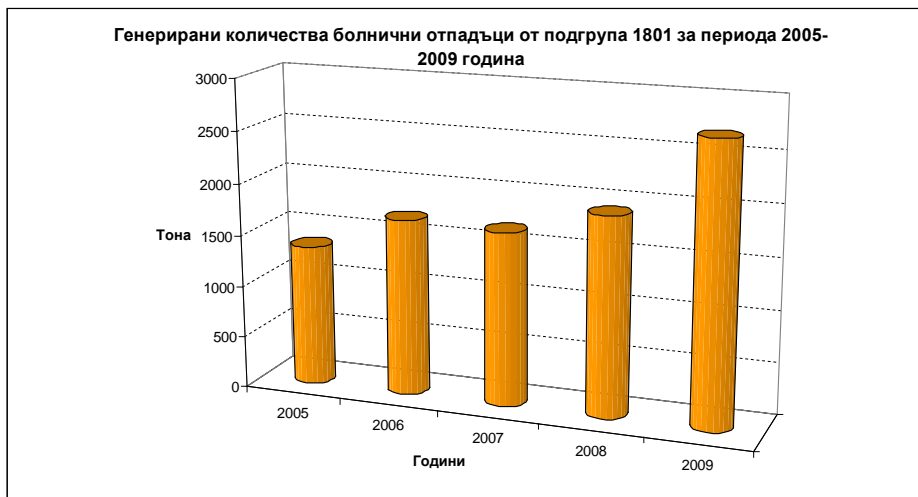
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Източник ИАОС

Фигура 2.1.14.22 Генерирани болнични отпадъци за периода 2005-2009 г.

- България разполага с инсинератор за изгаряне на болнични отпадъци с оползотворяване на топлинната енергия, като капацитетът на този инсинератор все още не е напълно запълнен. Към настоящия момент няма изграден специализиран регистър с информация за актуалното състояние на функциониращи съоръжения за оползотворяване на отпадъци от лечебни и здравни заведения, както и за техния капацитет. С цел оптимизиране на управлението на отпадъците от лечебни и здравни заведения, е необходимо създаване на такава база данни и включването ѝ към бъдещата интегрирана информационна система за управление на отпадъците.
- Идентифицирана е необходимост от мерки, целящи предотвратяване и минимизиране на количествата образувани отпадъци, чрез оптимизиране на процеса на разделното събиране, както и стимулиране на употребата на рециклируеми материали.
- За постигане на ефективно управление на отпадъците от лечебни и здравни заведения е необходимо активно участие на браншови организации в сектора като Българския лекарски съюз и Съюза на стоматолозите в България. Те биха могли да бъдат бенефициенти по Оперативна програма „Добро управление 2014-2020 г.“

От публикуваните данни в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда за 2012 г. на ИАОС, за петгодишен период (2007-2011 г.) се вижда, че **количеството на образуваните отпадъци** е

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

намаляло с 20%, което основно се дължи на намаляване на ръста на строителните дейности в страната, основно поради икономически причини.

Източник: НСИ и ИАОС

Фигура 2.1.14.23 Образувани отпадъци по видове (2004-2011 г.), хил.т.

Между 2007 г. и 2011 г. **количеството на образуваните опасни отпадъци** е намаляло с 73%, като основното намаление е през 2011г. спрямо 2010 г. За 2011г. образуваните опасни отпадъци са с 69% по-малко в сравнение с образуваните през 2010г. Причината е процедура по прекласифициране на фаялитов отпадък от дейността на предприятие с икономическа дейност "Металургия и производство на метални изделия, без производство на машини и оборудване".

В Република България през 2011 г., **общото количество образувани отпадъци** е 15 897 kt, (202 kt опасни, и 15 695 kt неопасни в т. ч 2 753 kt битови). Количествата образувани отпадъци (опасни и неопасни, в т.ч. и битови) по видове за периода 2004 – 2011 г. са представени на **фигура 2.1.14.23**.

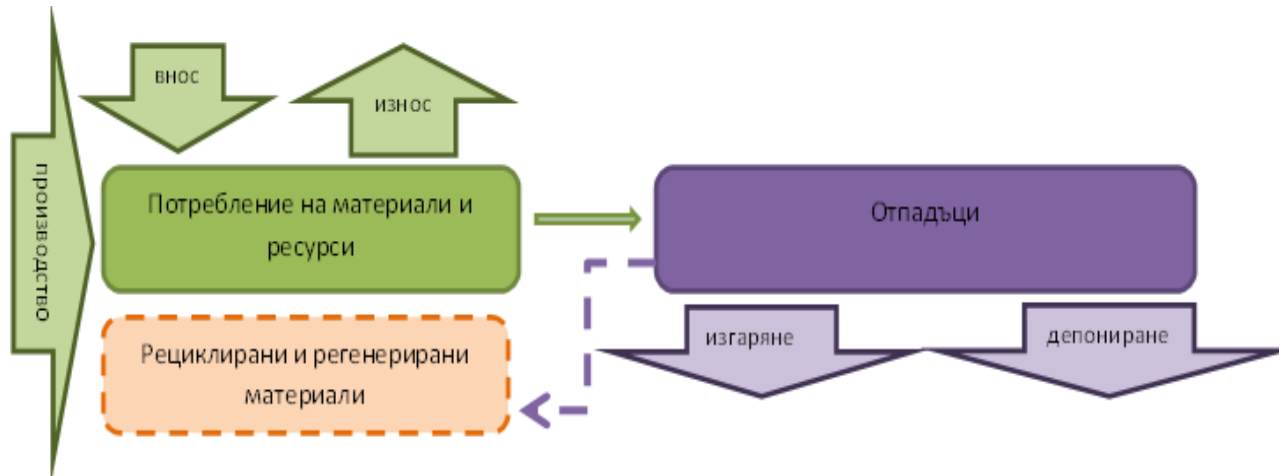
Количеството на генерираните отпадъци може да се разглежда като показател за ефективността по отношение на използването на природните ресурси и избора на най-подходящи методи за третиране на отпадъците.

Една от целите на ЕС е „прекъсване“ на зависимостта между количеството на

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

образуваните отпадъци и потреблението на материали и ресурси, респективно икономическия растеж.

Източник: ЕАОС

Фигура 2.1.14.24. Схема на връзката потребление-отпадъци

Нарастващото потребление и развиващата се икономика продължават да образуват големи количества отпадъци – като все повече усилия са необходими за намаляването и предотвратяването на образуването им. Съгласно, официално публикуваните данни в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда за 2012 г. на ИАОС, през 2011г. количествата на предадените за оползотворяване отпадъци са 16% от общо образуваните, с 5% повече в сравнение с предходната 2010г.

Обезвреждането, в т.ч депонирането остава все още най - прилаганата дейност по третиране на отпадъци. Това е основният недостатък и проблем на реализираните политики за управление на отпадъците, с който в следващия програмен период трябва да има решителни стъпки за прилагане на „Йерархията за управление на отпадъците“. Въпреки това се наблюдава тенденция на увеличаване на количествата отпадъци предадени за оползотворяване, в т.ч. за рециклиране.

В йерархичното подреждане на дейностите в областта на отпадъците, като приоритет се посочва предотвратяването на образуването на отпадъци, и прекъсването на причинно-следствената връзка между образуването на отпадъци и икономическия растеж и въздействието върху околната среда. Схемата на **фигура 2.1.14.25** представя подреждането на методите за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

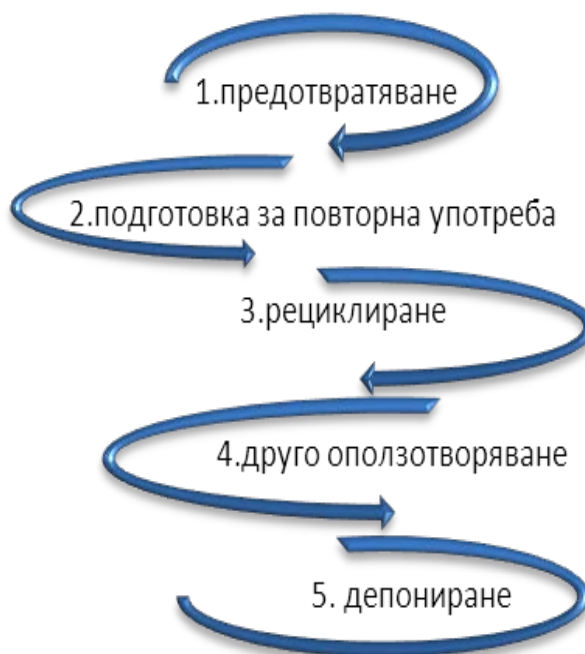

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

третиране на отпадъците на национално ниво с отчитане/оценка на тяхното въздействие върху околната среда.

Независимо, че в миналото отпадъците да са приемани като непотребни, съвременното схващане за тях е като ресурси и това се вижда ясно от смяната на „фокуса“ при управлението на отпадъци от обезвреждане към рециклиране и оползотворяване.

Фигура 2.1.14.25 Йерархия при управление на отпадъците

Предотвратяването на образуването на отпадъци основно става чрез ограничаване на ненужното потребление и чрез проектиране и потребление на продукти, които генерират по-малко отпадъци. Предотвратяването включва също действия, които могат да бъдат предприети, след като продуктът достигне края на жизнения си цикъл, чрез рециклиране и регенериране на отпадъчните материали.

Въз основа на посоченото текущо състояние може да се направи **извода**, че управлението на отпадъците по съществуващата йерархия, приета с Рамковата Директива за отпадъците 2008/98/ЕО е предпоставка за развитие на нови дейности, свързани с третиране и оползотворяване на отпадъци. До момента са ангажирани различни фирми и организации на държавно,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

общинско и частно ниво. Независимо от усилията досега, за нашето общество използването на отпадъците като „суровинен“ и „енергиен“ ресурс е възможност, за чиято реализация в НПУО 2014-2020 г. са предприети някои необходими мерки.

2.1.15. Здравно състояние на населението

Кратка демографска характеристика на страната

Динамиката и развитието на демографските и миграционни процеси и измененията в структурата на населението през последните две десетилетия оказват влияние и върху изменението на основните екосистеми. Движенето на населението от селата в градовете и от малките към големите градове налага на големи групи от населението да живее в неподходяща жилищна среда, налага ускорено развитие на транспорта, промишлеността и стопанските услуги, които са източници на замърсяване на околната среда.

Разпределение на населението по местоживеене

Към края на 2012 г. населените места в страната са 5278, от които 257 са градове и 5021 са села. Към 31.12.2012 г. в градовете живеят 5 306 233 души, или 72,9%, а в селата 1 978 808, или 27,1% от населението. Това разпределение на населението е резултат от неговото естествено и механично движение и в по-малка степен на административни промени в селищната структура на страната. Картината на разпределението на населението по региони следва средните в общи линии данните за страната, като с най-малък процент на градско население е Северозападния район, а с най-висок Югозападния.

Разпределение на населението по пол и възраст.

Мъжете в страната са 3543 606, или 48.7%, а жените 3738 435%, или 51,3%. Броят на мъжете преобладава. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 52 г. С нарастване на възрастта се увеличава броят и относителният дял на жените.

Продължава процесът на остаряване на населението. Към края на 2012 г. населението над 65 г. и повече години е 19,2%. За страните на ЕС относителният дял на населението над 65 години е 17,8%. Най-висок този дял е за населението в Германия и Италия – 19,7%, следван от Гърция – 19,7%, Португалия – 19,4% и България – 19,2%.

Населението в страната в под трудоспособна възраст в края на 2012 г. е 14.4%. За сравнение през 2001 и 2005 г то е 16.1%, респективно 14,8%.

Миграция на населението. Механичен прираст

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

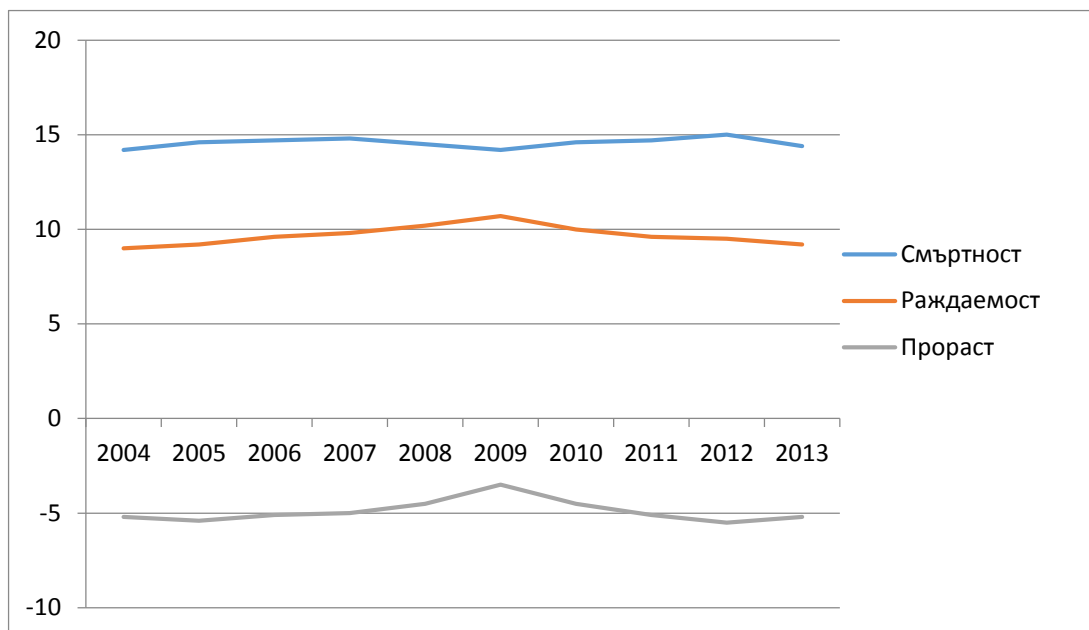
Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Миграцията на населението включва всички лица декларирали промяна по настоящ адрес в рамките на страната и извън нея. Структурата на миграционните процеси по възраст показва, че най-голям е процентът на мигриращите лица във възрастовата група 20 – 29 г. Най-нисък е броят на мигриращите лица от възрастовата група 50-59 т.

Миграцията между градовете е по-силна в сравнения с миграцията от селата в градовете (населението в селата е по-възрастно и без миграционни нагласи). През 2012 г. с **положителен** механичен прираст са областите София (столица), Пловдив, Стара Загора и Шумен. В резултат на **отрицателен** механичен прираст най-много е намаляло населението на областите Благоевград, Плевен и Враца.

Естествено движение на населението. Естествен прираст.

Естественото движение на населението се осъществява чрез процесите на раждаемост и смъртност. И двата процеси са биологични и социални. Върху тях оказват влияние много фактори – биологични, здравни, икономически, политически и др. на **Фигура 2.1.15.1** е представена динамиката на двата процеса през последните десет години.

Фигура 2.1.15.1 Естествено движение на населението през последните 10 години

В десетгодишния период раждаемостта показва колебания от 9.0 до 10.7‰, като през по-големия период е под 10.0‰. В териториален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен, София (столица) и Търговище, а най-ниска в областите Видин и Смолян.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Кривата на смъртността сред населението през този десетгодишен период се движи между 14.2‰ до 15‰. Сред всички административни области в страната с най-висока смъртност през 2012 г. се отличават областите Видин, Монтана,, Враца и Кюстендил. Най-нисък е този показател за областите Кърджали, София (столица), Благоевград и Варна.

През последните десет години естественият прираст на населението, с изключение на 2009 г. (-3.5‰) се задържа трайно под -5‰. През 2013 г. естественият прираст на населението в страната е -5.2‰.

В териториален аспект най-нисък, два пъти по-нисък от средните данни за страната е естественият прираст в Северозападния район - -10,5‰, като за Об. Видин достига до-14,3‰., за Об. Монтана - -11,7‰, Об. Враца и Ловеч -10.13‰ и -10.1 респективно. На второ място по големина на отрицателен естествен прираст на населението е Северен централен район - -7.7‰, като за Об. Габрово отрицателния прираст достига до -10.7‰

С по-добър показател за естествен прираст от средните данни за страната през 2013г. са: Югозападен, Североизточен и Югоизточен, където естественият прираст на населеното е - 3.7, респективно - 4.1 и - 4.1‰. Сред областите на тези райони с най-добри показатели са София (столица) - -1-5 ‰, Кърджали – 1.8‰ и Благоевград - -2.7‰.

Средните данни за естествения прираст за страната и по райони и области са различни по отношение на населението в градовете и селата. Като цяло, естественият прираст на селското население е няколкократно по-нисък от този за населението от градовете. Освен това, между отделните статистични райони съществуват значителни различия (**фигура 2.1.15.2**).

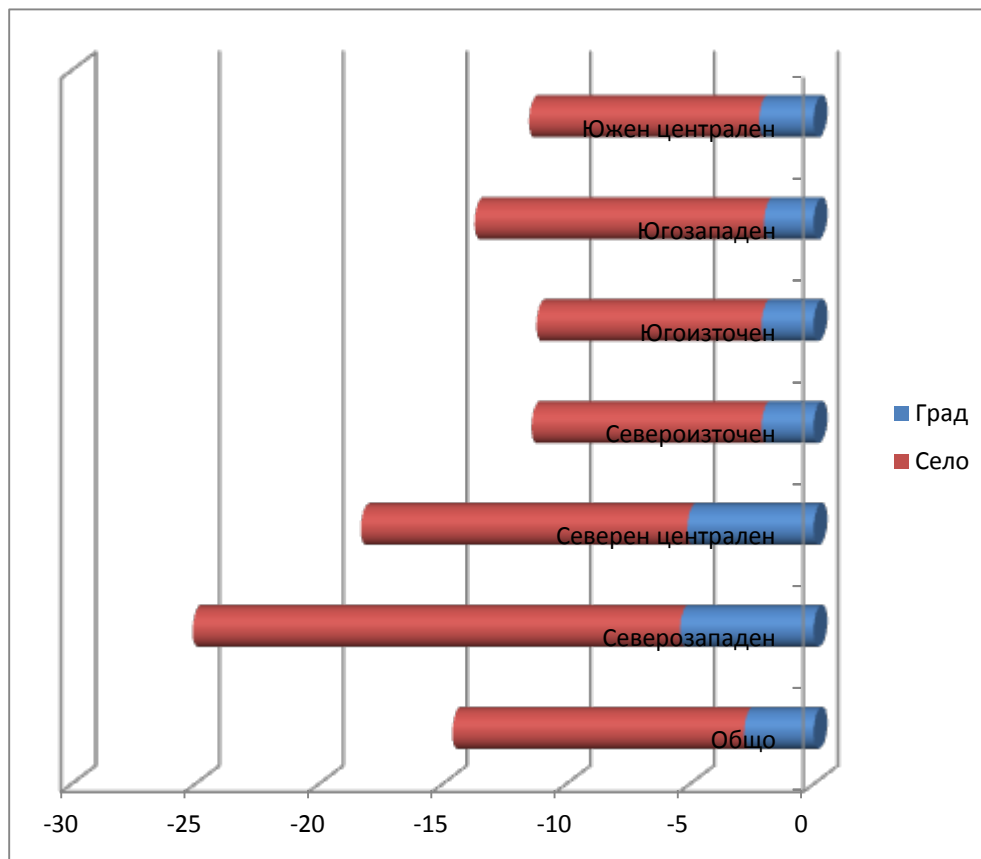
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.15.2 Отрицателен прираст за градско и за селско население по райони за 2013 г.

Естественият прираст сред градското население от Северозападен и Северния централен район (- 5.4 и -5.1‰) е около два пъти по-нисък от средните данни за страната (-2.8‰). В Северозападния район естественият прираст сред селското население е почти два пъти по-нисък (-19.7‰) от данните за страната (-11.8‰), като за Об. Видин достига стойност от -29.0‰. С по-добри показатели от средните данни за страната и за градски и за селско население са Североизточен и Югоизточен район.

- **Забележителност на населението**

Като критерии за здравето състояние на населението се най-често се използва честотата на смъртност, болестността и заболяемостта на населението от социално-значимите заболявания, детската смъртност.

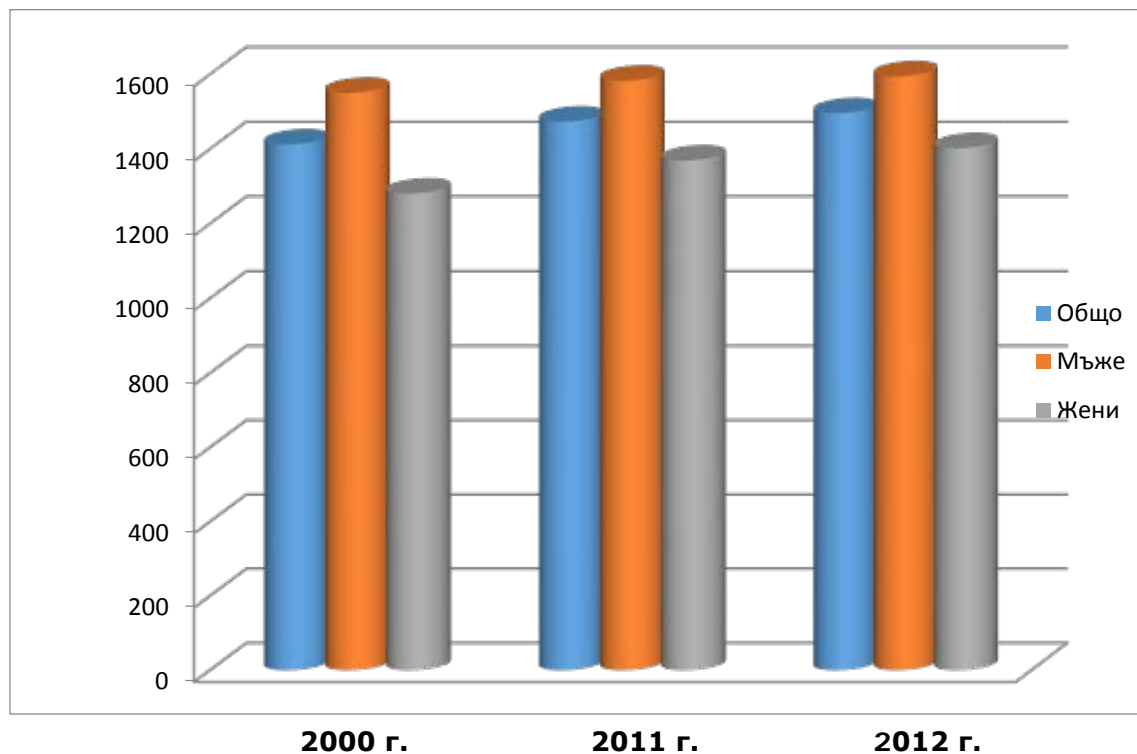
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Фигура 2.1.15.3 Смъртност на 100 000 души население

Последните данни за честотата на смъртност на 100 000 души население в сравнение с 2000 г. са представени на фиг.3. Фигурата демонстрира тенденция за повишаване честотата на смъртност през 2011 и 2012 г. Тези данни на първо място се свързват с измененията във възрастовата структура на населението. В структурата на причините за смърт на първо място са болестите на Органите на кръвообращението (66,3% през 2000г и 67,0% през 2011). На второ място са злокачествените заболявания, които през 2000 г. заемат 13,3% от причините за смърт, а през 2011 – 15,7%. На третото и четвърто място на причините за смърт се нареждат болестите на Дихателната система с честота 3,9% и 3,7% и Храносмилателната система с честота 2,7 и 3,0% , респективно за 2000 и 2011г.

След заболяванията на Органите на кръвообращението, като социално значими и структурно определящи болестността на населението са злокачествените заболявания. На първо място по честота на регистрирани и новооткрити злокачествени заболявания през 2011 г. е Об. Пловдив, следвана от областите Русе, Плевен, Габрово, Велико Търново и Ст. Загора и Ямбол по отношение на новооткритите злокачествени заболявания (**Таблица 2.1.15.1**).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Таблица 2.1.15.1 Области с по-високи нива на Регистрирани и Новооткрити злокачествени новообразувания през 2011 г.
– X на 100 000 души.

	Общо	Вел-Търново	Габрово	Пазарджик	Плевен	Пловдив	Ресе	Ст. Загора	Шумен	Ямбол
Регистрирани	3602.7	4088.3	4381.0	4026.9	4349.8	5143.0	4333.6	3604.7	4013.6	3014.4
Новооткрити	448.7	464.4	452.8	419.9	532.5	496.4	531.9	497.7	407.4	573.4

Разпространението на туберкулозата е свързано със социално-икономическото състояние. България продължава да заема междинно ниво в сравнение с високата заболяемост от туберкулоза в държавите от Източна Европа и Централна Азия и ниското разпространение на заболяването сред страните от Западна Европа. През 2005, 2010 и 2011г. Честотата на регистрираните случаи в страната е съответно 127.7, 90.5 и 74.3, а на новооткритите 40.1, 30.3 и 27.9 на 100 000 души. Разпространението показва съотношение 2/1 между мъже и жени. За сравнение в ЕС разпространението на болестта за 2010 г. е средно 15,8.

Разпространението на туберкулозата е различно в отделните области на страната (**Таблица 2.1.15.2**).

Таблица 2.1.15.2 Области с по-високи нива на Регистрирани и Новооткрити заболявания от туберкулоза през 2011 г.

– X на 100 000 души

	Общо	Видин	Враца	Габрово	Добрич	Кюстендил	Ловеч	Монтана	София
Регистрирани	74,3	55,8	127,0	114,6	132,8	203,0	118,8	78,2	102,6
Новооткрити	27,9	43,8	56,5	41,8	22,2	52,2	32,7	44,2	28,4

Данните представени на **Таблица 2.1.15.2** показват много по-различна география на честота на разпространение на туберкулозата в сравнение с тази на злокачествените заболявания. Областите Враца, Видин, Монтана, Ловеч, Габрово са със честота на регистрирани и новооткрити заболявания значително по-висока от средните данни за страната. Тези области от Северозападния и Северния централен район са най-бедни и с и с най-висок отрицателен естествен прираст на населението.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Нивото на детската смъртност у нас (броя на умиращите до 1 годишна възраст на 1000 живородени деца) е все още около два пъти над средните данни на ЕС. По данни на МЗ за 2000 г. детската смъртност у нас е била 13.3‰, през 2005 – 10,4‰, през 2011 – 8,5‰, през 2012 – 7,8‰.

През 2013г тя достига 7,3‰. На по-високо ниво на детска смъртност се нареждат областите: Ловеч – 16.5‰, Шумен – 12.9‰, Сливен – 12.8‰, Пазарджик – 11.1‰, Видин – 10.7‰, Ст.загора – 9.6‰, Ямбол – 9.4‰, Габрово – 9-4‰, Добрич -9.3‰.

В заключение може да се обобщи, че демографското състояние в страната показва една устойчива тенденция на отрицателен естествен прираст на населението, дължаща се и на двата определящи я процеси – намалена раждаемост и тенденция за по-висока честота на смъртността и ниското ниво на раждаемост. Тези процеси не са еднозначни, както цялото селско и градско население, така и за отделните райони и области в страната.

Здравното състояние на населението, оценено по показателите на смъртност и разпространение на социално. значимите заболявания, същ показва известни различия в отделните части на страната. Влошените показатели на демографското и здравно състояния съвпадат в някои райони и области съвпадат и тази география трябва да се ида предвид при реализирането на НПУО.

2.2. Евентуално развитие на околната среда без прилагането на НПУО

В съответствие с нормативните изисквания и писмо №95-00-722/24.04.2014 г. е разгледано евентуалното развитие на околната среда без прилагането на НПУО 2014-2020, т.е. така нар. „нулева алтернатива“.

Компонент/Фактор на околната среда	Развитие без прилагане на НПУО
Климат и климатични изменения	По данни от НИМХ-БАН, през последните две десетилетия се наблюдава положителна аномалия на средната годишна температура спрямо климатичната норма на базисния период. Климатът е сложна система, влияеща се от редица фактори, измежду

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>които е и количеството на парникови газове в атмосферата, което зависи от емисиите им в атмосферата на глобално ниво. Затова би могло да се очаква, че тенденцията към повишаване на средногодишната температура в страната ни ще продължи известно време. Това предположение се потвърждава и от резултатите от моделиране за климата до края на 21 век. Реализацията на НПУО ще доведе до намаляване на емисиите на парникови газове и в този смисъл до намаляване на негативното въздействие върху климата. Без прилагане на НПУО тези ползи ще бъдат пропуснати.</p>
<p>Атмосферен въздух</p>	<p>В периода от 1990 г. до 2013 г. се констатира значително намаляване на нивата на емисиите на всички основни атмосферни замърсители, което се отразява положително и върху качеството на атмосферния въздух. Емисиите на азотни оксиди, неметанови въглеводороди и амоняк са по ниски от целите поставени в Националната програма за намаляване на общите годишни емисии. Единствено емисиите на серен диоксид все още не достигат поставените национални цели, но са по-ниски от целите по Директива 2001/81/ЕО.</p> <p>Всички цели и програми включени в НПУО косвено ще доведат до подобрене на КАВ. При нереализиране</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	на плана ще се пропусне реализацията на проекти и мерки, които ещ доведат до замърсяване на атмосферния въздух.
Повърхностни води	Без прилагането на НПУО бавно, но постоянно, състоянието на повърхностните води в България ще се влошава. Това ще се получи в резултат на постепенното замърсяване на водите от стари и nereкултивирани сметища, липсата на площадки и инсталации за рециклиране на отпадъци, особено на опасните такива.
Хидрогеология и подземни води	Без прилагането на НПУО макар и бавно, но състоянието като цяло на подземните води в България ще се влошава. Това ще се получи в резултат на постепенното замърсяване на подземните води от стари и nereкултивирани сметища, липсата на площадки и инсталации за рециклиране на отпадъци, особено на опасните такива.
Геоложка основа	Не се очаква въздействие/промяна в наблюдаваните към момента тенденции по отношение на геоложката основа
Почви и земеползване	При нереализиране на НПУО ще бъдат пропуснати ползи, свързани с опазване на околната среда, в частност - почвите. Без прилагане на НПУО 2014-2020 г ще се запази съществуващото състояние на почвите и земеползването.
Растителност	Съществуват нормативни документи и инициативи, които осигуряват опазване

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	на флората, растителността и природните местообитания, но са възможни деградационни процеси, свързани с различни по характер и интензивност локални и регионални антропогенни въздействия, с протичащи естествени и вторични сукцесии, с опасността от навлизане на чужди инвазивни видове, с глобалните климатични промени, които могат да предизвикат изчезване на видове и деградация на природните местообитания.
Животински свят	Без прилагане на НПУО 2014-2020 г ще се запази съществуващото състояние на животинския свят. Въздействието, следствие от прякото и косвено влияние на отпадъците върху животинския свят ще се запази.
Защитени зони и защитени територии	Съществуват проблеми свързани с опазване на биологичното разнообразие в защитени зони и територии разположени в различни части на страната. Очаква се тези проблеми да бъдат преодоляни с по-добро партньорство между различни нормативни документи свързани с Конвенцията за биоразнообразието и с опазване, оценяване и възстановяване по най-добър начин на зоните при разработването на Планове за тяхното управление.
Ландшафт	Неприлагането на НПУО 2014-2020 ще запази сегашното негативно

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	въздействие върху ландшафта, при неправилно и не съвсем устойчивото управление на отпадъците.
Материални активи	Тенденциите по отношение на материалните активи в сектора на отпадъците ще се запазят, т.е. очаква се тяхното влошаване.
Културно-историческо наследство	Неприлагането на НПУО 2014-2020 няма да повлияе върху културно-историческото, архитектурното и археологическото наследство
Вредни физични фактори	Без реализирането на определени части от програмите към НПУО, като изграждането на претоварни станции, обновяване на транспортния парк и други съоръжения, транспортният трафик и шумовите нива генерирани от него ще продължават да нарастват.
Отпадъци	За 20-те РСУО, които имат вече сключени договори по ОПОС 2007-2013 за изграждане на инфраструктура за управление на отпадъците, ще бъдат изпълнени тези проекти, независимо до каква степен се достигат целите за оползотворяване на различните потоци битови отпадъци. Това може да доведе до неизпълнение на европейските изисквания за екологосъобразно управление на отпадъците; За останалите РСУО без проекти по ОПОС 2007-2013 ще се запази текущата ситуация за управление на отпадъците без да се правят допълнителни инвестиции в изграждането на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

инфраструктура за управлението на отпадъците. Това означава получаване на затруднения по отношение на постигането европейските и национални нормативни изисквания, в резултат на което се очаква отрицателно въздействие – пряко и непряко върху компонентите на околната среда. Затруднен процес на прилагане на европейското законодателство по отношение на превръщането ни в „рециклиращо общество“

Затруднено ограничаване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Затруднен процес на увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, защото се намалява възможността за създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на отпадъците, т.е. минимизира се възможността за достигане на „край на отпадъка“

Затруднено управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда, защото няма да може да се популяризира сред населението ползата от рециклирането на отпадъците и превръщането им в суровинен и енергиен ресурс, а също ще бъде затруднено изграждането на институционален капацитет от знаещи и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>разбиращи кадри, които да се от полза за бизнеса, без да правят компромиси по отношение на опазването на околната среда.</p> <p>Затруднен процес на превръщане на обществеността във ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците, защото ще продължат трудностите в информиране на обществото и бизнеса за възможностите за превръщане на отпадъците в суровинен и енергиен ресурс.</p> <p>Тенденцията ще бъде към застой и последващо влошаване на управлението на отпадъците, което ще рефлектира и до увеличаване на отрицателното въздействие на отпадъците върху компонентите на околната среда, защото няма да са предприети мерки за осъществяване на европейското и националното законодателство, целящо превръщането ни в „рециклиращо общество“.</p>
Здравно състояние на населението	<p>Без реализирането на целите поставени в НПУО ще се увеличава количеството на депонираните отпадъци и значително ще увеличи възможностите за замърсяване на водите, почвата и въздушната среда, което е от съществено значение за здравето на населението.</p> <p>Без рециклирането на битовите отпадъци чрез компостиране ще увеличава и непосредствения здравен</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	риск от развитие на паразитни и инфекциозни заболявания.
--	--

3. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на НПУО 2014-2020 г.

В НПУО 2014-2020 г. са включени редица дейности, насочени към минимизиране на отрицателното пряко и непряко въздействие върху компонентите на околната среда.

Изграждането на претоварни станции със средства по ОПОС 2014-2020 г. или от държавния бюджет, ще дадат възможност за намаляване на транспортните разходи за съответните обслужвани общини и ще направят услугата по управление на отпадъците по-поносима за населението на тези общини. Същевременно, това създава условия за намаляване на замърсяването на въздуха от транспортирането на отпадъците. Разумното проектиране на тези претоварни станции с възможност за допълнително сепариране на събраните отпадъци, с цел използването им като суровинен или енергиен ресурс ще намали драстично количеството на отпадъците за депониране, а това е възможност за добра реализация на генералната цел на НПУО 2014-2020 г.

В НПУО 2014-2020 г. са заложили дейности за изграждане на съоръжения за третиране на отпадъците в регионалните системи при спазване на следните приоритети:

- Извършване на прединвестиционни проучвания на ниво РСУО за осигуряване на системи за оползотворяване на биоотпадъците чрез производство на компост и на RDF горива (възможно с комбинация на инсталации и съоръжения за домашно компостиране) в РСУО, в които няма предвидени такива, както и в РСУО, в които предвидените системи са недостатъчни за покриване на изискванията и достигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците. С въвеждането на Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.) и Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.) е възможно класифицирането на продуктите от

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

биологичното третиране на биоотпадъците, което е „реална стъпка“ към достигане на „край на отпадъка“ за биоотпадъците.

- Извършване на прединвестиционни проучвания на ниво РСУО за осигуряване на системи и съоръжения за сепариране и сортиране на рециклируемите отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и на битовите отпадъци, подходящи за изгаряне, като се вземат предвид и създадените системи за разделно събиране на такива отпадъци при източниците на образуване. Препоръчва се подкрепа на бизнес проекти с такава насоченост по ОП „Конкурентоспособност и иновации 2014-2020 г.“ Опазването на околната среда се гарантира чрез прилагането на най-добрите налични техники и утвърдени практики в световен мащаб. Процедурите по ОВОС са предпоставка за задълбочен анализ по отношение на въздействието върху околната среда на конкретните инвестиционни предложения.
- Мобилизация на общините и подкрепа от МОСВ за довършване в срок и въвеждане в експлоатация на финансираните по ОПОС 2007-2013 и от ПУДООС инсталации и съоръжения за оползотворяване на биоразградими отпадъци, за сепариращи и сортиращи инсталации и клетки/депа за отпадъци. Прилагането на мерките, предписани в процедурите по ОВОС и ЕО е гаранция за опазване на околната среда и здравето на хората.
- Решаване на проблемите с регионалните депа за битови отпадъци на РСУО Провадия, Дупница и Благоевград.
- Финансиране по ОПОС 2014-2020 г. на проекта на Столична община за оползотворяване на RDF-горивото, произведено от MBT-инсталацията. Стартирана е процедура по ОВОС на това инвестиционно предложение. Чрез неговата реализация има възможност на практика да се осъществи оползотворяването на отпадъците като енергиен ресурс за нуждите на населението. Тук основните предизвикателства са по-скоро икономически, отколкото екологични. Икономическите предизвикателства са свързани с обвързването на „такса смет“ за генерираните отпадъци и цената на топлоенергията от ТЕЦ-а, който ще използва калоричността на RDF-горивото.
- Довършване на проектите за закриване и рекултивация на стари общински депа, финансирани от ОПОС 2007-2013 г. и от ПУДООС.

Решаването на този проблем е от изключителна

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

важност за околната среда и хората. Твърде дълго РБългария е в процедура по закриване на старите нерегламентирани сметища. Непрекъснато променящото се екологично законодателство и липсата на гъвкавост при прилагането му води до задълбочаване на проблема, вместо до решаването му. От представената информация в част II „Анализ на инфраструктурата по управление на отпадъците“ на НПУО 2014-2020 г. е видно, че броят на депата за неопасни отпадъци е намалял значително в периода 1999-2013 г. – с повече от 70%. Наблюдава се и тенденция към намаляване на техния брой през 2009-2012 г, когато държавата предприема значителни мерки за закриване на общински депа за неопасни отпадъци с оглед поетите ангажменти на страната при присъединяването ѝ в ЕС - от 567 броя през 1999 г. на 129 броя през 2012 г.

- Подготовка на проекти за закриване и рекултивация на останалите общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация или чиято експлоатация предстои да се преустанови в следващите три години. Отдаване на приоритет на проектите, които включват оползотворяване на полезните компоненти в отпадъците преди извършване на рекултивационните дейности.

3.1. Характеристика на повърхностните води в територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на НПУО 2014-2020

Дейностите и мерките в НПУО 2014-2020 обхващат цялата територия на р. България. Характеристиките и тенденциите за състоянието на повърхностните води се отразяват и обобщават в годишните бюлетини за състоянието на околната среда, издавани от ИАОС. За последните години могат да се обобщят следните характеристики на повърхностните води в България:

- През периода 1996-2012 г. се запазва тенденцията, наблюдавана през последните години за подобряване на качеството на водите, но въпреки това все още има повърхностни водни тела в риск
- За периода 1996-2012 г. концентрациите на NH₄-N (Амониев азот), N-NO₃ (Нитратен азот), БПК 5 (Биохимична потребност от кислород) и PO₄ - P (Ортофосфати) показват понижение. Без съществено изменение остава концентрацията на разтворения кислород.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Ясно личи тенденцията за подобряване качеството на повърхностните води в България по отношение на основните физико-химични показатели, както в краткосрочен, така и в дългосрочен план
- По-голямата част от средногодишните стойности на химичните елементи за качество (ЕК), поддържащи биологичните ЕК на наблюдаваните пунктове по главните реки в България попадат в диапазона много добро–добро състояние.
- Съгласно биологична оценка на езерни типове по фитопланктон за 2011-2012г. за територията на страната 65% от водите от тази категория са в интервала много добро -добро състояние, а 12% са в умерено състояние. Добро и много добро е състоянието на планинските езера, питейните язовири и големите язовири от хидроенергийния сектор като яз.Ивайловград, яз. Студен кладенец, яз.Кърджали и яз.Огоста.
- Съгласно биологична оценка на речни типове по макрозообентос за 2012г. за 144 пункта, от главните речни поречия в България 35% от водите от категория река са в интервала много добро - добро състояние, а 50% са в умерено състояние.
- Общият обем на повърхностния отток в страната за 2012 г. е 16450 млн. м³. Сравнен със средногодишните норми, изчислени за периодите 1961-1990 г., 1971-2000 г. и 1981-2010 г., същият е съответно с 11% по-малко и с 1% и 6% повече.

Реализацията на НПУО 2014-2020 ще доведе до известно пряко влияние върху повърхностните води на България при реализацията на следните програми:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло
 - Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците
 - Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
 - Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци
- Тези програми са свързани пряко с изграждане на съоръжения за дейности с отпадъци.

Останалите програми ще окажат косвено влияние върху подобряване състоянието на повърхностните води.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

В таблицата по-долу са разгледани преките влияния на отделните програми върху зоните за защита на повърхностните води:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Таблица 3.1.1 Преки влияния на отделните програми върху зоните за защита на повърхностните води

Програма	Дейности, които е вероятно пряко да повлияят върху повърхностните води	Зони за защита на повърхностните води					
		Повърхностни водни тела	СОЗ	Зони с води за къпане	Зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи	Зони за опазване на стопански ценни видове риби	Защитени територии
<i>Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло</i>	Изграждане на общински инсталации за сепариране на рециклируеми материали и производство на RDF в РСУО с общ капацитет 530 хил.т. Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др.отпадъци във всички населени места в общините с население по-голямо от 10 000 жители	Да да	Има забрана за строителство Има забрана за строителство	Да Да	Да да	Да да	Има забрана Има забрана
<i>Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците</i>	Изпълнение на проектите от общините за инсталации за компостиране/анаеробно разграждане на биоразградими битови отпадъци Проект "Изграждане на инсталация за изгаряне на RDF гориво за Столична община" – трети етап от интегрирания проект на Столична община за управление на отпадъците	Да да	Има забрана за строителство Има забрана за строителство	Да Да	Да да	Да да	Има забрана Има забрана
<i>Програма за достигане на целите</i>	Изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и	Да	Има забрана за	Да	Да	Да	Има забрана

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали	да	строителство Има забрана за строителство	Да	да	да	Има забрана
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	Изграждане на депа за битови отпадъци/допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура Изграждане на претоварни станции Изпълнение на проекти за закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация Изпълнение на проекти за инсталации за подготовка за оползотворяване и оползотворяване на битови отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове Изпълнение на проектите за третиране на утайки от вече изградени ПСОВ в експлоатация без устойчиво решение за генерираните утайки Изпълнение на одобрения национален проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове Изпълнение на одобрените проекти за изграждане/реконструкция на помещения за временно съхранение на опасни отпадъци от препарати за растителна защита Изграждане на съоръжения за третиране на опасни отпадъци, при необходимост	Да да	Има забрана за строителство Има забрана за строителство	Да Да	Да да	Да да	Има забрана Има забрана

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

3.2. Характеристика на подземните води в територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на НПУО 2014-2020

НПУО 2014-2020 обхващат цялата територия на р. България.

Характеристиките и тенденциите за състоянието на подземните води се отразяват и обобщават в годишните бюлетини за състоянието на околната среда, издавани от ИАОС. За последните години могат да се обобщят следните характеристики на подземните води в България:

- В периода 1990 – 2012 г. се наблюдава постепенно подобряване на качеството на подземните води за по-голяма част от следените от националната мониторингова мрежа показатели. Процентът на пунктове, в които средните годишни стойности надвишават стандартите за качество (СК) на подземните води показва тенденции на намаляване за всички показатели с изключение на сулфати и фосфати, но и за тях този процент е много нисък, достигайки максимум за сулфати – 4,18 % (2006 г.) и за фосфати 11,62 % (2005 г.), след което започва снижаване.
- За периода 1990-2012 г. средногодишните концентрации на индикаторите, изчислени спрямо средните им концентрации през 1990 г. (базова година) показват тенденции на понижаване, с изключение на фосфатите, където има тенденция за повишаване спрямо базовата 1990 г. до 2005 г., след което започва снижаване.
- Трендовете на изменение на нитратното съдържание в подземните води за два четиригодишни периода 2005 – 2008 г. и 2009 – 2012 г. показват преобладаване на процента на силно повишаване на нитратното съдържание в разкритите подземни води, а при закритите подземни води концентрацията на нитрати намалява. За водите от карстовите извори липсва тенденция на изменение на концентрациите на нитрати

През 2012 г. е установено голямо пространствено разнообразие и добре изразена тенденция на спадане в изменението на водните ресурси. Тенденцията е регистрирана при 70 наблюдателни пункта или в около 69% от случаите, представящи различни басейни с подземни води.

Реализацията на НПУО 2014-2020 ще доведе до известно пряко влияние влияние върху подземните води на България при реализацията на следните програми:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло
 - Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците
 - Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
 - Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци
- Тези програми са свързани пряко с изграждане на съоръжения за дейности с отпадъци.

Останалите програми ще окажат косвено влияние върху подобряване състоянието на повърхностните води.

В таблицата по-долу са разгледани преките влияния на отделните програми върху зоните за защита на подземните води:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Таблица 3.2.1 Преки влияния на отделните програми върху зоните за защита на подземните води

		Зони за защита на подземните води			
Програма	Дейности, които е вероятно пряко пряко да повлияят върху подземните води	Подземни водни тела	СОЗ	Зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи	Защитени територии
<i>Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали,</i>	Изграждане на общински инсталации за сепариране на рециклируеми материали и производство на RDF в РСУО с общ капацитет 530 хил.т. Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др.отпадъци във	Да да	Има забрана за строителство Има забрана за строителство	Да да	Има забрана за строителство Има забрана за строителство

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<i>пластмаса и стъкло</i>	всички населени места в общините с население по-голямо от 10 000 жители		во		во
<i>Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците</i>	Изпълнение на проектите от общините за инсталации за компостиране/анаеробно разграждане на биоразградими битови отпадъци Проект "Изграждане на инсталация за изгаряне на RDF гориво за Столична община" – трети етап от интегрирания проект на Столична община за управление на отпадъците	Да да	Има забрана за строителст во Има забрана за строителст во	Да да	Има забрана за строителст во Има забрана за строителст во
<i>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на</i>	Изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали	Да да	Има забрана за строителст во Има забрана за строителст	Да да	Има забрана за строителст во Има забрана за строителст

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

сгради			во		во
<p><i>Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци</i></p>	<p>Изграждане на депа за битови отпадъци/допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура</p> <p>Изграждане на претоварни станции</p> <p>Изпълнение на проекти за закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация</p> <p>Изпълнение на проекти за инсталации за подготовка за оползотворяване и оползотворяване на битови отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове</p> <p>Изпълнение на проектите за третиране на утайки от вече изградени ПСОВ в експлоатация без устойчиво решение за генерираните утайки</p> <p>Изпълнение на одобрения национален проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове</p> <p>Изпълнение на одобрените проекти за изграждане/реконструкция на помещения за временно съхранение на опасни отпадъци от препарати за растителна</p>	<p>Да</p> <p>да</p>	<p>Има забрана за строителство</p> <p>Има забрана за строителство</p>	<p>Да</p> <p>да</p>	<p>Има забрана за строителство</p> <p>Има забрана за строителство</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
 ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
 РАЗВИТИЕ
 Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
 ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
 ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	защита Изграждане на съоръжения за третиране на опасни отпадъци, при необходимост				
--	---	--	--	--	--

Т: +359 244 33 528 | Е: mail@p-united.org | www.p-united.org
 София, бул. "Климент Охридски" 14 (сграда Минпроект), етаж 3, офис 301-30

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

3.3. Характеристика на геоложката основа в територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на НПУО 2014-2020

В геоложката история на България се отделят следните етапи с различна физикогеографска специфика: *предпалеозойски (докамбрийски), каледоно-херцински, алпийски и неотектонски*. Те обхващат сравнително дълги периоди от време, в течение на които физикогеографските условия са се изменяли. Особеностите на природногеографската обстановка през тези етапи са се отразили върху характера и разпространението на различни по възраст скални комплекси, установени в страната.

Територията на България попада в младата Алпийско – Хималайска нагъната област и Мизийската платформа. Ясно се различават: Мизийска плоча, Балканиди, Краищици, Рило-Родопски масив и част от Сръбско-Македонския масив.

Мизийската плоча, заемаща Дунавската равнина, има блокова структура. Тя е представена от два структурни комплекса:

- Долен, изграден от къснопалеозойски скали;
- Горен, изграден от раннопалеозойски, мезозойски и кайнозойски комплекси. В него са разкрити находища от нефт, газ, въглища, огнеупорни глини, каолин, гипс и манган.

Балканидите представляват сложна нагъната система, формирана от края на палеозоя до неогена. Отличават се с интензивни нагъвателни процеси, внедряване на плутонични тела, активна вулканична дейност, хоризонтални и вертикални движения на земната кора с голяма амплитуда. Към тях през различните геоложки периоди са били присъединявани части от съседни области. Балканидите, в частта им Западен Предбалкан и Западна Стара планина, са изградени от гънкови структури /така наречения юротипен релеф/, образувани предимно през палеогена. Състоят се от домезозойски и мезозойски скали. Със сложен геоложки строеж се отличават и Централният и Източен Предбалкан. В края на долната креда и през палеогена са били подложени на нагъване. В резултат, върху мезозойските седиментни скали са били навлечени от юг по-стари палеозойски гранитни маси /Ботеввръшки гранитен навлак/.

В Западно-Балканската и Източно-Балканската зони са открити находища от железни руди, мед, олово, цинк, както и на каменни въглища. В

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Средногорската зона – медни находища. В Странджа-Сакар залягат находища от железни, медни, оловни и цинкови руди.

Крайщенската област има сложен гънково-навлачен строеж. Изградена е от метаморфни и магмени скали. През палеогена земната кора е била разделена от разломи с направление СЗ - ЮИ. В резултат на това са се образували грабенови понижения, изпълнени с млади седиментни скали.

Рило-Родопският масив е изграден от система навлачни структури, съставени от магмени и метаморфни скали /гранити, гнайси, шисти, мрамори и др/ и оформени в края на ранната креда. След внедряване на гранитоидните плутонични тела в началото на палеогена той е бил подложен на разтягане и разломяване. Това води до образуване на понижения, изпълнени със седиментни и вулканогенни скали. Свързани са с оловно – цинкови находща, флюорит, полиметални руди и др.

Сакаро-Странджанската област се състои от няколко гънково-навлачни структури и е изградена от нагънати и метаморфозирани палеозойски, триаски и юрски магмени, вулканични и утаечни скали.

Сръбско-Македонският масив обхваща Малашевска планина, Огражден и Беласица. Изграден е от метаморфни скали и вметени в тях отделни гранитни или гранодиоритни тела. По-голямата част от пониженията са линейно ориентирани и ограничени с разломи. Те са добре изразени в съвременния релеф и се наричат линеаменти. Крайщидният линеамент е система от неоген-кватернерни грабенови понижения с посока север-северозапад и юг-югозапад.

Добре изразени са линеаментите по долините на р.Струма и Места. Задбалканският линеамент представлява верига от млади грабени със субпаралелна посока на простиране. Те са разпространени на юг от Стара планина, в обхвата на Задбалканските котловини.

Териториите, които вероятно ще бъдат засегнати с реализацията на НПУО 2014-2020 са:

- Основите на площадките на новоизграждащите се съоръжения за третиране на отпадъци;
- Фундаментите на сградите и съоръженията за третиране на отпадъци;

В тази връзка конкретните програми от НПУО 2014-2020, които ще окажат пряко въздействие върху геоложката основа (макар и незначително), са:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло

- Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
- Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци

3.4. Защитени зони, защитени тетиротии и други територии, от значение за биологичното разнообразие

Предвидените в НПУО 2014-2020 проекти е възможно да засегнат елементи от националната екологична мрежа Натура 2000.

Необходимо е за всички инвестиционни проекти да се предвиди провеждането на процедура по ценка на съвместимостта им с предмета и целите на защитените територии.

3.5. Обекти, подлежащи на здравна защита

Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ, бр. 3 от 2006 г.) определя „обектите подлежащи на здравна защита. Тези обекти са:

- Жилищни сгради;
- Лечебни заведения;
- Училища;
- Детски градини и ясли;
- Висши учебни заведения;
- Спортни обекти;
- Обекти за временно настаняване; (хотели, хотели, общежития, почивни домове, ваканционни селища, къмпинги, хижи и др.;
- Места за отдих и развлечения (плувни басейни, плажове, паркове, вилни зони, паркови, атракционни паркове, аквапаркове;
- Обекти за производство на храни.

Жилищните зони и останалите обекти, подлежащи на здравна защита е възможно да попаднат под въздействие на териториите, предвидени за реализация на инвестиционните проекти в НПУО 2014-2020. Териториалният обхват на НПУО 2014-2020 е върху цялата страна.

3.6. Зони с риск от наводнения

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

При реализиране на дейности по НПУО 2014-2020 е възможно местоположението им да е попадне в зони с риск от наводнения. В тази връзка следва при избора на местоположение и решенията за конструкциите и устойчивостта на сградите, обектите и съоръженията да се вземат предвид изготвените от басейновите дирекции предварителни оценки на риска от наводнения, както и Плановете за управление на риска от наводнения (когато се изготвят).

3.7. Зони с ценни ландшафти

Като чувствителни ландшафти се определят териториите по поречията на реките, защитените зони, влажните зони и други зони от националната екологична мрежа Натура 2000. В тях всякаква намеса би могла да има необратими последици върху устойчивостта на ландшафтните комплекси. Поради това всяка една дейност, която се планира в НПУО 2014-2020 би следвало да дава възможности за етапност, наблюдение и контрол.

3.8. Земи с висока природна стойност

Следва да се избягва развитие на дейности в такива земи, с цел съхраняването им и опазване на биоразнообразието в тях. Не се очаква НПУО 2014-2020 да засегне такива територии.

4. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към НПУО 2014-2020 г.

Климатични фактори и Атмосферен въздух

Основните проблеми свързани с управлението на отпадъците по отношение на КАВ и влиянието върху климата е голямото количество работещи нерегламетирани сметища, на които се депонират биоразградими отпадъци. Депонираните биоразградими отпадъци отделят голямо количество парникови газове. Същото се отнася и като цяло за неконтролното депониране на биоразградими отпадъци.

Също така проблем по отношение на КАВ са емисиите, свързани с временно съхранение, транспортиране и депониране и/или друго третиране на отпадъците.

Предложеният НПУО 2014-2020 до голяма степен ще доведе до решаването на тези проблеми.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Отпадъци

Национално ниво

Нарастващото потребление и развиващата се икономика продължават да образуват големи количества отпадъци – като все повече усилия са необходими за намаляването и предотвратяването на образуването им. Отпадъците се явяват екологичен, социален и икономически проблем, породен от:

- Недостатъчно добро стратегическо управление и координация между институциите с функции при управление на отпадъците.
- Недостатъчно добро ниво на информационно обезпечаване на процесите, свързани с вземането на информирани управленски решения и изготвяне на стратегически документи.
- Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци.
- Липса на цялостна политика за провеждане на информационни кампании за информиране на обществеността.
- Липса на мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейности по управление на отпадъците.
- Недостатъчност в административния капацитет в оказване на реална помощ на бенефициентите по различните програми за изработване на качествени проектни предложения.

В рамките на НПУО 2014-2020 г са разработени девет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението, както на конкретните програмни цели, така и на четирите стратегически цели на националния план.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели. Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура в т.ч.: сепариращи инсталации; инсталации за компостиране/анаеробно разграждане; инсталация за изгаряне на RDF гориво за Столична община; клетки за депониране; рекултивация на излезли от експлоатация депа за отпадъци; закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране; закупуване на съдове и транспортни средства за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци и др.

Регионално ниво

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

В България има 55 регионални сдружения на общините за управление на отпадъците. Те са създадени във връзка с работата по „Оперативна програма 2007-2013г.“ с цел да създадат условия за внедряване на интегрирани системи за управление на битовите отпадъци в съответните населени места. Водещо в тяхната дейност се оказва възможността за реализация на такива системи, на които същността е обезвреждане на по-голямата част от отпадъците чрез депониране. Това не е достатъчно за решаване на проблемите с отпадъците и спазването на европейските нормативни изисквания.

Сдруженията следва да изпълняват нормативно поставените цели, което води до ограничаване на обхвата на отпадъците, които могат да депонират. Регионалните сдружения следва да вземат решения и да съдействат за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба на отпадъци.

За решаване на проблема с отпадъците, регионалните сдружения следва да създадат условия за повишаване на активността на гражданите и неправителствените организации в началните фази на планиране и проектиране на съоръжения и дейности по управление на отпадъците и засилена активност в по-късните фази на процеса.

В тази връзка НПУО 2014-2020 предвижда:

- Изграждане на сепариращи инсталации в РСУО, с капацитет достатъчен за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло.
- Изграждане на инсталации за компостиране и анаеробно разграждане на разделно събрани биоотпадъци с капацитет достатъчен за достигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците за всяко РСУО, според чл. 8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, като количествата биоотпадъци третирани чрез домашно компостиране се считат като предотвратени, а не като оползотворени отпадъци.
- Изграждане на допълнителни клетки за депа за битови отпадъци и претоварни станции с капацитет, достатъчен за поемане на количествата отпадъци за депониране в районите, в които няма изградени и понастоящем не се изграждат депа, отговарящи на всички изисквания.

Общинско ниво

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения.

Екологичните, социалните и икономическите проблеми, породени от недостатъчно доброто управление на отпадъците са предизвикани от:

- Изоставане от сроковете по изпълнение на ангажиментите на страната, свързани със закриване на общинските депа, неотговарящи на изискванията.
- Невъвеждане на социални механизми, които да защитават социално слабите слоеве от населението, което ограничава увеличаването на таксите и осигуряване на собствен финансов ресурс за инвестиции в сектора на управление на отпадъците.
- Недостатъчен капацитет на изградената инфраструктура за достигане целите за рециклиране и оползотворяване на прогнозните количества битови отпадъци.
 - Недостатъчен капацитет за обезвреждане на опасни отпадъци.
 - Високо ниво на депониране на различните видове отпадъци.
 - Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците.
 - Необходимост от значителни публични инвестиции за управление на отпадъците, съобразно нормативните изисквания и достигане на набелязаните цели;
 - Преминаване към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци;

Въз основа на нормативните изисквания и йерархията за управление на отпадъците, която разглежда компостирането като начин за рециклиране на органичната част от материята, към общините се поставят следните изисквания за разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определяне местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане, с което тези отпадъци ще се превърнат в суровинен или енергиен ресурс.

За стимулиране на общините при постигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци и намаляване на количествата депонирани биоразградими

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

отпадъци, отчисленията за депониране се намаляват с 50% за всяка от целите, независимо една от друга.

Други задължения на общините са във връзка с изпълнение на Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010–2020), който поставя цели за намаляване на количеството на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране като до 2020 г. да се депонират до 35 % от общото тегловно количество на биоразградимите битови отпадъци, образувани през 1995 г.

В тази връзка НПУО 2014-2020 предвижда:

- Обвързване на 4-те стратегически цели на НПУО 2014-2020 с най-близките до тяхната същност програми, включително някои от мерките в програми като: „Програмата за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците“, „Програмата за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения“ и „Програмата за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците“ имат т.нар. "хоризонтален" характер т.е. допринасят за постигането не само на целите, към които те са пряко свързани, а и на други цели на НПУО. Примери за такива мерки са "Разработването на общински наредби за управление на отпадъците" в съответствие с изискванията на ЗУО, „Разработването на общински програми за управление на отпадъците“ в съответствие с изискванията на ЗУО и НПУО, които са включени в Програмата за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците и не се повтарят в останалите програми въпреки че имат отношение към постигане на зададените цели.
- Закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране с брой и капацитет, достатъчни за обхващане на прогнозните количества зелени отпадъци за домашно компостиране.
- Изграждане на инсталацията за изгаряне на RDF гориво за Столична община.
- Други инсталации за оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове.
- Инвестиции за закриване и рекултивация на старите депа.
- Инвестиции в съдове за разделно събиране на биоотпадъци и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци.

- Инвестиции за изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др. отпадъци във всички населени места в общините с население по-голямо от 10 000 жители.

Изводи

НПУО 2014-2020 г. ще доведе до решаване на някои екологични проблеми, свързани с отпадъците, защото:

1. На национално ниво са разработени девет програми, които чрез своите дейности създават възможност за постигане на изпълнението, както на конкретните програмни цели, така и на четирите стратегически цели на националния план, водещи до постепенното превръщане на нашето общество в „рециклиращо“ общество, а това е пряко свързано с „общество и бизнес, които не депонират отпадъци“, каквато е генералната стратегическа цел в сферата на управлението на отпадъците.

2. На регионално ниво са предвидени сепариращи и компостиращи инсталации, чрез които да могат да се подготвят за рециклиране подходящите като състав и чистота отпадъци. Изграждането на претоварни станции ще доведе до намаляване на транспортните разходи.

3. На общинско ниво чрез разработването на общински Програми за предотвратяване на образуването на отпадъци ще се създаде възможност за набелязване на подходящи мерки за всяка конкретна община, които да доведат до изпълнение на 4-те стратегически цели на национално ниво. Изключително важно е в тези програми да залегнат мерки, базирани на подходи, методи и технологии за третиране на отпадъци, които са определени като „добри практики“ и „най-добри налични техники“. В тази връзка, пряката работа с университетите под формата на научно-изследователски проекти и/или обучение на кадри е изключително важна, за да се скъси пътя от „науката до практиката“, от „науката до бизнеса“ и ползите за хората и околната среда да са видими.

4. Предвидените програми в НПУО 2014-2020, както и конкретните мерки в тях ще доведат до подобряване на екологичната обстановка и решаване на съществуващите екологични проблеми, респективно намалява се възможността за възникване на нови екологични проблеми, свързани с отпадъците.

Вредни физични фактори

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- На национално ниво шумовото ниво се определя основно от транспортните потоци на автомобилния и релсов транспорт; Въздушен транспорт;
- На локално ниво шумовото ниво се формира от промишлени предприятия, депа за отпадъци, пречиствателни станции за отпадъчни води, паркинги, спортни площадки, работилници, търговски обекти, увеселителни заведения, сервизи за услуги и др. Извършените измервания показват, че регламентираните допустими шумови нива са превишени в 522 от контролните пунктове в страната, което представлява 72 % от общия брой контролирани зони, като най-големият им брой е в големите градове.

Здравен риск

- На национално ниво демографското състояние на населението през последното десетилетие показва трайна тенденция на намаляване, дължаща се на намаления естествен прираст и на миграционните процеси. Със застаряването на населението се свързва и по-високата смъртност и заболяемост от сърдечно-съдови и злокачествени заболявания.
- На регионално ниво най-значителни са демографско-здравните проблеми в Северозападния и Северния централен, като сред тях най-засегнати са областите Враца, Видин, Монтана, Ловеч, Плевен както и области от другите два района като Добрич, Шумен, Габрово, Сливен.
- На национално ниво няма населено място където да не организирано сметосъбиране и сметоизвозване.
- На регионално ниво най-голямо количество производствени отпадъци се реализират областите Стара Загора, Варна, София град и Перник, където са концентрирани големи енергийни и промишлени мощности. Най- голям обем строителни отпадъци се генерира в областите София град, Варна, Бургас, Пловдив и Благоев град. Обосновано, в тези области се предвижда и изграждането на претоварни станции с съоръжения за обезвреждане и рециклиране на отпадъците.
- На регионално ниво индикативните списъци за предложения за инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и инсталации за компостиране и анаеробно разграждане и необходимо да бъдат разширени, особено с общини от Северозападния и Северния централен район.

Води (повърхностни и подземни)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Анализът на съществуващите екологични проблеми при компонент „Води“ за минал период и бъдещите нужди от вода до 2035 г. показва следното:

- Бъдещите водни ресурси в България, при прогнозираното ниво на потребление на вода от различните водоползватели, са достатъчни да покрият нуждите при бъдещи климатични промени за очакваните валежи в краткосрочна (2015 г.), средносрочна (2021 г.) и дългосрочна (2035 г.) перспектива, както и в случай на екстремно засушаване.
- Като цяло страната не е застрашена от воден стрес - натискът от общо иззетите води спрямо повърхностните (вкл. притокът от р. Дунав) и подземните водни ресурси е под 10%. По речни басейни, спрямо вътрешния речен отток няма воден стрес за Западнороманския район, а се очаква нисък воден стрес в Дунавския район и среден воден стрес за Черноморския и Източнороманския район.
- Проблемите с недостига на вода през сухите години и през нормално влажните години, свързани с въвеждането на целогодишни и сезонни режими на водоподаване, обхващат главно селища, които не се снабдяват с вода от резервоари за денонощно, сезонно и многогодишно съхранение на повърхностния воден ресурс, както и в по-редки случаи селища с водоснабдяване от язовир, но с проблеми във водопреносната система – течове, аварии.
- Отклоненията в качеството на доставяната питейна вода в някои региони се дължат основно на липсата на пречиствателни съоръжения (ПСОВ) и на съвременни съоръжения за дезинфекция (обеззаразяване) на питейни води, остаряла водопреносна мрежа, замърсяване на водата във водоизточниците от антропогенното въздействие и замърсявания от естествен произход..
- Влошаването на качеството на повърхностните и подземните водни тела се дължи на недостатъчния брой и капацитет на пречиствателните станции за отпадъчни води, екологично несъобразено земеползване и промишлена дейност.
- България е една от най-богатите страни в Европа на минерални води, позволяващи различно приложение.

Отчетени значими проблеми в управлението на водите по басейнови райони:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Всичките 39 подземни водни тела в Западнеломорския район, както и 64% от 50 подземни ВТ в Дунавския район са в добро химическо състояние. Този процент е съответно 60% от 48 подземни ВТ в Източнеломорския район и 57% от 40 подземни ВТ в Черноморския район. Количественото състояние на подземните водни тела в Дунавския район е 86%, което се дължи на изградените шахтови кладени. От всички подземни водни тела 56% отговарят на добро химическо състояние.
- В Източнеломорския район за басейново управление основните замърсители в подземните водни тела са нитрати, сулфати, манган, желязо, фосфати, калций, магнезий, амоний, твърдост (обща) и перманганатна окисляемост. Повишеното съдържание на нитрати е свързано главно с пренаторяване на насажденията в миналото, с развитието на неекологично животновъдство (лагуни, течни отпадъци) и липса на ПСОВ в много населени места. Фосфатното замърсяване се дължи главно на неконтролируемото използване на торове и на промишлената дейност. С най-голямо влияние за лошото качество на подземните води в Източнеломорския район за басейново управление на водите са населените места без канализация и старите nereкултивирани депа за отпадъци. Те емитират амоний и нитрати в резултат от недобро стопанисване на депата за отпадъци или отсъствие на долен изолиращ екран.
- В Дунавския район за басейново управление на водите оценката за химическото състояние на подземните водни тела (ВТ) показва, че в лошо химическо състояние са 18 подземни ВТ (36%), като най-голямо е замърсяването с нитрати (в 14 броя подземни ВТ), манган (в 4 броя подземни ВТ), желязо (в 1 подземни ВТ), фосфати (в 1 подземни ВТ) и хром (в 2 подземни ВТ). Основните фактори за замърсяване на подземните водни тела са свързани със замърсяване от дифузни източници от: земеделие, стари нерегламентирани сметища за битови отпадъци и населени места без ПСОВ. Направената оценка на подземните водни тела в риск показва, че 44% са в риск от дифузни източници и земеползване, а 10% са в риск от точкови източници на замърсяване. Установено е, че 21 подземни водни тела са "в риск" от натоварване от земеползването, поради големия дял обработваеми земи (> 75%) в рамките на тези тела.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- В Черноморския район от дифузните източници на замърсяване на подземните води с най-голямо значение са селскостопанските дейности (земеделие и животновъдство) и населените места без канализация, които емитират нитрати и амоний. Значителното влияние от дифузните източници върху подземните води е установено при водни тела от кватернерния, неогенския, горнокредния и долнокредния водоносни хоризонти.

Геоложка основа

Изграждането на нови площадки, съоръжения и депа за отпадъци е регламентирано с Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпад. В разпоредбите на тези наредби строго са регламентирани условията, на които трябва да отговаря геоложката основа и не се допуска изграждането на каквито и да е съоръжения на места с проблеми в геоложката основа.

5. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към НПУО 2014-2020 г., и начин по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на плана

Целите по опазване на околната среда на национално и международно ниво, имащи отношение към НПУО 2014-2020 г. и начинът, по който са взети под внимание при изготвяне на плана, е представен в следващата таблица:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Стратегически документ и цел по опазване на околната среда, имаща отношение към НПУО 2014-2020 г.	Начин по който целта е взета предвид
<p>Национална програма за развитие България 2020:</p> <p>Приоритет 3 на Постигане на устойчиво интегрирано развитие и използване на местния потенциал, с подприоритети:</p> <p>3.1 Усъвършенстване и интегриране на националната система за планиране и управление на регионалното развитие и системата за пространствено планиране</p> <p>3.2 Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план</p> <p>3.3 Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони</p> <p>3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите</p> <p>3.5 Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси</p> <p>3.6 Засилване на териториалната кохезия чрез развитие и разширяване на трансграничното, междурегионално и транснационалното сътрудничество</p>	<p>НПУО 2014-2020 г. предвижда мерки за постигане на Приоритет 3 и в частност подприоритет 3.3 чрез дейностите по НПУО за подобряване ефективното използване на ресурсите в регионите чрез предотвратяване на отпадъците, оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологосъобразно обезвреждане. Поставени са и конкретни цели за рециклиране на поне 50% от битовите отпадъци, 70% от строителните отпадъци, както и за намаляване и оползотворяване на битовите и на строителните отпадъци и намаляване на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35% през 2020 г. спрямо нивото от 1995 г.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Стратегически документ и цел по опазване на околната среда, имаща отношение към НПУО 2014-2020 г.	Начин по който целта е взета предвид
<p>Приоритет 7: Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност, с подприоритети:</p> <p>7.1 Гарантиране на енергийната сигурност на страната</p> <p>7.2 Повишаване на енергийната ефективност</p> <p>7.3 Достигане на 16% на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия до 2020 г.</p> <p>7.4 Създаване на интегриран вътрешен пазар на енергия</p> <p>7.5 Повишаване на ефективността на използване на ресурсите</p>	<p>НПУО 2014-2020 г. е обвързан и с Приоритет 7 „Енергийна ефективност и повишаване на ресурсната ефективност“, под-приоритет 7.5. „Повишаване на ефективността на използваните ресурси“, област на въздействие „Въвеждане на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии“</p>
<p>Седмата програма за действие за околната среда на ЕС до 2020 г. „Да живеем добре в пределите на нашата планета“, с приоритетни цели:</p> <p>1-Опазване, съхранение и увеличаване на природния капитал на Съюза;</p> <p>2-Превръщане на Съюза в ефективна от гледна точка на използването на ресурсите, зелена и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика;</p> <p>3-Защита на гражданите на Съюза от свързани с околната среда въздействия и рискове за здравето и благосъстоянието им;</p> <p>4-Осигуряване на максимални ползи от законодателството на Съюза в областта на околната среда чрез подобряване на неговото прилагане;</p> <p>5-Подобряване на базата от знания и данни за политиката на Съюза в</p>	<p>НПУО съобразява приоритетните цели на програмата, като допринася пряко за изпълнението на приоритетни цели 2, 5 и 6.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Стратегически документ и цел по опазване на околната среда, имаща отношение към НПУО 2014-2020 г.	Начин по който целта е взета предвид
<p>областта на околната среда;</p> <p>6-Осигуряване на инвестиции за политиката в областта на околната среда и климата и отчитане на екологичните разходи при всички обществени дейности;</p> <p>7-По-добро отразяване на проблемите на околната среда в други области на политиките и осигуряване на съгласуваност при разработването на нови политики;</p> <p>8-Повишаване на устойчивостта на големите градове на Съюза;</p> <p>9-Повишаване на ефективността на Съюза в справянето с международни предизвикателства, свързани с околната среда и климата.</p>	
<p>Стратегията на ЕС за биологично разнообразие до 2020 г., с цели:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опазване и възстановяване на природата 2. Поддържане и подобряване на екосистемите и техните услуги 3. Гарантиране на устойчивото развитие в селското и горското стопанство 4. Гарантиране на устойчивото използване на рибните ресурси 5. Борба с инвазивните чужди видове 6. Мерки срещу глобалната криза по отношение на биологичното разнообразие 	<p>НПУО 2014-2020 г. нтяма пряка насоченост към опазване на биоразнообразието, но се очаква косвен положителен принос за подобряване състоянието на биоразнообразието чрез общото подобряване на качеството на околната среда в резултат прилагане на плана</p>
<p>Стратегическият план за опазване на биологичното</p>	<p>НПУО 2014-2020 г. нтяма пряка насоченост към опазване на</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Стратегически документ и цел по опазване на околната среда, имаща отношение към НПУО 2014-2020 г.	Начин по който целта е взета предвид
<p>разнообразие 2011-2020 г. и целите от Аичи за биоразнообразието</p> <p>Стратегическа цел А – Справяне с основните причини за намаляване на биоразнообразието, чрез интегриране на биоразнообразието в работата на правителството и обществото.</p> <p>Стратегическа цел В – Да се намали прекия натиск върху биоразнообразието и да се насърчава устойчивото ползване.</p> <p>Стратегическа цел С – Да се подобри състоянието на биоразнообразието, чрез опазване на екосистемите, видовете и генетичното разнообразие.</p> <p>Стратегическа цел D – Да се увеличат ползите от биоразнообразието и екосистемните услуги за всички.</p> <p>Стратегическа цел Е – Подобряване на прилагането чрез обществено планиране, управление на знанията и укрепване на капацитета.</p>	<p>биоразнообразието, но се очаква косвен положителен принос за постигане на стратегически цели В, С и Е чрез цялостното прилагане на плана.</p>
<p>Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа</p>	<p>НПУО напълно съобразява картата и допринася за постигане на ефективното използване на ресурсите при управлението на отпадъците</p>
<p>Планът за опазване на водните ресурси на Европа до 2020 г. (Blueprint)</p>	<p>Не се предвиждат дейности за опазване на водните ресурси, но косвено ще се подобри състоянието на водните тела от подобреното управление на отпадъците в страната като цяло</p>
<p>Планът за екоиновации до 2020 г., ЕС</p>	<p>Принос за изпълнение целите на плана имат дейностите, свързани с разработване на иновативни подходи по управление на отпадъците</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Стратегически документ и цел по опазване на околната среда, имаща отношение към НПУО 2014-2020 г.	Начин по който целта е взета предвид
Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата	За адаптация към изменението на климата принос има плана в неговата цялост (устойчиво управление на отпадъците, ресурсна и енергийна ефективност)
Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 – 2020 г. В раздел 6 на плана са представени предвидените секторни мерки за изпълнение на целите на плана по сектори енергетика, бит и услуги, промишленост, отпадъци, селско стопанство, земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство, транспорт и образование и наука.	НПУО има директен принос за постигане на целите на плана, тъй като мерките, отнасящи се до биоразградимите отпадъци и отпадъците от утайки от ПСОВ допринасят за изпълнение на стратегическите цели на двата плана. Ето защо тези мерки имат двоен ефект и трябва да се изпълняват приоритетно.
Национална приоритетна рамка за действие по Натура 2000 Приоритет 1: Управленско планиране на защитените зони от мрежата Натура 2000, с 9 подприоритета; Приоритет 2: Устойчиво управление на защитените зони от мрежата Натура 2000, с 5 подприоритета; Приоритет 3: Устойчиво използване на екосистемните услуги за оптимални обществени ползи, както и други фактори за социално-икономическо развитие на регионите, с 8 подприоритета; Приоритет 4: Изграждане, развитие и поддържане на споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000 в България, с 4 подприоритета; Приоритет 5: Техническа помощ, с 2 подприоритет	НПУО няма конкретни предвиждания за защитените зони от Натура 2000, но не влиза в противоречие с целите за опазване на биологичното разнообразие. Косвен положителен принос, който ще се постигне при реализиране на плана, е свързан с устойчивото управление на отпадъците, което ще има положителен ефект върху качеството на околната среда, в т.ч. върху биологичното разнообразие.
Планове за управление на речните басейни на Източноевропейски,	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Стратегически документ и цел по опазване на околната среда, имаща отношение към НПУО 2014-2020 г.	Начин по който целта е взета предвид
<p>Дунавски, Западнобеломорски и Черноморски райони за периода 2010-2015 г.</p> <p>Основна цел: Устойчиво ползване на водните ресурси, предотвратяване влошаването на състоянието им и постигане на добро състояние на всички води до 2015година</p> <p>Мерки в Раздел 7 от програмата с мерки към ПУРБ</p>	<p>При реализиране на дейностите по НПУО, следва да се осигурява съответствието им спрямо ПУРБ и относимите за конкретната дейност мерки от раздел 7 на плановете.</p>
<p>Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН)</p>	<p>Тъй като плановете се изготвят към момента, за целите на извършване на екологичната оценка са ползвани единствено резултатите от изготвените предварителни оценки на риска от наводнения на четирите басейнови дирекции. ПУРН имат отношение към НПУО доколкото програмата следва да съобразява инвестициите и тяхното реализиране с риска от наводнения и да осигури устойчивост на обектите на финансиране при наводнения.</p>
<p>Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.</p>	<p>НПУО води пряко до постигане целите на плана</p>
<p>Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011 – 2020 г.</p>	<p>НПУО води до пряко до постигане целите на плана.</p>
<p>Национална програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични</p>	<p>НПУО 2014-2020 г. ще има директен принос за ограничаване емисиите на вредни вещества в атмосферата, чрез дейностите по плана като цяло, и в</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Стратегически документ и цел по опазване на околната среда, имаща отношение към НПУО 2014-2020 г.	Начин по който целта е взета предвид
съединения и амоняк в атмосферния въздух	частност дейностите, подкрепящи енергийна и ресурсна ефективност, в т.ч. дейностите за иновации при управлението на отпадъците.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Изводи:

- ✓ НПУО 2014-2020 г. съобразява и интегрира в обхвата си целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво, които са относими с планаа.
- ✓ НПУО 2014-2020 г. не влиза в противоречие с целите по опазване на околната среда на национално и европейско ниво.

6. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве

6.1. Въздействие по отношение на климата и климатични изменения

Изпълнението на НПУО ще доведе до вторично, положително кумулативно въздействие върху климата и климатичните изменения, най – вече чрез намаляване на количеството депонирани органични отпадъци и емитирането на парникови газове от некотролируемото гниене.

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	НПУО има цялостно положително, постоянно и дългосрочно въздействие върху климата и климатичните изменения
Цели	
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Косвено, дългосрочно положително, постоянно въздействие, дължащо се на: намалените количества отпадъци, намаляване на количеството използвани суровини
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Косвено, дългосрочно положително, постоянно въздействие, дължащо се на: намалените количества отпадъци, намаляване на количеството използвани суровини
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна	Косвено, дългосрочно положително, постоянно въздействие, дължащо се на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

околна среда	въвеждането на "добри практики", съвременни технологии и нормативни изисвания при управлението на отпадъците
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Няма въздействие върху разглеждания компонент.
Програми	
Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	Косвено, дългосрочно положително, постоянно въздействие при постигане на заложените цели на програмата за намаляване на количеството образувани отпадъци.
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Косвено, дългосрочно, положително, постоянно въздействие при постигане на заложените цели на програмата за намаляване на количеството образувани отпадъци и намаляване на използването на суровини.
Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	Дългосрочно, положително, постоянно въздействие от намаляването на емисиите на парникови газове.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Няма въздействие върху разглеждания компонент.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Косвено, дългосрочно, положително, постоянно въздействие следствие от намаленото количество депонирани отпадъци и добивани суровини.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска	Дългосрочно, положително, постоянно въздействие от намаляването на емисиите на парникови газове при

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

за околната от депата за битови отпадъци	депонирание на органични отпадъци.
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Няма въздействие върху разглеждания компонент.
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Няма въздействие върху разглеждания компонент.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Няма въздействие върху разглеждания компонент.

6.2 Въздействие по отношение на атмосферния въздух

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	Прилагането на НПУО ще има положително, дългосрочно и постоянно въздействие върху качеството на атмосферния въздух.
Цели	
Цел 1: Намалване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Намалването на количеството генерирани отпадъци и повторното им използване ще допринесе за намалване на атмосферните замърсители и съответно за подобряване на КАВ. Въздействието ще е положително, дългосрочно и постоянно.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за	Намалването на количеството генерирани отпадъци, повторното им използване, изграждането на сепариращи инсталации, подпомагането

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда</p>	<p>на общините за изграждане на компостиращи инсталации и инсталации за производство на RDF ще допринесе за намаляване на атмосферните замърсители и съответно за подобряване на КАВ. Въздействието ще е положително, дългосрочно и постоянно.</p> <p>Изграждането на инсталация за изгаряне на RDF гориво на територията на столична община е възможно да има негативно въздействие върху КАВ, ако не се спазват нормативните изисквания и използването на НДНТ при изграждането на инсталацията.</p>
<p>Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда</p>	<p>Насърчаването на внедряването и прилагането на добри практики при управлението на отпадъците косвено ще доведе до положително, дългосрочно и постоянно въздействие върху КАВ.</p>
<p>Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците</p>	<p>Няма въздействие върху разглеждания компонент.</p>
Програми	
<p>Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци</p>	<p>Намаляването на количеството генерирани отпадъци и повторното им използване ще допринесе за намаляване на атмосферните замърсители и съответно за подобряване на КАВ. Въздействието ще е положително, дългосрочно и постоянно.</p>
<p>Програма за достигане на целите за</p>	<p>Намаляване на използването на</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло</p>	<p>суровини и използването на рециклирани такива косвено ще доведе до намаляване на отпадъчните емисии. Въздействието ще е положително, дългосрочно, постоянно.</p> <p>Възможно е временно негативно въздействие при включените строителни дейности при изграждане на нови инсталации.</p>
<p>Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците</p>	<p>Възможно е краткосрочно, отрицателно, временно въздействие върху КАВ от строителните дейности при изграждане на предвидените в програмата инсталации – сепариращи, за производство на RDF, площадките за събиране на отпадъци и т.н.</p> <p>Изграждането на инсталация за изгаряне на RDF гориво на територията на столична община е възможно да има негативно въздействие върху КАВ, ако не се спазват нормативните изисквания и използването на НДНТ при изграждането на инсталацията.</p> <p>Дългосрочното, косвено въздействие върху КАВ ще е положително и постоянно, следствие от намалените емисии на отпадъчни газове.</p>
<p>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради</p>	<p>Не се очаква въздействие върху разглеждания компонент.</p>
<p>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО</p>	<p>Рециклирането на харията, пластмасата, металите и стъклото се осъществяват на същите инсталации, на които се</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>произвеждат продукти от тези вещества. Това води до намаляване на емисиите при производство на сорувини и енергия.</p> <p>Въздействието ще е положително, постоянно, дългосрочно.</p>
<p>Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци</p>	<p>Изграждането на депа за битови отпадъци/допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура е свързано с процедура по ОВОС, при която се посочват мерки за минимизиране на отрицателното въздействие върху околната среда и здравето на хората. При неспазване на нормативните изисквания и НДНТ е възможно негативно въздействие върху КАВ по време на строителство и експлоатация.</p> <p>Изграждането на претоварни станции е свързано с намаляване на транспортните разстояния, респективно намаляване на емисиите от транспортните дейности, а чрез предвиждане на сепариращи и/или компостиращи инсталации и количеството на отпадъците за последващо депониране.</p> <p>Отрицателно въздействие е възможно единствено по време на строителство, при неспазване на нормативните изисквания.</p> <p>Закриването и рекултивацията на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация или чиято експлоатация предстои да бъде</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>преустановена, където е възможно – с оползотворяване на полезните компоненти е пряко свързано с намаляване на емисиите на отпадъчни газове, вкл. парникови.</p> <p>Изпълнението на проектите за нов дизайн на продуктите, за нови технологии и технологично обновление за подобряване на йерархията на управление на отпадъците, където е необходим преминава през процедура по ОВОС, чрез която ще бъдат посочени мерки за минимизиране на въздействието на съответните технологии върху човека и компонентите на околната среда;</p> <p>Изпълнението на проектите за третиране на утайки от вече изградени ПСОВ в експлоатация без устойчиво решение за генерираните утайки ще доведе до минимизиране на количеството генерирани емисии.</p> <p>Изграждането на съоръжения за третиране на опасни отпадъци (при необходимост) е свързано с провеждане на процедура по ОВОС, чрез която ще се посочат необходимите мерки за минимизиране на въздействието върху КАВ.</p>
<p>Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците</p>	<p>Не се очаква въздействие върху разглеждания компонент.</p>
<p>Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща</p>	<p>Няма въздействие върху разглеждания компонент.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

вземането на информирани управленски решения	
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Не се очаква пряко въздействие върху разглеждания компонент. Ще има косвено, положително въздействие следствие на по – добрата информираност на населението.

6.3. Въздействие по отношение на повърхностните води

Изпълнението на НПУО ще доведе до пряко и вторично, положително кумулативно въздействие върху повърхностните води, най-вече от намаляване на замърсяването им.

Не се очаква евентуално трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави, защото не се предвиждат дейности, замърсяващи повърхностните води с трансгранично значение.

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	Общо за главната специфична цел се очаква положително въздействие по отношение на качеството и количеството на повърхностните води и водите за питейно-битови нужди Продължителност на въздействието: дългосрочно; Обхват на въздействието: цялата територия на Р България;
Цели	
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Очаква се положително въздействие върху повърхностните води в страната. Всяко намаляване на количествата краен отпадък води до намаляване на негативните последици върху околната среда. Продължителност на въздействието: дългосрочно, постоянно, положително;
Цел 2: Увеличаване на количествата на	Очаква се положително въздействие върху

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда</p>	<p>повърхностните води в страната. Рециклирането води до намаляване на количествата краен отпадък, което от своя страна води до намаляване на негативните последици върху околната среда. Продължителност на въздействието: дългосрочно, постоянно, положително;</p>
<p>Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда</p>	<p>Доброто управление на отпадъците гарантира положително въздействие върху всички компоненти на околната среда, включително и водите Продължителност на въздействието: дългосрочно, постоянно, положително;</p>
<p>Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците</p>	<p>Човешката общност генерира отпадъците. Ставайки ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците, тя става гарант за положителното въздействие върху всички компоненти на околната среда, включително и водите Продължителност на въздействието: дългосрочно, постоянно, положително;</p>
Програми	
<p>Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително. Прилагането на Националната програма ще доведе до намаляване на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл, което ще предотврати замърсяванията на повърхностните и подземните води; • вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве, в частност и на водите или • съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите, което би

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>предотвратило преминаването им в повърхностните или подземните води.</p>
<p>Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително.</p> <ul style="list-style-type: none"> Изграждането на общински инсталации за сепариране на рециклируеми материали и производство на RDF в РСУО с общ капацитет 530 хил.т. ще доведе до намаляване общо намаляване на изхвърляните безразборно в малките градове отпадъци, а с това ще повлияе положително на подземните и повърхностните води <p>Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата ще доведе до намаляване на изхвърляните безразборно отпадъци, най-вече в руслата на реките. Това безспорно ще доведе до дълготрайни положителни последици най-вече върху повърхностните води.</p>
<p>Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително</p> <p>Изпълнение на проектите от общините за инсталации за компостиране/анаеробно разграждане на биоразградими битови отпадъци ще доведе до постепенното им намаляване и изчезване от нерегламентирани сметища, с което пряко и положително ще повлияе върху повърхностните и подземните води.</p> <ul style="list-style-type: none"> Проект "Изграждане на инсталация за изгаряне на RDF гориво за Столична община" – трети етап от интегрирания проект на Столична община за управление на отпадъците ще повлияе положително върху подземните и повърхностни води, защото ще намалее

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	драстично количеството на депонираните отпадъци, а с това и възможността им да влияят негативно.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително</p> <ul style="list-style-type: none"> Отпадъците от строителството и разрушаването при изпълнение на програмата, във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за повърхностните и подземните води те могат да се превърнат в ресурс. Изпълнението на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали ще доведе до намаляване на безразборно разхвърляните строителни отпадъци. Това несъмнено ще доведе до положително дългосрочно въздействие върху повърхностните и подземните води.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително. То е гарантирано от предвидените в програмата организационни мерки, разработки и т.н., които ще доведат до намаляване на масово разпространените отпадъци и възможностите за тяхното отрицателно въздействие върху повърхностните и подземните води.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително.</p> <ul style="list-style-type: none"> Изграждане на депа за битови отпадъци/допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура води до доброто управление на потоците

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

отпадъци и тяхното екологосъобразно съхранение. С това пряко и положително ще се повлияе върху повърхностните и подземните води.

- Същият аргумент е в сила и при изграждане на претоварни станции, предвидени в програмата.
- Изпълнение на проекти за закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация безспорно ще намали вредното влияние на отпадъци, депонирани нерегламентирано десетилетия наред върху околната среда и най-вече върху подземните и повърхностните води
- Изпълнение на проектите за технологично обновление за подобряване на йерархията на управление на производствените отпадъци ще допринесе за дългосрочно, положително въздействие върху повърхностните и подземни води в районите около депата с производствени отпадъци.
- Безспорно положително и дълготрайно въздействие върху повърхностните и подземните води ще окаже и изпълнението на проектите за третиране на утайки от вече изградени ПСОВ в експлоатация без устойчиво решение за генерираните утайки
- Положително и дълготрайно с локално значение ще бъде и изпълнението на одобрения национален проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>общински складове</p> <ul style="list-style-type: none"> • Положително и дълготрайно с локално значение ще бъде и изпълнение на проект за обезвреждане на УОЗ пестициди и залежали пестициди, намиращи се в стоманобетонни контейнери с нарушена цялост • Положително и дълготрайно с национално значение ще бъде изграждане на съоръжения за третиране на опасни отпадъци
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Програмата е за повишаване на административния капацитет на институциите и няма пряко отношение върху повърхностните и подземните води Очаква се непряко положително дълготрайно влияние върху подземните и повърхностните води.
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Програмата за подобряване качеството на информацията подпомагаща вземането на информирани управленски решения няма пряко отношение върху повърхностните и подземните води Очаква се непряко положително дълготрайно влияние върху подземните и повърхностните води.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Програмата няма пряко отношение върху повърхностните и подземните води Очаква се непряко положително дълготрайно влияние върху подземните и повърхностните води.

6.4. Въздействие по отношение на Хидрогеологията и състоянието на подземните води

Изпълнението на НПУО ще доведе до пряко и вторично, положително кумулативно въздействие върху подземните води, изразяващо се от предотвратяване на замърсяването им.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	Общо за главната специфична цел се очаква положително въздействие по отношение на качеството и количеството на подземните води и водите за питейно-битови нужди Продължителност на въздействието: дългосрочно; Обхват на въздействието: цялата територия на Р България;
Цели	
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Очаква се положително въздействие върху подземните води в страната. Всяко намаляване на количествата краен отпадъкводи до намаляване на негативните последици върху околната среда. Продължителност на въздействието: дългосрочно;
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Очаква се положително въздействие върху подземните води в страната. Рециклирането води до намаляване на количествата краен отпадък, което от своя страна води до намаляване на негативните последици върху околната среда. Продължителност на въздействието: дългосрочно;
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Доброто управление на отпадъците гарантира положително въздействие върху всички компоненти на околната среда, включително и водите Продължителност на въздействието: дългосрочно;
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Човешката общност генерира отпадъците. Ставайки ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците, тя става гарант за положителното въздействие върху всички компоненти на околната среда, включително и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	Продължителност на въздействието: дългосрочно;
Програми	
Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително. Прилагането на Националната програма ще доведе до намаляване на: <ul style="list-style-type: none"> количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл, което ще предотврати замърсяванията на повърхностните и подземните води; вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве, в частност и на водите или съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите, което би предотвратило преминаването им в повърхностните или подземните води.
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително. <ul style="list-style-type: none"> Изграждането на общински инсталации за сепариране на рециклируеми материали и производство на RDF в РСУО с общ капацитет 530 хил.т. ще доведе до намаляване общо намаляване на изхвърляните безразборно в малките градове отпадъци, а с това ще повлияе положително на подземните води Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата ще доведе до намаляване на изхвърляните безразборно отпадъци, най-вече в руслата на реките. Това безспорно ще доведе до дълготрайни положителни

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците</p>	<p>последици.</p> <p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на проектите от общините за инсталации за компостиране/анаеробно разграждане на биоразградими битови отпадъци ще доведе до постепенното им намаляване и изчезване от нерегламентирани сметища, с което пряко и положително ще повлияе върху подземните води. • Проект "Изграждане на инсталация за изгаряне на RDF гориво за Столична община" – трети етап от интегрирания проект на Столична община за управление на отпадъците ще повлияе положително върху подземните води, защото ще намалее драстично количеството на депонираните отпадъци, а с това и възможността им да влияят негативно.
<p>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително</p> <ul style="list-style-type: none"> • Отпадъците от строителството и разрушаването при изпълнение на програмата, във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за повърхностните и подземните води те могат да се превърнат в ресурс. • Изпълнението на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали ще доведе до намаляване на безразборно разхвърляните строителни отпадъци.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	Това несъмнено ще доведе до положително дългосрочно въздействие върху подземните води.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително. То е гарантирано от предвидените в програмата организационни мерки, разработки и т.н., които ще доведат до намаляване на масово разпространените отпадъци и възможностите за тяхното отрицателно въздействие върху подземните води.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително.</p> <ul style="list-style-type: none"> Изграждане на депа за битови отпадъци/допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура води до по-доброто управление на потоците отпадъци и тяхното екологосъобразно съхранение. С това пряко и положително ще се повлияе върху подземните води. Същият аргумент е в сила и при изграждане на претоварни станции, предвидени в програмата. Изпълнение на проекти за закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация безспорно ще намали вредното влияние на отпадъци, депонирани нерегламентирано десетилетия наред върху околната среда и най-вече върху подземните води Изпълнение на проектите за технологично обновление за подобряване на йерархията на управление на производствените отпадъци ще допринесе за дългосрочно, положително въздействие върху повърхностните и подземни води в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>районите около депата с производствени отпадъци.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Безспорно положително и дълготрайно въздействие върху подземните води ще окаже и изпълнението на проектите за третиране на утайки от вече изградени ПСОВ в експлоатация без устойчиво решение за генерираните утайки • Положително и дълготрайно с локално значение ще бъде и изпълнението на одобрения национален проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове • Положително и дълготрайно с локално значение ще бъде и изпълнение на проект за обезвреждане на УОЗ пестициди и залежали пестициди, намиращи се в стоманобетонни контейнери с нарушена цялост • Положително и дълготрайно с национално значение ще бъде изграждане на съоръжения за третиране на опасни отпадъци
<p>Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците</p>	<p>Програмата е за повишаване на административния капацитет на институциите и няма пряко отношение върху подземните води</p> <p>Очаква се непряко положително дълготрайно влияние върху подземните и повърхностните води.</p>
<p>Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения</p>	<p>Програмата за подобряване качеството на информацията подпомагаща вземането на информирани управленски решения няма пряко отношение върху подземните води</p> <p>Очаква се непряко положително дълготрайно влияние върху подземните</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	води.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Програмата няма пряко отношение върху подземните води Очаква се непряко положително дълготрайно влияние върху подземните води.

6.5. Въздействие по отношение на геоложката основа

Като цяло, НПУО се очаква да засегне минимално в локални райони геоложката основа в страната.

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	Общо за главната специфична цел се очаква положително въздействие по отношение на геоложката основа
Цели	
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Не се очаква въздействие върху геоложката основа.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Съоръженията за третиране на отпадъци ще окажат минимално въздействие върху геоложката основа Продължителност на въздействието: дългосрочно; Обхват на въздействието: локално;
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Изгражданите депа и инсталации за третиране на отпадъци ще окажат минимално въздействие върху геоложката основа Продължителност на въздействието: дългосрочно; Обхват на въздействието: локално
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Съоръженията за третиране на отпадъци ще окажат минимално въздействие върху геоложката основа Продължителност на въздействието:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	дългосрочно; Обхват на въздействието: локално
Програми	
Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	Не се очаква въздействие върху геоложката основа.
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Съоръженията за третиране на отпадъци ще окажат минимално въздействие върху геоложката основа Продължителност на въздействието: дългосрочно; Обхват на въздействието: локално;
Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	Съоръженията за третиране на отпадъци ще окажат минимално въздействие върху геоложката основа Продължителност на въздействието: дългосрочно; Обхват на въздействието: локално;
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Съоръженията за третиране на отпадъци ще окажат минимално въздействие върху геоложката основа Продължителност на въздействието: дългосрочно; Обхват на въздействието: локално;
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Не се очаква въздействие върху геоложката основа.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	Изгражданите депа и инсталации за третиране на отпадъци ще окажат минимално въздействие върху геоложката основа Продължителност на въздействието: дългосрочно; Обхват на въздействието: локално
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Съоръженията за третиране на отпадъци ще окажат минимално въздействие върху геоложката основа Продължителност на въздействието: дългосрочно;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	Обхват на въздействието: локално;
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Не се очаква въздействие върху геоложката основа.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Не се очаква въздействие върху геоложката основа.

6.6. Въздействие по отношение на почвите и земеползването

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	При изпълнение на посочената главна специфична цел, въздействието ще е положително, пряко, дългосрочно и постоянно. Негативно въздействие върху почвите се очаква от реализацията на включените в НПУО 2014-2020 инвестиционни проекти, при неспазване на законодателството или НДНТ.
Цели	
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предвидените дейности в рамките на Цел 1 ще допринесат косвено до намаляване на замърсяване на почвите от генерирането и управлението на отпадъците. Въздействието ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Рециклирането на отпадъците от опаковки и биоразградимите отпадъци ще има положително въздействие върху почвите. Изграждането на инсталация за изгаряне на RDF гориво на територията на Столична община на промишлена площадка няма да доведе по пряко унищожаване на земи и почви. Възможно е косвено отрицателно въздействие на почвите следствие от

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>отпадъчните газове и генерираните опасни отпадъци. При спазване на българското и европейско законодателство и НДНТ това въздействие ще бъде минимално. Необходимо е изготвянето на ДОВОС, в който подробно да се оцени въздействието на инсталацията върху почвите и като цяло върху околната среда.</p> <p>Изграждането на инсталации за компостиране ще имат положително въздействие върху почвите, от една страна чрез намаляване на количеството отпадъци и от друга страна чрез получения компост ще могат да се подобрят характеристиките на нископродуктивни земи и бедни почви. Също така могат да се използват и при рекултивация на нарушени терени.</p>
<p>Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда</p>	<p>Всички предвидени в Цел 3 дейности водят до намаляване на отрицателното въздействие на отпадъците върху почвите. Въздействието ще е положително, дългосрочно, постоянно.</p>
<p>Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците</p>	<p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за почвите</p>
Програми	
<p>Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци</p>	<p>Включените мерки в програмата ще имат положително въздействие върху почвите. Реализация на инвестиционните проекти в програмата ще доведат до пряко унищожаване на почви на производствените площадки.</p>
<p>Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло</p>	<p>Всички предвидени в програмата мерки като цяло ще имат положителен ефект върху почвите.</p> <p>Изграждане на общински инсталации за сепариране на рециклируеми материали и</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>производство на RDF в РСУО е необходимо да преминат процедура по ОВОС, за да се оцени въздействието им върху почвите.</p> <p>Изграждането на площадки за приемане на опасни отпадъци ще бъдат реализирани вероятно в рамките на градовете, върху промишлени терени, което не предполага пряко унищожаване на почвите.</p>
<p>Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците</p>	<p>Задължително е провеждането на процедура по ОВОС на предвидената за изграждане инсталация за производство на RDF гориво на територията на Столична община.</p> <p>Процедура по ОВОС е необходима и за останалите предвидени инвестиционни инициативи.</p> <p>Всички предвидени в програмата цели като цяло ще имат положителен ефект върху околната среда, респективно земите и почвите.</p> <p>Възможно е локално отрицателно въздействие следствие от предвидените инвестиционни проекти.</p>
<p>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради</p>	<p>Въздействието ще бъде дългосрочно, положително, постоянно, ако програмата доведе до екологсъобразно управление на строителните отпадъци, прекрати нерегламетираното им депониране и доведе до рециклиране на значителни количества строителни отпадъци, които да се използват в строителството и за рекултивация на нарушени терени.</p>
<p>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО</p>	<p>Въздействието от програмата ще е дългосрочно, положително, постоянно.</p>
<p>Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци</p>	<p>Въздействието от програмата ще е дългосрочно, положително, постоянно.</p>
<p>Програма за подобряване капацитета на</p>	<p>Въздействието от програмата ще е</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

институциите за управление на отпадъците	дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Въздействието от програмата ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Въздействието от програмата ще е дългосрочно, положително, постоянно.

6.7. Въздействие по отношение на растителността и на животинския свят

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	Изпълнение на главната специфична цел предполага положително, пряко, дългосрочно и постоянно въздействие върху растителността и животинския свят.
Цели	
Цел 1: Намалвяване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предвидените дейности в рамките на посочената цел ще допринесат за намаляване на замърсяването на почвите. Това от своя страна ще има положително, пряко и постоянно въздействие върху растителността и животинския свят. Намаляването на количеството генерирани отпадъци и повторното им използване ще допринесе за намаляване на атмосферните замърсители и съответно за подобряване на КАВ, което ще окаже косвено положително въздействие върху растителността и животинския свят. Въздействието ще бъде дългосрочно,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	положително и постоянно.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Рециклирането на отпадъците от опаковки и биоразградимите отпадъци ще има положително въздействие върху растителността и животинския свят. Изграждането на инсталация за изгаряне на RDF гориво на територията на Столична община на промишлена площадка няма да доведе по пряко унищожаване на растителност и животински видове. Възможно е косвено отрицателно въздействие върху растителността и животинския свят в следствие от отпадъчните газове и генерираните опасни отпадъци. При спазване на българското и европейско законодателство и НДНТ това въздействие ще бъде минимално.
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Всички предвидени в Цел 3 дейности ще доведат до положително въздействие върху растителността и животинския свят. Въздействието върху растителността и животинския свят ще бъде положително, дългосрочно, постоянно.
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Не се предвиждат преки въздействия върху растителността и животинския свят при осъществяването на предвидените в Цел 4 дейности. Възможно е косвено положително въздействие
Програми	
Национална Програма за предотвратяване образуването на	Включените мерки в програмата ще имат положително въздействие върху

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

отпадъци	растителността и животинския свят. Реализация на инвестиционните проекти в програмата могат да доведат до пряко унищожаване на растителни и животински видове на производствените площадки. При спазване на българското и европейско законодателство и НДНТ това въздействие ще бъде минимално.
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Всички предвидени в програмата мерки ще имат положителен ефект върху растителните и животинските видове. Изграждането на площадки за приемане на опасни отпадъци ще бъдат реализирани вероятно в рамките на градовете, върху промишлени терени, което не предполага пряко унищожаване на растителни и животински видове.
Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	Всички предвидени в програмата цели се очаква да имат положителен ефект върху цялата околна среда, вкл. растителността и животинския свят. Възможно е локално отрицателно въздействие следствие от предвидените инвестиционни проекти. При спазване на българското и европейско законодателство и НДНТ това въздействие ще бъде минимално.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Въздействието ще бъде дългосрочно, положително, постоянно, ако програмата доведе до екологсъобразно управление на строителните отпадъци и прекрати нерегламетираното им

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	депониране.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Въздействието върху растителността и животинския свят ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	Въздействието върху растителността и животинския свят ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Въздействието върху растителността и животинския свят ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Въздействието върху растителността и животинския свят ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Въздействието върху растителността и животинския свят ще е дългосрочно, положително, постоянно.

6.8. Въздействие по отношение на защитени зони и защитени територии

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	Изпълнение на главната специфична цел предполага положително, пряко, дългосрочно и постоянно въздействие върху защитените зони и територии.
Цели	
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предвидените дейности в рамките на посочената цел ще допринесат за намаляване на замърсяването. Това от своя страна ще има положително, пряко и постоянно въздействие върху защитените

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>зони и територии.</p> <p>Намаляването на количеството генерирани отпадъци и повторното им използване ще допринесе за намаляване на атмосферните замърсители и съответно за подобряване на КАВ, което ще окаже положително въздействие върху защитените зони и територии.</p> <p>Въздействието ще бъде дългосрочно, положително и постоянно.</p>
<p>Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда</p>	<p>Рециклирането на отпадъците от опаковки и биоразградимите отпадъци ще има положително въздействие върху защитените зони и територии.</p> <p>Изграждането на инсталация за изгаряне на RDF гориво на територията на Столична община на промишлена площадка няма да доведе по пряко засягане на защитените зони и територии. Възможно е косвено отрицателно въздействие върху защитените зони и територии в съседните територии в следствие от отпадъчните газове и генерираните опасни отпадъци. При спазване на българското и европейско законодателство и НДНТ това въздействие ще бъде минимално.</p>
<p>Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда</p>	<p>Всички предвидени в Цел 3 дейности ще доведат до положително въздействие върху защитените зони и територии.</p> <p>Въздействието върху защитените зони и територии ще бъде положително, дългосрочно, постоянно.</p>
<p>Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците</p>	<p>Не се предвиждат преки въздействия върху защитените зони и територии при осъществяването на предвидените в Цел 4 дейности.</p> <p>Възможно е косвено положително въздействие</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Програми	
Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	Включените мерки в програмата ще имат положително въздействие върху защитените зони и територии.
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Всички предвидени в програмата мерки ще имат положителен ефект върху защитените зони и територии. Изграждането на площадки за приемане на опасни отпадъци ще бъдат реализирани вероятно в рамките на градовете, върху промишлени терени, което не предполага пряко засягане на защитените зони и територии.
Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	Всички предвидени в програмата цели се очаква да имат положителен ефект върху защитените зони и територии. Възможно е локално отрицателно въздействие следствие от предвидените инвестиционни проекти.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Въздействието ще бъде дългосрочно, положително, постоянно, ако програмата доведе до екологсъобразно управление на строителните отпадъци и прекрати нерегламентираното им депониране.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Въздействието върху защитените зони и територии ще е косвено, дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	Въздействието върху защитените зони и територии свят ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Въздействието върху защитените зони и територии свят ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Въздействието върху защитените зони и територии ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване информираността	Въздействието върху защитените зони и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	територии ще е дългосрочно, положително, постоянно.
---	---

6.9. Въздействие по отношение на ландшафта

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	Изпълнение на главната специфична цел предполага положително, пряко, дългосрочно и постоянно въздействие върху ландшафта. Изпълнението на дейностите ще подобри естетическите качества на ландшафта, визуално и обемно-пространствено.
Цели	
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предвидените дейности в рамките на посочената цел ще допринесат за намаляване на замърсяването и подобряване на ландшафта. Въздействието ще бъде дългосрочно, положително и постоянно.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Рециклирането на отпадъците от опаковки и биоразградимите отпадъци ще има положително въздействие върху ландшафта. Изграждането на инсталация за изгаряне на RDF гориво на територията на Столична община на промишлена площадка ще доведе до въздействие върху ландшафта, в рамките на територията, на която ще се извършва дейността.
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Всички предвидени в Цел 3 дейности ще доведат до положително въздействие върху ландшафта. Въздействието ще бъде положително, дългосрочно, постоянно.
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията	Не се предвиждат преки въздействия върху ландшафта.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

на управление на отпадъците	Възможно е косвено положително въздействие
Програми	
Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	Включените мерки в програмата ще имат положително въздействие върху ландшафта.
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Всички предвидени в програмата мерки ще имат положителен ефект върху ландшафта. Изграждането на площадки за приемане на опасни отпадъци ще бъдат реализирани вероятно в рамките на градовете, върху промишлени терени, което не предполага пряко отрицателно въздействие върху ландшафта.
Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	Всички предвидени в програмата цели се очаква да имат положителен ефект върху ландшафта. Възможно е локално отрицателно въздействие следствие от предвидените инвестиционни проекти.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Въздействието ще бъде дългосрочно, положително, постоянно, ако програмата доведе до екологсъобразно управление на строителните отпадъци и прекрати нерегламетираното им депониране.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Въздействието върху ландшафта ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	Въздействието върху ландшафта ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Въздействието върху ландшафта ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Въздействието върху ландшафта ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на	Въздействието върху ландшафта ще е дългосрочно, положително, постоянно.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

отпадъците	
------------	--

6.10. Въздействие по отношение на материалните активи

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	НПУО ще доведе до създаване на материална база, необходима за екологосъобразно управление на отпадъците.
Цели	
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Положително въздействие, създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Положително въздействие, създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Положително въздействие, създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Положително въздействие, създаване на предпоставки за създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Програми	
Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	Положително въздействие, създаване на материални активи за управление на отпадъците.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Положително въздействие, създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	Положително въздействие, създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Положително въздействие, създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Положително въздействие, създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	Положително въздействие, създаване на предпоставки за създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Положително въздействие, създаване на предпоставки за създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Положително въздействие, създаване на предпоставки за създаване на материални активи за управление на отпадъците.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Положително въздействие, създаване на предпоставки за създаване на материални активи за управление на отпадъците.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

6.11. Въздействие по отношение на културно-историческото наследство, включително архитектурно и археологическо наследство

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	Изпълнение на главната специфична цел предполага положително, пряко, дългосрочно и постоянно въздействие върху културно историческото наследство. Изпълнението на дейностите включени в НПУО ще намали въздействието върху компонента от генерирането и нерегламентираното замърсяване с отпадъци.
Цели	
Цел 1: Намалване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Предвидените дейности в рамките на посочената цел ще допринесат за намалване на замърсяването и подобряване на състоянието на обектите на културно-историческото наследство. Въздействието ще бъде дългосрочно, положително и постоянно.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Рециклирането на отпадъците от опаковки и биоразградимите отпадъци ще има положително въздействие върху компонента. Изграждането на инсталация за изгаряне на RDF гориво на територията на Столична община на промишлена площадка ще доведе до въздействие върху обекти на културно-историческото наследство, ако такива са налични в рамките на територията, на която ще се извършва дейността. Това ще бъде оценено в ДОВОС, който е

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	задължителна процедура за такъв тип ИП.
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Всички предвидени в Цел 3 дейности ще доведат до положително въздействие върху компонента. Въздействието ще бъде положително, дългосрочно, постоянно.
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Възможно е косвено положително въздействие.
Програми	
Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	Включените мерки в програмата ще имат положително въздействие.
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Всички предвидени в програмата мерки ще имат положителен ефект. Изграждането на площадки за приемане на опасни отпадъци ще бъдат реализирани вероятно в рамките на градовете, върху промишлени терени, което не предполага пряко отрицателно въздействие върху компонента.
Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	Всички предвидени в програмата цели се очаква да имат положителен ефект върху компонента. Възможно е локално отрицателно въздействие следствие от предвидените инвестиционни проекти, пир наличие на обекти на културно-историческото наследство.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на	Въздействието ще бъде дългосрочно, положително, постоянно, ако

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	програмата доведе до екологсъобразно управление на строителните отпадъци и прекрати нерегламетираното им депониране.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Въздействието ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	Въздействието ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Въздействието ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Въздействието ще е дългосрочно, положително, постоянно.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Въздействието върху ландшафта ще е дългосрочно, положително, постоянно.

6.12. Въздействие по отношение на вредните физични фактори

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	Въздействието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно. Работниците, ангажирани в различните съоръжения свързани със събирането, претоварване, рециклиране и други дейности ще бъдат експонирани на шум в работна среда. Към шумовото въздействие има разработени комплексни превантивни мерки и добър опит

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	в прилагането им, което ще позволи минимизиране на здравния риск.
Цели	
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Въздействието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Въздействието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно. Работниците, ангажирани в различните съоръжения свързани със събирането, претоварване, рециклиране и други дейности ще бъдат експонирани на шум в работна среда. Към шумовото въздействие има разработени комплексни превантивни мерки и добър опит в прилагането им, което ще позволи минимизиране на здравния риск.
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Въздействието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Въздействието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Програми	
Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	Въздействието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	Въздействието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Програма за достигане на целите и	Въздействието върху шумовата

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Въздесйтвието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Въздесйтвието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	Въздесйтвието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Въздесйтвието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Въздесйтвието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Въздесйтвието върху шумовата характеристика на населените места ще бъде пряко и дълготрайно.

6.13. Въздействие по отношение на отпадъците

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци	При изпълнение на посочената главна специфична цел въздействието ще е положително, пряко, дългосрочно и постоянно, поради следните мотиви: - минимизиране на отпадъците за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

депониране, като те във все по-голяма степен се превръщат в суровинен и енергиен ресурс, което е предпоставка за преминаване към „рециклиращо“ общество

- обществото като цяло, включително и бизнеса се стремят да предотвратяват образуването на отпадъците, за да използват максимално полезните компоненти на ресурсите
- обществото като цяло, включително и бизнеса все по-добре се запознават с възможностите за екологосъобразно управление на отпадъците чрез различни образователни и информационни дейности
- депонирането не се счита за НДНТ при третиране на отпадъците. Независимо от това, ако са спазени изискванията на нормативната база при изграждане на тялото на депото са осигурени всички мерки за минимизиране на отрицателното въздействие на отпадъците върху околната среда се постига обезвреждане на отпадъците при незначителни отрицателни въздействия върху околната среда. Усилията на РСУО по време на ОП 2009-2013 г. са насочени към проектиране на депа, някои от които изградени, а други в процес на изграждане. В периода на действие на настоящия план, могат да се реализират и алтернативни технологии за третиране на отпадъците, което ще доведе до удължаване на срока на експлоатация на депата и трайно устойчиво решаване на проблема с отпадъците в РБългария
- ключов момент в употребата, включително оползотворяването на отпадъците е начинът на тяхното събиране. Внедряването на разумни, работещи схеми за събиране на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>отпадъците от източника на генериране е ключов елемент за постигане на главната цел;</p> <ul style="list-style-type: none"> - потенциалният ефект от реализацията на плана е положителен и с незначителни отрицателни въздействия върху здравето на човека, защото хората ще са включени в по-голяма степен в процеса на екологосъобразно управление на отпадъците. Не се предвиждат дейности, които да водят до отрицателно въздействие върху околната среда, а такива, свързани с нейното възстановяване и опазване; - не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.
<p><i>Цели</i></p> <p>Цел 1: Намалване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - допринася за прекъсване на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата; - предвижда мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите; - създава възможности за насърчаване на изследователската и развойната дейност в областта на достигането на по-чисти и с по-малко отпадъци продукти и технологии, както и разпространяването и използването на резултатите от тази изследователска и развойна дейност;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<ul style="list-style-type: none">- предвижда разработване на ефективни и целесъобразни индикатори за вредното влияние върху околната среда от образуването на отпадъци, чиято цел е да допринесе за предотвратяване образуването на отпадъци на всички равнища;- предвижда насърчаване на съобразеното с околната среда проектиране (систематично отчитане на екологичните аспекти при разработването на продуктите с цел подобряване на „екологичното поведение“ на продукта през целия му жизнен цикъл);- предвижда организиране на обучение на компетентните органи по отношение на включването на изисквания за предотвратяване на образуването на отпадъци в разрешенията съгласно чл. 35, ал. 1 на ЗУО- предвижда сключване на доброволни споразумения, експертни групи на потребители/производители или секторни преговори с оглед на това съответните предприятия или промишлени сектори да съставят свои собствени планове или цели за предотвратяване образуването на отпадъци, или да внесат корекции в продукти или опаковки, от които се получава голямо количество отпадъци;- други; <p>Всички предвидени по-горе мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
--	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - постигане на европейските и национални изисквания за рециклиране на отпадъци от опаковки, биоразградими отпадъци и специфични потоци отпадъци, с което подпомага превръщането ни в „рециклиращо“ общество; - достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло чрез изграждане на общински инсталации за сепариране на рециклируеми материали и производство на RDF в РСУО с общ капацитет 530 хил.т.; - изпълнение на проектите от общините за инсталации за компостиране/ анаеробно разграждане на биоразградими битови отпадъци; <p>- изграждане на инсталация за изгаряне на RDF гориво за Столична община – третия етап от интегрирания проект на Столична община за управление на отпадъците, като RDF гориво ще се произвежда в МБТ – инсталацията, което прилага в практиката използването на отпадъците като енергиен ресурс</p> <p>- изграждане на инсталации за компостиране и анаеробно разграждане както в РСУО, в които се изграждат инсталации, но капацитетът им не осигурява целия регион, така и в РСУО, в които до момента не са осъществени никакви инвестиционни проекти за компостиране и анаеробно разграждане;</p>
---	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<ul style="list-style-type: none"> - Закупуване на съдове за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци; - Подкрепа на проекти на браншови организации от отрасъл строителство и производство на строителни материали за разработване на методически и обучителни материали/информационни интернет портали по прилагане на европейското и съответното национално законодателство и политики относно строителните отпадъци. - Продължаване прилагането на икономически инструменти, които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набелязаните цели /отчисленията за депониране на битови отпадъци и контрол. - Интегриране на дейностите по рециклиране и оползотворяване на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради в националната сертификационна система за устойчиво строителство в България; - Предоставяне на отличителен стикер за домакинствата и фирмите, включени в системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки; - Изпълнение на проекти за закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация - Други <p>Всички предвидени по-горе мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
--	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - внедряване на НДНТ и „добри практики“ при управлението на отпадъците, които са доказани и гарантират чиста и безопасна околна среда; - разработване и приемане на законово ограничение за финансиране от централни национални източници на проекти на общините за депа за битови отпадъци след 2020 г.; - прилагане от общините на редуциран размер на такса битови отпадъци за домакинствата и за юридическите лица, участващи в системите за разделно събиране на рециклируеми битови отпадъци и на биоотпадъци; - създаване на финансов инструмент (фонд) за финансиране на инвестиционни проекти на общините в областта на управлението на отпадъците; - Обучение на служители на ИА "Автомобилна администрация", ИА "Железопътна администрация", ИА "Морска администрация", Агенция "Митници" и МВР във връзка с контрола на трансграничния превоз на отпадъци, вкл. проучване опита на страни-членки с добри практики; - Разработване и внедряване на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>информационна система за съоръженията и инсталациите за битови отпадъци</p> <p>- Други</p> <p>Всички предвидени по-горе мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
<p>Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - осъзната необходимост от разработване на Национална комуникационна стратегия за обществеността по въпросите за управление на отпадъците с петгодишен план за действие и изпълнение на мерките в нея; - осъзната необходимост за възпитание от най-ранна детска възраст в екологосъобразно боравене с отпадъците чрез включване в учебни програми в детските градини и училищата на модули по управлението на отпадъците; <p>- Други</p> <p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пряко намаляване на отрицателното въздействие върху компонентите на околната среда при производството на един продукт чрез мерки за ПО; - Вторично намаляване на отрицателното въздействие на отпадъците, вследствие на намаляване на необходимостта от съпътстващите дейности, като транспортиране и третиране; - Реализиране на най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците, свързано с ПО или така наречените „нулеви отпадъци“; - Реализиране на сукупност от дейности, които водят до намаляване на количеството генерирани отпадъци, намаляване на вредното въздействие на отпадъците, намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите, което е пряко свързано с общия пакет от политики в областта на устойчивото развитие; - Разработване на програми за управление на отпадъците от общините с включени цели и мерки за ПО; - Пилотно въвеждане на намален размер (отстъпка) на ТБО за домакинствата, които прилагат домашно компостиране; - Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и ведомствени програмни документи за "електронно правителство"; - Създаване на интернет портал за
---	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

представяне на резултатите и добрите практики от изследователската и развойната дейност в областта на продукти и технологии, използващи по-малко ресурси и генериращи по-малко отпадъци;

- Разработване и внедряване на система за събиране на информация за проследяване на напредъка по изпълнението на мерките за ППО, включително допълване на нормативни актове, при необходимост;

- Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.) и оттам и до ПО, респективно в програмите на общините да се предвиди такава мярка/;

- Сключване на доброволни споразумения между МОСВ и браншовите организации и отделни предприятия от сектор "хотелиерство и ресторантьорство" за предотвратяване на хранителни отпадъци;

- При разработване на нови учебни програми включване по подходящ начин въпросите за ПО;

- Създаване и поддържане на национален интернет портал с информация за строителните материали от събаряне на сгради или от ремонти, които могат да се използват повторно и на рециклирани строителни материали;

- Други;

Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени като цяло имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
<p>Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изграждане на общински инсталации за сепариране на рециклируеми материали и производство на RDF в РСУО с общ капацитет 530 хил.т. Инвестиционните предложение, в зависимост от капацитета на инсталацията преминават през процедура по ОВОС, което е гаранция за прилагане на екологичното законодателство и при необходимост реализация на мерки, които минимизират отрицателното въздействие върху човека и компонентите на околната среда; <p>Въздействието ще е краткосрочно, временно, положително и ще обхваща битовите и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др.отпадъци във всички населени места в общините с население по-голямо от 10 000 жители – не е ясен механизма, който ще стимулира хората да предават безвъзмездно посочените отпадъци, още повече че вече са заплатили продуктова такса за тях.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>Съществува опасност от влагане на 53,5 млн.лв от общинските бюджети без да се достигне крайната цел, а именно висока събираемост на посочените отпадъци;</p> <p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени като цяло имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
<p>Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изграждане на инсталация за изгаряне на RDF гориво за Столична община – третия етап от интегрирания проект на Столична община за управление на отпадъците, като гориво ще се произвежда в МБТ – инсталацията, защото преминава през процедура по ОВОС, чрез която ще бъдат посочени мерки за минимизиране на отрицателното въздействие върху здравето на човека и околната среда. Проектът представлява възможност и за демонстриране на социални и икономически предимства от използването на отпадъците като енергиен ресурс; - Изграждане на инсталации за компостиране и анаеробно разграждане както в РСУО, в които се изграждат инсталации, но капацитетът им не осигурява целия регион, така и в РСУО, в които до

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>момента не са осъществени никакви инвестиционни проекти за компостиране и анаеробно разграждане. В зависимост от капацитета на инсталацията преминават през процедура по ОВОС, което е гаранция за прилагане на екологичното законодателство и при необходимост реализация на мерки, които минимизират отрицателното въздействие върху човека и компонентите на околната среда;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Закупуване и предоставяне на домакинствата на компостери за домашно компостиране- по-скоро мярка с цел рекалмиране на възможността за рециклиране на органичната част от материята. Полученият компост е подобрител на почвата, с което се дотига «края на отпадъка» за биоотпадъците; - Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци. Очаква се отрицателно въздействие от транспортирането на отпадъците до инсталацията за последващо биологично третиране, но въздействието е измеримо с транспортните дейности на други стоки. <p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
<p>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради</p>	<p>управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изпълнението на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали е свързано с физико-механични процеси на трошене, цмилане и фракциониране, при които при вземане на подходящи мерки за опазване на здравето на работниците и околната среда, отрицателното въздействие е прогнозируемо и може да бъде сведено до минимум; - Въвеждането на технически норми за оползотворяване на селектирани фракции като отпадъци и влагане на рециклирани строителни материали в обратни насипи, ландшафтно оформление, запълване на кариери, проектиране и изграждане и рекултивация на депа е съобразено с екологичното законодателство; - Съществува възможност за практическо превръщане на строителните отпадъци в суровинен ресурс; - Други <p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
<p>Програма за достигане на целите за</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно,</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>рециклиране и оползотворяване на МРО</p>	<p>постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рециклирането на харията, пластмасата, металите и стъклото се осъществяват на същите инсталации, на които се произвеждат продукти от тези вещества. Това означава, че инсталациите се контролират от Компетентния орган по отношение на емисии във въздуха, водите, вредни физични фактори и др., което е предпоставка за минимално отрицателно въздействие върху човека и околната среда; - Съществува възможност за практическо превръщане на МРО в суровинен и/или енергиен ресурс; <p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
<p>Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци</p>	<p>Въздействието ще е средносрочно, временно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изграждането на депа за битови отпадъци/допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура е свързано с процедура по ОВОС, при която се посочват мерки за минимизиране на отрицателното

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

въздействие върху околната среда;

- Изграждането на претоварни станции е свързано с намаляване на транспортните разстояния, респективно намаляване на емисиите от транспортните дейности, а чрез предвиждане на сепариращи и/или компостиращи инсталации и количеството на отпадъците за последващо депониране;

- Закриването и рекултивацията на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация или чиято експлоатация предстои да бъде преустановена където е възможно – с оползотворяване на полезните компоненти е пряко свързано с подобряване на естетическия облик на депата и ландшафта;

- Закриването и рекултивацията на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация е пряко свързано с подобряване на естетическия облик на депата и ландшафта;

- Изпълнението на проектите за нов дизайн на продуктите, за нови технологии и технологично обновление за подобряване на йерархията на управление на отпадъците, където е необходим преминава през процедура по ОВОС, чрез която ще бъдат посочени мерки за минимизиране на въздействието на съответните технологии върху човека и компонентите на околната среда;

- Изпълнението на проектите за третиране на утайки от вече изградени ПСОВ в експлоатация без устойчиво решение за генерираните утайки ще доведе до минимизиране на отрицателното въздействие на утайките върху околната среда, като същевременно те могат да бъдат

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>оползотворени като суровинен и енергиен ресурс;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изграждането на съоръжения за третиране на опасни отпадъци (при необходимост) е свързано с провеждане на процедура по ОВОС, чрез която ще се посочат необходимите мерки за минимизиране на въздействието върху човека и околната среда; - Други; <p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
<p>Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разработването и приемането на законово ограничение за финансиране от централни национални източници на проекти на общините за депа за битови отпадъци след 2020 г. ще допринесе за прилагане на генералната цел на плана; - Прилагането от общините на подход за определяне на такса битови отпадъци основаващ се възможно по-близо до количествата изхвърляни битови отпадъци от домакинствата и за юридическите лица на основата на одобрената от Министерски съвет методика е екологичен шанс за мобилизиране на обществото да участва

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>активно и екологосъобразно в процеса на управление на отпадъците;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прилагането от общините на редуциран размер на такса битови отпадъци за домакинствата и за юридическите лица, участващи в системите за разделно събиране на рециклируеми битови отпадъци и на биоотпадъци е екологичен шанс за мобилизиране на обществото да участва активно и екологосъобразно в процеса на управление на отпадъците; - Други; <p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
<p>Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разработването и внедряването на интернет-базираната интегрирана информационна система, която ще обединява информационните системи на институциите, имащи отношение към управлението на отпадъците ще улесни всички участници в процеса на управление на отпадъците, като се търсят решения на близки разстояния и с минимални разходи, които косвено влияят минимално върху околната среда - Подобряване информационното

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>обслужване от НСИ, гарантираща предоставянето на информация за управлението на отпадъците на национално, регионално и общинско равнище ще улесни всички участници в процеса на управление на отпадъците, като се търсят решения на близки разстояния и с минимални разходи, които косвено влияят минимално върху околната среда</p> <p>- <u>Други:</u></p> <p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави..</p>
<p>Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разработването и изпълнението на мерките от Националната комуникационна стратегия за управление на отпадъците ще доведе косвено до практическото използване на отпадъците като суровинен и енергиен ресурс; - Продължаването и разширяването на участието на НПО, училища, университети, общини и други централни и регионални институции и бизнес организации в Европейската седмица за намаляване на отпадъците ще доведе до дългосрочно възпитание в екологосъобразно третиране

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>на отпадъците, устойчиво във времето и приложимо като навици и култура на потребление.</p> <p>-Други;</p> <p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
--	--

Направената по-долу оценка е съобразена с изискванията, поставени в т. I на писмо № 95-00-722/24.04.2014 г. на министъра на околната среда и водите, като са анализирани:

- Вероятните значителни въздействия върху околната среда от предвидените мерки и дейности по плана. Установено е, че те са преки и вторични, с положително кумулативно въздействие от намаляване на водопотребление, енергопотребление и минимизиране на емисиите във въздуха и водите, които са с предсказуем ефект и преобладаващо без риск за здравето на хората от реализиране на предвижданията на плана.
- Не се очаква евентуално трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави, защото не се предвиждат дейности по износ и обезвреждане на отпадъци извън РБългария.

6.14. Въздействие по отношение на населението и човешкото здраве

Ниво на въздействие	Оценка на въздействието
<p>Главна специфична цел: Общество и бизнес, които не депонират отпадъци</p>	<p>При изпълнение на посочената главна специфична цел въздействието върху здравето ще има дълготраен косвен и пряк благоприятен ефект, поради следните основни причини:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рециклирането и оползотворяването

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

на отпадъците ще минимализира замърсяването на компонентите на околната среда, което ще има благоприятен ефект върху здравето на населението;

- Ще се увеличи енергийния и суровинния ресурс и ще доведе до по-икономично изразходване на конвенционалните енергийни и суровинни източници. Това ще резултира в намаляване на промишлените отпадъци от горивните процеси. По-доброто качество на въздушната среда има пряк и дълготраен ефект върху здравето на населението.

- Внедряването на разумни, работещи схеми за събиране на отпадъците от източника на генериране и рециклирането на битовите отпадъци чрез компостиране ще намали и непосредствения здравен риск от развитие на паразитни и инфекциозни заболявания.

- Ефектът от реализацията на плана е положителен и без отрицателни въздействия върху здравето на човека. Не се предвиждат дейности които да водят до отрицателно въздействие върху здравето на населението;

- Работниците, ангажирани в различните съоръжения свързани със събирането, претоварване, рециклиране и други дейности ще бъдат експонирани на конвенционалните фактори на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>работната среда и трудовия процес. Към тях има разработени комплексни превантивни мерки и добър опит в прилагането им, което ще позволи минимизиране на здравния риск.</p>
Цели	
<p>Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще има, положителен здравен ефект, поради следните последици:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ще стимулира внедряването на безотпадни технологии, с което ще се постигне по икономично изразходване на природните ресурси и намаляване замърсяването околната среда, което има своя косвен и пряк ефект върху здравенето на населението. - Повторното използване на отпадъците ще има сима икономическа ефективност и косвен здравен ефект .
<p>Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - С изграждането от мрежа за съоръжения за третиране на отпадъците ще се създаде реална възможност за изпълнение на проекти за закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация, което ще намали опасността от локални

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>замърсяване на околната среда и риска за здравето.</p> <ul style="list-style-type: none"> - На национално ниво увеличаването на количеството на рециклирани и оползотворени отпадъци ще има своя икономически и косвен благоприятен здравен ефект населението на страната. - Изграждането на съоръженията за третиране на отпадъците, съобразено с локалните характеристики на параметрите на околната среда ще минимизира риска от кумулативен ефект на неблагоприятни фактори и здравиня риск.
<p>Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ще гарантира внедряване на единен подход и „добри практики“ на територията на цялата страна, което ще има своя икономически и косвен ефект върху здравето на населението.
<p>Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - осъзната необходимост от разработване на Национална

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>комуникационна стратегия за обществеността по въпросите за управление на отпадъците с петгодишен план за действие и изпълнение на мерките в нея;</p> <ul style="list-style-type: none"> - осъзната необходимост за възпитание от най-ранна детска възраст в екологосъобразно боравене с отпадъците чрез включване в учебни програми в детските градини и училищата на модули по управлението на отпадъците; - Други
	<p>Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората. Не се очаква трансгранично въздействие на предвижданията на плана върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави.</p>
Програми	
<p>Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Намаляване на количеството на образуваните отпадъци ще намали замърсяването на компонентите на околната среда и всички останали неблагоприятни последици свързани със

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>здравето на населението.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Всички предвидени мерки, респективно и дейностите, с които ще бъдат осъществени като цяло ще имат положителен потенциален ефект и не крият риск за здравето на хората
<p>Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - При изпълнението на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали е свързано с физико-механични процеси на трошене, смилане и фракциониране, при които при вземане на подходящи мерки за опазване на здравето на работниците и околната среда, кумулативният и непосредствен здравен ефект може да бъде сведен до минимум; - Съществува възможност за практическо превръщане на строителните отпадъци в суровинен ресурс, което ще има непосредствен икономически и косвен здравен ефект
<p>Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изграждане на инсталации за изгаряне ще минимизира отрицателното въздействие върху здравето на човека и околната среда и ще има социални и икономически предимства от използването на отпадъците като енергиен ресурс. - Изграждане на инсталации за компостиране и анаеробно разграждане ще минимизират отрицателното въздействие върху човека и компонентите на околната среда. - Чрез закупуване и предоставяне на домакинствата на компостери за домашно компостиране, закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци се очаква отрицателно въздействие да намалее значително.
<p>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще обхваща управлението на битовите, производствените, строителните и опасните отпадъци, поради следните мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изпълнението на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

	<p>рециклирани строителни материали е свързано с физико-механични процеси на трошене, цмилане и фракциониране, при които при вземане на подходящи мерки за опазване на здравето на работниците и околната среда, отрицателното въздействие е прогнозируемо и може да бъде сведено до минимум;</p> <p>-Въвеждането на технически норми за оползотворяване на селектирани фракции като отпадъци и влагане на рециклирани строителни материали в обратни насипи, ландшафтно оформление, запълване на кариери, проектиране и изграждане и рекултивация на депа е съобразено с екологичното законодателство;</p>
<p>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще има, положителен здравен ефект, поради следните причини: Ще стимулира внедряването на безотпадни технологии, с което ще се постигне по икономично изразходване на природните ресурси и намаляване замърсяването околната среда, което има своя косвен и пряк ефект върху здването на населението;</p> <p>Пвторното използване на отпадъците ще има сима икономическа ехективност и косвен здравен ефект</p>
<p>Програма за подобряване на йерархията на управление на другите</p>	<p>Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще има,</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци	положителен здравен ефект, поради следните причини: Ще стимулира внедряването на безотпадни технологии, с което ще се постигне по икономично изразходване на природните ресурси и намаляване замърсяването околната среда, което има своя косвен и пряк ефект върху здването на населението; Пвторното използване на отпадъците ще има сима икономическа ехективност и косвен здравен ефект
Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците	Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще има, положителен здравен ефект
Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения	Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще има, положителен здравен ефект
Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците	Въздействието ще е дългосрочно, постоянно, положително и ще има, положителен здравен ефект

6.15. Възможност за трансгранично въздействие

Мерките и предвидените инвестиции по НПУО 2014-2020 г. не засягат територия на други държави, нито предполагат значително въздействие върху околната среда и здравето на хората както на територията на страната, така и на територията на други държави.

6.16. Обобщение на въздействията

Очаква се предвидените в НПУО 2014-2020 дейности да доведат до редуциране емисиите на **парникови газове** и намаляване на **атмосферното замърсяване**. Това от своя страна е предпоставка за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

редуциране на топлинното замърсяване на градската атмосфера и подобряване на микроклимата в населените места, което ще окаже положително въздействие върху климатичните фактори и ще забави изменението на климата.

Въздействието на НПУО 2014-2020 г. върху **водите** като цяло е с комплексен положителен характер, тъй като реализирането на приоритетните оси ще доведе до подобряване общото състояние на повърхностните и подземните води в България.

Въздействието на НПУО 2014-2020 г. върху **геоложката основа** ще е незначително. Изграждането на предвидени инвестиционни предложения ще доведе до незначителни въздействия върху геоложката основа. Останалите дейности, на нивото на подробност, на което са формулирани в плана, не са свързани с въздействие върху геоложката основа.

Въздействието на НПУО 2014-2020 г. върху **почвите и земеползването** ще е незначително. Изграждането на инвестиционните предложения, включени в плана, ще доведе до пряко въздействия върху почвите, за ограничаването на което следва да се изпълняват мерките и условията от постановените решения и актове по оценка на въздействието върху околната среда и оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Като цяло въздействието на НПУО 2014-2020 г. върху **флората, растителността и фауната** ще бъде с положителен характер, вторично, постоянно. При спазване на българското и европейско законодателство не се очаква негативно въздействие върху флората и растителността. Не се очаква негативно въздействие върху **защитените зони**, съгласно Закона за биологичното разнообразие и **защитените територии** съгласно Закона за защитените територии.

Не се очакват значими отрицателни въздействия върху **ландшафта**. Изпълнението на дейностите по приоритети ще подобрят естетическите качества на ландшафта, визуално и обемно-пространствено.

Прилагането на НПУО 2014-2020 г. ще има положително въздействие върху **материалните активи**, тъй като инвестиционните приоритети са свързани със създаването на нова инфраструктура за управление на отпадъците.

Не се очаква негативно въздействие върху **културно-историческото и архитектурно наследство** при прилагането на НПУО 2014-2020 г.. При спазване на изискванията на българското и европейско законодателство се очаква положително, дълготрайно, косвено въздействие.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Прилагането на НПУО 2014-2020 г. ще допринесе за подобряване на средата на живот на **населението**, което от своя страна ще допринесе до подобряване на здравно-хигиенните аспекти на околната среда и качеството на живот.

Прилагането на НПУО 2014-2020 г. ще допринесе пряко и косвено до намаляване на **шумовите нива**. При използване на съвременни технологии, отговарящи на най – добрите налични техники и добрите световни практики шумовите нива няма да нарушават нормите за дневен и нощен шум.

НПУО 2014-2020 г. предвижда дейности и възможности в областта на управление на **отпадъците** с които се стимулират действия за ефективна и алтернативно ресурсно обезпечена дейност, защото отпадъците са суровинен и енергиен ресурс, който следва да се използва, за да се обезпечи устойчиво развитие на страната ни. По отношение на отпадъците ще има положително, дългосрочно и постоянно въздействие, защото дава възможност за реализация на индустриална симбиоза между предприятията, за внедряване на нови иновативни технологии с минимални количества отпадъци или безотпадъчни, както и за внедряване на екологосъобразни технологии за третиране на отпадъците, които ще доведат до „Край на отпадъка“.

Като цяло при прилагането на НПУО 2014-2020 г. се очаква положително дългосрочно въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

7. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от осъществяването на НПУО 2014-2020 г. върху околната среда и човешкото здраве

А. Мерки, които да бъдат включени в плана

Въз основа на извършените анализи и оценки в предходните точки на доклада, за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от прилагането на програмата върху околната среда и за предотвратяване или редуциране на предполагаемите негативни здравни въздействия предлагаме следните мерки, които да бъдат включени в НПУО 2014-2020:

Мярка	Очакван положителен ефект
РСУО да не се задоволяват единствено с изграждането на депа, като крайно решение на проблема с отпадъците, а	Повишаване на ефективността на НПУО по отношение на опазване на околната среда.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>чрез своите общински програми да търсят възможност за внедряване на алтернативни технологии за третиране на отпадъците. По този начин ще се удължи живота на депата, а отпадъците ще бъдат превърнати в суровинен и енергиен ресурс, а не депонирани</p>	
<p>Внедряването на разумни, работещи схеми за събиране на отпадъците от източника на генериране, които да не се изчерпват само със събирането в контейнери и автоизвозване на отпадъците, а да се търсят възможности при новото строителство или при поддръжката на населените места да се използва пневмотранспорт и/или хидротранспорт за отделните видове отпадъци. Съществуват в редица европейски страни (напр. Швеция депонира само 1% от битовите си отпадъци⁹) такива схеми на събиране и транспортиране на битови отпадъци, които са възможност за облекчаване на операциите по предварително третиране на отпадъците преди тяхното рециклиране. Алтернативните схеми за събиране и транспортиране на отпадъците водят до минимизиране на водопотреблението и емисиите във въздуха от автотранспортните дейности и автоматизация на човешкия труд.</p>	<p>Повишаване на ефективността на НПУО по отношение на опазване на околната среда.</p>
<p>Да се заложи автоматизиране на</p>	<p>Повишаване на ефективността на НПУО</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>събирането на отпадъците, така че населението да предава максимално количество отпадъци (визират се отпадъци от опаковки).</p>	<p>по отношение на опазване на околната среда. Намаляване на разходите за управление на тези потоци отпадъци и минимизиране на количествата отпадъци за депониране.</p>
<p>В мярката за изграждане на площадки за „безвъзмездно“ предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, думата „безвъзмездно“ да се замени с „частично заплащане“ в рамките на % от продуктовата такса, което ще има изключително стимулиращо действие по отношение на населението. Очакваният резултат е, че тази мярка ще заработи и ще има реален принос в увеличаване на % отпадъци, които ще се предават в тези центрове. В противен случай, съществува опасност вложените пари при изграждането на тези центрове да нямат възвращаемост и това ще бъде неоправдан разход, който няма да доведе до очаквания резултат.</p>	<p>Повишаване на ефективността на НПУО по отношение на опазване на околната среда.</p>

Б. Мерки, които да се изпълняват при прилагането на плана

За предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от прилагането на програмата върху околната среда и за предотвратяване или редуциране на предполагаемите негативни здравни въздействия предлагаме следните мерки, които да бъдат включени при прилагане на НПУО 2014-2020:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Мярка	Очакван положителен ефект
Инвестиционни предложения/планове, програми или проекти, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на Закона за опазване на околната среда) и оценка на съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на Закона за биологичното разнообразие) да се одобряват по реда на съответния специален закон само след произнасяне с акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с условията в съответния акт	Недопускане на значително отрицателно въздействие върху околната среда
Да се ползват резултатите от ПУРН на Басейновите дирекции при изготвяне на проектите за площадките за третиране на отпадъците и депата	Съобразяване на проектите с риска от наводнения и предотвратяване на наводнения и последиците от тях
За реализиране на проектите да се включват, при необходимост, и мерки за адаптация към климатичните изменения	Гарантиране устойчивостта на проекта по отношение на нежеланите въздействия на климатичните изменения
Спазване на съотносимите за всеки нов проект мерки от Програмите от мерки за постигане на целите по опазване на околната среда в глава 7 на всеки ПУРБ	Опазване на водите и предотвратяване на риска от влошаването им
При планиране и изпълнение на проектите, местоположението да е съобразено с конкретната дейност, очакваните емисии на вредности в околната среда и наличието на обекти, подлежащи на здравна защита	Опазване на населението и човешкото здраве.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>Информацията за съоръженията за третиране на отпадъците (по кодове) да бъде в електронен вид на интернет страниците на МОСВ, ИАОС, съответните РИОСВ, максимално пълна по отношение на съществуващите възможности за оползотворяване на отпадъците, като се обновява често (напр. 1 път месечно). Очакваният резултат ще бъде популяризиране на алтернативни решения за екологосъобразно управление на отпадъците</p>	<p>Постигане на максимален екологичен ефект от реализиране на програмата</p>
<p>Регулярно популяризиране в електронните медии на извършеното по НПУО 2014-2020 г., афиширане на „добрите практики“ за третиране особено на битовите отпадъци, с цел оползотворяването им, както и полезна информация за потребителите за съответните опаковки и изделия, които са максимално лесни за оползотворяване. Очакваният резултат е засилване на интереса сред обществото и бизнеса към екологосъобразното третиране на отпадъците и възможността за по-широко участие на обществеността</p>	<p>Постигане на максимален екологичен ефект от реализиране на програмата</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

<p>Популяризиране на действащите системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали, предимствата на инсталациите и количествата отпадъци, които са достигнали „край на отпадъка“ и са превърнати в продукти</p>	<p>Постигане на максимален екологичен ефект от реализиране на програмата</p>
<p>Организиране на конкурс, съвместно с национални сдружения на общините, национални сдружения на еколозите от общините и други неправителствени организации, между общините по отношение на достигане и по-добро изпълнение на целите за рециклиране на отпадъците и минимални количества депонирани отпадъци. Стимулиращи морални и финансови награди за първите три общини в България и широко популяризиране в медиите на тази идея и реализацията ѝ. Очакваният резултат е постигане на увереност, че се работи на практика по екологосъобразното управление на отпадъците</p>	<p>Постигане на максимален екологичен ефект от реализиране на програмата</p>

8. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи

Алтернативите за реализиране на плана са описани в т. 1.3 на доклада за ЕО.

Оценката на въздействието на „нулевата“ алтернатива или отказа от реализирането на НПУО е направено в т. 2.2 на доклада за ЕО – от направените анализи там следва, че липсата на НПУО би довело до влошаване на проблемите за околната среда и човешкото здраве, произтичащи от сектор „отпадъци“. Това прави нулевата алтернатива неприемлива.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Като алтернативи за реализирането на плана са налични Вариант 1 и Вариант 2 на плана, които се различават единствено по начина на формулиране на стратегическите цели. Същите във Вариант 2 са формулирани по-всеобхватно, и на ниво стратегически цели въздействието върху околната среда и човешкото здраве на Вариант 2 би било по-комплексно положително (тъй като общата цел и програмите съвпадат за двата варианта реално няма разлика в очакваното въздействие върху околната среда и човешкото здраве), което прави Вариант 2 предпочитан.

9. Методи за извършване на екологичната оценка, използвана нормативна база и документи и трудности при събиране на необходимата за това информация

Основни **методически документи**, които са ползвани съгласно изискването в т. 1.8 от писмо на МОСВ № 95-00-722/24.04.2014 г. са указания и методики на Европейската комисия за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет страницата на Комисията и на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите:

- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г.;
- Ръководство на Европейската комисия за прилагането на Директива 2001/42/ЕС относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Ръководство за интегриране на изменението на климата и биоразнообразието в стратегическата екологична оценка (Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment), 2013 г., публикувано на интернет страницата на Европейската комисия;
- Ресурсно ръководство за подпомагане прилагането на Протокола за стратегическа екологична оценка, 2011 – ИКЕ-ООН.

Основни **нормативни актове**, които са съобразени при изготвяне на доклада за ЕО са:

- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за ограничаване изменението на климата;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Закон за водите;
- Закон за защита на растенията;
- Закон за почвите;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за защитените територии;
- Закон за опазване на земеделските земи и Правилник за прилагането му;
- Закон за културното наследство;
- Закон за защита при бедствия;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за горите;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
- Закон за здравето;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;
- Други подзаконовни нормативни актове в областта на отпадъците, въздуха, водите, почвите, шума и др.

Като **източници на информация** са използвани:

- Статистически данни, доклади и бюлетини на МЗ, БДУВ, РИОСВ, НСИ и ИАОС;
- Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда през 2012 г., ИАОС;
- Стратегии, планове и програми, имащи отношение към НПУО 2014-2020 г.;
- Стратегии, планове и програми на национално и международно ниво, поставящи цели по опазване на околната среда;
- Литературни източници на информация са компонентите и факторите на околната среда (климатични фактори, геология, хидрология, ландшафт, растителност, животински свят и др.).

За изготвяне на ДЕО е използвана следната **документация, предоставена от дирекция „УООП“ на МОСВ:**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Проект на НПУО 2014-2020 г., в т.ч. вариант от април, 2014 г. и от юни, 2014 г.;
- Писмо на МОСВ 95-00-722/24.04.2014 г.

Други документи използвани при разработването на ДЕО:

- Насоки за тълкуване на ключови разпоредби на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците
 - Ръководство за разработване на план за управление на отпадъците
 - Ръководство за разработване на програми за предотвратяване на образуването на отпадъци
 - Заповед № РД - 933/15.12.2012 г. за формата и начина на структуриране на номерата на разрешения за дейности с отпадъци по Закона за управление на отпадъците
 - Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.)
 - Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.)
 - Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.)
 - Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (Обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)
 - Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.)
 - Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г.)
 - Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.)
 - Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г.)
 - Заповед РД-988/29.12.2006 г. на министъра на околната среда и водите изменена със Заповед РД-872/07.10.2010 г. (консолидирана версия)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Заповед РД-872/07.10.2010 г. за изменение на Заповед РД-988/29.12.2006 г. на министъра на околната среда и водите
- Заповед РД-988/29.12.2006 г. на министъра на околната среда и водите относно методи за основно охарактеризиране на отпадъци и за изпитване и установяване на съответствието и опростени процедури за изпитване на отпадъци и изискванията за проверка на място, включително методи за бързо изпитване на отпадъци
 - Ръководство за прилагане на критериите на Регламент CLP
 - Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г.)
 - Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.)
 - Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.)
 - Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.)
 - Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г.)
 - Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г.).
 - Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)
 - Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

- Наредба № 3 от 05.08.2014 г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 70 от 22.08.2014 г.)
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)
- Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС № 120 от 30.05.2008 г., обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г., изм. и доп., бр. 5 от 20.01.2009 г., в сила от 20.01.2009 г., изм., бр. 45 от 16.06.2009 г., бр. 69 от 3.09.2010 г., изм., бр. 85 от 29.10.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., изм. и доп., бр. 29 от 8.04.2011 г., бр. 47 от 22.06.2012 г., в сила от 22.06.2012 г., изм., бр. 75 от 2.10.2012 г., в сила от 1.10.2012 г.; изм. с Решение № 9028 от 22.06.2012 г. на ВАС на РБ - бр. 87 от 9.11.2012 г., изм., бр. 76 от 30.08.2013 г., в сила от 30.08.2013 г., бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 1.01.2014 г.)
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ, бр.73 от 25.09.2012 г.)
- Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 195 от 10.07.2014 г., обн., ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г.)

10. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на НПУО 2014-2020 г.

Въз основа на резултатите и изводите от прогнозите за въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на НПУО, са препоръчани мерки, въз основа на които да се извършва наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на плана (съгласно изискванията на ЗООС и НУРИЕОПП и изискването в **т. 1.7** на на писмо на МОСВ № 95-00-722/24.04.2014 г.).

За целите на наблюдение и контрол на въздействието на Плана върху околната среда и човешкото здраве, предлагаме следните индикатори:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

Мерки и индикатори за наблюдение и контрол/мерна единица	Източник на информация
Брой изградени сепариращи инсталации, вкл.: <ul style="list-style-type: none"> • Количество преработен отпадък; • Количество получени отпадъци за оползотворяване – по видове. 	ИАОС
Брой изградени системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали, вкл.: <ul style="list-style-type: none"> • Количество третиран отпадък; • Количество получени продукти. 	ИАОС
Брой изградени инсталации за третиране на всеки от специфичните потоци отпадъци, вкл.: <ul style="list-style-type: none"> • Количество третиран отпадък; • Количество получени продукти. 	ИАОС

11. Заключение на екологичната оценка

Въз основа на резултатите от прогнозите, направени в Доклада за ЕО, както и получените становища по време на процедурата по ЕО, колективът от експерти оценява Вариант 2 на проекта на НПУО 2014-2020 г. като допустим и съобразен с целите по опазване на околната среда и водещ като цяло до положително въздействие върху околната среда и здравето на хората. Не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда и здравето на населението при реализиране на програмата.

12. Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на НПУО 2014-2020 г. и извършване на Екологичната оценка

Справката е представена в таблица, под формата на Приложение към доклада за ЕО.

13. Нетехническо резюме на екологичната оценка

Като отделно приложение към Доклада за екологична оценка е изготвено нетехническо резюме, в което е представена съкратена информация по основните

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

раздели на Доклада за екологична оценка, несъдържаща технически термини.

14. Приложения към Доклада за екологична оценка

Под формата на приложения към Доклада за екологична оценка са предоставени копия на становища, получени в резултат на консултациите по заданието за обхват и съдържание на доклада за ЕО, документи, удостоверяващи съответствие на експертите с изискванията на чл. 16 от Наредбата за ЕО и др.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ
Инвестираме във вашето бъдеще

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА 2007 - 2013

РЕШЕНИЯ ЗА
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Документът е разработен с финансовата подкрепа на Европейски фонд за регионално развитие на ЕС чрез ОП „Околна среда 2007-2013г.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

Приложение 1

Списък, декларации за независимост, съгласно чл. 16, ал. 1 от НУРИЕОПП и дипломи на експертите участвали в разработването на ЕО

Приложение 2

Проект на НПУО 2014-2020 г. (Вариант 2)

Приложение 3

Копие на писмо № 95-00-722/24.04.2014 г. на Министерство на околната среда и водите

Приложение 4

Справка за резултатите от консултациите и копия на получените становища